

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ
JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

www.tim4pin.hr

BROJ 11.

studeni 2022.

Novine u sustavu javne nabave

NEOPOREZIVE NAKNADE

*Obvezno usklađivanje
potraživanja*

*Posljedice nedonošenja
proračuna*

*Rebalans državnoga
proračuna*

NAKLADNIK - tim4pin
Krišnjavoga 1./II, 10 000 Zagreb | center@tim4pin.hr
TISKANICA - poštarna plaćena u HP-u d.d. u sortirnici 10 200 Zagreb

11

PRETPLATA ZA
2023. GODINU
JE U TIJEKU!
www.tim4pin.hr

ISSN 1848-7610

9 771848 761002

Pozivamo Vas da se pretplatite na TIM4PIN magazin i u 2023. godini !

Sukladno potrebama Vašeg poslovanja, odaberite jednu od tri opcije godišnje pretplate: on-line, tiskana ili kombinaciju on-line + tiskana izdanja!

ON-LINE IZDANJA	1.130 kn (149,98 €)
TISKANA IZDANJA	1.430 kn (189,79 €)
TISKANA + ONLINE IZDANJA	1.760 kn (239,59 €)

Cijene u eurima su izračunate prema fiksnom tečaju konverzije 7, 53450. U cijene je uračunat PDV.

ZA VIŠE DETALJA I NARUDŽBU POSJETITE NAS NA www.tim4pin.hr !

NOVA WEB STRANICA U IZRADI!

S početkom 2023. godine Vas očekuje naša nova i poboljšana web stranica! Osim veće preglednosti, nudit će pojednostavljen postupak naručivanja i prijava na radionice, olakšan pristup elektroničkom časopisu za naše pretplatnike, dostupne snimke održanih webinarara i ostale pogodnosti!

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Predzadnji mjesec u godini je počeo. Kao i svake godine, obilježava ga posebno sjećanje i posjete počivalištima onih koji više nisu s nama, a duboko su i trajno utkani u naše živote.

Vremenske prilike, gotovo u sredini kalendarske jeseni, doprinijele su iznimnim mogućnostima boravka na otvorenom, a uz našu obalu još uvijek je moguće vidjeti dobro posjećene plaže i sunčališta. Nemali broj kupaca još uvijek uživa u morskim aktivnostima. U kontinentalnim predjelima magla nažalost uveliko uskraćuje ove „postljetne“ užitke, no još uvijek nas ne prisiljava na grijanje naših domova. U aktualnim energetskekim prilikama ovo se čini posebnim, izvanrednim darom. Zahvalni smo na tome i nadamo se da će potrajati što duže. U ovom kontekstu dobrodošli su i porezni poticaji snižavanja stopa PDV-a na dobra povezana s grijanjem.

Jesen je i vrijeme financijskog promišljanja i planiranja poslovanja u sljedećoj godini. Ovih dana Sabor će, kao i prethodne godine, usvojiti rebalans ovogodišnjeg Državnog proračuna, a ubrzo će uslijediti i donošenje proračuna za sljedeću godinu. U tom ćemo kontekstu saznati konkretnije informacije i svoju financijsku perspektivu, u kojoj ne bi trebalo biti većih iznenađenja. U našim uredima ovaj mjesec također ne bi trebalo biti posebnih radnih izazova povezanih s novinama u zakonodavstvu.

Pripreme za uvođenje eura intenzivno se odvijaju već duže vrijeme i u tom smislu poslovni subjekti su ispunili svoje obveze dvojnog iskazivanja cijena i naknada. Povećane neoporezive iznose različitih naknada smo uglavnom, s odobravanjem, prihvatili i primjenjujemo, a određene dileme nastojimo otkloniti i napisom u ovom broju časopisa. Podsjećamo također na usklađivanje potraživanja sa stanjem na dan 31.10.2022. godine koje obvezno trebaju provesti svi proračunski subjekti. Uz to, poslovnu godinu valja pomalo privoditi završetku kada nas očekuju već uobičajene intenzivne aktivnosti sveobuhvatnog popisa imovine i obveza. O pripremanjima i radnjama koje treba pažljivo provesti pisat ćemo, kao i obično, u idućem, posljednjem ovogodišnjem broju.

Nadamo se da ste uočili i našu ponudu za nastavak pretplatničkog odnosa i u sljedećoj, 2023. godini. Od iduće godine značajno unaprjeđujemo našu internet stranicu i mogućnosti e-komunikacije i korištenja elektroničkih sadržaja. Naknadu smo tek nužno i minimalno prilagodili inflacijskim utjecajima na naše ulazne troškove, kako bi izdavanje časopisa i u idućoj godini moglo ostati na razini „točke pokrića“.

Vjerujemo da ćete i sljedeće godine ostati naš čitatelj i na tome smo Vam zahvalni. Također, bili bismo Vam zahvalni ako nas preporučite svojim kolegama i suradnicima jer i dalje smo jedini stručni časopis koji je isključivo usmjeren javnom i neprofitnom sektoru, a svoje sadržaje temelji na suradnji s eminentnim stručnjacima u ovom području.

U tom uvjerenju i zahvalnosti, srdačno Vas pozdravljam u svoje i u ime uredništva časopisa!

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN
Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Zagreb, Gajeva ulica 51/1

tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr

OIB 83718300522; MBS 2929236;

www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Kršnjavoga 1 (The Westin hotel), Zagreb

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:

Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne;

doc.dr.sc. Ivan Čevizović; dr.sc. Josip Čičak;

prof.dr.sc. Saša Drezgic; dr.sc. Damir Juričić;

Mladenka Karačić, dipl.oec.; mr.sc. Mirjana

Mahović-Komljenović; Ivana Pajković, mag.oec.;

Ante Loboja, mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica

Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc.

Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc.dr.sc.

Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.;

Ivana Vargašević Čonka, dipl. oec.; prof.dr.sc.

Vesna Vašiček; Hana Zoričić, dipl. oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: TZ Grada Karlovca (naslovnica, nulti i riječ urednika- Digitalni tisak d.o.o. Karlovac, sadržaj- Marin Stanišić)

Grafička priprema i oblikovanje naslovnice:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak:

Sveučilišna tiskara d.o.o.,
Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

WEBINAR

AKTUALNA PITANJA PLANIRANJA

I UPRAVNO – PRAVNI ASPEKTI DONOŠENJA PRORAČUNA JLP(R)S ZA 2023.GODINU

15. studeni 2022.

Početak u 10,00 sati

Približavanjem kraja godine intenziviraju se aktivnosti na izradi i donošenju rebalansa tekućeg i pripreme proračuna za sljedeću proračunsku godinu. Nerijetko se javljaju i dileme oko uključivanja provedenih proračunskih preraspodjela tijekom godine i rebalansa proračuna. Novine u metodologiji izrade proračune, klasifikaciji financijskih transakcija poslovanja, zaduživanjima, jamstvima, donacijama i pomoćima krucijalne su za pravilnu izradu planova i proračuna. Transparentnost i upravno-pravne procedure također su iznimno važne u procesu donošenja ovih plansko-finanjskih, ali i političkih akata. Općinski načelnici, gradonačelnici i župani dužni su utvrditi prijedlog proračuna te ga predložiti predstavničkom tijelu koje ga treba donijeti do kraja tekuće godine. U slučaju nepostupanja pojedinog tijela, bilo izvršnog kao ovlaštenog predlaga-telja proračuna, bilo predstavničkog tijela kao ovlaštenog donositelja proračuna, moguće je da proračun jedinice ne bude donesen u zakonom utvrđenom roku. U slučaju nedonošenja proračuna nastupit će uvjeti za imenovanje povjerenika Vlade Republike Hrvatske i raspisivanje prijevremenih izbora. Na ovom webinaru kompetentni stručnjaci pojasnit će aktualna pitanja i potencijalne izazove nepravilne izrade i donošenja te posljedice nedonošenja proračuna.

PROGRAM

1. FINANCIJSKE AKTUALNOSTI U PRORAČUNSKOM PROCESU

- Preraspodjele i rebalans tekućeg proračuna za 2022. godinu
- Primjena obvezne metodologije izrade prijedloga proračuna JLP(R)S i financijskih planova korisnika upravnih odjela za 2023.-25. godinu
- Pravilna klasifikacija planiranih prihoda i rashoda
- Ograničenja, mogućnosti i planiranje primitaka i izdataka temeljem zaduživanja u 2023.godini
- Transparentnost proračunskog procesa
- Financijska ograničenja isplate plaća i naknada lokalnih dužnosnika, službenika i namještenika

2. UPRAVNO-PRAVNI ASPEKTI DONOŠENJA PRORAČUNA

- Ovlašteni predlagatelj i donositelj proračuna
- Posljedice nedonošenja proračuna
- Obustava proračuna od primjene
- Ovlasti i uloga povjerenika Vlade RH
- Privremeno financiranje i izvršavanje nužnih i redovnih izdataka

3. ODGOVORI NA PITANJA I RASPRAVA

Predavači će na izravno postavljena pitanja odgovarati po završetku izlaganja pojedine teme. Molimo sudionike da svoja specifična pitanja i područja za koja žele dobiti širu elaboraciju predavača dostave e-mailom prije održavanja webinara, na adresu: centar@tim4pin.hr, pitajcentar@tim4pin.hr

Prilika je to da u neposrednom kontaktu s kompetentnim stručnjacima otklonite sve dileme, ne samo u vezi tema webinara, već i druge poslovne nedoumice i dvojbe.

Predavači:

Nevenka Brkić, dipl. oec., Ministarstvo financija Republike Hrvatske

Katarina Serdar, dipl.iur., Ministarstvo pravosuđa i uprave Republike Hrvatske

Naknada: 700,00 kn

Materijali: prezentacije predavača

Sadržaj

FINANCIJE I FINANCIJSKO POSLOVANJE

- 5 Fiskalna konsolidacija uspješno se nastavlja i u 2022. godini
dr. sc. Davor Galinec

- 10 Osvrt na izmjene i dopune Državnog proračuna
Ivana Kunić Matković

RAČUNOVODSTVO

- 13 Usklađivanje potraživanja s dužnicima
Martina Štefković

- 16 Planiranje i računovodstvo EU sredstava u JLP(R)S
Ana Polić

- 21 Obveza ažuriranja podataka u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika
Katarina Nesterović

POREZI I DOPRINOSI

- 24 Izmjene Pravilnika o porezu na dohodak i povećanje neoporezivih primitaka
Mirjana Mahović Komljenović

- 30 Novosti u Zakonu o PDV-u od 1. listopada 2022. godine
Mirjana Mahović Komljenović

PLAĆE I NAKNADE

- 32 Ostvarivanje prava na doplatu za djecu primjenom Uredbi Europske unije
Sanja Rotim

PRAVO

- 36 Pravo na predstavku
Gordana Muraja

- 40 Pravo na pristup informacijama u mjesnoj samoupravi
Bernard Iljazović

JAVNA NABAVA

- 43 Primjeri društveno odgovorne javne nabave prehrambenih proizvoda i catering usluga
Kristina Zovko

- 47 Novine u sustavu javne nabave
Ante Loboja

- 53 Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

- 55 Smjernice za provedbu postupaka jednostavne nabave

LOKALNA SAMOUPRAVA

- 61 Ostvarivanje prava na naknadu članova lokalnog predstavničkog tijela
Željka Tropina

- 66 Dug za komunalnu naknadu - položaj pravnih slijednika
Desanka Sarvan

- 69 Posljedice nedonošenja proračuna za 2023. godinu
Katarina Serdar

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

- 74 Pravni okvir za djelovanje udruga za zaštitu potrošača
Dragan Zlatović

77 ODGOVORI NA PITANJA

TIM4PIN INFO

- 80 Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

- 82 Naknade korisnika državnog proračuna

- 84 Plaće

- 87 Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

- 88 Drugi dohodak

- 89 Primici izuzeti od ovrhe

- 90 Financijske obavijesti

- 91 Ostale informacije

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

- **Prikaz novog Zakona o javnoj nabavi** - 210,00 kn (27.87 €)
- **CBA** - Analiza troškova i koristi - 210,00 kn (27.87 €)
- **Vodič za dobro upravljanje u javnom i neprofitnom sektoru** - 84,00 kn (11.15 €)
- **Moj EU projekt** – priručnik za pripremu i provedbu EU projekata - 150,00 kn (19.91 €)
- **Komunikacija A do Uprava** - priručnik za komuniciranje u javnom i neprofitnom sektoru - 84,00 kn (11.15 €)
- **Računski plan proračuna 2021.** - 105,00 kn (13.94 €)
- **Primjena Računskog plana proračuna** - obrazloženja i primjeri knjiženja za 2022. godinu - 350,00 kn (46.45 €)

Fiksni tečaj konverzije: 7,53450

20 % popusta za 3 ili više naručenih primjeraka

Za narudžbe i više informacija posjetite nas na:

www.tim4pin.hr

Fiskalna konsolidacija uspješno se nastavlja i u 2022. godini

dr. sc. Davor Galinec*

Državni zavod za statistiku i Eurostat objavili su 21.10.2022. Konačno Izvješće o prekomjernome proračunskome manjku i razini duga opće države (tzv. listopadska EDP notifikacija) za razdoblje 2018.-2021. godine te trenutne projekcije za 2022. godinu. Nakon pojave koronakrize COVID-19, u posljednjem tromjesečju 2019. godine, došlo je do pogoršanja javnih financija cjelokupne EU i svih država članica te rasta proračunskih deficita i državnih dugova koje se je nastavilo i u 2020. godini, zbog čega je privremeno suspendirana primjena fiskalnih kriterija iz Maastrichta. Tijekom 2021. godine došlo je do smirivanja koronakrize, a time i slabijeg djelovanja njenog učinka na javne financije i gospodarski rast. U nastavku slijedi detaljniji opis rezultata konačnog listopadskog EDP izvješća 2018.-2021. za Hrvatsku (DZS), kao i EU-27, Europodručje i pojedinačno za sve države članice (Eurostat) te ažurirani pregled trenutnog stanja javnih financija EU i država članica na kraju drugog tromjesečja 2022.

Fiskalna kretanja u Hrvatskoj (DZS)

U petak 21. listopada 2022. Državni zavod za statistiku (DZS) je objavio Konačno Izvješće o prekomjernome proračunskome manjku i razini duga opće države tijekom razdoblja 2018.-2021. godine za Republiku Hrvatsku¹ (tzv. listopadska EDP notifikacija). Prema objavljenim podacima, deficit konsolidirane opće države je u 2021. godini iznosio 11,3 milijardi kuna (ili -2,6% BDP-a), što je posljedica smanjenja negativnih utjecaja COVID-19 krize na hrvatske javne financije (Tablica 1). Prije izbijanja koronakrize, deficit konsolidirane opće države iznosio je 206 milijuna kuna (ili -0,1% BDP-a) u 2018., suficit od 897 milijuna kuna (ili 0,2% BDP-a) zabilježen je u 2019. godini, da bi nakon izbijanja koronakrize došlo do naglog rasta deficita, do razine od rekordnih 27,8 milijardi kuna (ili -7,3% BDP-a) u 2020. godini.

Zabilježeni iznos deficita konsolidirane opće države u 2021. godini (-11,3 milijardi kuna ili -2,6% BDP-a) rezultat je kretanja deficita podsektora središnje države u iznosu od -11,7 milijardi kuna (ili -2,7% BDP-a), što predstavlja veliko smanjenje u odnosu na deficit zabilježen u prethodnoj 2020. godini (kada je iznosio -23,8 milijardi kuna ili -6,3% BDP-a), prvenstveno zbog uspješnog gospodarskog oporavka i smanjenja rashoda vezanih uz posljedice pandemije koronavirusa (mjere za očuvanje radnih mjesta kod poslodavaca kojima je narušena gospodarska aktivnost u okolnostima pandemije bolesti COVID-19 te troškovi za očuvanje zdravlja građana). Istovremeno, deficit podsektora lokalne države iznosio je -1,2 milijarde kuna (-0,3% BDP-a), dok je u podsektoru Fondova socijalne sigurnosti zabilježen suficit od 1,6 milijardi kuna (ili 0,4% BDP-a). Tijekom 2021. porezi na proizvodnju i uvoz prikupljeni su u

iznosu od 83,1 milijardi kuna (porast od 17,5% u odnosu na 2020.), dok su tekući porezi na dohodak i bogatstvo prikupljeni u iznosu od 24,6 milijardi kuna (za 0,6% manje nego u prethodnoj godini)². Nadalje, prihodi od neto socijalnih doprinosa u 2021. iznosili su 48,9 milijardi kuna, što je za 10,7% više nego u 2020. Osim povećanja poreznih prihoda i prihoda od neto socijalnih doprinosa, najveći utjecaj na smanjenje deficita u 2021. u odnosu na 2020. godinu imala su na prihodnoj strani i poboljšanja financijskog rezultata izvanproračunskih korisnika i javnih poduzeća te povećanja iznosa primljenih kapitalnih i tekućih transfera, a na rashodnoj strani došlo je do smanjenja iznosa pojedinih rashodnih kategorija, poput bruto investicija u fiksni kapital, plaćenih kamata te isplaćenih subvencija. Tijekom 2021. kamatni rashodi iznosili su oko 6,8 milijardi kuna (ili 1,5% BDP-a), što je za 10,7% manje nego u 2020. kada su iznosili oko 7,6 milijardi kuna (ili 2% BDP-a). Nadalje, ostvareno je smanjenje javnih investicija, koje su u 2021. iznosile oko 20,5 milijardi kuna (4,7% BDP-a), što je za 2,7% manje nego u prethodnoj 2020., kada su iznosile oko 21 milijardu kuna (ili 5,5% BDP-a). U usporedbi s prethodnom notifikacijom iz travnja 2022., deficit/suficit države za razdoblje od 2018. do 2021. revidiran je: za 2018. deficit je sada veći za 90 milijuna kuna, za 2019. suficit je sada manji za 72 milijuna kuna, za 2020. deficit je sada veći za 77 milijuna kuna. Ove razlike su minorne, no veća revizija odnosi se na smanjenje deficita za 2021. u konačnim podacima, koji je sada manji za oko 1,1 milijardu kuna (0,3% BDP-a) u odnosu na preliminarni pokazatelj iz Travanjske notifikacije. Spomenute revizije najvećim dijelom proizlaze iz ažuriranja izvora podataka i procijenjenih vrijednosti poreznih prihoda sa stvarnim podacima u 2021. te iz promjena sektorske klasifikacije i ostalih metodoloških izmjena u cijeloj vremenskoj seriji. Isto tako, u obuhvat podsektora opće države nakon Travanjske notifikacije, u skladu

* doc.dr.sc. Davor Galinec, direktor Direkcije, Direkcija za opću ekonomsku statistiku i statističke informacijske sustave, Hrvatska narodna banka. Stavovi autora izneseni u ovom radu isključivo su osobni i stručni stavovi autora i ne odražavaju nužno stavove institucije u kojoj je zaposlen niti drugih institucija koje se spominju u radu, niti ih na bilo koji način obvezuju.

¹ dostupno na: <https://podaci.dzs.hr/2022/hr/29150>

² Porezni podaci prema obračunu nacionalnih računa jesu podaci o državnim novčanim primicima koji su prilagođeni metodologiji ESA-e na način da se primjenjuje metoda vremenskog prilagođavanja (metoda TAC).

s Priručnikom o javnom deficitu i dugu, uključena su pojedina javna poduzeća koja su pala na testu tržišnosti ili obavljaju pomoćne funkcije države. Isključimo li iz vrijednosti pokazatelja proračunskog salda vrijednosti kamatnih rashoda u iznosu od 1,5% BDP-a, možemo konstatirati da je tijekom 2021. godine ostvaren primarni deficit od – 4,6 milijardi kuna (ili -1% BDP-a). U 2018. i 2019. zabilježeni su primarni suficiti (2,2% BDP-a u 2018. i 2,4% BDP-a u 2019.) dok je u 2020. zabilježen primarni deficit od -5,3% BDP-a.

Tablica 1: Republika Hrvatska – konačni pokazatelji proračunskog salda i duga konsolidirane opće države i s njima povezani pokazatelji 2018.-2021.

u % BDP-a i međugodišnje stope rasta	2018	2019	2020	2021	2022p
Proračunski prihodi	45,4	46,3	46,7	46,0	...
Proračunski rashodi	45,5	46,1	54,0	48,5	...
- od toga: rashodi opće države za investicije	3,5	4,3	5,5	4,7	...
- od toga: rashodi opće države za kamate	2,3	2,2	2,0	1,5	...
Proračunski saldo	-0,1	0,2	-7,3	-2,6	-1,5
- od toga: središnja država	0,0	0,5	-6,3	-2,7	-1,3
- od toga: lokalna država	-0,1	-0,4	-1,0	-0,3	-0,1
- od toga: fondovi socijalne sigurnosti	0,0	0,1	-0,1	0,4	-0,1
Primarni saldo proračuna (ne uklj. rashode za kamate)	2,2	2,4	-5,3	-1,0	...
Konsolidirani dug opće države	73,2	71,0	87,0	78,4	71,3
- od toga: valuta i depoziti	0,1	0,1	0,1	0,1	...
- od toga: dužnički vrijednosni papiri	50,1	50,3	61,1	55,0	...
- od toga: zajmovi	23,1	20,7	25,8	23,3	...
Rast BDP-a (nominalni, u % u odnosu na preth. godinu)	...	5,5	-7,9	15,4	11,2

p – projicirana veličina

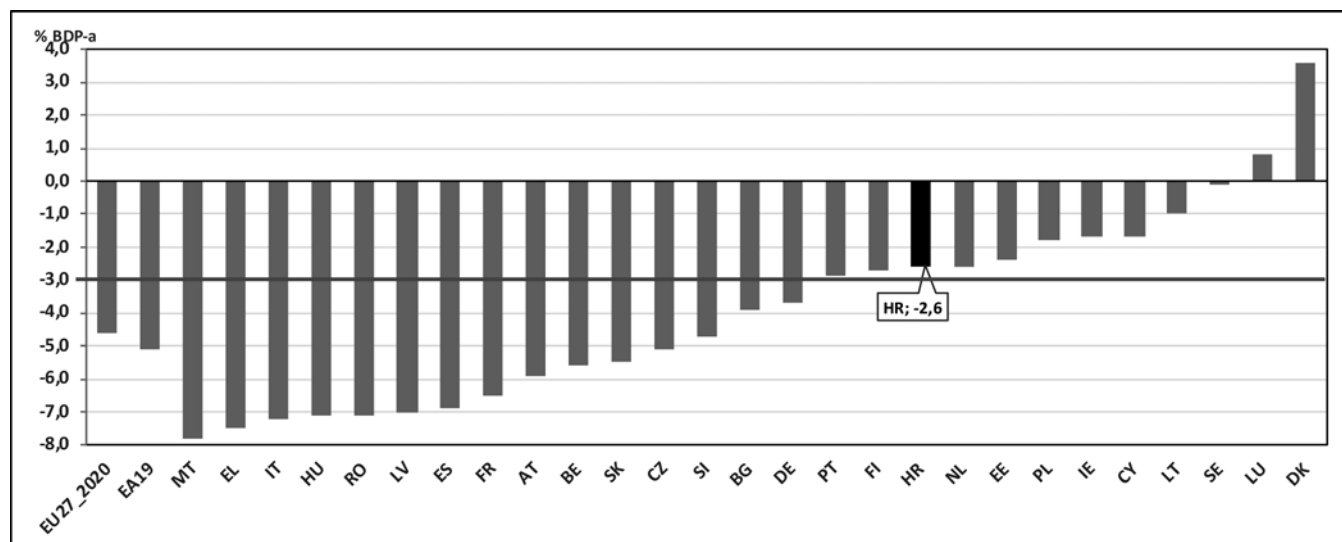
Izvor: izračun autora prema objavljenim EDP podacima DZS-a i Eurostata od 21.10.2022.

Konsolidirani dug opće države (tzv. maastrichtski dug) iznosio je na kraju 2021. godine 343,8 milijardi kuna (78,4% BDP-a), što predstavlja povećanje od 13,2 milijardi kuna (ili 4%) u odnosu na stanje s kraja 2020. Od povećanja od 13,2 milijardi kuna, 12,5 milijardi kuna odnose na novo neto zaduživanje, a ostatak od 0,7 milijardi kuna se odnosi na tečajne razlike nastale zbog promjene tečaja kune u odnosu na euro tijekom 2021. U dijelu projekcija fiskalnih pokazatelja za 2022. godinu koji se objavljuju u sklopu Izvješća³ (za čiju izradu je nadležno Ministarstvo financija), predviđa se deficit konsolidirane opće države na razini od - 1,5% BDP-a u 2022. (smanjenje za -1,1 postotni bod u odnosu na 2021.) i udio duga opće države u BDP-u na kraju 2022. od 71,3% (smanjenje od 7,1 postotnih bodova u odnosu na stanje krajem 2021.).

Fiskalna kretanja u EU-28, Europodručju i u pojedinim državama članicama (EUROSTAT)

Eurostat je objavio 11. listopada rezultate konačnog listopadskog EDP izvješća za EU-27, Europodručje i pojedinačno za sve države članice⁴. Promatrano na razini 27 država članica EU (EU-27 – 2020, nakon Brexita) i 19 država članica Europodručja, prosječan proračunski deficit u 2021. godini iznosio je -4,6% BDP-a (EU-27), odnosno -5,1% BDP-a (Europodručje), što predstavlja solidno smanjenje u odnosu na prethodnu 2020. godinu, kada je iznosio -6,7% BDP-a (EU-27), odnosno -7% BDP-a (Europodručje).

Grafikon 1: Proračunski saldo opće države po državama članicama EU i Europodručja (u % BDP-a, 2021.)

Izvor: Eurostat

³ excel tablica koja čini sastavni dio Priopćenja: https://podaci.dzs.hr/media/drhh32q3/nr-2022-4-1_1_edp-tablice-21_10_2022.xlsx

⁴ priopćenje Eurostata dostupno je na engleskom jeziku na: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/15131952/2-21102022-AP-EN.pdf/804b41ae-f509-d4fd-0b87-8b0e097112ee>

Smanjenje prosječnog deficita na razini EU-27 i Europodručja dovelo je i do smanjenja potrebe za novim zaduženjima (učinak brojnika) u uvjetima gospodarskog oporavka (učinak nazivnika), što je rezultiralo smanjenjem vrijednosti pokazatelja stanja duga konsolidirane opće države u odnosu na BDP. Konsolidirani dug opće države na razini EU-27 smanjen je s 89,8% BDP-a u 2020. na 87,9% BDP-a u 2021., a na razini Europodručja s 97% BDP-a u 2020. na 95,4% BDP-a u 2021. godini. Razina prosječnog duga (ali i deficita) država Europodručja još uvijek je značajnije viša u odnosu na razinu duga država članica EU koje još nisu postale članicama Europodručja.

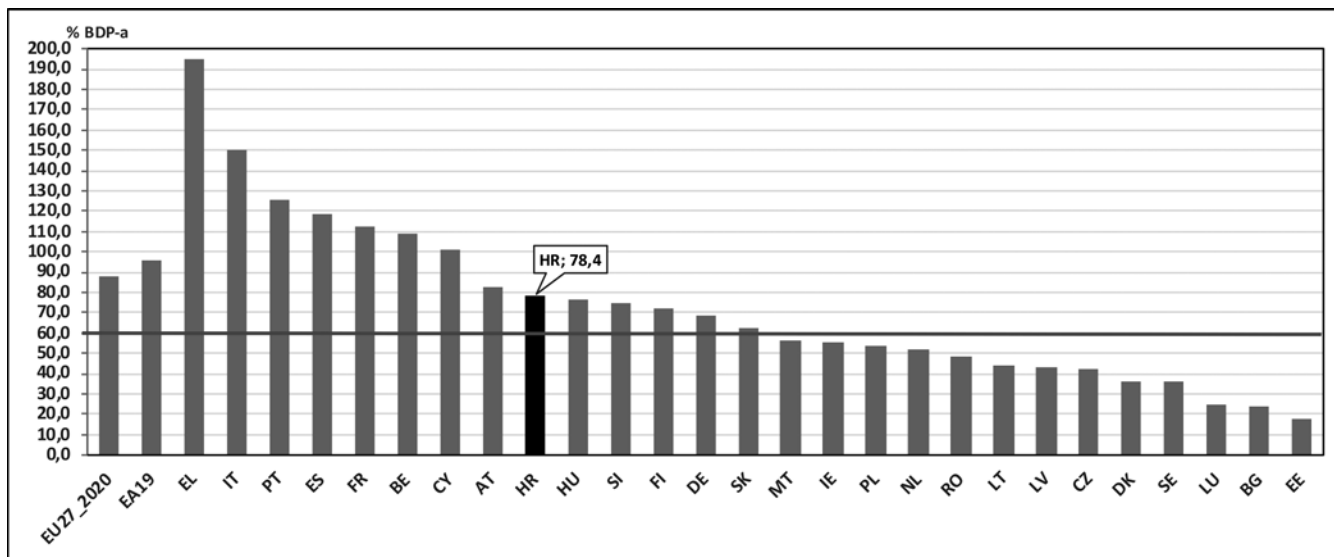
Iako su tijekom 2020. sve države članice bilježile proračunske deficite, u 2021. godini dvije države članice zabilježile su proračunske suficite (Danska od 3,6% BDP-a i Luksemburg od 0,8% BDP-a). Od preostalih dvadeset i pet država članica EU, deficiti su se kretali u rasponu od -0,1% BDP-a (Švedska) do -7,8% BDP-a (Malta). Osim u Malti, najveći fiskalni deficiti (u % BDP-a) zabilježeni su još i u Grčkoj (-7,5%), Italiji (-7,2%), Mađarskoj i Rumunjskoj (po -7,1%), Latviji (-7%), Španjolskoj (-6,9%) i Francuskoj (-6,5%). Petnaest država članica je zabilježilo deficite veće od referentne vrijednosti (3% BDP-a), dok su u deset država članica zabilježeni deficiti niži od referentnog praga. U tom kontekstu, fiskalni deficit Republike Hrvatske od -2,6% BDP-a u 2021. je za dva postotna boda niži od prosječnog deficita

EU-27-2020, odnosno za 2,5 postotna boda niži od prosječnog deficita Europodručja, otprilike na razini deficita zabilježenih u Finskoj i Nizozemskoj (Grafikon 1).

U gotovo svim državama članicama EU-a tijekom 2021. došlo je do smanjenja vrijednosti pokazatelja duga konsolidirane opće države u odnosu na BDP, a izuzetak su Češka, Njemačka, Latvija, Malta, Rumunjska i Slovačka. Najniže vrijednosti duga u odnosu na BDP zabilježene su u Estoniji (17,6%), Bugarskoj (23,9%), Luksemburgu (24,5%), Švedskoj (36,3%) i Danskoj (36,6%). U četrnaest država članica zabilježene su razine udjela duga u BDP-u iznad referentnog praga od 60% BDP-a, pri čemu su najveće vrijednosti zabilježene u Grčkoj (194,5%), Italiji (150,3%), Portugalu (125,5%), Španjolskoj (118,3%), Francuskoj (112,8%), Belgiji (109,2%) te na Cipru (101%).

U Republici Hrvatskoj je udio konsolidiranog duga opće države u BDP-u smanjen s 87% BDP-a krajem 2020. na 78,4% BDP-a krajem 2021. godine (Grafikon 2), što je niže u odnosu na prosječne razine duga ostvarenih u EU-27-2020 (87,9%) i Europodručju (95,4%). Austrija, koja je uvijek imala približnu vrijednost omjera duga i BDP-a u odnosu na Hrvatsku, zabilježila je vrijednost od 82,3% i plasirana je jedno mjesto više na ljestvici, dok je prva država na nižem mjestu od Hrvatske na ljestvici susjedna Mađarska (76,8% BDP-a).

Grafikon 2: Dug opće države po državama članicama EU i Europodručja (u % BDP-a, kraj 2021.)

Izvor: Eurostat

Fiskalna kretanja u Hrvatskoj i ostatku EU tijekom prvih šest mjeseci 2022.

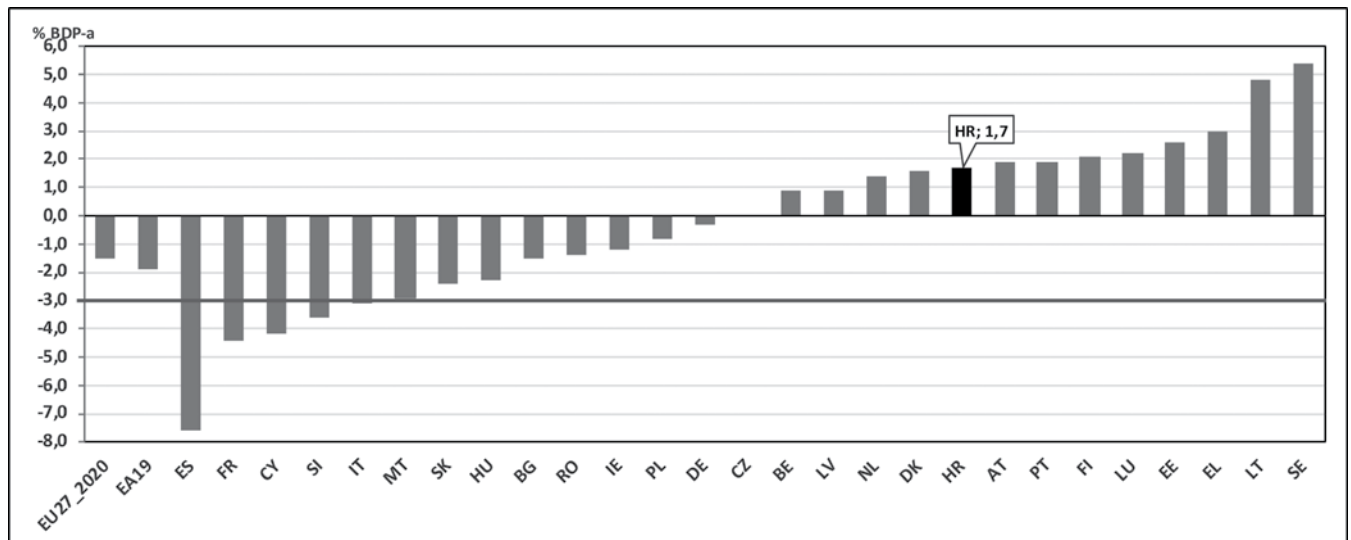
Od početka 2021., pod utjecajima povećanja procijepljenosti stanovništva i popuštanja mjera ograničavanja širenja zaraze koronavirusom, došlo je do intenziviranja gospodarskog rasta u EU, a europska gospodarstva su se prilagodila novim okolnostima poslovanja te je posljedično došlo do poboljšanja opće ekonomske i fiskalne situacije u EU. Taj trend bio je prisutan i početkom 2022., no izbi-

janjem rusko-ukrajinskog sukoba europska gospodarstva su se suočila s novim izazovima, poglavito s enormnim porastom cijena plina, nafte i prehrambenih proizvoda. Zbog toga je Komisija u svojim povremenim ekonomskim prognozama korigirala na niže projicirane stope gospodarskog rasta, a projicirane vrijednosti inflacije korigirane su na više. No unatoč tome, proces fiskalne konsolidacije u EU se nastavlja. Samo dan nakon objave konačnih podataka o proračunskom deficitu i dugu države tijekom razdoblja 2018.-2021., Eurostat je objavio i privremene

podatke o kretanju proračunskih deficita EU, europodručja i država članica tijekom drugog tromjesečja 2022.⁵ te podatke o stanju državnog duga EU, europodručja i država članica na kraju drugog tromjesečja 2022.⁶ Ono što je na prvi pogled iz podataka vidljivo je da je u usporedbi s drugim tromjesečjem 2021. i krajem 2021. došlo do poboljšanja tijekom drugog tromjesečja 2022., iako se zabilježene veličine deficita/suficita i duga u širokom rasponu razlikuju između država članica. U trinaest država članica zabilježeni su fiskalni deficiti, u jednoj državi je fiskalni saldo bio uravnotežen, a u preostalih trinaest država zabilježeni

su suficiti. Prosječna veličina fiskalnog deficita EU-27 (u % BDP-a) u drugom tromjesečju ove godine iznosila je -1,5%, a na razini Europodručja -1,9% BDP-a (Grafikon 3), što je više nego trostruko niže u odnosu na deficite zabilježene u drugom tromjesečju 2021. (EU-27-2020 -5,4%, Europodručje -6,3%). Najveći deficit (u % BDP-a) tijekom drugog tromjesečja 2022. ostvaren je u Španjolskoj (-7,6%). Slijede Francuska (-4,4%), Cipar (-4,2%), Slovenija (-3,6%) i Italija (-3,1%). Hrvatska je ostvarila fiskalni suficit od 1,7% BDP-a, koji je za 0,1 postotni bod viši od suficita zabilježenog u Danskoj, a za 0,2 postotna boda niži od suficita zabilježenog u Austriji.

Grafikon 3: Proračunski saldo opće države po državama članicama EU i Europodručja tijekom drugog tromjesečja 2022. (u % BDP-a)

Izvor: Eurostat

Prosječan dug konsolidirane opće države (u % BDP-a) na kraju drugog tromjesečja 2022. iznosio je 86,4% (EU-27-2020), odnosno 94,2% (europodručje). Za usporedbu, na kraju 2021. prosječni državni dug (u % BDP-a) u EU-27 iznosio je 87,9%, a u Europodručju 95,4%. Najviša razina duga (u % BDP-a) na kraju drugog tromjesečja ove godine zabilježena je u Grčkoj (182,5%), slijede je Italija (150,2%), Portugal (123,4%), Španjolska (116,1%), Francuska (113,1%) i Belgija (108,3%). S druge strane, najniže razine duga (u % BDP-a) zabilježene su u Estoniji (16,7%), Bugarskoj (21,3%) i Luksemburgu (25,4%). Državni dug Republike Hrvatske dosegao je razinu od 74,3% BDP-a, što je za čak 12 postotnih bodova niže od prosječne razine duga EU-27 (koja iznosi 86,4% BDP-a, Grafikon 4). Krajem drugog tromjesečja ove godine čak trinaest država članica zabilježilo je razinu državnog duga nižu od referentne vrijednosti definirane kriterijima iz Maastrichta od 60% BDP-a.

⁵ dostupno na engleskom jeziku na: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/15131949/4-19102022-BP-EN.pdf/1b1d6188-e1e7-9398-f822-a10e91f9f320?t=1666089431293>

⁶ dostupno na engleskom jeziku na: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/15131955/2-21102022-BP-EN.pdf/eeb714b8-83c4-cd8c-56b8-e9aa7c5798a8?t=1666339583703>

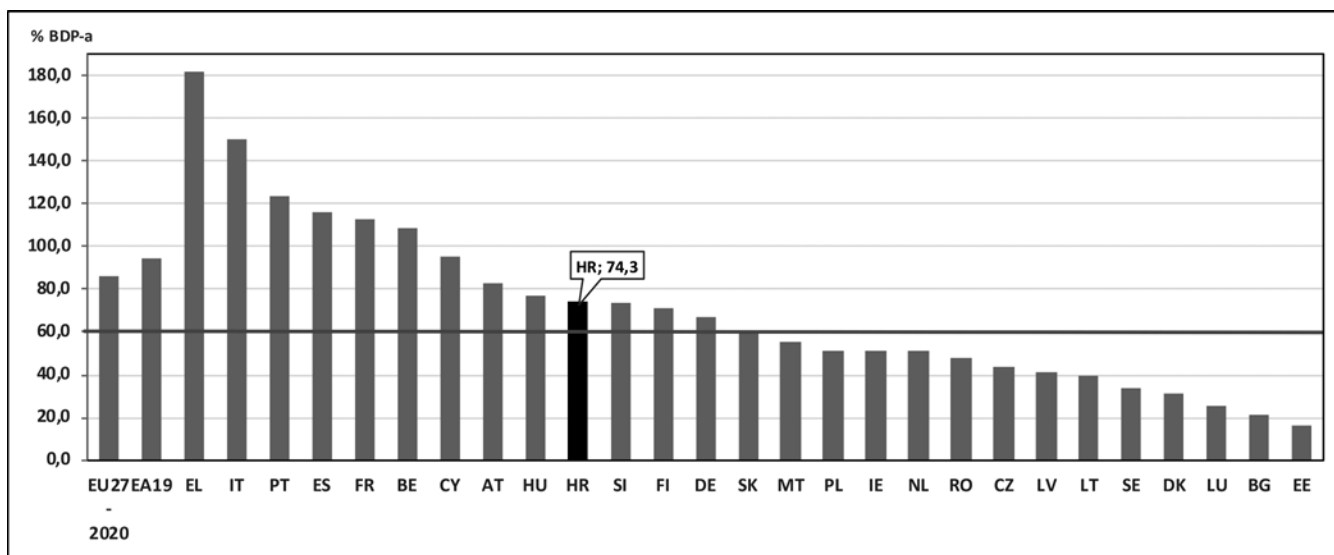
CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.
HR

01/5531-755
099/3037-677

Grafikon 4: Dug opće države po državama članicama EU i Europodručja na kraju drugog tromjesečja 2022. (u % BDP-a)

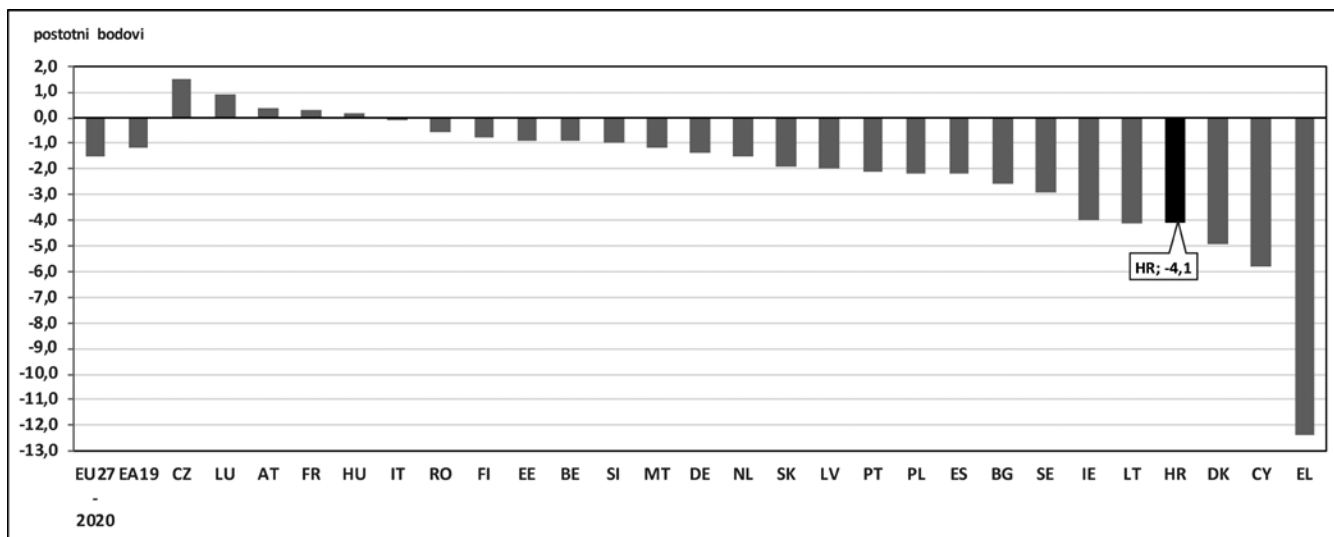

Izvor: Eurostat

Usporedimo li dinamiku promjene razina državnog duga na kraju drugog tromjesečja 2022. u odnosu na razine državnog duga zabilježene na kraju 2021. godine, uočavamo da je prosječno smanjenje razine državnog duga EU-27 iznosilo -1,5 postotnih bodova, a europodručja za 1,2 postotna boda (u daljnjem tekstu: p.b.). U pet država članica je tijekom promatranog razdoblja došlo do pove-

ćanja vrijednosti pokazatelja odnosa duga i BDP-a, a to su Češka (+1,5 p.b.), Luksemburg (+0,9 p.b.), Austrija (+0,4 p.b.), Francuska (+0,3 p.b.) i Mađarska (+0,2 p.b.). U devet država članica istovremeno je zabilježeno smanjenje duga niže ili jednako u odnosu na prosječno smanjenje duga EU-27, u rasponu između -0,1 p.b. (Italija i Belgija) i 1,5 p.b. (Nizozemska).

Grafikon 5: Rast/smanjenje duga opće države po državama članicama EU i Europodručja na kraju drugog tromjesečja 2022. u odnosu na kraj 2021. (postotni bodovi)

Izvor: Eurostat

Iznadprosječna smanjenja udjela duga u BDP-u (>1,5 p.b.) zabilježena su u trinaest država članica, u rasponu od -1,9 p.b. (Slovačka i Belgija) do -12,4 p.b. (Grčka). U toj skupini je i Republika Hrvatska u kojoj je došlo do smanjenja za povećanja za 4,1 postotni bod (Grafikon 5), a slična razina smanjenja zabilježena je još i kod Irske i Litve.

Na kraju, može se zaključiti da se unatoč izazovnim vremenima proces fiskalne konsolidacije u EU uspješno nastavio i u prvoj polovici 2022., a nadamo se da će se u tom smjeru nastaviti u ostatku 2022. i u nadolazećoj 2023. godini. Ta godina od posebnog je značaja za našu državu jer će Republika Hrvatska uvesti euro i postati 20. država članica Europodručja, a što je službeno odlučeno i objavljeno u 20. godini postojanja eura.

Osvrt na izmjene i dopune Državnog proračuna

Ivana Kunić Matković*

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 19. listopada 2022. prihvatila Nacrt prijedloga izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu i projekcija za 2023. i 2024. godinu. U nastavku se daje sažeti prikaz promjena.

1. Uvod

Drugim Izmjenama i dopunama proračuna za 2022. godinu ukupni prihodi planirani su na razini od 171,8 milijardi kuna i povećavaju se za 758,2 milijuna kuna u odnosu na tekući plan 2022. godine. S druge strane, ukupni rashodi ostaju na istoj razini od 184,7 milijardi kuna.

Sukladno prihodima i rashodima planiranim drugim Izmjenama i dopunama proračuna za 2022. godinu očekuje se da će proračun opće države, prema ESA 2010 metodologiji, u 2022. godini zabilježiti manjak od 1,5% BDP-a. Udio javnog duga u BDP-u smanjiti za 8,5 postotna boda u odnosu na godinu ranije te će iznositi 71,3 % BDP-a.

2. Promjene u kretanju prihoda državnog proračuna

Kao što je već istaknuto, ovim drugim Izmjenama i dopunama proračuna za 2022. godinu ukupni prihodi planirani su na razini od 171,8 milijardi kuna i povećavaju se za 758,2 milijuna kuna, što je prvenstveno rezultat povećanja prihoda od PDV-a, prihoda od poreza na dobit i prihoda od prodaje nefinancijske imovine s jedne strane te smanjenja pomoći i prihoda od imovine s druge strane.

Novi plan prihoda od **poreza na dodanu vrijednost** veći je u odnosu na prvotno planirane za 2,1 milijardu kuna. Ovo povećanje prihoda temelji se na rezultatima turističke sezone koja je bila bolja od očekivane te na kretanju osobne potrošnje, ali i rashoda opće države za intermedijarnu potrošnju, investicije te socijalne transfere u naravi do kraja godine.

Prihod od poreza na dobit je prema novom planu za 2022. godinu također veći i to za 2 milijarde kuna, prvenstveno zbog boljeg rezultata poslovanja poduzeća tijekom 2021. godine i uplate poreza na dobit po završnom obračunu krajem travnja 2022. godine te na osnovu toga obračunate akontacije za uplatu od svibnja do prosinca 2022. godine.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine ovim izmjenama i dopunama proračuna za 2022. godinu povećavaju se za 632,3 milijuna kuna u odnosu na prvotni plan. Na povećanje ove prihodovne kategorije najvećim dijelom su utjecali prihodi od prodaje nafte i naftnih derivata radi zadržavanja zaliha, koji se povećavaju za 354 milijuna kuna te prihodi od prodaje prijevoznih sredstava, koji se povećavaju za 384,7 milijuna kuna temeljem prihoda od prodaje broda Nov. 514. u vlasništvu Republike Hrvatske, a za čiji

je završetak gradnje bilo zaduženo društvo 3. Maj Brodogradilište d.d. Rijeka.

Prihodi od pomoći u odnosu na dosad planirane smanjuju se za 5,3 milijarde kuna, a izravno su vezani uz projekte financirane iz EU fondova, kao i uz sredstva iz Fonda solidarnosti EU te novog instrumenta EU nove generacije.

Prihodi od imovine izmijenjenim planom proračuna za 2022. godinu smanjuju se za 661,8 milijuna kuna i to prvenstveno zbog manje uplate dividendi i dobiti poduzeća u državnom vlasništvu, odnosno u najvećoj mjeri zbog oslobođenja HEP-a od obveze uplate dobiti u državni proračun.

Tablica 1. Prihodi državnog proračuna za 2022. godinu

(milijuni HRK)		Tekući plan 2022.	Povećanje / smanjenje	Novi plan 2022.
6	PRIHODI POSLOVANJA	170.284,7	126,0	170.410,6
61	Prihodi od poreza	91.061,0	4.408,5	95.469,5
612	Porez na dobit	9.291,6	2.013,5	11.305,1
614	Porezi na robu i usluge	81.309,3	2.277,1	83.586,4
6141	– Porez na dodanu vrijednost	62.591,0	2.062,1	64.653,1
6142	– Porez na promet	0,0	0,2	0,2
6143	– Posebni porezi i trošarine	16.750,1	-28,1	16.721,9
615	Porezi na međunarodnu trgovinu i transakcije	459,9	117,9	577,8
616	Ostali prihodi od poreza	0,1	0,0	0,1
62	Doprinosi	27.974,0	7,1	27.981,1
622	Doprinosi za mirovinsko osiguranje	27.971,6	0,0	27.971,6
623	Doprinosi za zapošljavanje	2,5	7,1	9,5
63	Pomoći	33.457,0	-5.254,2	28.202,8
64	Prihodi od imovine	2.831,2	-661,8	2.169,3
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	4.502,7	142,6	4.645,3
66	Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija	1.266,6	97,2	1.363,8
67	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a temeljem ugovornih obveza	8.411,2	1.354,6	9.765,9
68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	781,0	31,9	812,9
7	PRIHODI OD PRODAJE NEFINANCIJSKE IMOVINE	765,3	632,3	1.397,5
UKUPNO		171.049,9	758,2	171.808,2

Izvor: Ministarstvo financija

3. Promjene u rashodima državnog proračuna

Drugim Izmjenama i dopunama proračuna za 2022. godinu ukupni rashodi ostaju na istoj razini od 184,7 milijardi kuna. Međutim, rashodi koji se financiraju iz općih prihoda i primitaka, doprinosa i namjenskih primitaka, povećavaju se za 3,6 milijardi kuna, dok se rashodi koji se financiraju iz EU i ostalih izvora smanjuju za isti iznos.

Tablica 2. Rashodi državnog proračuna po izvorima financiranja

(milijuni HRK)		Tekući plan 2022.	Povećanje/ Smanjenje	Novi plan 2022.
1	Opći prihodi i primici	108.014,1	3.643,5	111.657,5
2	Doprinosi za obvezna osiguranja	27.971,6	0,0	27.971,6
3	Vlastiti prihodi	1.343,1	24,7	1.367,8
4	Prihodi za posebne namjene	13.081,9	1.304,5	14.386,4
5	Pomoći	33.454,2	-5.297,9	28.156,3
6	Donacije	204,8	26,0	230,8
7	Prihodi od nefinancijske imovine i nadoknade štete s osnova osiguranja	425,8	350,7	776,5
8	Namjenski primici od zaduživanja	229,7	-43,9	185,8
UKUPNO		184.725,0	7,6	184.732,7

Izvor: Ministarstvo financija

Na rashodnu stranu proračuna najviše su utjecala izdvajanja za provedbu jesenskog paketa mjera Vlade Republike Hrvatske za zaštitu kućanstva i gospodarstva od rasta cijena, usklađivanje mirovina te isplatu po presudi u arbitražnom postupku pred Međunarodnim centrom za rješavanje investicijskih sporova koji je MOL pokrenuo protiv Hrvatske 2013. godine.

Za provedbu mjera iz jesenskog paketa Vlade Republike Hrvatske u 2022. godini osigurano je ukupno 1,2 milijarde kuna. Unutarnjim preraspodjelama osiguravaju se sredstva u iznosu od 852,5 milijuna kuna, dok se kroz povećanje rashoda osigurava preostalih 309,4 milijuna kuna, a sve kako slijedi:

- jednokratno novčano primanje korisnicima mirovina u iznosu od 462,2 milijuna kuna unutarnjom preraspodjelom sa pozicija mirovina koje se zbog navedenog povećavaju kroz ove izmjene i dopune
- Zaželi - program zapošljavanja žena u iznosu od 196,0 milijuna kuna unutarnjom preraspodjelom u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali
- potpora sektoru ribarstva i akvakulture u iznosu od 100,0 milijuna kuna od čega 18,8 milijuna kuna kroz povećanje rashoda, a 81,2 milijuna kuna unutarnjom preraspodjelom u okviru Operativnog programa ribarstva
- nadoknada sredstava zbog ograničenje cijene struje u iznosu od 90,0 milijuna kuna kroz povećanje rashoda,
- energetske dodatke za nezaposlene u iznosu od 65,8 milijuna kuna od čega 44,0 milijuna kuna kroz povećanje rashoda, a 21,8 milijuna kuna unutarnjim preraspodjelama,

- jednokratno novčano primanje korisnicima doplatka za djecu u iznosu od 64,0 milijuna kuna kroz povećanje rashoda,
- financiranje troškova ogrijeva i dijelom troškova stanovanja korisnicima zajamčene minimalne naknade u iznosu od 55,0 milijuna kuna unutarnjom preraspodjelom,
- potpora za kompenzaciju rasta cijena energenata u sektorima prerade poljoprivrednih proizvoda u iznosu od 50,0 milijuna kuna kroz povećanje rashoda,
- potpora studentskim centrima za održiv sustav prehrane i potpora studentima na temelju socio-ekonomskog statusa u ukupnom iznosu od 36,3 milijuna kuna unutarnjom preraspodjelom,
- nadoknada dijela troška dizelskog goriva koje se koristi kao pogonsko gorivo u komercijalnom prijevozu putnika u iznosu od 21,6 milijuna kuna kroz povećanje rashoda,
- povećanje naknade za ugroženog kupca energenata u iznosu od 21,0 milijun kuna kroz povećanje rashoda iz ostalih izvora financiranja.

U okviru rashoda koji se financiraju iz EU i ostalih izvora smanjenje je prvenstveno rezultat smanjenja rashoda financiranih iz EU sredstava u iznosu od 3,7 milijardi kuna (najvećim dijelom izdvajanja u okviru Operativnih programa Konkurentnost i kohezija i Učinkoviti ljudski potencijali i u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost) te rashoda vezanih uz projekte sanacije štete nastale uslijed potresa u iznosu od 1,7 milijardi kuna, a sukladno očekivanoj dinamici provedbe projekata. Istovremeno se povećavaju rashodi ustanova u zdravstvu financirani iz prihoda temeljem ugovornog odnosa sa Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje u iznosu od 1,2 milijarde kuna.

4. Kretanje manjka državnog proračuna

Slijedom ukupno planiranih prihoda u iznosu od 171,8 milijardi kuna te ukupno planiranih rashoda u iznosu od 184,7 milijardi kuna, manjak državnog proračuna za 2022. godinu planiran je u iznosu od 12,9 milijardi kuna ili 2,7% BDP-a, što predstavlja smanjenje od 751 milijun kuna ili 0,2 postotna boda BDP-a u odnosu na plan iz svibnja za 2022. godinu.

Tablica 3. Ukupni manjak državnog proračuna

(milijuni HRK)	Plan 2022.	Povećanje/ smanjenje	Novi plan 2022.
Prihodi (6+7)	171.050	758	171.808
Prihodi poslovanja (6)	170.285	126	170.411
Prihodi od prodaje nefinancijske imovine (7)	765	632	1.398
Rashodi (3+4)	184.725	8	184.733
Rashodi poslovanja (3)	170.740	2.981	173.720
Rashodi za nabavu nefinancijske imovine (4)	13.985	-2.973	11.012
Ukupni manjak/višak	-13.675	751	-12.925
% BDP-a	-2,8		-2,7

Izvor: Ministarstvo financija

Novim planom u 2022. godini opći proračun prema nacionalnoj metodologiji ostvaruje manjak od 12,5 milijardi

kuna, što predstavlja 2,6% BDP-a. Pritom državni proračun bilježi razinu manjka od 2,7% BDP-a, a jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave manjak od 0,1% BDP-a. Izvanproračunski korisnici ostvarit će višak od 0,2% BDP-a.

Tablica 4. Procjena ukupnog manjka/viška proračuna opće države

(u mil kuna)	2021.	Plan 2022.	Novi plan 2022.
DRŽAVNI PRORAČUN			
Ukupni prihodi	154.064	171.050	171.808
% BDP-a	35,8	35,1	35,2
Ukupni rashodi	169.030	184.725	184.733
% BDP-a	39,3	37,9	37,9
Ukupni manjak/višak	-14.967	-13.675	-12.925
% BDP-a	-3,5	-2,8	-2,7
IZVANPRORAČUNSKI KORISNICI			
Ukupni manjak/višak	463	223	952
% BDP-a	0,1	0,0	0,20
KONSOLIDIRANA LOKALNA DRŽAVA			
Ukupni manjak/višak	-1.347	-1.514	-539
% BDP-a	-0,3	-0,3	-0,1
OPĆI PRORAČUN, nacionalna metodologija			
Ukupni manjak/višak	-15.850	-14.966	-12.511
% BDP-a	-3,7	-3,1	-2,6
OSTALE PRAVNE OSOBE U SEKTORU OPĆE DRŽAVE			
Ukupni manjak/višak	720	740	417
% BDP-a	0,2	0,2	0,1
OSTALE PRILAGODBE	3.846	867	4.990
% BDP-a	0,9	0,2	1,0
KONSOLIDIRANA OPĆA DRŽAVA, ESA 2010 metodologija	-11.285	-13.359	-7.104
% BDP-a	-2,6	-2,7	-1,5

Izvor: Ministarstvo financija

Kada se ovim veličinama pridodaju prilagodbe nacionalne metodologije računskog plana europskoj statističkoj metodologiji ESA 2010 te projekcije ostalih pravnih osoba koje su statistički uključene u sektor opće države prema metodologiji ESA 2010, procjenjuje se da će planirani manjak općeg proračuna u 2022. godini iznositi 7,1 milijardu kuna ili 1,5% BDP-a.

Temeljem kretanja fiskalnog salda proračuna opće države i snažnog oporavka cjelokupne gospodarske aktivnosti očekuje se da će udio javnog duga u BDP-u u 2022. godini zabilježiti smanjenje od 8,5 postotna boda te će iznositi 71,3% BDP-a.

01/5531-755
099/3037-677

tim4pin.doo
ZA SAVJETOVANJE

CJENIK
ZA OGLAŠAVANJE
U ČASOPISU

tim4pinmagazin

možete pronaći
na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

WEBINARI U TIJEKU
WWW.TIM4PIN.HR

Usklađivanje potraživanja s dužnicima

Martina Štefković*

Državni ured za reviziju prilikom obavljanja revizija financijskih izvještaja i poslovanja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika kao jednu od čestih nepravilnosti kod popisa imovine i obveza konstatirao je nevjerođostojnost podataka o potraživanjima i obvezama. Na tragu nalaza DUR-a, Ministarstvo financija je kroz podzakonske akte i upute proračunima i njihovim korisnicima dalo smjernice i upute o načinu provođenja usklađenja potraživanja i obveza s ciljem iskazivanja vjerodostojnih podataka u poslovnim knjigama. U nastavku se daje osvrt na način provedbe usklađivanja potraživanja s dužnicima u listopadu i prosincu koje su proračuni, proračunski i izvanproračunski korisnici obvezni provesti.

1. Uvod

Uputom o obavljanju popisa imovine i obveza od 11. prosinca 2015. (KLASA:400-01/15-01/112, URBROJ: 513-05-02-15-2), proračunima, proračunskim i izvanproračunskim korisnicima propisana je **obveza usklađenja potraživanja i obveza s dužnicima i vjerovnicima prilikom obavljanja redovnog godišnjeg popisa sa stanjem na dan 31. prosinca**. Osim navedenog, pitanjem 50. Upitnika o fiskalnoj odgovornosti propisana je obveza testiranja usklađenosti podataka o potraživanjima s dužnicima na datum 31. listopada. Navedenim dokumentima istaknuta je nužnost usklađivanja podataka s vjerovnicima i dužnicima o stanju obveza i potraživanja, s obzirom na izvješća DUR-a koji je utvrdio kako se popis financijske imovine i obveza često svodi na prijepise iz poslovnih knjiga, što ga čini nevjerođostojnim.

Sukladno Pravilniku o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (NN, br. 37/22) proračunski korisnici financijski izvještaj za proračunsku godinu dostavljaju do 31. siječnja tekuće za prethodnu godinu, jedinice i izvanproračunski korisnici do 15. veljače tekuće za prethodnu godinu. Godišnji popis koji se mora obaviti sa stanjem na dan 31. prosinca nema propisanog roka do kojeg se mora izvršiti, no uzimajući u obzir rokove za financijsko izvještavanje, jasno je kako popis mora biti obavljen prethodno navedenim rokovima. Obveznici s velikim brojem dužnika, zbog kratkih rokova za provođenje završnih knjiženja te izradu godišnjih financijskih izvještaja, nisu uvijek u mogućnosti provesti pravodobno i sveobuhvatno usklađenje podataka o potraživanjima s dužnicima. Na navedeno su ukazali i na savjetovanju sa zainteresiranom javnošću u postupku donošenja novog Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN, br. 111/18) koji je na snagu stupio 1. siječnja 2019. godine, Uredbe o sastavljanju i predaji izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (NN, br. 95/19), koja je na snagu stupila 12. listopada 2019. godine te Upitnika o fiskalnoj odgovornosti. Tom prilikom istaknuli su kako za obavljanje cjelovitog popisa

imovine i obveza, a čiji je preduvjet usklađivanje podataka o potraživanjima s dužnicima, datum 31. prosinca nije primjeren s obzirom na definirane rokove predaje godišnjih financijskih izvještaja. Slijedom navedenoga, **u okviru pitanja 50. Upitnika definiran je datum usklađenja s dužnicima 31. listopada** kako bi se usklađenje moglo provesti u roku dovoljnom za provođenje popisa i sastavljanje financijskog izvještaja. Kao referencu pitanju, potrebno je priložiti preslike odnosno reference izvoda otvorenih stavaka na uzorku 10%, ali ne više od 20 izvoda otvorenih stavaka.¹

2. Popis imovine i obveza

Financijska imovina knjigovodstveno se iskazuje na računima skupina 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 17. Člankom 7., stavkom 2. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20) proračunima i proračunskim korisnicima propisana je obveza vođenja, između ostalog, i analitičkog knjigovodstva financijske imovine i obveza, odnosno potraživanja i obveza, po subjektima, računima, pojedinačnim iznosima, rokovima dospelosti, zateznim kamatama i dr.

Povjerenstvo za popis imovine i obveza u popisne liste popisuje dugoročna i kratkoročna potraživanja, utvrđuje stvarno stanje i razlike između stvarnog stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja usklađivanjem podataka s vjerovnicima i dužnicima, provjerava usklađenost analitičkih i sintetičkih podataka, utvrđuje razlike između stvarnog stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja imovine, odnosno stanja po posebnim evidencijama te razloge nastalih razlika i predlaže način postupanja s utvrđenim viškovima i manjkovima.

¹ U to se uključuju i IOS-i kojima se potvrđuje da je stanje potraživanja u analitičkoj evidenciji pošiljatelja IOS-a 0,00 kn. Iskazano stanje ne znači da i primatelj IOS-a u svojim analitičkim evidencijama ima isto stanje obveza prema pošiljatelju. Stoga je u uzorak od 10% dužnika potrebno uzeti i one partnere s kojima je subjekt u razdoblju od 1. studenog prethodne godine pa do 31. listopada godine u kojoj se vrši usklađenje potraživanja ostvario poslovne događaje, a prema tim partnerima u svojim analitičkim evidencijama na dan 31. listopada stanje potraživanja ima evidentirano u iznosu od 0,00 kn.

Osim obveze usklađivanja podataka o potraživanjima u okviru popisa imovine, ista je obveza propisana i Upitnikom o fiskalnoj odgovornosti kroz pitanje 50. na dan 31. listopada.

Usklađivanje podataka o potraživanjima s kupcima provodi se putem izvoda otvorenih stavaka.

3. Usklađivanje potraživanja s dužnicima na dan 31. listopada

Točnost stanja potraživanja od kupaca iskazanih u poslovnim knjigama na dan 31. listopada provjerava se potvrdom stanja od strane kupaca (dužnika). Uobičajeno se navedeno provjerava putem **izvoda otvorenih stavaka (IOS-a)**. IOS predstavlja pregled dugovanja i potraživanja primatelja IOS-a prema stanju u poslovnim knjigama pošiljatelja na određeni dan. Potvrda stanja otvorenih stavaka odnosno dugovanja u računovodstvenom smislu je dokaz valjanosti potraživanja od kupca te je potvrda realnosti u poslovnim knjigama iskazanih potraživanja i prihoda po pojedinom osnovu. IOS obrasci mogu imati i suštinsku ulogu kao priznanje duga, ali samo u slučaju kada je usklađeni izvod iz otvorenih stavki ovjeren od strane ovlaštene osobe za zastupanje tvrtke, što je važno u slučaju sudskog spora i pri utvrđivanju rokova zastare svakog pojedinog potraživanja.

IOS se može koncipirati tako da se od kupca traži izjava slaže li se s iznosom duga navedenim u IOS-u ili tako da se od dužnika odgovor traži samo ako se ne slaže s iznosom duga koji je naveden u IOS-u. S obzirom na to da obveznici ne mogu utjecati na to da im se svi poslani izvodi otvorenih stavaka potvrđeni i vrate, drugi navedeni način formiranja IOS-a prikladan je zato što obveznik na pitanje broj 50. može odgovoriti potvrdno ako su izvodi otvorenih stavaka poslani svim dužnicima. Ne vraćanje IOS-a pošiljatelju znači da se dužnik slaže s iznosom duga koji je naveden u IOS-u, no u tom je slučaju potrebno osigurati potvrdu da je dužnik IOS i primio.

U slučajevima velikog broja dužnika, osobito kada se radi o manjim iznosima i u odnosu s fizičkim osobama – dužnicima, način usklađivanja putem IOS-a nije potrebno provoditi ako je uspostavljen kontinuirani sustav praćenja i informiranja o stanju njihova duga. Primjer takvog sustava je iskazivanje potraživanja od dužnika na svakom računu, tako da uz iznos tekućeg dugovanja sadrži i ukupan iznos dugovanja u trenutku ispostavljanja računa. Prednost takvog načina informiranja o stanju potraživanja vjerovnika je i u tome što primitkom takvog dokumenta dužnik ima mogućnost reagiranja na ukupan dug ukoliko smatra da nije točan, što će rezultirati međusobnim usklađivanjem podataka vjerovnika i dužnika.

Zakon o uvođenju eura (NN br. 57/22, 88/22) propisuje kako je uz račune prema potrošačima potrebno dvojno iskazati i ukupan iznos u opomeni i drugoj obavijesti o nepodmirenom dugu koja se dostavlja potrošaču. Obveza dvojnog iskazivanja se međutim ne odnosi na akte deklaratorne naravi kao što su izvodi otvorenih stavaka i konto kartice.

Preporuka je da subjekti općeg proračuna u zadnjem kvartalu 2022., kada se šalju izvodi otvorenih stavaka, za otvorena potraživanja napišu napomenu obveznicima plaćanja da u slučaju da ne podmire svoja dugovanja do 31.12.2022., dugovanje će morati podmiriti u eurima pri čemu obveznici plaćanja imaju obvezu da sami preračunaju iznos dugovanja iz kuna u euro primjenom fiksnog tečaja konverzije i po pravilima za preračunavanje i zao-kruživanje iz Zakona o uvođenju eura.

Sukladno Pravilniku o organizaciji i provedbi produženoga boravka u osnovnoj školi (NN, br. 62/19), Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13, 152/14, 07/17, 68/18, 98/19, 64/20) i Državnom pedagoškom standardu osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja (NN, br. 63/08 i 90/10) definirani su uvjeti i pravila vezana uz provedbu programa produženoga boravka i organizacije školske kuhinje. Škola za korištenje usluge školske kuhinje i provođenje programa produženog boravka s korisnikom usluge (roditelj/skrbnik) sklapa ugovor za školsku godinu. Temeljem zaduženja škola korisniku nije obvezna izdavati izlazne račune ako mu izdaje opće uplatnice odnosno platne naloge (virmane) na mjesečnoj bazi. Prema mišljenju Porezne uprave, uplatnica odnosno virman, koji sadrži elementa računa, sukladno poreznim propisima vjerodostojna je dokumentacija za naplatu potraživanja za pružene usluge školske kuhinje i programa produženoga boravka te je vjerodostojna dokumentacija za knjigovodstveno evidentiranje u poslovnim knjigama. Potraživanje za pruženu uslugu nastaje neovisno o dokumentu koji je temelj za njegovu naplatu (opća uplatnica ili izlazni račun) te ga je potrebno evidentirati u poslovnim knjigama u okviru skupina 16 *Potraživanja za prihode poslovanja* i 96 *Obračunati prihodi poslovanja*. Stoga je sustav iskazivanja potraživanja od dužnika na svakoj uplatnici, tako da uz iznos tekućeg dugovanja sadrži i ukupan iznos dugovanja, dostatna referenca za potvrdni odgovor na pitanje 50. Upitnika.

Dodatno, proračunski korisnici koji posluju preko jedin-stvenog računa državne riznice i imaju pristup podacima u SAP sustavu državne riznice, imaju u svakom trenutku uvid u iznose potraživanja i obveza evidentiranih u glavnoj knjizi državnog proračuna. Stoga navedeni korisnici ne dostavljaju Ministarstvu financija, Državnoj riznici svoje obrasce s izvodima otvorenih stavaka s obzirom na to da oni navedenim podacima imaju pristup, primjerice za potraživanje za naknade plaće za bolovanje na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i sl. te tako provode usklađivanje potraživanja.

4. Usklađivanje potraživanja s dužnicima na dan 31. prosinca proračunske godine

Popis potraživanja obavlja se prema stanju u poslovnim knjigama na dan 31. prosinca nakon što su provedene sve knjigovodstvene evidencije koje se odnose na poslovne događaje proračunske godine.

Usklađivanje sa stvarnim stanjem na dan 31. prosinca obavlja povjerenstvo za popis tako da provjeri je li za sva-

ko pojedino potraživanje, za koje postoji pravni temelj, ispostavljen dokument i jesu li svi poslovni događaji iz dokumenata knjigovodstveno evidentirani. Obveza povjerenstva je u posebne popisne liste popisati dugoročna i kratkoročna potraživanja, utvrditi stvarno stanje i razlike između stvarnog stanja utvrđenog popisom i knjigovodstvenog stanja usklađivanjem podataka s dužnicima. Nadalje, Izvještaj o obavljenom popisu treba, između ostalog, sadržavati mišljenje o sumnjivim i spornim potraživanjima, kao i nenaplativim te zastarjelim potraživanjima, prijedlog o otpisu nenaplativih i zastarjelih potraživanja i obveza, mjerama protiv osoba odgovornih za neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično.

Slijedom navedenoga, **provedenim usklađivanjem potraživanja s dužnicima s danom 31. listopada nije ispunjena obveza usklade potraživanja sa stanjem na dan 31. prosinca proračunske godine.** Naime, u razdoblju od 1. studenog do 31. prosinca stvaraju se dodatna potraživanja, od kojih će dio biti podmiren do 31. prosinca, a dio će ostati nepodmiren i bit će sastavni dio stanja potraživanja na 31. prosinac. S druge strane, dio potraživanja utvrđenih na dan 31. listopada do 31. prosinca će se naplatiti, stoga ta potraživanja neće biti sadržana u stanju potraživanja na 31. prosinca. Podmirenjem potraživanja do 31. prosinca vjerovnici potvrđuju svoje dugovanje koje su imali na dan 31. listopada.

Kako bi se mogao obaviti vjerodostojan popis imovine i obveza, usklađenje potraživanja s dužnicima na dan 31. prosinca potrebno je provesti tako da se IOS-i pošalju svim dužnicima koji s navedenim danom nisu podmirili svoja potraživanja prema vjerovniku. Navedeno znači da će oni dužnici prema kojima su potraživanja bila evidenti-

rana na dan 31. listopada, a nisu ih podmirili do kraja proračunske godine, na ovjeru zaprimiti IOS i s 31. prosincem. Osim njih, IOS-e je potrebno poslati i onim dužnicima prema kojima su potraživanja nastala od 1. studenog do 31. prosinca te do navedenoga datuma nisu podmirena.

Važno je napomenuti kako se usklađivanje podataka s 31. listopada popisalo s ciljem omogućavanja povoljnijeg roka za provedbu usklađenja obveznicima koji navedeno, zbog vremenskih odnosno tehničkih ograničenja, na kraju proračunske godine nisu mogli provesti.

5. Ispravak vrijednosti potraživanja

Potvrдно odgovaranje na pitanje 50. Upitnika preduvjet je da bi se moglo potvrдно odgovoriti i na pitanje 54. Upitnika o fiskalnoj odgovornosti koje na uzorku od 10% potraživanja od čijeg je dospjeća prošlo više od godinu dana, odnosno potraživanja od dužnika nad kojima je pokrenut stečajni i/ili likvidacijski postupak, ali ne na više od 20 pojedinačnih potraživanja, testira se je li se u godini za koju se Upitnik popunjava provodio ispravak vrijednosti potraživanja u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu. Naime, da bi se ispravak vrijednosti potraživanja mogao ispravno provesti prvenstveno je neophodno u poslovnim knjigama imati evidentirano stvarno stanje potraživanja usklađeno s dužnicima. Nadalje, kako bi se ispravak vrijednosti potraživanja mogao provesti prema kriteriju kašnjenja u naplati, analitičke evidencije moraju osigurati podatke o starosnoj strukturi potraživanja po dužnicima. Također, bez obzira na provođenje ispravka vrijednosti potraživanja, moraju se poduzimati sve potrebne mjere za potpunu naplatu prihoda i primitaka iz nadležnosti i uplatu u proračun prema važećim propisima.

PRETPLATE NA

tim4pin

magazin

SU U TIJEKU NA
www.tim4pin.hr

e-mail
centar@tim4pin.hr
pitajcentar@tim4pin.hr

telefoni
01/5531-755
099/3037-677

Planiranje i računovodstvo EU sredstava u JLP(R)S

Ana Polić*

Proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i drugi primatelji pomoći iz izvora EU-a, dužni su dio svog financijskog i računovodstvenog poslovanja prilagoditi pravilima korištenja europskih strukturnih i investicijskih fondova i ostalih programa EU-a. Pritom imaju i obvezu pravilnog planiranja, a potom i izvršavanja, evidentiranja i izvještavanja sukladno odredbama Zakona o proračunu i drugih akata koji uređuju proračunsko računovodstvo.

1. Uvod

Prihodi i rashodi u proračunskom računovodstvu evidentiraju se primjenom modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja¹. Navedeno znači da se prihodi priznaju u izvještajnom razdoblju u kojem su postali raspoloživi i ako se mogu izmjeriti, dok se rashodi evidentiraju na temelju nastanka poslovnog događaja, u izvještajnom razdoblju na koje se odnose, neovisno o plaćanju. Sukladno tome, Izmjenama i dopunama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu² koji se primjenjuju od 1. siječnja 2021., ukinut je dotadašnji izuzetak kod priznavanja EU prihoda prema kojem su se primljena sredstva EU pomoći iskazivala kao prihod tek u trenutku nastanka rashoda u provedbi projekta, dok su do trenutka priznavanja bila evidentirana na osnovnom računu 23957 *Obveze za EU predujmove*. **Dakle, počevši od 2021. primljena sredstva EU pomoći i pomoći temeljem prijena sredstava odmah se priznaju kao prihod.**

Novim Zakonom o proračunu, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2022., propisano je kako će ministar financija donijeti pravilnik o korištenju sredstava Europske unije, a kojima će biti propisan način planiranja, izvršavanja, evidentiranja i izvještavanja o sredstvima Europske unije.

2. Evidentiranje prihoda i rashoda u 2021. godini temeljem sredstava EU pomoći primljenih u 2020. godini

Primljena sredstva EU pomoći koja su korisnici projekata na 31. prosinac 2020. imali evidentirana kao predujam na osnovnom računu 23957 *Obveze za EU predujmove*, u 2021. godini trebali su priznati kao prihode **zaduživanjem osnovnog računa** 23957 te odobrenjem odgovarajućeg računa prihoda od EU pomoći. Slijedom toga, potraživanja koja su davatelji EU sredstava s 31. prosinca 2020. imali evidentirana kao predujam na osnovnom računu 12913

Potraživanja za dane predujmove za EU projekte, u 2021. godini trebala su se priznati kao rashodi odobrenjem osnovnog računa 12913 te zaduženjem odgovarajućeg računa rashoda od EU pomoći³. Navedene poslovne promjene bilo je potrebno provesti s danom 2. siječnja 2021.

3. Prihodi od pomoći od institucija i tijela EU-a te na temelju prijena sredstava EU-a

Subjektima u sustavu općeg proračuna na raspolaganju su europski strukturni i investicijski fondovi (ESI fondovi poput Europskog socijalnog fonda (ESF), Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR)...), kao i velik broj programa Unije.

Ovisno o tome primaju li se sredstva izravno od institucija i tijela EU-a, odnosno jesu li uplaćena za svakog korisnika projekta ili su ta sredstva primljena i evidentirana na razini Republike Hrvatske te se prenose dalje korisnicima u sustavu općeg proračuna, razlikuju se:

- na razini podskupine 632 *Pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU*, na osnovnim računima:
 - o 63231 *Tekuće pomoći od institucija i tijela EU* i
 - o 63241 *Kapitalne pomoći od institucija i tijela EU*.

Navedeno iskazuju proračunski i izvanproračunski korisnici, kao i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu: JLP(R)S) koji projekte EU-a provode kao krajnji korisnici ako su sredstva dobivena izravno od institucija i tijela EU-a.

- na razini podskupine 638 *Pomoći temeljem prijena sredstava EU sredstava*, na osnovnim računima:
 - o 63811 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna temeljem prijena EU sredstava*,
 - o 63812 *Tekuće pomoći iz proračuna JLP(R)S temeljem prijena EU sredstava*,

* Ana Polić, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb.

¹ Čl. 138. Zakona o proračunu (NN, br. 144/21) i čl. 20. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN, br. 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20).

² NN, br. 108/20

³ Okružnica o sastavljanju i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2021. i druge aktualnosti.

- o 63813 *Tekuće pomoći od proračunskog korisnika drugog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava,*
- o 63814 *Tekuće pomoći od izvanproračunskog korisnika temeljem prijennosa EU sredstava,*
- o 63821 *Kapitalne pomoći iz državnog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava,*
- o 63822 *Kapitalne pomoći iz proračuna JLP(R)S temeljem prijennosa EU sredstava,*
- o 63823 *Kapitalne pomoći od proračunskog korisnika drugog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava i*
- o 63824 *Kapitalne pomoći od izvanproračunskog korisnika temeljem prijennosa EU sredstava.*
- na razini podskupine 639 *Prijennosi između proračunskih korisnika istog proračuna, na osnovnim računima:*
 - o 63931 *Tekući prijennosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava i*
 - o 63941 *Kapitalni prijennosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava.*

Podskupina 638 *Pomoći temeljem prijennosa EU sredstava* upotrebljava se za prijennose sredstava između korisnika različitih proračuna. JLP(R)S, njihovi korisnici, izvanproračunski korisnici državnog proračuna ili JLP(R)S-a sve prijennose sredstava EU-a koja dobiju od proračunskih korisnika središnjeg proračuna iskazuju na osnovnom računu 63811 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava* ili 63821 *Kapitalne pomoći iz državnog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava*. Računi 63813 *Tekuće pomoći od proračunskog korisnika drugog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava* i 63823 *Kapitalne pomoći od proračunskog korisnika drugog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava* upotrebljavaju se za evidentiranje prijennosa sredstava EU-a od korisnika drugih proračuna.

Kad jedan proračunski korisnik JLP(R)S prenosi sredstva EU-a drugom proračunskom korisniku iste JLP(R)S prijennos iskazuje koristeći osnovne račune 36931 *Tekući prijennosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava* i 36941 *Kapitalni prijennosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijennosa EU sredstava*. Proračunski korisnik koji prima sredstva isto evidentira na odgovarajućim osnovnim računima – 63931 i 63941.

4. Planiranje pomoći od institucija i tijela EU-a te na temelju prijennosa sredstava EU-a

Jedinica lokalne i područne (lokalne) samouprave sama određuje brojčane oznake i nazive druge razine izvora financiranja i izvršavanja plaćanja iz sredstava EU-a, kako je to uređeno Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama⁴. Prema navedenom Pravilniku prihodi koji se ostvaruju od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija te od drugih proračuna i od ostalih subjekata unutar općeg proračuna klasificiraju se u izvor financiranja – Pomoći. Osim za

potrebe planiranja i izvršavanja, te su klasifikacije važne i kod knjigovodstvenog evidentiranja u poslovnim knjigama korisnika.

Za razliku od ranijih godina kada su se prihodi i primici, rashodi i izdaci planirali za iduću godinu na razini podskupine (treća razina računskog plana), novim Zakonom o proračunu propisano je da se proračuni i financijski planovi planiraju na razini skupine (druga razina računskog plana). Projekcije za naredne dvije godine i dalje se planiraju na razini skupine (druga razina računskog plana).

JLP(R)S u svom proračunu mora imati iskazane sve prihode, primitke, rashode i izdatke koje se odnose na samu jedinicu, kao i na proračunske korisnike iz svoje nadležnosti. Ako se projekt koji se financira iz sredstava EU-a, ili pomoći na temelju prijennosa sredstava EU-a, dijelom financira i iz nacionalnih sredstava potrebno je navedeno odvojeno iskazati u proračunu. Također, ako je JLP(R)S nositelj projekta, a proračunski korisnik iz njezine nadležnosti je partner, ili obrnuto, potrebno je u proračunu razdvojiti dio koji se odnosi na JLP(R)S od sredstava koji pripadaju proračunskom korisniku.

Nadalje, s obzirom da od 1. siječnja 2023. godine prelazimo na novu valutu, Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj⁵ propisano je da se proračuni, financijski planovi (kao i drugi prateći dokumenti) koji se u 2022. pripremaju za razdoblja nakon dana uvođenja eura, a čija obveza sastavljanja, donošenja i objavljivanja proizlazi iz odredaba propisa kojima se uređuje sustav proračuna, sastavljaju, donose i objavljuju tako da su vrijednosti koji se u njima iskazuju – u eurima.

Dakle, u proračuni i financijskim planovima za razdoblje 2023.-2025. svi podaci moraju biti iskazani u eurima. Kako oni sadrže i podatke za 2021. i 2022., odnosno podatke za godine koje prethode danu uvođenja eura, potrebno je radi usporedivosti podataka, podatke za te godine preračunati iz kune u euro (uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj).

⁵ NN, br. 57/22

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

⁴ NN, br. 26/10, 120/13 i 1/20

Tablica 1. Primjer proračuna JLP(R)S

KONTO	NAZIV	IZVRŠENJE	PLAN	PRORAČUN	PROJEKCIJA		INDEKS
		2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	3/2
		1	2	3	4	5	6
Razdjel 003 Upravni odjel za društvene djelatnosti							
Glava 00301 Upravni odjel za osnovno školstvo							
Program 1003 Minimalni standard u osnovnom školstvu							
Tekuci projekt T1003001 Pomoćnici u nastavi - Projekt Znanje							
Izvor 1.0. Opći prihodi i primici - prihodi proračuna							
3 Rashodi poslovanja							
32 Materijalni rashodi							
Izvor 5.2. Pomoći od prijenosa EU sredstava							
3 Rashodi poslovanja							
32 Materijalni rashodi							
Glava 00302 Osnovna škola Znanje za sve							
Program 1003 Minimalni standard u osnovnom školstvu							
Tekuci projekt T1003001 Pomoćnici u nastavi - Projekt Znanje							
Izvor 1.0. Opći prihodi i primici - prihodi proračuna							
3 Rashodi poslovanja							
31 Rashodi za zaposlene							
32 Materijalni rashodi							
Izvor 5.2. Pomoći od prijenosa EU sredstava							
3 Rashodi poslovanja							
31 Rashodi za zaposlene							
32 Materijalni rashodi							

4.1. Predfinanciranje EU projekata

U slučaju kada JLP(R)S planira provedbu EU projekta za koji treba osigurati predfinanciranje iz svojih općih ili namjenskih prihoda i primitaka ili vlastitih prihoda, a naknadno će dobiti refundaciju sredstava od EU (putem provedbenih tijela u RH ili iz drugih zemalja članica) preporuka je u planu proračuna otvoriti poseban podizvor u okviru izvora iz kojega će se planirati predfinanciranje EU projekata.

Na primjer, kada JLP(R)S provodi EU projekte za koje se rashodi financiraju iz vlastitih prihoda (nastali troškovi se kasnije refundiraju od strane institucija EU) jedinica će otvoriti poseban podizvor u okviru kojega će se planirati predfinanciranje EU projekata iz vlastitih prihoda i jedinice. Navedeni podizvor otvorit će se u okviru izvora Vlastiti prihodi s obzirom na to da se taj podizvor treba i „puniti“ iz izvora Vlastiti prihodi.

Primjer 1. Planiranje kod predfinanciranja EU projekta općim приходima i primicima

U Gradu se planira projekt dogradnje dječjeg vrtića za koja se sredstva na početku osiguravaju iz izvora opći prihodi i primici: ukupna vrijednost projekta je 1 milijuna eura od čega su Gradu odobrena sredstva iz EU fondova u iznosu od 600 tisuća eura, a vlastiti udio sufinanciranja iznosi 400 tisuća eura. Za izvršenje projekta odobren je predujam EU sredstava u visini od 30% odobrenog iznosa pomoći, odnosno 180 tisuća eura. Nije poznato hoće li refundacija preostalih EU sredstava doći u istoj godini, pa se ostatak sredstava za provedbu projekta (razlika između ukupne vrijednosti projekta i iznosa predujma i vlastitog udjela u sufinanciranju) planira financirati iz općih prihoda i primitaka.

WWW.TIM4PIN.HR

Podaci o приходima i rashodima za prikaz u planskom aktu (u eurima)

2023. godina vrijednost projekta 1.000.000,00		
PRIHODI	PLAN	IZVRŠENJE
POMOĆI	180.000	180.000
OPĆI PRIHODI I PRIMICI		
– podizvor za predfinanciranje EU projekata	420.000	420.000*
– podizvor opći prihodi i primici	400.000	400.000
UKUPNO	1.000.000	1.000.000
*u prvoj godini kada se financira provedba projekta iz sredstava Grada, podizvor „pune“ opći prihodi i primici (dakle, na njemu se ne planiraju izravne pomoći od EU – 632 – ni pomoći EU temeljem prijenosa iz državnog proračuna – 638)		
RASHODI	PLAN	IZVRŠENJE
PROJEKT U PRORAČUNU K130002		
DOGRADNJA VRTIĆA		
POMOĆI	180.000	180.000
OPĆI PRIHODI I PRIMICI		
– podizvor za predfinanciranje EU projekata	420.000	420.000
– podizvor opći prihodi i primici	400.000	400.000
UKUPNO	1.000.000	1.000.000

U 2024. godini kada stiže refundacija, iznos od 420 tisuća eura Grad će u knjigovodstvenim evidencijama iskazati na izravnim pomoćima od EU (podskupina 632) ili na pomoćima EU temeljem prijenosa iz državnog proračuna (podskupina 638) i na isti način planirati u proračunu, u okviru izvora iz kojeg je predfinanciran projekt. Iz sredstava refundacije se mogu financirati aktivnosti/projekti koji nisu vezani uz dogradnju vrtića. Ako jedinica ili proračunski korisnik financiranje osigurava iz drugog izvora (primjerice vlastiti izvor ili namjenski prihodi) tada u tom izvoru treba otvoriti podizvor za predfinanciranje.

Navedeno je dano i Uputom Ministarstva financija za izradu JLP(R)S-a za razdoblje 2020. - 2022.

5. Knjigovodstveno evidentiranje prihoda od pomoći EU-a kod JLP(R)S kao korisnika projekta

Kao što je ranije navedeno, do kraja 2020., kada je JLP(R)S sredstva primila na svoj račun izravno od institucije i tijela

EU-a, ta sredstva je iskazivala kao obveze na osnovnom računu 23957 *Obveze za EU predujmove*, a tek po nastanku rashoda u provedbi projekta priznala ih je kao prihode od EU-a. Međutim sredstva koja od 1. siječnja 2021. JLP(R) S primi odmah se evidentiraju kao prihodi.

Primjer 2. Grad kao krajnji korisnik je primio u 2023. sredstva izravno iz Programa EU

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Sredstva EU-a uplaćena su na račun Grada	8.000	11121	63231
2.	Nastali su rashodi projekta	5.100	3	23
3.	Račun je plaćen	5.100	23	11121

Sredstva ostvarena temeljem prijenosa EU sredstava koja se ostvare od ministarstva, agencija i drugih proračunskih korisnika državnog proračuna, neovisno o tome jesu li rashodi nastali ili ne, jedinica priznaje u prihode unutar podskupine 638 *Pomoći iz državnog proračuna temeljem prijenosa sredstava EU*, dok se prihodi od EU koji se ostvare izravno od institucija i tijela EU (632) evidentiraju kod primatelja sredstava.

Primjer 3. Općina je primila sredstva EU-a na temelju prijenosa od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Općina je primila sredstva od HZZ-a	15.000	11121	63811
2.	Evidentirani su rashodi projekta	12.200	32	23
3.	Račun je plaćen	12.200	23	11121

U slučaju kada se uz sredstva EU-a iz državnog proračuna prenose i sredstva za nacionalno sufinanciranje, tada se taj iznos kod JLP(R)S iskazuje na osnovnom računu unutar podskupine 633 *Pomoći proračunu iz drugih proračuna i izvanproračunskim korisnicima* odnosno unutar 636 *Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan* ako su sredstva namijenjena proračunskom korisniku jedinice. Dodatno, gradovi, škole i ostali korisnici i sami osiguravaju sredstva za nacionalno sufinanciranje iz vlastitih sredstava.

Primjer 4. Općina je primila sredstva EU-a na temelju prijenosa od Agencije za mobilnost i programe EU, pri čemu je osigurano i nacionalno sufinanciranje u visini 15 %

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena su sredstva od Agencije u iznosu od 100.000 eura, od čega je dio nacionalno sufinanciranje	85.000 15.000	11121	63811 63311
2.	Nastali su rashodi u iznosu od 50.000 eura	50.000	3	23
3.	Račun je plaćen	50.000	23	11121

6. Knjigovodstveno evidentiranje prihoda od pomoći EU-a kod proračunskih korisnika

Proračunski korisnici također mogu primiti sredstva izravno od institucija i tijela EU ili prijenosom iz drugih proračuna odnosno od drugih korisnika, neovisno o tome posluju li preko vlastitog računa ili preko jedinstvenog računa proračuna.

Primjer 5. Dječji vrtić, koji posluje preko vlastitog računa, primio je EU sredstava izravno iz Programa EU.

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Uplaćena su EU sredstva izravno na račun dječjeg vrtića	10.000	11121	63231
2.	Nastali su rashodi projekta	4.000	3	23
3.	Račun je plaćen	4.000	23	11121

Primjer 6. Dječji vrtić, koji posluje preko jedinstvenog računa proračuna, ostvario je EU sredstava izravno iz Programa EU. Sredstva su uplaćena na račun nadležnog proračuna (grada).

Knjigovodstvena evidencija u poslovnim knjigama Vrtića:

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Sredstva EU-a su uplaćena na račun Grada	20.000	16721	63231
2.	Evidentirani su rashodi	7.000	3	23
3.	Podmirena je obveza prema dobavljačima	7.000	23	16721

Knjigovodstvena evidencija u poslovnim knjigama Grada:

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena su sredstva EU-a za vrtić	20.000	11121	63231
2.	Plaćeni su rashodi za vrtić	7.000	3	11121

7. Knjigovodstveno evidentiranje prihoda od pomoći EU-a kod nositelja projekta i partnera

Vrlo često projekti koji se financiraju iz sredstava EU-a zahtijevaju partnerstva na projektu. U tom slučaju sredstva se uglavnom uplaćuju na račun nositelja projekta, a po primitku sredstava EU-a nositelj projekta ih dalje prenosi partnerima:

- prijenosi sredstava EU-a između proračunskih korisnika istog proračuna evidentiraju se na odgovarajućem osnovnom računu unutar podskupine 639 (za evidentiranje prihoda), odnosno 369 (za evidentiranje rashoda),
- za prijenose drugim proračunskim korisnicima koji nisu unutar istog proračuna koristi se podskupina 638 *Pomoći temeljem prijenosa sredstava EU-a*, odnosno 368 *Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava* (za evidentiranje rashoda).

Navedeni način iskazivanja prihoda i rashoda prilikom prijenosa sredstava drugim sudionicima u sustavu općeg proračuna (preko podskupina 638 i 639, odnosno rashoda na podskupinama 368 i 369) uveden je kako bi se u postupku izrade konsolidiranih financijskih izvještaja (njihovom eliminacijom) izbjeglo dvostruko evidentiranje prihoda i rashoda.

Iako podskupine 369 i 639 nisu predviđene za prijenose između nadležnog proračuna i njegovih korisnika, s obzirom na to da jedinica nema status proračunskog korisnika nego je nadležni proračun (podskupine 367 i 671 koriste se isključivo za prijenose sredstava za redovno financiranje), za potrebe prijenosa EU sredstava prihvatljivo je korištenje podskupina 369 i 639.

Ako se sredstva EU-a prenose subjektima izvan općeg proračuna, tada se prihodi i rashodi evidentiraju također odmah kod prijenosa, a rashodi se evidentiraju ovisno o subjektu unutar skupina 35 *Subvencije*, 37 *Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade* te 38 *Ostali rashodi*.

Primjer 7. Grad je kao nositelj projekta primio sredstva iz Programa Unije izravno na račun, dok je Dječji vrtić, proračunski korisnik Grada (posluje preko vlastitog računa), partner na projektu.

Knjigovodstvena evidencija u poslovnim knjigama Grada:

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Sredstva EU-a su uplaćena na račun Grada	40.000	11121	63231
2.	Evidentirani su rashodi	10.000	3	23
3.	Podmirena je obveza prema dobavljačima	10.000	23	11121
4.	Dio sredstava proslijeđen je Dječjem vrtiću	14.000	369	11121

Knjigovodstvena evidencija u poslovnim knjigama Dječjeg vrtića:

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena su sredstva EU-a od Grada	14.000	11121	639
2.	Evidentirani su rashodi	8.250	3	23
3.	Račun je plaćen	8.250	23	11121

U nastavku se daje primjer kada je u projektu više partnera, pri čemu je JLP(R)S **nositelj projekta**.

Primjer 8. Grad, kao nositelj projekta, prima sredstva od proračunskog korisnika državnog proračuna, a partneri na projektu su mu Škola A, njegov proračunski korisnik, Škola B koja je proračunski korisnik drugog proračuna te trgovačko društvo.

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena su sredstva od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU (proračunskog korisnika državnog proračuna)	107.500	11121	63811
2.	Nastali su rashodi kod Grada	10.000	3	23
3.	Podmirena je obveza	10.000	23	11121
4.	Prenesena su sredstva Školi A	25.000	36931	11121
5.	Prenesena su sredstva partneru, Školi B, koja je proračunski korisnik drugog proračuna	20.000	36812	11121
6.	Prenesena su sredstva partneru, trgovačkom društvu	15.000	35311	11121

Knjigovodstvena evidencija u poslovnim knjigama Škole A:

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena su EU sredstva od jedinice	25.000	11121	63931
2.	Nastali su rashodi	12.000	3	23
3.	Račun je plaćen	12.000	23	11121

Knjigovodstvena evidencija u poslovnim knjigama Škole B:

RB	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena su sredstva EU-a od jedinice	20.000	11121	63812
2.	Nastali su rashodi	20.000	3	23
3.	Račun je plaćen	20.000	23	11121

S obzirom na različite kombinacije davatelja odnosno prenositelja sredstava EU-a, nositelja projekta i partnera, potrebno je na razini svakog korisnika osigurati koordinirani rad ustrojstvenih jedinica za financije i računovodstvo s ustrojstvenim jedinicama koje provode projekte. Pritom ustrojstvene jedinice za financije i računovodstvo moraju biti upoznate s financijskim uvjetima iz ugovora na temelju kojeg se provodi projekt (tko dodjeljuje sredstva EU-a, iz kojeg programa, ukupan iznos sredstava projekta, postotak nacionalnog sufinanciranja, iznos sredstava koji se prenosi partnerima u projektu, planirane stavke rashoda iz proračuna projekta, vremenski plan pojedinih aktivnosti u projektu iz kojih nastaju rashodi, iznosi prihvatljivih i neprihvatljivih troškova i drugo). Navedeno je neophodno za ispravno iskazivanje podataka u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima korisnika te samim time i konsolidiranom financijskom izvještaju općeg proračuna koji izrađuje Ministarstvo financija za čiju je izradu nužno da su svi poslovni događaji ispravno evidentirani.

Obveza ažuriranja podataka u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika

Katarina Nesterović*

Za potrebe utvrđivanja obuhvata proračunskih i izvanproračunskih korisnika općeg proračuna Ministarstvo financija ustrojilo je Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika sastavni je dio aplikacije Ministarstva financija – Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (RKPF). U nastavku teksta autorica podsjeća sve jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunske i izvanproračunske korisnike, kako državnog proračuna tako i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na obvezu redovitog ažuriranja podataka u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

1. Uvod

Na temelju Zakona o proračunu¹, Pravilnikom o utvrđivanju proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te o načinu vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika² (dalje u tekstu: Pravilnik) utvrđuju se proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te način vođenja Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika (dalje u tekstu: Registar).

Pravilnikom su propisani kriteriji za stjecanje statusa proračunskog odnosno izvanproračunskog korisnika, sadržaj podataka u Registru, način prijave promjene podataka i brisanje iz Registra te objava podataka iz Registra.

2. Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika

Registar predstavlja popis proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a ustrojava ga i vodi Ministarstvo financija. Zaključno s 2021. godinom, poslovi vođenja Registra bili su povjereni Financijskoj agenciji – FINA-i, a počevši od 2022. godine, Ministarstvo financija samostalno vodi Registar. Registar je sastavni dio aplikacije Ministarstva financija – *Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (RKPF)* (dalje u tekstu: aplikacija RKPF).

Propisani kriteriji za stjecanje statusa proračunskog odnosno izvanproračunskog korisnika odnose se na upravljačka prava i izvore financiranja subjekta pa su tako **proračunski korisnici državnog proračuna** ona državna tijela te ustanove kojima je osnivač Republika Hrvatska i koji ostvaruju prihode iz državnog proračuna i/ili na temelju javnih ovlasti, zakona i drugih propisa, pri čemu ti prihodi iznose 50% ili više od ukupnih prihoda, a **proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave** ustanove koje su osnovala te jedinice i koje iz proračuna osnivača ostvaruju 50% ili više prihoda. **Izvanproračunski korisnici** državnog proračuna i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jesu oni korisnici u kojima Republika Hrvatska i/ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ima odlučujući utjecaj na upravljanje i kojima su jedan od izvora financiranja doprinosi i/ili namjenski prihodi.

Status proračunskog odnosno izvanproračunskog korisnika utvrđuje Ministarstvo financija dodjelom RKP broja, a na temelju zahtjeva za upis u Registar koji se podnosi putem aplikacije RKPF na Obrascu RKP. Zahtjev za upis u Registar putem aplikacije RKPF podnosi nadležno tijelo na razini razdjela organizacijske klasifikacije državnog proračuna odnosno nadležna jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Ako su zadovoljeni propisani kriteriji i ispravno popunjeni podaci u podnesenom RKP obrascu, Ministarstvo daje suglasnost za upis u Registar. U slučaju da Ministarstvo financija smatra kako neki od podataka nije ispravno popunjen, može zahtjev vratiti na doradu odnosno ispravak prijavljenih podataka. Dodijeljeni RKP broj je jedinstven i neponovljiv.

Sve je učestaliji slučaj da više jedinica lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave donese odluku o osnivanju zajedničke ustanove, primjerice dječjeg vrtića. Kada u praksi postoji veći broj jedinica kao osnivača, nužno je da se jedinice dogovore u čijoj nadležnosti je dječji vrtić jer isti ne može istovremeno biti proračunski korisnik više jedinica,

* Katarina Nesterović, mag. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

¹ NN, br. 144/21.

² NN, br. 128/09, 142/14, 23/19 i 83/21.

već isključivo samo jedne jedinice. U ovakvim situacijama važno je razlikovati i knjigovodstvene evidencije za financiranje rashoda redovne djelatnosti zajedničke ustanove. Navedeno znači da će jedinica u čijoj je nadležnosti dječji vrtić, sredstva za financiranje redovne djelatnosti u svom financijskom izvještaju iskazati u okviru podskupine računa 367 *Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti*, a druge jedinice suosnivači sva sredstva za financiranje rada ustanove iskazivat će u okviru podskupine 366 *Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna*.

Ministarstvo financija **objavljuje podatke iz Registra** odnosno popis jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jednom godišnje u Narodnim novinama, najkasnije do kraja svibnja, a jednom mjesečno ažurirani popis na internetskim stranicama Ministarstva financija (<https://mfin.gov.hr/> → Istaknute teme → Državna riznica → Računovodstvo → Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika).

Podaci iz Registra objavljuju se u tablici u kojoj se za svaku pojedinu jedinicu lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave i proračunskog i izvanproračunskog korisnika u popisu objavljuju RKP broj, naziv, adresa, osobni identifikacijski broj (OIB) subjekta, matični broj dodijeljen od strane Državnog zavoda za statistiku, web stranica (ako subjekt posjeduje istu), razina financijskog izvještavanja subjekta, statistička oznaka grada/općine odnosno županije, naziv i šifra nadležnog razdjela organizacijske klasifikacije državnog proračuna, naziv nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i datum upisa u Registar.

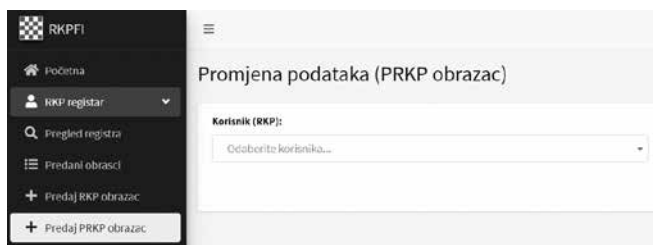
3. Promjene podataka u Registru proračunskih i izvanproračunskih korisnika

Člankom 10. stavkom 1. Pravilnika propisano je da proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračunski i izvanproračunski korisnici proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o promjeni podataka unesenih u Registar izvještavaju, u roku od osam dana od dana nastanka promjene, ministarstvo ili drugo državno tijelo na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno jedinicu lokalne i područne (regionalne) samouprave na obrascu PRKP.

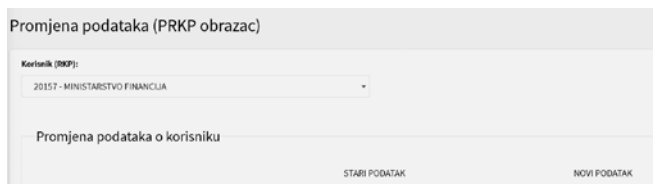
Promjene u Registru ne podnose se više putem papirnatih obrazaca Financijskoj agenciji – FINA-i već isključivo putem aplikacije RKPI.

Podaci poput OIB-a, matičnog broja koji dodjeljuje Državni zavod za statistiku i šifre djelatnosti dodijeljeni određenom subjektu u pravilu se ne mijenjaju. Najčešće promjene u podacima odnose se na promjenu podataka o osobi ovlaštenoj za zastupanje subjekta, adrese i kontakt podataka.

Za promjenu podataka u Registru, proračunski korisnik u aplikaciji RKPI u korisničkom izborniku odabire opciju **Predaj PRKP obrazac**.

Navedenim odabirom, korisniku se otvara stranica s prikazom podataka u dva stupca: *Stari podatak* i *Novi podatak*.

U stupcu *Stari podatak* navedeni su u tom trenutku važeći podaci korisnika, dok u stupac *Novi podatak* korisnik unosi željene promjene podataka. Nakon unesenih izmjena podataka, korisnik odabire opciju *Spremi* koja mu je ponuđena na kraju samog PRKP obrasca.

Kod podnošenja PRKP obrasca nakon odabira opcije „**Spremi**“ potrebno je odabrati opciju „**Pošalji na suglasnost**“. Suglasnost na određeni dio podataka u Registru daje nadležni razdjel državnog proračuna odnosno nadležna jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, a na određeni dio podataka suglasnost daje Ministarstvo financija.

Nadležni razdjel državnog proračuna odnosno nadležna jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave odnosno Ministarstvo financija mogu prihvatiti podneseni obrazac PRKP i dati svoju suglasnost ili ako smatraju da je neki od podataka pogrešno unesen, obrazac vratiti na doradu s navođenjem obrazloženja vraćanja na ispravak. Obrazac PRKP koji je vraćen na doradu u aplikaciji ima status „**Poslano na ispravak**“. Korisnik kojemu je obrazac PRKP vraćen na doradu, dužan je ispraviti podatke i ponoviti proces slanja obrasca PRKP na suglasnost.

Nakon što svi sudionici u procesu davanja suglasnosti daju svoju suglasnost na predložene izmjene u podacima, podaci su izmijenjeni i podneseni obrazac PRKP ima status „**Odobren**“.

Osim izmjene općenitih podataka u Registru, putem obrasca PRKP podnosi se i obavijest o prelasku iz nadležnosti proračunskog korisnika jedne jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave u nadležnost druge ili iz nadležnosti jedne jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave u nadležnost državnog proračuna i obrnuto. Promjenu u nadležnosti moraju potvrditi oba subjekta – onaj u čijoj je nadležnosti korisnik bio, kao i onaj u čiju nadležnost korisnik prelazi. Konačnu suglasnost na promjenu podatka o nadležnosti nad pojedinim proračunskim korisnikom daje Ministarstvo financija. Ovakav slučaj u promjeni nadležnosti između dvije jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave moguć je ako su primjerice dva grada zajednički

osnovala ustanovu koja je upisana kao proračunski korisnik jednoga od gradova (proračunski korisnik može imati samo jednu nadležnu jedinicu lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, ostali su mu svi nenadležni) pa se kasnije odluče na promjenu nadležnosti jer proračunski korisnik obavlja veći dio djelatnosti na području drugoga grada.

3.1. Status predanih PRKP obrazaca u aplikaciji RKPFI

Pregledom predanih PRKP obrazaca kroz aplikaciju RKPFI, uočeno je kako je veći broj obrazaca sa statusom „**U izradi**“. Navedeno znači da subjekt koji je unio izmjenu određenih podataka putem obrasca PRKP, istog nije poslao dalje na suglasnost odnosno odobrenje unesenih promjena nadležnom razdjelu državnog proračuna, nadležnoj jedinici lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave odnosno Ministarstvu financija.

Obrasci PRKP koji imaju status „**Poslano na suglasnost**“ znači da čekaju odobrenje nadležnog razdjela, jedinice ili Ministarstva financija.

Za obrasce PRKP koji imaju status „**Poslano na ispravak**“ znači da su vraćeni radi ispravka odnosno dorade određenog prethodno prijavljenog podatka. Kada je obrazac PRKP iz određenog razloga poslan na ispravak, nije moguće podnijeti novi PRKP dok za prethodno podneseni ne bude ispravljeni podaci i isti konačno odobren od strane davatelja suglasnosti.

Jedan od najčešćih razloga zbog kojeg se podneseni obrasci PRKP vraćaju na ispravak je pogrešno naveden naziv subjekta ili podatak o izvorima financiranja za čije je popunjavanje dano detaljnije pojašnjenje u nastavku. U podatak o nazivu subjekta upisuje se točan naziv proračunskog i izvanproračunskog korisnika državnog proračuna, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i proračunskog i izvanproračunskog korisnika jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz propisa, rješenja ili drugoga odgovarajućeg akta ili iz Sudskog registra Ministarstva pravosuđa i uprave. Naziv subjekta ne smije biti različit od onog navedenog u propisu, rješenju/aktu ili Sudskom registru.

Obrazac PRKP za kojeg je dana suglasnost nadležnog razdjela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili Ministarstva financija ima status „**Odobren**“.

3.2. Popunjavanje podataka o izvorima financiranja

U okviru podataka o izvorima financiranja u Registru u postocima se iskazuje udio prihoda i primitaka koje subjekt općeg proračuna ostvaruje od Republike Hrvatske, županija, gradova, općina te ostalih izvora financiranja.

Kod upisa ili promjene podataka u Registru potrebno je voditi računa o tome da se u Registar unesu, odnosno ažuriraju, podaci o izvorima iz kojih se subjekt financira.

Postoci udjela sukladno izvorima financiranja izračunavaju se u odnosu na ukupno ostvarene prihode i primitke subjekta u prethodnoj proračunskoj godini. Nakon predaje godišnjih financijskih izvještaja, subjekt je u roku od 10 dana od dana predaje financijskog izvještaja obavezan, u slučaju da je došlo do promjene u udjelima prema izvorima financiranja, dostaviti ispravne podatke temeljem obrasca za unos promjena u Registar (obrazac PRKP).

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave postotni udio prihoda od poreza, vlastitih i namjenskih prihoda u ukupnim приходima iskazuju kao izvor financiranja grad/općina odnosno županija, ovisno o kojoj se jedinici radi. Prihode pomoći koje jedinice ostvare iz drugog proračuna u postotnom se udjelu iskazuju na izvoru financiranja Republike Hrvatske odnosno one jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave od koje su pomoći ostvarene. Prihodi od donacija, primici i ostali prihodi koji ne pripadaju ranije navedenim kategorijama, u postotnom se iznosu iskazuju u okviru izvora financiranja Ostalo.

Ostvareni EU prihodi, bilo temeljem prijenosa EU sredstava od drugog subjekta općeg proračuna, bilo izravno iz Europske unije (primjerice od Europske komisije), uključuju se u okvir izvora financiranja Ostalo. Udio nacionalnog sufinanciranja u EU projektu iskazuje se na izvoru financiranja Republike Hrvatske odnosno onog subjekta općeg proračuna od kojeg je nacionalno sufinanciranje ostvareno.

Prihodi ostvareni od izvanproračunskih korisnika, bilo državnog ili proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (primjerice HZZO, HZZ, županijska uprava za ceste) uključuju se u okvir izvora financiranja Ostalo.

Proračunski korisnici koji imaju dva ili više osnivača, prihode koje ostvaruju od osnivača iskazuju na pripadajućem izvoru financiranja ovisno o tome kojoj kategoriji pojedini osnivač pripada, u postotku s kojim svaki od njih sudjeluje u financiranju proračunskog korisnika.

Upute o načinu popunjavanja navedenih podataka dane su u *Okržnici o sastavljanju i predaji financijskih izvještaja proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za razdoblje od 1. siječnja do 31. ožujka 2022. i druge aktualnosti*.

4. Umjesto zaključka

Uspostavom Registra kroz aplikaciju RKPFI, svakom pojedinom subjektu upisanom u Registar omogućen je izravan uvid u sve njegove prijavljene podatke. Kako bi svi podaci u Registru bili ispravno navedeni, važno je naglasiti da su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračunski i izvanproračunski korisnici dužni pravovremeno izvještavati Ministarstvo financija o svim promjenama u podacima navedenim u Registru.

Izmjene Pravilnika o porezu na dohodak i povećanje neoporezivih primitaka

Mirjana Mahović Komljenović*

Kao dio mjera Vlade RH iz jesenskog paketa mjera za zaštitu od porasta cijena te radi administrativnog rasterećenja poreznih obveznika, dva puta su izmijenjene i dopunjene odredbe Pravilnika o porezu na dohodak, a koje se odnose na izvješćivanje o plaćama za protekla porezna razdoblja temeljem sudske presude ili nagodbe od 7. rujna 2022. godine te povećanje iznosa neoporezivih primitaka od 1. listopada 2022. godine. O povećanju neoporezivih naknada pisali su prethodnom broju no još uvijek ima dosta dilema u praksi. Uskoro se očekuju i izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak, a prema nacrtu prijedloga, odredbe Zakona o porezu na dohodak će se uskladiti sa Zakonom o uvođenu eura kao službene valute u RH te porezno rasteretiti porezne obveznika povećanjem iznos kojeg fizička osoba može ostvariti na godišnjoj razini s dosadašnjih 15.000,00 kn na 24.000,00 kn, a da se i dalje može smatrati uzdržavanim članom uže obitelji. Očekuje se primjena navedene odredbe u postupku utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2022. godinu.

1. Uvod

U rujnu i listopadu 2022. godine stupile su na snagu dvije izmjene i dopune Pravilnika o porezu na dohodak, prema kojim je izmijenjenim odredbama omogućeno administrativno i porezno rasterećenje poreznih obveznika i to:

- 1) Pravilnik o dopunama Pravilnika o porezu na dohodak koji je objavljen u Narodnim novinama 102/22. a stupio je na snagu 7. rujna 2022. godine. Dopunjene odredbe Pravilnika odnose se na mogućnost iskazivanja isplate plaće za protekla porezna razdoblja temeljem sudskih presuda i nagodbi na godišnjoj razini, te dopuna oznake 5204 u Prilogu 2. obrasca JOPPD, zbog uvođenja korištenja očinskog dopusta.
- 2) Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak koji je objavljen u Narodnim novinama 112/22. i stupio je na snagu 1. listopada 2022. godine, a prema kojim su odredbama povećani neoporezivi primitci koje radnicima mogu isplatiti poslodavci ili isplatiitelji plaće nakon 1. listopada 2022. godine.

Međutim, odredba Pravilnika prema kojoj je izmijenjen način određivanja neoporezivog podmirivanja troškova prehrane radnicima u slučaju kada tijekom godine dođe do promjene načina prehrane, a prema kojoj se neoporezivi iznosi više neće određivati na godišnjoj razini, nego na mjesečnoj razini, **u primjeni je od 1. siječnja 2023. godine**. No, neoporezivi iznosi za prehranu, utvrđeni su u iznosu od 500,00 kn mjesečno u novcu odnosno 1.000,00 kn mjesečno, a na temelju vjerodostojnih isprava.

2. Dopune Pravilnika o porezu na dohodak od 7. rujna 2022. godine – JOPPD obrazac

Kada radnik podnosi tužbu sudu radi isplate neisplaćenih plaća za protekla porezna razdoblja, poslodavac je obve-

zan obračunati sva javna davanja te podnijeti mjesečno izvješće o isplaćenim primicima na Obrascu JOPPD nadležnoj ispostavi PU. U sudskim tužbama, radnik plaću utužuje u bruto svoti, a na bruto plaću se primjenjuju stope i vrste doprinosa koje su bile na snazi i u primjeni u vrijeme kada je ta plaća trebala biti isplaćena.

Prema dopunjenoj odredbi Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 102/22), u čl. 82. dodana je podtočka 18.4. koja glasi:

Iznimno od točaka 18.1. i 18.3. ovoga Pravilnika kada se obveza doprinosa i poreza na dohodak obračunava temeljem sudske presude, prema članku 433.a Zakona o parničnom postupku, nagodbe u tijeku sudskog postupka, nagodbe sklopljene s nadležnim državnim odvjetništvom u postupcima za mirno rješenje spora, nagodbe sklopljene u postupku mirenja u individualnim radnim sporovima prema Zakonu o mirenju kao i u postupcima pred nadležnim službeničkim sudovima, može se upisati razdoblje u kalendarskoj godini za koje se vrši obračun u formatu DD.MM.GGGG. do DD.MM.GGGG.

Iz navedenom proizlazi da u slučaju kada prema pravomoćnoj sudskoj presudi, isplatu obavlja poslodavac, koji ima obvezu iz utuženog bruto iznosa obračunati, obustaviti i uplatiti propisana javna davanja – porez na dohodak i prirez te doprinose iz i na plaću i to po stopi i vrsti doprinosa koji su se primjenjivali u razdoblju na koje se obveza odnosila, u JOPPD obrascu umjesto iskazivanja plaće u 12 redaka za svaki pojedini mjesec u godini, obračun plaće može se iskazati u jednom retku u ukupnom iznosu na razini godine.

Prema tome, poslodavci u JOPPD obrascu mogu iskazati isplatu plaće na temelju sudskih presuda i nagodbi, u jednom iznosu na godišnjoj razini, a ne samo na mjesečnoj razini u propisanom izvješću kako je to bilo propisano ranije.

* Mr.sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec., Ministarstvo financija – porezna uprava, Novi Zagreb

Nadalje, dopunjene odredbe Pravilnika o porezu na dohodak, usklađene su sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljskim potporama (Nar. nov., br. 85/22). Prema njma pravo na očinski dopust nakon rođenja djeteta ima i zaposleni ili samozaposleni otac, u neprekidnom trajanju, ovisno o broju rođene djece. Radi toga je dopunjena oznaka 5204 u Prilogu 2. obrasca JOPPD. Prema tome, u JOPPD obrascu, pod oznakom 5204 sada se upisuje i korištenje očitinskog dopusta, stoga opis navedene oznake glasi: *Osiguranik koji naknadu plaće ostvaruje za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta, posvojiteljskog dopusta, očitinskog dopusta, skraćenog radnog vremena radi pojačane njege djeteta, stanke za dojenje, a kojemu se naknada isplaćuje na teret državnog proračuna.*

3. Izmjene i dopune Pravilnika o porezu na dohodak od 1. listopada 2022. godine

Prema poreznim propisima, poslodavci mogu uz zadovoljenje propisanih uvjeta, neka od materijalnih prava radnika kao što su prigodne nagrade (božićnica, uskrsnica, naknada za godišnji odmor), novčane nagrade za radne rezultate, novčane naknade za podmirivanje troškova prehrane, otpremnine prilikom odlaska u mirovinu, dar djetetu do 15 godina starosti, dar u naravi i dr., isplatiti radniku neoporezivo a bez obveze obračuna i plaćanja poreza na dohodak.

Međutim, porezni propisi nikako nisu izvor radnikovih prava, već je poreznim propisima samo određena visina do koje se neki primici mogu radnicima isplatiti neoporezivo, ali i ne moraju ako poslodavac nema financijske mogućnosti niti volje za navedenom isplatom.

Ako su neka materijalna prava iz radnog odnosa različito uređena ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca te kolektivnim ugovorom, tada poslodavci prema čl. 9. st. 3. Zakona o radu (Nar. nov., br. 93/14. – 98/19.) primjenjuju za radnika najpovoljnije pravo.

3.1. Povećani neoporezivi primici

Od 1. listopada 2022. godine u primjeni je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 112/22., dalje: Pravilnik) prema koji su odredbama povećani određeni iznosi primitaka koje poslodavci ili isplatiitelji plaće mogu isplaćivati neoporezivo svojim radnicima, i to:

Tablica 1. Pregled novih neoporezivih primitaka propisanih Pravilnikom

Red. br.	Naziv neoporezivog primitka	Koeficijent	Iznos neoporezivog primitka do 30.9.2022.	Iznos neoporezivog primitka od 1.10.2022.
1.	Prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl)	2,0	do 3.000,00 kn	do 5.000,00 kn
2.	Otpremnine prilikom odlaska u mirovinu	4,00	do 8.000,00 kn	do 10.000,00 kn

Red. br.	Naziv neoporezivog primitka	Koeficijent	Iznos neoporezivog primitka do 30.9.2022.	Iznos neoporezivog primitka od 1.10.2022.
3.	Dar djetetu koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti		do 600,00 kn godišnje	do 1.000,00 kn godišnje
4.	naknada za korištenje privatno automobila u službene svrhe		do 2,00 kn po prijeđenom kilometru	do 3,00 kn po prijeđenom kilometru
5.	Novčane naknade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatni uz mjesečnu plaću i sl)	3,0	do 5.000,00 kn godišnje	do 7.500,00 kn godišnje
6.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika	2,4	do 5.000,00 kn godišnje	do 6.000,00 kn godišnje
7.	Dar u naravi		do 600,00 kn godišnje	do 1.000,00 kn godišnje

Prema čl. 3. završnih odredbi Pravilnika propisano je da ako su do stupanja na snagu izmijenjenih odredbi Pravilnika odnosno do 30. rujna 2022. godine, djelomično ili u cijelosti već iskorišteni neoporezivi iznosi primitaka koji su navedeni u Tablici br. 1, odnosno:

- prigodne nagrade,
- otpremnine prilikom odlaska u mirovinu,
- dara djetetu do 15 godina starosti odnosno koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina života,
- novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika,
- novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, te
- dara u naravi,

tada se za 2022. godinu a od 1. listopada 2022. godine, može neoporezivo isplatiti **samo razlika** između novo propisanih neoporezivih iznosa i neoporezivog iznosa koji su iskorišteni prema odredbama Pravilnika o porezu na dohodak koji se primjenjivao do 30. rujna 2022. godine.

Ako poslodavac ili isplatiitelj plaće do 30. rujna 2022. godine, nije uopće iskoristio mogućnost neoporezive isplate za neki od navedenih primitaka, u tom slučaju može neoporezivo isplatiti neki od primitaka u ukupnom povećanom iznosu.

4. Isplata prigodnih nagrada – božićnica, uskrsnica, regres za godišnji odmor

Na primjer, ako je poslodavac do 30. rujna 2022. radniku po osnovi prigodne nagrade za uskrzne blagdane i korištenje godišnjeg odmora, isplatio neoporezivi iznos od 2.000,00 kn, tome radniku poslodavac za 2022. godinu, po osnovi prigodne nagrade za božićne blagdane, isplati-

ti još 3.000,00 kn, kao razliku između iznosa od 5.000,00 kn (novo propisanog iznosa) i već isplaćenog iznosa od 2.000,00 kn.

U slučaju da je poslodavac do 30. rujna 2022. godine radniku isplatio ukupan iznos od 3.000,00 te iskoristio mogućnost neoporezive isplate, tada ima mogućnost od 1. listopada 2022. godine radniku isplatiti još neoporezivi iznos od 2.000,00 kn.

Posebno se napominje da poslodavac može neoporezivu prigodnu nagradu do iznosa od 5.000,00 kn, isplatiti svim radnicima koji su po osnovi radnog odnosa prijavljeni na obvezna osiguranja, a neovisno o tome u kojem je dijelu godine s poslodavcem radnik sklopio u govor o radu.

Naime, ako je radnik tijekom 2022. godine mijenjao poslodavce kod kojih je ostvario primjerice uskrnicu ili regres za godišnji odmor, tada novi poslodavac može radniku neoporezivo isplatiti božićnicu samo kao razliku od isplaćenog iznosa do iznosa od 5.000,00 kn. U tu svrhu trenutni poslodavac ima putem usluge ePorezna¹, sukladno čl. 83. st. 5. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16 – 138/20), mogućnost uvida u neoporezive isplate primitaka za svoje radnike, a kako bi mogao neoporezivo isplatiti samo razlika do propisanog iznosa.

Ako se prigodna neoporeziva nagrada isplaćuje radniku koji radi istovremeno kod dva ili više poslodavaca u poreznom razdoblju, radnik može prije isplate primitaka svakom poslodavcu podnijeti **pisanu izjavu** u kojoj će navesti je li kod drugog i/ili bivšeg poslodavca ostvario isplatu tih primitaka za određeno razdoblje i u kojem iznosu. Međutim, radnik nije obvezan podnijeti pisanu izjavu o neoporezivom primitku u slučaju da su poslodavci korisnici elektroničke usluge e-Porezna.

5. Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe

Za korištenje privatnog automobila u službene svrhe, od 1. listopada 2022. godine, poslodavac može radniku isplatiti naknadu do visine 3,00 kn po prijeđenom kilometru, dok je neoporeziva naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 30. rujna 2022. godine iznosila 2,00 kn po prijeđenom km.

Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe za potrebe službenog puta, iskazuje se u **putom nalogu** dok se naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe za potrebe obavljanja poslova u mjestu sjedišta poslodavca ili do 30 km od mjesta rada, priznaje na temelju **evidencije o korištenju privatnog automobila** u službene svrhe ili locco vožnje. Prema čl. 7. st. 34. Pravilnika, navedena evidencija sadrži slijedeće elemente: opće podatke o poslodavcu i radniku (naziv, ime i prezime, OIB), marku automobila, registarsku oznaku vozila, početno i završno stanje brojila – kilometar/sata, relaciju i svrhu

puta te račune za stvarno nastale troškove vezane uz korištenje automobila (računi za parkiranje i slično).

Mogućnost isplate **neoporezive razlike** između Pravilnika o porezu na dohodak koji se primjenjivao do 30. rujna 2022. godine i novopropisanih neoporezivih iznosa koji se primjenjuju prema izmjenama i dopunama Pravilnika od 1. listopada 2022. godine, odnosi se na sve neoporezive primitke navedene u Tablici br. 1., osim na neoporezive iznose naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe.

Stoga u slučaju, ako je službeno putovanje za koje je korišten privatni automobil započelo i završilo do 30. rujna 2022. godine, a poslodavac je isplatu naknade za korištenje privatnog automobila obavio nakon 1. listopada 2022. godine, tada poslodavac može isplatiti neoporezivu naknadu najviše do 2,00 kn po prijeđenom kilometru, a ne veću neoporezivu naknadu koja je propisana prema izmijenjenim odredbama Pravilnika s primjenom od 1. listopada 2022. godine.

No iznimno, ako je službeno putovanje započelo u rujnu 2022. godine, a završilo u listopadu 2022. godine, tada poslodavac ima mogućnost na isplatu neoporezive naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 3,00 kn po prijeđenom kilometru na temelju putnog naloga ili evidencije o korištenju privatnog automobila.

6. Otpremnina radnika prilikom odlaska u mirovinu

Prema čl. 7. st. 2. red. br. 16. Pravilnika, a prilikom odlaska u mirovinu, radniku se od 1. listopada može neoporezivo isplatiti jednokratni iznos od 10.000,00 kn, a do 30. rujna 2022. godine neoporeziva isplata otpremnine iznosila je 8.000,00 kn.

Ako poslodavac odluči radniku isplatiti veći iznos od 10.000,00 kn, razlika isplaćenog iznosa koji je veći od neoporezivog iznosa, smatra se plaćom radnika i podliježe obračunu i plaćanju obveznih doprinosa te poreza i prireza na dohodak, a kako je to propisano za dohodak od nesamostalnog rada.

7. Dar u naravi te dar djetetu do 15 godina starosti

Poslodavac ima mogućnost od 1. listopada 2022. godine svom radniku neoporezivo dodijeliti dar u naravi za dijete koje je do 31. prosinca 2022. godine navršilo 15 godina života do 1.000,00 kn godišnje, te neoporezivo dodijeliti i dar u naravi zaposleniku u iznosu od 1.000,00 kn godišnje. Dar u naravi do 1.000,00 kn uključuje i PDV, a u slučaju ako je tržišna vrijednost dara kojeg poslodavac dodjeljuje zaposleniku veća od 1.000,00 kn, tada se prema poreznim propisima razlika iznad neoporezivog iznosa smatra plaćom zaposlenika. Dar u naravi do iznosa od 1.000,00 kn godišnje, poslodavac može radniku dodijeliti u naravi, što znači kao dobro ili uslugu, dok dar djetetu zaposlenika do 15 godina života djeteta, poslodavac može do 1.000,00 kn godišnje dodijeliti ili u naravi ili novcu.

¹ Prema čl. 83. st. 5. Zakona o porezu na dohodak, elektronička usluga je dostupna od 2. siječnja 2020. godine

8. Novčana nagrada za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika

Prema novim odredbama Pravilnika, poslodavac ima mogućnost od 1. listopada 2022. godine svojim radnicima neoporezivo isplatiti 7.500,00 kn kao nagradu za radne rezultate kao i druge oblike dodatnog nagrađivanja radnika kao što su to dodatna tzv. 13 plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl. Ako je poslodavac odlučio neoporezivu novčanu nagradu za radne rezultate isplaćivati radnicima kao mjesečni dodatak uz plaću, tada od 1. listopada 2022. godine, neoporezivi dodatak uz plaću iznosi 625,00 kn (7.500,00: 12 mj), a do 30. rujna 2022. godine, mjesečni neoporezivi dodatak uz plaću iznosio je 416, 00 kn (5.000,00:12 mj). Međutim, neoporezivu nagradu za radne rezultate, poslodavac može radniku isplatiti i jednom godišnje u ukupnom iznosu od 7.500,00 kn.

U slučaju kada je radnik zaposlen kod više poslodavaca istovremeno ili je mijenjao poslodavce tijekom poreznog razdoblja, nagrada za radne rezultate može se neoporezivo isplatiti radniku u **ukupnom iznosu od 7.500,00 godišnje**. U tu svrhu a koristeći elektroničku uslugu ePorezna, trenutni poslodavac ima mogućnost uvida u već isplaćene nagrade radnicima za radne rezultate tijekom 2022. godine, ako ih je radnik ostvario kod prijašnjih poslodavaca, u kojem slučaju se još neoporezivo može isplatiti samo razlika do neoporezivog iznosa.

9. Povećana paušalna naknada za prehranu radnicima i promjena uvjeta za isplatu

Prema izmijenjenim odredbama Pravilnika, od 1. listopada 2022. godine, poslodavac može svojim radnicima isplatiti:

- neoporezivu paušalnu naknadu za prehranu u iznos od 6.000,00 kn godišnje, umjesto ranije propisanog iznosa od 5.000,00 kn godišnje, ili
- podmiriti izdatke prehrane na temelju vjerodostojne dokumentacije u iznosu od 12.000,00 kn godišnje, pod uvjetom da je račun za uslugu prehrane radnika ispostavljen na ime poslodavca te da je spomenuti račun podmiren negotovinskim putem.

Na godišnjoj razini navedeni izdaci međusobno se isključuju, što znači da poslodavac može radniku za 2022. godinu neoporezivo isplatiti ili trošak prehrane do 6.000,00 kn kao paušalnu naknadu ili iznos do 12.000,00 kn na temelju vjerodostojne dokumentacije.

Prema tome, do 31.12.2022. godine, poslodavcu ili isplatelju nije dopušteno istom radniku isplatiti neoporezivu prehranu na oba propisana načina.

Međutim, **s primjenom od 1. siječnja 2023. godine**, stupit će na snagu odredbe Pravilnika koje su vezane za izmjenu uvjeta za isplatu troškova prehrane radnicima **odnosno propisano je ograničenje po mjesecima** za isplatu neoporezivih iznosa primitaka. Naime, neoporezivi iznosi za prehranu više neće biti određeni na godišnjoj razini, nego na mjesečnoj razini, a utvrđeni su u iznosu od 500 kn mjesečno u novcu odnosno 1.000,00 kn mjesečno na temelju vjerodostojnih isprava.

Do promjene uvjeta za isplatu troškova prehrane radnicima može doći radi izmjene prema odluci poslodavca ili radi prelaska radnika kod drugog poslodavca. Kako bi se u tim slučajevima omogućila isplata neoporezivog troška prehrane, propisan je razmjerni mjesečni dio podmirivanja troškova prehrane uz uvjet da se isti međusobno isključuju na razini mjeseca.

Navedeno je propisano čl. 7. st. 39. Pravilnika prema kojim odredbama se:

- novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane, te
- neoporezivi iznos troškova prehrane radnika nastalih za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojnih isprava, međusobno isključuju na razini mjeseca, a ne više za godinu kao porezno razdoblje.

Nadalje, prema čl. 7. a iza st. 42. Pravilnika, dodan je novi st. 43. koji glasi:

Poslodavac može radnicima isplatiti novčane paušalne naknade iz stavka 2. r.br. 34. ovoga članka za podmirivanje troškova prehrane najviše do visine 500,00 kn mjesečno ili podmiriti troškove prehrane nastale za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije iz stavka 2. r.br. 35. do visine 1.000,00 kn mjesečno. U slučaju da se isplaćuju novčane naknade/podmiruju troškovi prehrane za više mjeseci istog poreznog razdoblja, iste se mogu neoporezivo isplatiti/podmiriti u ukupnom iznosu kumulativno za broj mjeseci za koje se isplaćuju.

Prema tome, izmijenjenim odredbama Pravilnika a sa primjenom od 1. siječnja 2023. godine, propisana je mogućnost da se istom radniku u tijeku godine isplati neoporeziva prehrana na oba propisana načina, pri čemu su neoporezivi iznosi određeni na mjesečnoj a ne više na godišnjoj razini, a koji mogu iznositi 500,00 kn mjesečno u novcu odnosno 1.000,00 kn mjesečno ako se prehrana omogućava na temelju vjerodostojnih isprava. Jednako tako propisana je i mogućnost da se odjednom neoporezivo isplati ili omogući primitak za više propuštenih mjeseci istog poreznog razdoblja, pri čemu će se primici moći isplatiti za mjesec unatrag, ali ne više za mjesec unaprijed.

9.1. Promjena načina prehrane radnika tijekom godine

U nastavku se daje nekoliko primjera, prema kojim se od 1. siječnja 2023. godine, omogućava istom radniku i u tijeku godine isplata neoporezive prehrana na oba propisana načina.

Tijekom 2023. godine radnik je promijenio poslodavca kod kojeg je radio od siječnja do svibnja te koristio pravo na organiziranu prehranu u organizaciji i prostorijama poslodavca na temelju **vjerodostojne dokumentacije**. Poslodavac je radniku u 2023. godini isplatio neoporezivi iznos od 5.000,00 kn odnosno za svaki mjesec iznos od 1.000,00 kn. Novi poslodavac kod kojeg se radnik zaposlio

u lipnju 2023. godine, može umjesto prehrane na temelju vjerodostojne dokumentacije, radniku isplaćivati novčanu **paušalnu naknadu** za podmirivanje troškova prehrane, ali neoporezivi iznos za svaki mjesec od lipanja do prosinaca 2023. godine, ne smije prelaziti iznos od 500,00 kn mjesečno. (6.000,00 kn :12 mj = 500,00 kn).

➤ **Isplata neisplaćene paušalne naknade za protekle mjesece**

Postavlja se pitanje može li poslodavac koji nije radniku za prva četiri mjeseca 2023. godine uopće isplatio paušalnu naknadu za prehranu, isplatiti paušalnu naknadu za sva četiri mjeseca?

U slučaju da poslodavac nije radniku uopće isplatio novčanu naknadu za podmirivanje troškova prehrane za određeni mjesec ili za više mjeseci, novčana naknada može se odjednom neoporezivo isplatiti u ukupnom iznosu kumulativno za broj mjeseci za koje se isplaćuje. U danom primjeru to znači da poslodavac ima mogućnost neoporezivo isplatiti iznos od 2.000,00 kn (4mj x 500,00 kn).

➤ **Promjena poslodavca u tijeku mjeseca i isplata paušalne naknade za troškove prehrane**

Dana 20. travnja 2023. godine radnik je promijenio poslodavca koji mu je isplaćivao novčanu paušalnu naknadu za podmirivanje troškova prehrane za sva četiri mjeseca u ukupnom iznosu od 2.000,00 kn, svaki mjesec 500,00 kn. Novi poslodavac kod kojega se radnik zaposlio 21. travnja 2023. godine isto je donio odluku da će radniku isplaćivati novčanu paušalnu naknadu za podmirivanje troškova prehrane.

Postavlja se pitanje, može li novi poslodavac za mjesec travanj radniku neoporezivo isplatiti novčanu paušalnu naknadu za prehranu u iznosu od 500,00 kn?

Budući je bivši poslodavac za mjesec travanj a u travnju, već isplatio radniku novčanu paušalnu naknadu za taj mjesec, i na taj način je neoporezivi iznos iskorišten u cijelosti (iznos od 500,00 kn mjesečno), novi poslodavac ne može radniku još jednom neoporezivo isplatiti novčanu paušalnu naknadu za mjesec travanj 2023. godine.

Prema tome, novi poslodavac može nastaviti isplaćivati neoporezivo novčanu paušalnu naknadu za podmirivanje troškova prehrane, od mjeseca svibnja i nadalje, pri čemu neoporezivi iznos za svaki mjesec tijekom 2023. godine ne smije prelaziti iznos od 500,00 kn.

➤ **Promjena poslodavca u tijeku mjeseca kada je djelomično iskorištena naknada za troškove prehrane**

Dana 20. travnja 2023. godine radnik je promijenio poslodavca koji mu je isplaćivao novčanu paušalnu naknadu za podmirivanje troškova prehrane za sva četiri mjeseca u ukupnom iznosu od 1.200,00 kn, svaki mjesec iznos od 300,00 kn. Novi poslodavac kod kojega se radnik zaposlio 21. travnja 2023. isto je donio odluku da će radniku isplaćivati novčanu paušalnu naknadu za podmirivanje troškova prehrane, ali u visini neoporezivog iznosa od 500,00 kn mjesečno.

Postavlja se pitanje, može li novi poslodavac za mjesec travanj radniku neoporezivo isplatiti novčanu paušalnu naknadu za prehranu u iznosu od 500,00 kn?

Budući je bivši poslodavac za mjesec travanj a u travnju, već isplatio radniku novčanu paušalnu naknadu za taj mjesec ali u iznosu od 300,00 kn, novi poslodavac može radniku neoporezivo isplatiti novčanu paušalnu naknadu za mjesec travanj 2023. godine, u iznosu od 200,00 kn jer je bivši poslodavac za mjesec travanj samo **djelomično** iskoristio neoporezivi iznos.

Međutim, novom poslodavcu nije dozvoljeno da isplati i razliku do neoporezivog iznosa od siječnja do ožujka 2023. godine, jer je tu mogućnost mogao iskoristiti jedino bivši poslodavac.

➤ **Promjena poslodavca u tijeku mjeseca i promjena načina prehrane**

Dana 20. travnja 2023. godine radnik je promijenio poslodavca koji mu je isplaćivao novčanu paušalnu naknadu za podmirivanje troškova prehrane za sva četiri mjeseca u ukupnom iznosu od 2.000,00 kn, svaki mjesec u iznosu od 500,00 kn. Novi poslodavac kod kojega se radnik zaposlio 21. travnja 2023. godine donio je odluku da će radniku osigurati neoporezivo prehranu na temelju vjerodostojne dokumentacije.

Postavlja se pitanje, može li novi poslodavac za mjesec travanj radniku isplatiti neoporezivo prehranu na temelju vjerodostojne dokumentacije?

Novi poslodavac ne može radniku osigurati neoporezivu prehranu na temelju vjerodostojne dokumentacije za mjesec travanj 2023. godine, jer se novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane i neoporezivi iznos troškova prehrane na temelju vjerodostojne dokumentacije međusobno isključuju na razini mjeseca.

Novi poslodavac može od mjeseca svibnja 2023. godine, neoporezivo isplaćivati iznos od 1.000,00 kn mjesečno kao naknadu za prehranu na temelju vjerodostojnih isprava.

Prema tome, poslodavac nije u mogućnosti za isti mjesec u godini radniku isplatiti obje vrste naknade, pri čemu ovisno o odabranom načinu prehrane, treba voditi računa i o visini mjesečnog neoporezivog iznosa a prema odredbama Pravilnika.

10. Najavljene izmjene zakona o porezu na dohodak

Radi provedbe Nacionalnog plana zamjene hrvatske kune eurom i s ciljem da RH postane dijelom ekonomske i monetarne unije čija je valuta euro, prema prijedlogu izmjena Zakona o porezu na dohodak, predlaže se izmjena svih odredbi Zakona o porezu na dohodak koje su povezane s kunom, radi konverzije u euro.

Nadalje, prema izmjeni čl. 17. Zakona o porezu na dohodak kojim su propisani uvjeti za priznavanje osobnog odbitka, predlaže se **povećanje iznosa do 24.000,00 kn godišnje**, do kojeg se neka osoba može smatrati uzdržavanim članom obitelji.

Prijedlog izmijenjenih odredbi Zakona o porezu na dohodak glasi:

Uzdržanim članovima uže obitelji i uzdržavanom djecom (dalje u tekstu: uzdržavani članovi) smatraju se fizičke osobe čiji oporezivi primici, primici na koje se ne plaća porez i drugi primici koji se u smislu toga Zakona ne smatraju dohotkom, ne prelaze šesterostruki iznos osnovnog osobnog odbitka iz članka 14. stavka 3. toga Zakona na godišnjoj razini.

Prema tome, iznos do kojeg se netko može smatrati uzdržanim članom, trebao bi se povećati na način da se isti određuje u visini šesterostrukog iznosa propisanog osnovnog osobnog odbitka na godišnjoj razini što iznosi 24.000,00 kn godišnje (6 x 4.000,00 kn), umjesto u visini šesterostrukog iznosa osnovice osobnog odbitka (6 x 2.500,00 kn), odnosno iznosa od 15.000,00 kn.

Ako bi u tijeku poreznog razdoblja uzdržavani član za kojeg porezni obveznik u istom poreznom razdoblju koristi dio osobnog odbitka, ostvario primitke u iznosu većem od šesterostrukog iznosa osnovnog osobnog odbitka godišnje odnosno veće od 24.000,00 kn, porezni obveznik koji je po toj osnovi koristio osobni odbitak obavezan je podnijeti godišnju poreznu prijavu ili će se izvršiti poseban postupak utvrđivanja godišnjeg poreza na dohodak.

Prema predloženim izmjenama Zakona, povećani iznos od 24.000,00 kn do kojeg se neka osoba može smatrati uzdržanim članom, moći će se primjenjivati već u postupku utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2022. godinu.

Prema tome, roditelj kojemu je dijete kao uzdržavani član tijekom 2022. godine, ostvarilo primitke veće od 15.000,00 kn za rad preko studentskog servisa, ali manje od 24.000,00 kn, neće izgubiti pravo na poreznu olakšicu, već će moći koristiti uvećani osobni odbitak za uzdržavano dijete za cijelu 2022. godinu.

10. Zaključak

Prema izmijenjenim odredbama Pravilnika, od 1. listopada 2022. poslodavci ili isplatitelji plaće mogu svojim radnicima neoporezivo isplatiti povećane naknade za:

- prigodnu nagradu u iznosu do 5.000,00 kn godišnje
- otpremninu prilikom odlaska u mirovinu do 10.000,00 kn
- dar djetetu do 15 godina starosti do 1.000,00 kn godišnje
- naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 3,00 kn po prijeđenom kilometru
- novčane nagrade za radne rezultate i druge oblike dodatnog nagrađivanja radnika do 7.500,00 kn godišnje
- novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane do 6.000,00 kn godišnje
- dar u naravi do 1.000,00 kn godišnje.

Ako su do 30. rujna 2022. godine isplaćeni (ili će biti isplaćeni) djelomično ili cijeli iznos do tada važećeg neoporezivog primitka, za 2022. godinu može se još neoporezivo isplatiti razlika do novopropisanih iznosa.

Međutim, za 2022. godinu kao porezno razdoblje, poslodavcima nije dopušteno da istom radniku u tijeku godine isplate neoporezivu prehranu na oba propisana načina odnosno u paušalnom iznosu i na temelju vjerodostojne dokumentacije, već je ta mogućnost propisana s primjenom od 1. siječnja 2023. godine.

U slučaju da je službeno putovanje započelo u rujnu 2022. godine a završilo u listopadu 2022. godine, tada poslodavac ima mogućnost na isplatu neoporezive naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 3,00 kn po prijeđenom kilometru prema putnom nalogu ili evidenciji o korištenju privatnog automobila.

Ako se usvoje predložene odredbe Zakona o porezu na dohodak, povećani iznos od 24.000,00 kn do kojeg se neka osoba može smatrati uzdržanim članom, primjenjivala bi se u postupku utvrđivanja godišnjeg obračuna poreza na dohodak za 2022. godinu.

PRETPLATA ZA 2023. GODINU JE U TIJEKU!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis i ostala izdanja možete pronaći na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

Novosti u Zakonu o PDV-u od 1. listopada 2022. godine

Mirjana Mahović Komljenović*

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o PDV-u koji je objavljen u Narodnim novinama br. 113/22., s primjenom od 1. listopada 2022. godine, propisana je primjena smanjene stope PDV-a od 5% i to na isporuku grijanja iz toplinskih stanica, uključujući i naknade vezane uz tu isporuku te na isporuku ogrjevnog drva, peleta, briketa i sječke. Propisana je i nulta stopa PDV-a koja se odnosi na isporuku i ugradnju solarnih ploča. Radi uvođenja eura od 1.1.2023. godine kao službene valute u RH, izmijenjene su odredbe Zakona o PDV-u koje su bile propisane u kunama. Uskoro se očekuje i izmjena Pravilnika o PDV-u, u kojem će se detaljnije propisati te uskladiti izmijenjene odredbe Zakona o PDV-u.

1. Uvod

Izmijenjene odredbe Zakona o PDV-u (Nar. nov.br. 113/22. dalje Zakon) od 30.rujna 2022. godine a koje su stupile na snagu 1. listopada 2022. godine, odnose se na:

- Primjenu snižene stope PDV-a od 5% koja se primjenjuje na isporuku grijanja iz toplinskih stanica uključujući naknade vezane uz tu isporuku te isporuku ogrjevnog drva, peleta, briketa i sječke, a koje su objavljene do 31. ožujka 2023. godine.
- Primjenu nove nulte stope PDV-a. PDV se obračunava i plaća po stopi od 0% na isporuku i ugradnju solarnih ploča na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade koje se koriste za aktivnosti od javnog interesa te isporuku i ugradnju solarnih ploča u blizini takvih objekata, prostora i zgrada.
- Izmjene Zakona o PDV-u koje stupaju na snagu 1. siječnja 2023. godine odnose se na

Provedbu Nacionalnog plana zamjene hrvatske kune eustom, prema kojem RH postaje dijelom ekonomske i monetarne unije čija je valuta euro.

2. Primjena snižene stope PDV-a od 5%

U cilju daljnjeg poreznog rasterećenja te ublažavanja rasta cijene energenata s kojim se osim gospodarstvenika susreću i građani, u čl. 38. Zakona dodaje se novi st. 5. koji glasi:

Iznimno od stavka 3. točaka g) i h) ovoga članka, na isporuku grijanja iz toplinskih stanica uključujući naknade vezane za tu isporuku te isporuku ogrjevnog drva, peleta, briketa i sječke, obavljene do 31. ožujka 2023., PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi od 5%.

Prema tome, od dana stupanja na snagu izmijenjenih odredbi Zakona i do 31. ožujka 2023. godine, na navedenu isporuku dobara i uslugu, primjenjuje se stopa PDV-a od 5%.

Grijanjem iz toplinskih stanica smatra se grijanje iz sustava toplinske energije u samostalnom, zatvorenom i distribucijskom sustavu, a prema odredbama Pravilnika o PDV-u (Nar. nov. br. 79/13. – 41/22.), snižena stopa PDV-a primjenjuje na ogrjevno drvo, pelet, briket i sječku iz KN oznake 4401.

U vezi primjene snižene stope PDV-a na uslugu transporta i distribucije plina, u mišljenju MF, Klasa:410-19/22-02/111; Uredžbeni broj:513-07-21-01-22-2 od 17. svibnja 2022. detaljnije je propisano da se snižena stopa PDV-a odnosi na isporuku prirodnog plina iz KN oznake 2711 11 00 i 2711 21 00 i grijanja iz toplinskih stanica, uključujući naknade vezane uz te isporuke, neovisno o tome kome se isporuka obavlja.

Međutim, ukapljeni naftni plin nije prirodni plin, radi čega se isti oporezuje PDV-om po stopi od 25%. Navedeno je potvrđeno u mišljenju MF, Klasa:410-19/22-02/127; Uredžbeni broj:513-07-21-01-22-2 od 31. svibnja 2022.

3. Nulta stopa PDV-a na isporuku i ugradnju solarnih ploča

Zakon o PDV-u RH propisuje primjenu različitih stopa poreza pa se tako isporuke dobara i usluga koje su obavljene u tuzemstvu uz naknadu, oporezuju stopama PDV-a i to: 0%, 5%, 13% i 25%.

U čl. 38. Zakona dodaje se novi st. 6. koji glasi:

PDV se obračunava i plaća po stopi od 0% na isporuku i ugradnju solarnih ploča na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade koje se koriste za aktivnosti od javnog interesa te isporuku i ugradnju solarnih ploča u blizini takvih objekata, prostora i zgrada.

Navedeno znači da se PDV obračunava po stopi od 0% pri isporuci i ugradnji solarnih ploča (zajedno sa svom pratećom opremom i uslugama) na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade koje se koriste za aktivnosti od javnog interesa, koje jedan ili više izvođača obavljaju građanima, energetske zajedni-

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl. oec. Ministarstvo financija-Porezna uprava, Zagreb

cama građana (kod više stambenih zgrada) i osobama koje obavljaju djelatnost od javnog interesa.

Solarne ploče mogu podrazumijevati i fotonaponske panele koji se koriste za proizvodnju električne energije, a što se smatra isporukom i ugradnjom solarnih ploča, dodatno je pojašnjeno u obavijesti koju je MF dalo 16. rujna 2022. godine na svojim mrežnim stranicama (porezna-uprava.hr), iz koje se izdvaja dio:

Pod pojmom isporuka i ugradanja solarnih ploča podrazumijeva se realizacija projekata izvedbe jednostavnih građevina u smislu zakona kojim se regulira gradnja, a kojim je obuhvaćen i projektni i izvedbeni dio od strane jednog ili više izvođača. Pri tome bi se stopom PDV-a od 0% oporezivala sva potrebna oprema i radovi (uključujući grupu opreme fotonaponski paneli, inverter, baterija (opcionalno), građevinska konstrukcija i kabelski razvod, solarni kolektori, spremnik tople vode, cirkulacijska pumpa i grupa radovi i usluge i to izvođenje radova na montaži, projektiranje i ishođenje dozvola i priključenje na elektroenergetsku distribucijsku mrežu).

Prema tome, isporuka i ugradnja fotonaponskih panela (za proizvodnju električne energije) kao i solarnih ploča za sustave koji proizvode toplinsku energiju (za grijanje vode ili dogrijavanje životnog prostora) oporezivala bi se stopom PDV-a od 0% u slučaju ugradnje na privatne stambene objekte, prostore za stanovanje te javne i druge zgrade koje se koriste za aktivnosti od javnog interesa te u blizini takvih objekata, prostora i zgrada.

Sama isporuka solarnih ploča bez ugradnje te ostale opreme koja prati ugradnju solarnih ploča kao trgovač-

ke robe, kao i isporuka i ugradanja solarnih ploča koja ne podrazumijeva realizaciju projekta izvedbe jednostavne građevine, bila bi i nadalje oporeziva općom stopom PDV-a od 25%.

Porezni obveznik koji se smatra izvođačem i koji obavlja isporuku i ugradnju solarnih ploča, prilikom nabave solarnih ploča, ostale opreme i usluga potrebnih za njihovu ugradnju plaća PDV po stopi od 25% koji u cijelosti koristi kao odbitak pretporeza.

Prema tome, podizvođač koji obavlja primjerice izvedbeni dio projekta, za što izdaje račun glavnom izvođaču, na obavljanu uslugu ne bi mogao primijeniti stopu PDV-a od 0%, već bi primijenio prijenos porezne obveze na glavnog izvođača koji je upisan u registar obveznika PDV-a.

Prema navedenom proizlazi da se PDV obračunava po stopi od 0% samo pri isporuci i ugradnji solarnih ploča zajedno sa svom pratećom opremom i uslugama na privatne objekte koji se koriste za stanovanje kao i na javne i druge zgrade koje se koriste za aktivnosti od javnog interesa.

Međutim, na samu isporuku solarnih ploča bez ugradnje te ostale opreme koja prati ugradnju solarnih ploča kao trgovačke robe, i nadalje je potrebno obračunati PDV po stopi od 25%.

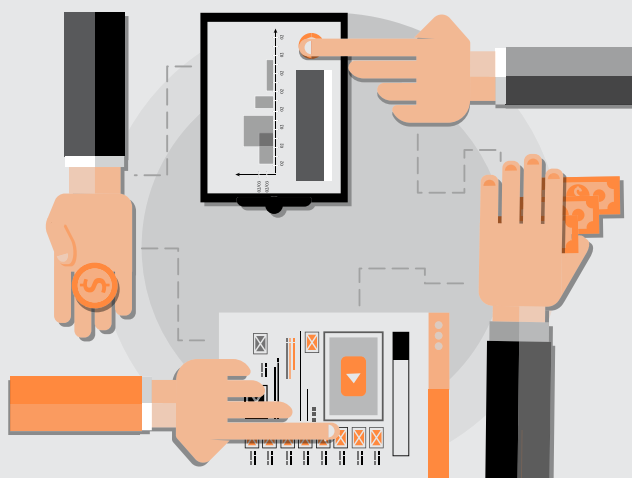
Stopa PDV-a od 0% primjenjuje se od dana stupanja na snagu Zakona, odnosno od 1. listopada 2022. godine, pri čemu retroaktivna primjena stope PDV-a od 0% na isporuke obavljene prije stupanja na snagu Zakona nije moguća.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Ostvarivanje prava na doplatak za djecu primjenom Uredbi Europske unije

Sanja Rotim*

O doplatku za djecu kao novčanom primanju koje, u okviru nacionalnog zakonodavstva, koristi roditelj ili druga osoba pisali smo u našem časopisu broj 04/2022. U ovome broju autorica piše o ostvarivanju ovoga prava kao dijelu obiteljskih davanja osobama – hrvatskim građanima koje se kreću na europskom tržištu rada.

1. Uvod

Zakonom o doplatku za djecu (NN, br. 94/01, 138/06, 107/07, 61/11, 112/12, 82/15 i 58/18, dalje: Zakon), doplatak za djecu definiran je kao novčano primanje koje koristi roditelj ili druga osoba kojoj je dijete povjereno na čuvanje i odgoj, a radi potpore uzdržavanja i odgoja djece, te su propisani uvjeti pod kojima se stječe pravo na doplatak za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu. Po pitanju prava na doplatak za djecu primjenom Uredbi Europske unije na osobe koje se kreću unutar Europske unije, prema Uredbi (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (dalje: Uredba 883/2004), obiteljska davanja su sva novčana davanja i davanja u naravi namijenjena za pokrivanje obiteljskih troškova te su propisima Europske unije za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti¹ propisana jasna pravila koja država članica Europske unije isplaćuje obiteljska davanja. U državama članicama Europske unije postoji više vrsta davanja koja se smatraju obiteljskim davanjima, a u Republici Hrvatskoj obiteljskim davanjem smatra se doplatak za djecu. .

2. Doplatak za djecu primjenom Uredbi EU – Obiteljsko davanje u RH

2.1. Pravila prednosti kada postoji pravo na obiteljsko davanje iz više od jedne države članice EU

Prema Uredbi 883/2004 obiteljska davanja su sva novčana davanja i davanja u naravi namijenjena za pokrivanje obiteljskih troškova. U državama članicama Europske unije (EU) postoji više vrsta davanja koja se smatraju obiteljskim davanjima, npr. roditeljski dodatak, doplatak za djecu, dodatak za veliku obitelj, dodatak za njegu djeteta s posebnim potrebama i slično. Obiteljskim davanjem u Republici Hrvatskoj smatra se doplatak za djecu, a primjena Uredbi EU odnosi se na slučajeve kada **podnositelj zahtjeva i/ili njegov bračni, izvanbračni, razvedeni bračni drug radi,**

prima mirovinu ili ima prebivalište u drugoj državi članici EU ili dijete prima mirovinu i/ili ima prebivalište u drugoj državi članici EU (ili u državama Europskog gospodarskog prostora). Prema tome, ako je podnositelj zahtjeva zaposlen, samozaposlen, prima mirovinu ili ima prebivalište u nekoj od država članica EU, Europskog gospodarskog prostora (EGP) ili Švicarskoj Konfederaciji moguće je da će u nekoj od tih država ostvariti pravo na obiteljsko davanje, čak i ako dijete ne prebiva u toj državi, ali ima prebivalište u nekoj od država članica EU. Međutim, u slučajevima u kojima poslodavac koji redovito obavlja svoju djelatnost u državi članici EU EGP-u ili Švicarskoj Konfederaciji šalje svog radnika u drugu državu da za njega u toj državi obavlja poslove u određenom razdoblju (izasljanje), na radnika se za vrijeme trajanja izasljanja i nadalje primjenjuje zakonodavstvo matične države. Obiteljska davanja razlikuju se od zemlje do zemlje. Država koja će biti nadležna za isplaćivanje obiteljskih davanja osobe koja živi u EU, Islandu, Lihtenštajnu, Norveškoj ili Švicarskoj ovisi o obiteljskoj situaciji. Ako je osoba obuhvaćena koordinacijom sustava socijalne sigurnosti EU-a (Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska i Švedska) vrijede Pravila EU-a o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Navedena pravila se od 1. siječnja 2021. godine više ne primjenjuju na Ujedinjenu Kraljevinu. Međutim, prava osoba obuhvaćenih Sporazumom o povlačenju sklopljenim između EU-a i Ujedinjene Kraljevine (stupio je na snagu 1. veljače 2020. godine, a njime se utvrđuju uvjeti urednog povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a u skladu s člankom 50. Ugovora o Europskoj uniji) i dalje su zaštićena. Kada je riječ o zemljama Europskog ekonomskog područja: Norveška, Island, Lihtenštajn (države EEA) i Švicarskoj, Uredbe 883/2004 i 987/2009 primjenjuju se na Švicarsku od 1. travnja 2012., a na Norvešku, Island, Lihtenštajn od 1. lipnja 2012. Od 2. veljače 2013. Uredba 465/2012 primjenjuje se i na Norvešku, Island i Lihtenštajn.

Po pitanju prava osobe na obiteljska davanja kada se kreće unutar EU, postoje jasna pravila. **Pravilima prednosti određuje se koja će država biti primarno, a koja sekundarno nadležna za isplatu obiteljskog davanja ako pravo postoji u više država članica EU.** Naime, jedno od temelj-

* Sanja Rotim, dipl.iur., Zagreb

¹ Uredba (EZ) br.883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, Uredba (EZ) br.987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, Uredba (EZ) br.1231/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o proširenju primjene, Uredbe (EZ) broj 883/2004 i Uredbe (EZ) broj 987/2009 na državljane trećih država

nih pravila uredbi EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti je da se na osobe koje se kreću unutar EU **primjenjuje zakonodavstvo samo jedne države članice**. Prema tome, **obiteljsko davanje ne može se isplaćivati u punoj svoti obiteljskog davanja za isto razdoblje i za istog člana obitelji istodobno iz dvije ili više država članica EU**. Propisi EU za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti sadrže pravila o tome koja je država članica EU nadležna za isplatu obiteljskog davanja. Tim pravilima prednosti određuje se **koja će država biti primarno, a koja sekundarno nadležna za isplatu obiteljskog davanja** ako postoji pravo na obiteljsko davanje iz više država članica EU.

Prema tim propisima **država zaposlenja ima prednost pred državom prebivališta, a ako postoji zaposlenje u dvije ili više država članica, prednost ima ona država članica u kojoj djeca prebivaju**. Isto tako, ako osoba obavlja djelatnost kao zaposlena ili samozaposlena osoba, prima mirovinu ili ima prebivalište u nekoj od država članica EU, postoji mogućnost da će iz neke od tih država ostvariti pravo na obiteljsko davanje, čak i ako dijete ne prebiva u toj državi, ali ima prebivalište u nekoj od država članica EU. Naime, pravo na obiteljsko davanje može se ostvariti pod određenim uvjetima samo iz jedne države članice EU ili se može ostvariti iz više država članica. **Pa tako u slučaju da svi članovi obitelji prebivaju u istoj državi članici EU čije se zakonodavstvo na osobu primjenjuje po osnovi zaposlenja ili samozaposlenja, korištenja mirovine ili prebivališta, tada je pravo na obiteljsko davanje moguće ostvariti samo iz te države**. Međutim, ako članovi obitelji prebivaju u državi članici EU koja nije država čije se zakonodavstvo na podnositelja zahtjeva primjenjuje po osnovi zaposlenja ili samozaposlenja, korištenja mirovine ili prebivališta, pravo na obiteljsko davanje može se ostvariti iz više država članica. Primarno nadležna država isplaćivat će puni iznos obiteljskog davanja, tj. isti iznos koji bi isplaćivala da se primjenjuje samo zakonodavstvo te države. Ako je iznos obiteljskog davanja u sekundarno nadležnoj državi (npr. u državi članici prebivališta) viši od iznosa obiteljskog davanja u primarno nadležnoj državi (u državi članici zaposlenja), tada je sekundarno nadležna država dužna isplatiti dodatak u visini razlike između ta dva davanja (razlikovni dodatak), kako bi se nadoknadila razlika između davanja. Ove odredbe omogućuju ostvarivanje prava na najviši iznos obiteljskog davanja određen zakonodavstvom jedne od navedenih država članica EU.

U slučajevima u kojima poslodavac koji redovito obavlja svoju djelatnost u državi članici EU EGP-u ili Švicarskoj Konfederaciji šalje svog radnika u drugu državu da za nje ga u toj državi obavlja poslove u određenom razdoblju (izaslanje), na radnika se za vrijeme trajanja izaslanja i nadalje primjenjuje zakonodavstvo matične države. Također, odredbe o izaslanju omogućuju i samozaposlenim osobama da privremeno obavljaju svoju djelatnost u drugoj državi članici EU, a da se na njih za to vrijeme primjenjuje zakonodavstvo matične države.

Slijedom navedenog, ako pravo na obiteljsko davanje postoji u više država članica EU **prema različitim osnovama**, koja će država biti primarno, a koja sekundarno nadležna određuje se prema sljedećim pravilima:

1. pravo koje postoji na osnovi **zaposlenja ili samozaposlenja**
2. pravo koje postoji na osnovi **korištenja mirovine**
3. pravo stečeno na osnovi **prebivališta**.

Primjer 1.: Samohrana majka zaposlena je u Austriji. Ona i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskih davanja je država zaposlenja, dakle Austrija, a sekundarno nadležna država je država u kojoj ima prebivalište, dakle Republika Hrvatska.

Primjer 2.: Majka je zaposlena u Sloveniji, a otac je korisnik mirovine iz Austrije. Obitelj ostvaruje pravo na obiteljsko davanje iz obje države. Iznos obiteljskog davanja iz Slovenije je 100 EUR, a iznos obiteljskog davanja iz Austrije je 150 EUR. Prema navedenim pravilima Slovenija je primarno nadležna država, a Austrija sekundarno nadležna država. Nadalje, Slovenija će isplaćivati puni iznos obiteljskog davanja (100 EUR), a Austrija će s obzirom na viši iznos obiteljskog davanja isplaćivati dodatak u visini razlike između ta dva davanja (50 EUR).

Primjer 3.: Otac je zaposlen u Italiji, a obitelj prebiva u Francuskoj. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Italija, a sekundarno nadležna država je Francuska.

Ako pravo na obiteljsko davanje postoji u više država članica EU **po istoj osnovi**, bilo da je to zaposlenje ili samozaposlenje, korištenje mirovine ili boravište, načelno je primarno nadležna država prebivališta djece, odnosno ako pravo na obiteljsko davanje postoji u više država članica EU **po istoj osnovi**, koja će država biti primarno, a koja sekundarno nadležna određuje se prema sljedećim pravilima:

1. ako pravo na obiteljsko davanje postoji u **više država** po osnovi **zaposlenja ili samozaposlenja** – primarno je nadležna država u kojoj **prebivaju djeca**
2. ako pravo na obiteljsko davanje postoji u **više država** po osnovi **korištenja mirovine** – primarno je nadležna država u kojoj **prebivaju djeca**
3. ako pravo na obiteljsko davanje postoji u **više država** po osnovi **prebivališta** – primarno je nadležna država u kojoj **prebivaju djeca**.

Primjer 4.: Otac je zaposlen u Njemačkoj, a majka je zaposlena u Republici Hrvatskoj, gdje ona i dijete imaju prebivalište. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Hrvatska, a sekundarno nadležna država je Njemačka.

Primjer 5.: Majka, korisnica mirovine iz Njemačke, otac korisnik mirovine iz Nizozemske i dijete imaju prebivalište u Njemačkoj. Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Prema navedenim pravilima, primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja je Njemačka, a sekundarno nadležna država je Nizozemska.

Primjer 6.: Majka koja je zaposlena u Italiji, otac koji je zaposlen u Francuskoj i dijete imaju prebivalište u Italiji.

Pravo na obiteljsko davanje postoji u obje države. Iznos obiteljskog davanja iz Italije je 25 EUR, a iznos obiteljskog davanja iz Francuske je 50 EUR. Prema navedenim pravilima, Italija je primarno nadležna država, a Francuska je sekundarno nadležna država. Nadalje, Italija će isplaćivati puni iznos obiteljskog davanja (25 EUR), a Francuska, s obzirom na viši iznos obiteljskog davanja, isplaćivat će dodatak u visini razlike između ta dva davanja (25 EUR).

Ako dijete ili djeca nemaju prebivalište u jednoj od država iz koje je ostvareno pravo na obiteljsko davanje po istoj osnovi, postoje posebna pravila određivanja prednosti koja omogućuju ostvarivanje prava na najviši iznos obiteljskog davanja.

2.2. Nadležnost i podnošenje zahtjeva

Za rješavanje o pravu na doplatka za djecu primjenom pravnih propisa EU od 1. siječnja 2021. nadležne su područne službe i područni uredi HZMO-a prema mjestu prebivališta, odnosno uobičajenog boravišta podnositelja zahtjeva. Iznimno od navedenog, zahtjeve za doplatka za djecu koji se rješavaju primjenom pravnih propisa EU podnositelja koji imaju prebivalište odnosno uobičajeno boravište na području Karlovca i Siska rješava do daljnjega Područna služba u Zagrebu, Odjel za doplatka za djecu, Odsjek za rješavanje o pravu na doplatka za djecu primjenom pravnih propisa EU i međunarodnih ugovora, Andrije Žaje 44.

Zahtjev se podnosi nadležnoj područnoj službi odnosno područnom uredu i ispostavama HZMO-a prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, **putem e-Usluge, prijavom na portal e-Građani**, a može se podnijeti i usmeno na zapisnik. Zahtjeve je moguće predati besplatno i u poštanskim uredima na području Republike Hrvatske. Pri tome je važno naglasiti da se u slučaju ako je jedan od roditelja zaposlen/samozaposlen ili koristi naknadu za nezaposlene osobe u Republici Hrvatskoj ili je izaslani radnik, a dijete prebiva u Republici Hrvatskoj, zahtjev obvezno podnosi u Republici Hrvatskoj, bez obzira na to što se prema prihodima članova kućanstva ili zbog drugih razloga možda ne ostvaruje pravo na doplatka za djecu u Republici Hrvatskoj. Radnici koji su izaslani u SR Njemačku, da bi ostvarili pravo na njemački doplatka za djecu, zahtjev trebaju podnijeti u Republici Hrvatskoj, nadležnoj područnoj službi odnosno područnom uredu HZMO-a.

U zahtjevu treba navesti: identifikacijske podatke, adresu (mjesto stanovanja, broj pošte, ulica i kućni broj i država prebivališta ili boravišta) podnositelja zahtjeva, djece i svih članova kućanstva, je li podnositelj zahtjeva u braku ili izvanbračnoj zajednici ili sam uzdržava djecu, u kojem je odnosu/srodstvu podnositelj zahtjeva s djecom za koju traži doplatka (roditelj, djed, baka, očuh, maćeha, skrbnik) i u kojem je srodstvu s članovima kućanstva, jesu li zaposleni ili primaju mirovinu izvan RH i gdje, boravi li ili prebiva dijete za koje traži doplatka izvan RH, je li za dijete ostvareno i ako je od kada i u kojoj državi članici EU pravo na obiteljsko davanje, koju vrstu prihoda/dohodaka/naknada ostvaruju svi članovi kućanstva, uključujući i djecu za koju se traži doplatka, postoji li oštećenje zdravlja djeteta za

koje se traži doplatka, je li djetetu s utvrđenim težim oštećenjem zdravlja osiguran stalan smještaj u ustanovi prema posebnim propisima. Po pitanju **dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev** za doplatka za djecu, uz dokumentaciju koja se inače prilaže uz zahtjev radi ostvarivanja prava na doplatka za djecu u Republici Hrvatskoj treba priložiti i **dodatnu dokumentaciju:**

- presliku ugovora o radu iz inozemstva, presliku obrtnice iz inozemstva
- presliku potvrde o primanju novčane naknade za nezaposlenost u inozemstvu
- presliku prijave boravišta/prebivališta u inozemstvu
- presliku rješenja o priznanju prava na mirovinu u inozemstvu
- dokaze o visini ukupno ostvarenog prihoda u inozemstvu u neto iznosu u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva
- presliku odluke nadležne inozemne ustanove o priznanju prava na doplatka za djecu (ako je u drugoj državi članici EU, EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji ostvareno pravo na doplatka za djecu).

Ako podnositelj zahtjeva nije u mogućnosti dostaviti dokaze o radu i prebivanju bivšeg bračnog druga ili partnera u inozemstvu, zahtjevu treba priložiti vlastoručno potpisanu izjavu u kojoj će biti navedeni podaci o zaposlenju i adresi drugog roditelja u inozemstvu kojima podnositelj zahtjeva raspolaže. Što se tiče postupanja prema zahtjevu za doplatka za djecu i **prosljeđivanje zahtjeva u drugu državu članicu EU**, prema podacima koje je podnositelj zahtjeva naveo u zahtjevu za doplatka za djecu utvrđuje se primjenjuju li se osim nacionalnog zakonodavstva (prema odredbama Zakona) i uredbe EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Ako je podnositelj zahtjeva, njegov bračni/izvanbračni drug zaposlen / obavlja samostalnu djelatnost/prima mirovinu i/ili ima prebivalište ili dijete prebiva i/ ili ima pravo na obiteljsku mirovinu u drugoj državi članici EU-a primjenjuju se Uredba 883/2004.

2.3. Ostvarivanje prava na doplatka za djecu u dvije ili više država članica EU-a

Kada je Uredba 883/2004 primjenjiva na dvije ili više država članica EU-a, postoji mogućnost ostvarivanja prava na obiteljska davanja iz dvije ili više država članica EU-a. S obzirom na načelo sprečavanja „preklapanja“ davanja, odnosno da **za isto razdoblje i za istu djecu nije moguće u dvije ili više država članica EU-a ostvariti punu svotu obiteljskog davanja**. Budući da radi sprečavanja preklapanja prava na davanja, pravila prednosti određuju koja je država primarno, a koja sekundarno nadležna za isplatu obiteljskog davanja, podnositelj zahtjeva ne može sam odlučivati iz koje države članice EU želi primati obiteljsko davanje, već se nadležnost određuje prema u ranijem poglavlju navedenim **pravilima prednosti** koja su utvrđena Uredbom 883/2004. Stoga se, postupajući po zahtjevu, prije odlučivanja postoji li pravo na doplatka za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu u skladu sa Zakonom, najprije utvrđuje koja je država primarno, a koja sekundarno nadležna. Ako se utvrdi da je Republika Hrvatska

primarno nadležna država, HZMO odlučuje postoji li pravo na doplatku za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu. Nakon donošenja odluke o zahtjevu za ostvarivanje prava na doplatku za djecu podnesenom u Republici Hrvatskoj, nadležnoj ustanovi u drugoj državi članici EU prosljeđuju se informacije o podnesenom zahtjevu, o korištenju doplatka za djecu u Republici Hrvatskoj i podaci o članovima kućanstva kako bi odlučila postoji li **pravo na tzv. razlikovni dodatak (svota obiteljskog davanja određena prema propisima druge države članice, umanjena za svotu doplatka za djecu koja se isplaćuje u Republici Hrvatskoj)**. Prema tome, ako **pravo na doplatku za djecu postoji prema nacionalnom zakonodavstvu**, priznaje se pravo i isplaćuje doplatku za djecu u Republici Hrvatskoj, a nadležnoj ustanovi u drugoj državi članici EU HZMO prosljeđuje zahtjev kako bi odlučila postoji li **pravo na razlikovni dodatak**. Uz zahtjev koji se prosljeđuje dostavljaju se i svi potrebni podaci o podnositelju zahtjeva, njegovom bračnom/izvanbračnom drugu, djeci, članovima kućanstva, zaposlenju, svoti doplatka za djecu i razdoblju za koje se doplatku isplaćuje. **Važno je napomenuti da se prema odredbama Uredbe 883/2004 zahtjev koji je podnesen u jednoj državi članici EU smatra kao da je podnesen i u drugoj državi članici, stoga nije potrebno da stranka podnosi zahtjeve u dvije ili više država članica.**

U slučaju da u Republici Hrvatskoj kao primarno nadležnoj državi ne postoji pravo na doplatku za djecu, a prema zakonodavstvu druge države članice postoji pravo na obiteljsko davanje, u toj državi isplaćuje se puna svota obiteljskog davanja. Dakle, ako u Republici Hrvatskoj kao primarno nadležnoj državi ne postoji pravo na doplatku za djecu, (npr. prihodi kućanstva viši su od dohodovnog cenzusa, djeca su starija od 19 godina i dr.), a u drugoj su državi članici EU ispunjeni uvjeti za ostvarivanje prava, tada će država članica EU koja je sekundarno nadležna isplaćivati punu svotu obiteljskog davanja, odnosno doplatku za djecu bez obzira na činjenicu što je sekundarno nadležna. Slijedom navedenog, stranke se upućuju da zahtjev uvijek podnose u Republici Hrvatskoj u slučajevima kada je Republika Hrvatska primarno nadležna država za isplatu obiteljskog davanja, bez obzira na činjenicu da možda ne ispunjavaju uvjete prema Zakonu jer je to jedini način da HZMO odluči postoji li ili ne pravo na doplatku za djecu u Republici Hrvatskoj, a inozemna ustanova da odluči postoji li pravo na tzv. razlikovni dodatak. **Ako se utvrdi da je Republika Hrvatska sekundarno nadležna država, HZMO donosi rješenje o pravilima prednosti bez odlučivanja o pravu na doplatku za djecu koje dostavlja podnositelju zahtjeva.** HZMO prosljeđuje zahtjev nadležnoj ustanovi u drugoj državi članici EU-a koja je primarno nadležna kako bi odlučila postoji li pravo na obiteljsko davanje i o tome obavještava podnositelja zahtjeva. Uz zahtjev koji se prosljeđuje dostavljaju se i svi potrebni podaci o podnositelju zahtjeva, njegovom bračnom/izvanbračnom drugu, djeci, članovima kućanstva, zaposlenju, svoti doplatka za djecu i razdoblju za koje se doplatku isplaćuje te medicinska dokumentacija ako je riječ o djetetu/djeci s lakšim ili težim oštećenjem zdravlja. Budući da svaka

država članica odlučujući o pravu na obiteljsko davanje primjenjuje odredbe svog nacionalnog zakonodavstva, nadležna ustanova države članice kojoj je zahtjev prosljeđen zatražit će od podnositelja zahtjeva dodatne podatke i dokumentaciju potrebnu za donošenje odluke. Nakon okončanja postupka u drugoj državi članici, nadležna ustanova te države ima obvezu obavijestiti HZMO o svojoj odluci, datumu priznanja prava i ostvarenoj svoti obiteljskog davanja. **U slučaju da je zahtjev odbijen jer ne postoji pravo u drugoj državi članici, Republika Hrvatska mora odlučiti postoji li pravo na doplatku za djecu prema nacionalnom zakonodavstvu.** Radi kontinuiranog korištenja prava na obiteljsko davanje i slobode kretanja unutar EU, osobe na koje se primjenjuje Uredba 883/2004 **dužne su na vrijeme obavijestiti HZMO i nadležnu ustanovu u drugoj državi članici EU-a o svim promjenama koje nastanu tijekom korištenja prava koje bi mogle utjecati na uvjete za ostvarivanje prava na doplatku za djecu**, a posebno o promjenama koje utječu na nadležnost država članica za isplatu obiteljskog davanja (promjene vezane uz zaposlenje korisnika i/ili bračnog/izvanbračnog druga, prebivalište, promjenom bračnog statusa i skrbništva nad djecom, stjecanjem ili gubitkom prava na mirovinu i dr.). HZMO-u u skladu sa Zakonom, treba prijaviti svaku promjenu u roku od 15 dana od dana nastale promjene.

Što se tiče **obveze razmjene informacija među državama članicama EU**, radi ostvarivanja prava na doplatku za djecu u drugim državama članicama EU, EGP-a ili Švicarskoj Konfederaciji, HZMO ne izdaje potvrde o (ne)primanju doplatka za djecu u Republici Hrvatskoj, već sve informacije razmjenjuje službenim putem s nadležnim inozemnim ustanovama.

2.4. Isplata doplatka za djecu

Korisnicima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj doplatku za djecu isplaćuje se na račun otvoren u banci. Radi isplate doplatka za djecu, korisnik dostavlja tiskanice ovlaštenje/suglasnost koju izdaje i ovjerava banka u kojoj je otvorio račun. Korisnicima s prebivalištem u inozemstvu doplatku za djecu isplaćuje se u konvertibilnoj valuti na račun korisnika otvoren u inozemnoj banci ili putem čeka na adresu korisnika doplatka za djecu, ako je omogućen takav način isplate u drugoj državi. Radi isplate doplatka za djecu, korisnik dostavlja zahtjev za doznaku hrvatskog doplatka za djecu preko banke koju izdaje i ovjerava inozemna banka u kojoj je otvorio račun. Ako korisnik doplatka za djecu ima ovrhu na računu preko kojega se isplaćuje doplatku, o tome treba osobno obavijestiti FINA-u radi otvaranja posebnog računa. U slučajevima kada Republika Hrvatska nije primarno nadležna za isplatu doplatka za djecu (jedan roditelj zaposlen je u drugoj državi članici EU, a roditelj koji boravi/prebiva u R H je nezaposlen) zahtjev se može podnijeti izravno ustanovi nadležnoj za obiteljska davanja u drugoj državi članici EU (Familienkasse, Finanzamt, INPS, Center za socialno delo...). Sve potrebne podatke za odlučivanje o pravu na doplatku za djecu nadležna ustanova druge države članice EU obvezna je zatražiti službenim putem od HZMO-a.

Pravo na predstavku

Gordana Muraja*

Pravo obratiti se tijelu javne vlasti s predstavkom, pritužbom ili prijedlogom te pravo podnositelja na odgovor zajamčeno je Ustavom Republike Hrvatske svakome, što znači da predstavku može podnijeti državljanin RH, ali i stranac. Ustavno načelo provedeno je u praksi daljnjim uređenjem u različitim posebnim propisima od kojih jedan dio prikazuje ovaj članak.

1. Pravni temelj

Ustav Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10., 5/2014.)¹ u glavi III koja je posvećena zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, dijelu 2. koji uređuje osobne i političke slobode i prava, člankom 46. utvrđuje da *svatko ima pravo slati predstavke i pritužbe, davati prijedloge državnim i drugim javnim tijelima i dobiti na njih odgovor*. Iz ove je definicije razvidno da ustavno uređenje uključuje predstavke, pritužbe i prijedloge, no za sve njih se dalje u ovom članku koristi izraz predstavka.

Pravo obraćanja državnim tijelima, kako Ustav i propisuje, pripada svakome, bio on građanin RH ili stranac, fizička ili pravna osoba te podnositelj ima pravo od tijela kojem se obratio dobiti odgovor. Iako su pojedini građani u medijima svjedočili da su se obraćali različitim tijelima i pritom tvrdili da nikada nisu dobili odgovor, u praksi Ustavnog suda Republike Hrvatske (dalje: USUD) malo je predmeta u kojima su zaštitu prava na predstavku podnositelji tražili ustavnim tužbom.

Pravo na predstavku neodvojivo je od prava na slobodu mišljenja i izražavanja misli propisanog člankom 38. stavcima 1. i 2. Ustava RH za čiju povredu je u praksi Ustavnog suda puno više odluka. No ovaj se članak bavi pravom na predstavku i pravom na odgovor pa o će slobodi mišljenja i izražavanja biti puno manje riječi.

2. Što je predstavka i koje su posljedice njenog podnošenja

Rječnik² predstavku definira kao *pismeni podnesak, pismeno obraćanje vlastima ili višim službenim tijelima*. U istom rječniku se podnesak definira kao *pismena intervencija, traženje, molba izvan službene molbe, upozorenje itd. kojim se netko obraća službenom naslovu ili službeno pretpostavljenom*. Iz navedenih definicija vidljivo je da razlika između predstavke i podneska ipak postoji.

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

¹ Pročišćeni tekst s mrežnih stranica Ustavnog suda Republike Hrvatske, www.usud.hr

² <https://hjp.znanje.hr/>

Podnesak je izraz koji za obraćanje stranke nadležnom tijelu koristi više propisa. Iako ne daje i njegovu zakonsku definiciju izraz podnesak koristi Zakon o općem upravnom postupku (NN, br. 47/09). Za razliku od toga Zakon o parničnom postupku (NN, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13., 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 70/19. i 80/22.) člankom 106. utvrđuje da se podnesci podnose u pisanom obliku te nabroja da su podnesci tužba, odgovor na tužbu, pravni lijekovi i druge izjave, prijedlozi i saopćenja koja se daju izvan rasprave.

Može se zaključiti da je predstavka specifična vrsta podneska koju podnositelj podnosi nadležnom tijelu da bi izrazio svoje nezadovoljstvo ili iznio pritužbu, odnosno da bi dao prijedlog nadležnom tijelu. Predstavka se podnosi nezavisno od postupka, iako postupak može biti i u tijeku. Ako je postupak u tijeku, sudionik postupka se i dalje može obratiti nadležnom tijelu iznoseći svoje pritužbe. Primjer koji dobro oslikava upravo takvu situaciju obrađen je u poglavlju u kojem je prikaz iz prakse Ustavnog suda RH.

Rječnik³ za peticiju navodi da se radi o *kolektivnom zahtjevu građana, pismenom podnesku, predstavci upućenoj organima vlasti ili javnosti*. Peticija je, dakle, predstavka koju podnosi veći broj građana pa je jasno da i na peticiju građani imaju pravo dobiti odgovor.

3. Predstavka i obavijesti o drugom postupku njome potaknutom

Budući da Ustav RH to nije normirao, iz kratkog teksta članka 46. Ustava ne može se zaključiti da podnošenje predstavke stvara obvezu nadležnom tijelu za pokretanje ili provedbu bilo kakvog formalnog postupka (osim, naravno, u slučajevima u kojima je to pitanje uređeno posebnim zakonom, kao primjerice Zakonom o policiji, o čemu više u poglavlju 10. ovog članka). No ako se predstavkom ukazuje na činjenice koje ukazuju da postoje elementi za pokretanje postupka po službenoj dužnosti nadležno će tijelo biti u obvezi provesti postupak, samo što ta obveza ne slijedi iz podnesene predstavke nego iz obveza koje nadležna tijela imaju prema propisu koji uređuje područje njihove nadležnosti.

³ <https://hjp.znanje.hr/>

I u slučajevima kad je podnositelj ukazao na nepravilnosti zbog kojih je nadležno tijelo odlučilo pokrenuti neki drugi postupak kojem je cilj utvrđivanje odgovornosti počinitelja, čini⁴ se da nedostatak daljnjih obavijesti o pokrenutom postupku može izazvati prilično nezadovoljstva kod podnositelja predstavke. Primjerice, ako predstavka rezultira pokretanjem upravnog inspeksijskog nadzora, nadležno tijelo će podnositelja predstavke obavijestiti o učinku predstavke tj. da je pokrenut inspeksijski nadzor, ali podnositelja neće posebno obavijestiti o rezultatima provedenog inspeksijskog nadzora. Od nadležnih tijela podnositelji najčešće dobivaju (točan!) odgovor da daljnje obavijesti ne mogu dobiti jer nisu stranka u postupku.

Radi razrade ustavom zajamčenog prava, koja je potrebna da ustavno jamstvo ne bi ostalo mrtvo slovo na papiru, različiti posebni propisi dodatno uređuju predstavke, pritužbe, poneki i postupak njihova rješavanja. Ovaj članak prikazom nije iscrpio sve propise koji sadrže odredbe kojima je uređena predstavka. Za prikaz su izabrani propisi koji se dotiču ili se mogu doticati područja rada čitatelja TIM4PIN magazina.

4. Predstavke upućene tijelima državne uprave

Zakon o sustavu državne uprave (NN 66/2019) u dijelu u kojem uređuje upravni nadzor, koji obuhvaća nadzorne postupke, mjere i radnje kojima se osigurava zakonitost i pravilnost u obavljanju poslova državne uprave, člankom 29. u stavku 2. utvrđuje da nadležno tijelo pri ocjeni potrebe za provedbu upravnog nadzora može uzeti u obzir predstavke, pritužbe i druge podneske koji upućuju na nezakonitost ili nepravilnost u obavljanju poslova državne uprave.

Istim je zakonom, ali člankom 32. utvrđeno da odgovor na podnesak kojim se traži mišljenje o odgovarajućoj primjeni zakona i drugih propisa stvarno nadležno tijelo treba dostaviti podnositelju u roku od 30 dana od dana zaprimanja podneska. Zanimljivo je da ovaj članak zapravo ne spominje izraz „predstavka“, a o nepoštivanju zakona govori iz drugog kuta, odnosno Zakon ne navodi da na prijavljene nezakonitosti tijelo državne uprave treba odgovoriti u utvrđenom roku, nego se govori o *traženju mišljenja o odgovarajućoj primjeni zakona*. Unatoč tome zapravo je jasno da podnositelj predstavke ukazuje na postupanje koje po njegovom mišljenju nije u skladu sa zakonom, a u takvom slučaju nadležno tijelo odgovara mišljenjem o tome što bi bila odgovarajuća primjena zakona.

5. Predstavke upravnoj inspekciji

Budući da je pravo na predstavku najvažnije u odnosima s tijelima javne vlasti, državnim i javnim službama, kao i pravnim osobama koje imaju javne ovlasti, najvažniji dio razrade prava na predstavku uređen je Zakonom o upravnoj inspekciji ((NN, br. 15/18. i 98/19.). Zakon uređuje upravni nadzor u tijelima državne uprave, drugim držav-

nim tijelima, tijelima i upravnim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama koje imaju javne ovlasti, a koji provodi upravni inspektor na temelju ovlaštenja koja mu daje Zakon o upravnoj inspekciji

Zakon u članku 4., kojim se utvrđuju ovlasti upravnog inspektora, utvrđuje da on postupa po predstavkama podnesenim radi osiguranja ili zaštite prava građana i pravnih osoba pred nadziranim tijelima koje se odnose na predmet inspeksijskog nadzora te pred pravnim osobama koje imaju javne ovlasti koje se odnose na predmet inspeksijskog nadzora.

Članak 15. ovog Zakona obvezuje upravnog inspektora kao tajnu čuvati svu dokumentaciju, što uključuje i predstavku, dužan je čuvati identitet podnositelja predstavke ako to podnositelj zatraži, osim u situacijama kad je identitet podnositelja predstavke bitan zbog potrebe vođenja postupka ili kad čuvanje podataka o identitetu podnositelja predstavke po prirodi stvari nije moguće. Dokumentaciju i podatke o predstavci i podnositelju upravni inspektor može dati samo sudovima, tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima na njihov obrazloženi pisani zahtjev, u postupcima iz njihove nadležnosti.

Upravni inspektor je dužan razmotriti predstavku na rad nadziranog tijela, na to ga obvezuje članak 33. Zakona, te je dužan ocijeniti potrebu za provedbom inspeksijskog nadzora. O postupanju povodom predstavke upravni inspektor dužan je obavijestiti njenog podnositelja. Članak 21. ovog Zakona utvrđuje da se na inicijativu podnositelja predstavke može provesti i izvanredni inspeksijski nadzor.

6. Predstavke upućene jedinicama lokalne (regionalne) samouprave

Ustavnu odredbu razradio je i Zakon o lokalnoj (područnoj) samoupravi (Narodne novine, br. 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13. – pročišćeni tekst, 137/15. – ispravak, 123/17., 98/19. i 144/20.) koji člankom 26. utvrđuje da su tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (dalje u tekstu JL(R)S) građanima i pravnim osobama dužna omogućiti podnošenje predstavki i pritužbi na svoj rad, kao i na rad njihovih upravnih tijela te na nepravilan odnos zaposlenih u tim tijelima kad im se obraćaju radi ostvarivanja svojih prava i interesa ili izvršavanja svojih građanskih dužnosti. Zakon također obvezuje tijela JL(R)S na davanje odgovora na predstavke i pritužbe, i to u roku od 30 dana od dana odnošenja. Tijela JL(R)S dužna su u službenim prostorijama na vidnom mjestu osigurati potrebna tehnička i druga sredstva za podnošenje predstavki i pritužbi te omogućiti usmeno izjavljivanje predstavke i pritužbe, koje se mogu podnijeti i elektroničkim putem, *u skladu s tehničkim mogućnostima jedinice*.

U međuvremenu od donošenja zadnje izmjene ovog Zakona stupila je na snagu Uredba o uredskom poslovanju koja sve svoje obveznike obvezuje na prijem elektroničkih pismena, odnosno koja utvrđuje da javnopravna tijela međusobno te s fizičkim i pravnim osobama službeno dopisi-

⁴ Barem po utiscima iz komunikacije sa strankama iz prakse autorice ovog članka.

vanje obavlja elektroničkim putem. Uredba je već stupila na snagu, s određenjem da su javnopravna tijela koja ga još nemaju informacijski sustav uredskog poslovanja dužna uspostaviti do 1. siječnja 2023. godine. Iz navedenog se može zaključiti da tehničke mogućnosti JL(R)S od 1. siječnja 2023. više ne mogu igrati ulogu jer je JL(R)S u obvezi uspostaviti informacijski sustav uredskog poslovanja, a to znači i primati predstavke elektroničkim putem.

7. Predstavka i zahtjev za pravu na pristup informacijama

Člankom 59. Zakona o pravu na pristup informacijama (NN, br. 25/13., 85/15. i 69/22.) utvrđena je nadležnost inspektora koji su na temelju članka 42. istog Zakona ovlašteni provesti inspekcijski nadzor u slučajevima nepoštivanja tog Zakona od strane tijela javne vlasti.

Inspektor se može podnijeti predstavka na rad tijela javne vlasti vezan za primjenu Zakona. u svim onim slučajevima u kojima podatak od tijela javne vlasti iz bilo kojeg razloga nije dobiven unatoč korištenju instituta koje ovaj Zakon predviđa.

Inspektor je u obvezi razmotriti predstavku. Ocijeni li je osnovanom, uz traženje izvješća, ovlašten je uputiti upozorenje tijelu javne vlasti radi hitnog otklanjanja mogućih nezakonitosti. Inspektor i u ovom slučaju ima pravo provesti inspekcijski nadzor po službenoj dužnosti te je dužan pisanim putem obavijestiti podnositelja predstavke o utvrđenim činjenicama, odnosno poduzetim mjerama povodom predstavke. Posebno se u stavku 5. članka 59., Zakona, a koji uređuje obavijest podnositelju, naglašava da obavijest koju je uputio inspektor nije upravni akt. To je važno zato što to znači da podnositelj predstavke ne može koristiti pravne lijekove propisane Zakonom o općem upravnom postupku.

8. Predstavke upućene pravosudnim tijelima

Pravo na predstavku predsjedniku suda, koja se može podnijeti usmeno i pismeno, uređuje stavkom 3. člankom 4. Zakona o sudovima (NN, br. 28/13., 33/15., 82/15., 67/18., 21/22 i 60/22). Zakonom o sudovima je utvrđeno da se predstavka može podnijeti zbog odugovlačenja postupka u kojem stranka ima pravni interes te zbog nedoličnog ili neprimjerenog ponašanja suca i drugog zaposlenika u službenim odnosima sa strankom koje je suprotno etičkom kodeksu. Predsjednik suda dužan je na predstavku odgovoriti u roku od 30 dana.

Ova je odredba posebno važna zbog članka 6. istog Zakona koji zabranjuje svaki oblik utjecaja na donošenje sudske odluke, svaki oblik prisile prema sucima, zlouporabu javnih ovlasti i osobnog utjecaja te korištenje medija i javnih istupanja na način suprotan načelima demokratskog društva, a kojemu je svrha utjecaj na tijek i ishod sudskih postupaka. Time što je posebnim člankom uređeno pravo na predstavku i što su utvrđene okolnosti zbog kojih se predstavka može podnijeti otklonjena je svaka dvojba da se stranka u postupku u navedenim okolnostima ima

pravo po žaliti predsjedniku suda. Naime, predsjednik suda nije nadređen sucima, a sud sudi na temelju slobodnog sudačkog uvjerenja. Zabrana osobnog utjecaja na i pritiska na sud odnosi se i na predsjednika suda koji nema ovlasti od suca tražiti neko određeno ponašanje ili odluku te nije nadležan utjecati na rad suca. Upravo zbog toga se Zakon o sudovima bavio temom predstavki, u suštini da bi predsjedniku suda dao ovlasti razmatrati predstavke u točno određenim slučajevima.

9. Predstavke državnom odvjetništvu

Člankom 7. Zakona o državnom odvjetništvu (NN, br. 67/18. i 21/22.) utvrđeno je da svatko ima pravo nadležnom državnom odvjetniku pisano ili usmeno podnijeti predstavke i pritužbe na postupanje tog ili neposredno nižeg državnog odvjetništva i na njih dobiti odgovor u roku od najkasnije 30 dana od dana kad je predstavka ili pritužba zaprimljena u nadležnom državnom odvjetništvu. Zakon se nije bavio time da odredi okvir u kojem se podnositelj može žaliti no tu materiju uređuje Poslovnik državnog odvjetništva (NN, br. 128/19.) koji propisuje i postupanje po predstavkama i pritužbama, odnosno obvezu državnog odvjetništva na koje se pritužbe odnosi da se o pritužbi očituje. I Poslovnik predviđa da se o postupanju po predstavki podnositelj, kao i druga tijela državnog odvjetništva, obavještava u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

Budući da je državno odvjetništvo hijerarhijski organizirano pa se utoliko i potreba za uređenjem razlikuje od uređenja koje se odnosi na rad sudova. Naravno, isto kao i suci, ni državni odvjetnik i njegovi zamjenici ne smiju biti pozvani na odgovornost za izraženo pravno mišljenje pa je i predstavka realno ograničena svojim sadržajem.

10. Pritužbe na rad policije

Iako u svom važećem obliku ne spominje izraz *predstavka*, Zakon o policiji (NN, br. 34/11., 130/12., 89/14. – vjerodostojno tumačenje, 151/14., 33/15., 121/16. i 66/19.) člancima od 5. do 5.f dosta detaljno uređuje način obrade pritužbe na rad policije. Fizička ili pravna osoba koja smatra da su djelovanjem ili propuštanjem djelovanja policijskog službenika u primjeni policijskih ovlasti povrijeđena njezina prava ili slobode ima pravo Ministarstvu unutarnjih poslova u roku od 30 dana od dana saznanja za povredu podnijeti pritužbu. Pritužba mora sadržavati osobne podatke podnositelja, činjenični opis djelovanja ili propuštanja djelovanja kojima su povrijeđena prava ili slobode podnositelja ili druge osobe te potpis podnositelja.

Pritužbu razmatra nadležni rukovoditelj ustrojstvene jedinice Ministarstva koji ima obvezu podnositelja pritužbe obavijestiti o utvrđenom činjeničnom stanju i poduzetim mjerama u roku od 30 dana od dana primitka pritužbe. U daljnjem roku od 15 dana od primitka odgovora, ako je nezadovoljan odgovorom, podnositelj pritužbe može podnijeti prigovor ustrojstvenoj jedinici nadležnoj za unutarnju kontrolu Ministarstva, koja je također u obvezi podnositelju odgovoriti u roku od 30 dana od primitka pritužbe. Ako

podnositelj pritužbe u daljnjem roku od 15 dana izrazi nezadovoljstvo postupkom provedenih provjera i sadržajem odgovora, spis predmeta se bez odgode dostavlja Povjerenstvu za rad po pritužbama. Povjerenstvo je sastavljeno od predstavnika građana koje imenuje Hrvatski sabor, donosi poslovnik o svom radu, a stručnu i administrativnu pomoć pruža mu Ministarstvo. Povjerenstvo svoju odluku dostavlja podnositelju pritužbe, glavnom ravnatelju Policije, Ministarstvu i osobi ovlaštenoj za pokretanje disciplinskog postupka protiv policijskog službenika čiji je rad bio predmetom pritužbe.

Člankom 5.f. utvrđena je obveza Ministarstva voditi evidenciju pritužbi te obveza Ministra na donošenje pravilnika koji uređuje način rada i postupanja po pritužbama, vođenje evidencije i rokove čuvanja podataka u evidenciji. Pravilnik o načinu rada i postupanja po pritužbama objavljen je u NN, br. 51/21.)

11. Iz prakse Ustavnog suda

U pregledu prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske (dalje: USUD) u popisu odluka prema člancima Ustava Republike Hrvatske samo su dva predmeta navedena uz članak 46. Ustava RH. U oba su slučaja predmet razmatranja ustavne tužbe podnesene protiv rješenja kojim je sud sudionike postupka pred sudom kaznio novčanom kaznom zbog vrijeđanja suda. Radi se o jednoj od procesnih ovlasti suda uređenoj člankom 110. Zakona o parničnom postupku (NN br. 148/11 - pročišćeni tekst i 25/13, dalje ZPP) koji propisuje da će sud prvog stupnja kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.000,00 do 20.000,00 kuna pravnu osobu koja u podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugoga sudionika u postupku.

U jednom od tih predmeta USUD je utvrdio da je upravna tužba nepravovremena pa ju je odbacio. Preostala je, dakle, samo jedna odluka USUD-a zbog povrede ustavom zajamčenog prava na predstavku, koja je razmatrana, i za koju je USUD zaključio da je došlo do povrede prava podnositelja. U postupku U-III-63/2017 od 26.2.2019. USUD je odlučivao o ustavnoj tužbi protiv odluke donesene u stečajnom postupku. Nezadovoljni radom stečajne sutkinje podnositelji su Vrhovnom sudu Republike Hrvatske podnijeli opširnu pritužbu u kojoj su ukazali na nepravilnosti u vođenju stečajnog postupka te svoje pritužbe potkrijepili i dokazima. Povodom pritužbe podnesene na njezin rad stečajna sutkinja donijela je prvostupanjsko rješenje kojim je novčanom kaznom kaznila podnositelje pritužbe, ujedno i sudionike stečajnog postupka. Na to su se rješenje podnositelji predstavke žalili Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske (dalje: VTS RH), kao drugostupanjskom tijelu za rješenja koja donosi Trgovački sud, koji je odbio žalbu i potvrdio prvostupanjsko rješenje kojim je izrečena novčana kazna. Podnositelji predstavke su podnijeli ustavnu tužbu zbog povrede ustavnih prava počinje-

nu drugostupanjskim rješenjem VTS RH, između ostalih i zbog povrede prava na predstavku iz članka 46. Ustava RH. U odluci u ovom predmetu je USUD naveo:

U konkretnoj pravnoj stvari, podnositeljima je izrečena novčana kazna zbog vrijeđanja suda. Pri tome se ocjena prvostupanjskog suda o počinjenom vrijeđanju temelji na tvrdnjama podnositelja iznesenima u predstavci (nazvanoj pritužba) na rad nadležnog suca, podnesenoj Vrhovnom sudu. Stoga, Ustavni sud utvrđuje da izricanje novčane kazne podnositeljima predstavlja miješanje u njihovu slobodu izražavanja zajamčenu člankom 38. Ustava.

USUD je zaključio da predstavka podnositelja nije podnesak upućen raspravnom sudu, nego u svojoj biti predstavka korištenje prava na slanje predstavki i pritužbi zajamčenog člankom 46. Ustava i propisanog člankom 4. stavkom 3. Zakona o sudovima (NN, br. 28/13-67/18.) te da takva predstavka (pritužba) po prirodi stvari nije dio parničnog postupka i zato nije u dosegu članka 110. ZPP-a (NN, br. 53/91-89/14. USUD je zaključio da stoga raspravni sud nije ovlašten sankcionirati stranku zbog izraza i navoda uporabljenih u predstavci (pritužbi) upućenoj višem sudu.

U završnim dijelovima obrazloženja odluke USUD je naveo da je ustavnu tužbu usvojio zbog povrede jamstva slobode mišljenja i izražavanja misli propisanog člankom 38. stavcima 1. i 2. Ustava u vezi s pravom na slanje predstavki i pritužbi zajamčenim člankom 46. Ustava.

Ako se imaju na umu odredbe Zakona o sudovima, koje su u važećem Zakonu od početka 2013. godine, a presuda u pitanju odnosi se na spor koji je kasnije pokrenut, zapravo je jasno da se u razmatranom predmetu radilo o vrlo jasnom slučaju zloupotrebe sudačkih ovlasti i nepoznavanja (ili ignoriranja) odredbi propisa koji uređuju postupak i materijalno pravo.

12. Oспорavanje odgovora na predstavku pred sudom

Iz uređenja predstavke slijedi da se odgovorom na predstavku ne odlučuje – niti se može odlučivati – o pravima i obvezama podnositelja predstavke. Upravo je iz primjera iz prakse USUD-a jasno da se na predstavku ne može odgovarati rješenjem tj. odlukom tijela koje vodi postupak, jer predstavka zapravo nema mjesta u postupku. Istovremeno, s druge strane gledano, to znači da se odgovor na predstavku ne može ni osporavati pred sudom.

13. Zaključno

Predstavkom podnositelj može ukazati na nepravilnosti, a kako da se radi o ostvarivanju Ustavom zajamčenog prava podnositelj predstavke ne smije zbog podnošenja predstavke biti izložen neugodnostima, i zato što je korištenja prava na predstavku u osnovi jedan od oblika korištenja slobode izražavanja, koja je također zajamčena Ustavom.

Pravo na pristup informacijama u mjesnoj samoupravi

Bernard Iljazović*

Uzimajući u obzir ulogu i značaj mjesne samouprave za potrebe građana, neophodno im je osigurati nesmetan pristup informacijama o radu mjesnih odbora, gradskih četvrti i gradskih kotareva, primjenom odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama. Shodno navedenom, u nastavku teksta obraditi će se tematika ostvarivanja prava na pristup informacijama u mjesnoj samoupravi, sukladno zakonskim propisima.

1. Uvod

U današnjim okolnostima otvorenost i javnost tijela javne vlasti u pogledu ostvarivanja prava na pristup informacijama, kako na nacionalnoj tako i na lokalnoj razini, dobivaju sve više na značaju. U prilog tome ide svakako činjenica da građani, odnosno porezni obveznici Republike Hrvatske, imaju pravo uvida u informacije kojima raspolažu tijela javne vlasti, a posebice informacije koje se odnose na način rada i funkcioniranje tijela javne vlasti, financijske planove za razvoj, potrošnju proračunskih sredstava i dr. Ostvarivanjem prava na pristup informacijama pridonosi se postizanju visoke razine transparentnosti rada i odlučivanja tijela javne vlasti, povećanju stupnja odgovornosti, te smanjenju korupcije. U dosadašnjoj primjeni Zakona o pravu na pristup informacijama, uočeno je da sve veći broj građana traži informacije od mjesnih odbora, gradskih četvrti i gradskih kotareva. Problem koji se pojavljuje u praksi je da građani sve teže dolaze do informacija neposredno od mjesnih odbora, a čime se zasigurno ne osigurava transparentnost i otvorenost mjesne samouprave, što posljedično dovodi i do gubitka povjerenja. Naime, mjesni odbori, odnosno gradske četvrti i gradski kotarevi nemaju potrebne kapacitete za tu svrhu, te se stoga ne može ni očekivati da građani izravno od njih mogu dobiti sve potrebne informacije na koje zakonski imaju pravo.

2. Pravo na pristup informacijama

Pravo na pristup informacijama je Ustavom Republike Hrvatske zajamčeno pravo svakoga građanina ili pravne osobe na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti u Republici Hrvatskoj, neovisno o svrsi u koju se informacija namjerava koristiti. Iz Ustava Republike Hrvatske proizlazi da se jamči pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju, te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom. U Republici Hrvatskoj ostvarivanje prava na pristup informacijama uređeno je Zakonom o pravu na pristup informacijama. U smislu Zakona o pravu na pristup

informacijama, informacija je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra, neovisno o načinu na koji je prikazan (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis), koji je tijelo izradilo samo ili u suradnji s drugim tijelima ili dobilo od druge osobe, a nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti. Pravo na pristup informacijama obuhvaća pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije kao i obvezu tijela javne vlasti da omogućiti pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom.

3. Status mjesne samouprave

Sudjelovanje građana u pitanjima koja se odnose na njihov svakodnevni život, odnosno u su-kreiranju politike na lokalnoj razini i rješavanje potreba lokalne zajednice ostvaruje se kroz mjesnu samoupravu. Naime, mjesna samouprava realizira se kroz osnivanje mjesnih odbora, gradskih kotareva ili gradskih četvrti kao oblika mjesne samouprave.

Sukladno članku 57. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, mjesni odbor osniva se statutom jedinice lokalne samouprave kao oblik neposrednog sudjelovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana.

Mjesni odbor osniva se za jedno naselje, više međusobno povezanih manjih naselja ili za dio većeg naselja, odnosno grada koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebnu razgraničenu cjelinu (dio naselja). Sredstva za rad mjesnih odbora osiguravaju se u proračunu općine, odnosno grada. Naime, financiranje mjesnog odbora ovisiti će o odluci tijela jedinice lokalne samouprave, i to sukladno financijskim mogućnostima svake pojedine lokalne jedinice.

U gradovima se mogu osnivati gradski kotarevi ili gradske četvrti kao posebni oblici mjesne samouprave. Gradski kotar, odnosno gradska četvrt je oblik mjesne samouprave koji se osniva za područje koje predstavlja gradsku, gospodarsku i društvenu cjelinu, a koje je povezano zajedničkim interesima građana. Treba istaknuti da su mjesni odbori, gradske četvrti i gradski kotarevi pravne osobe.

No, inicijativu i prijedlog za osnivanje mjesnog odbora mogu dati građani i njihove organizacije i udruženja, te druga tijela određena u statutu općine, odnosno grada. Statutom općine, odnosno grada, u skladu sa zakonom, uredit će se postupak davanja inicijative i podnošenja prijedloga za osnivanje mjesnog odbora, djelokrug i ovlasti tijela mjesnog odbora, utvrđivanje programa rada mjesnog odbora, osnove pravila mjesnog odbora, način financiranja njihove djelatnosti, obavljanje administrativnih i drugih poslova za njihove potrebe, te druga pitanja od važnosti za ostvarivanje njihovih prava i obveza utvrđenih zakonom, statutom i drugim općim aktom predstavničkog tijela.

Također, statutom općine odnosno grada, može se mjesnom odboru povjeriti obavljanje pojedinih poslova iz samoupravnog djelokruga općine ili grada, koja su od neposrednog i svakodnevnog utjecaja na život i rad građana na području mjesnog odbora. Tu treba naglasiti da se ovlast mjesnog odbora zapravo sastoji od praćenja, raspravljanja i predlaganja pitanja koja su značajna za lokalnu zajednicu, a o kojima odlučuju tijela jedinica lokalne samouprave. Za obavljanje povjerenih poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave, predsjednik vijeća mjesnog odbora odgovara općinskom načelniku, odnosno gradonačelniku, s tim da općinski načelnik/gradonačelnik obavlja i nadzor nad zakonitošću rada tijela mjesne samouprave.

Iz navedenog proizlazi da sva pitanja vezana za mjesnu samoupravu ulaze u samoupravni djelokrug jedinica lokalne samouprave.

4. Ostvarivanje prava na pristup informacijama u mjesnoj samoupravi

Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama (u nastavku teksta: Zakon), pod tijelima javne vlasti smatraju se tijela državne uprave, druga državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se temeljem posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno iz javnih sredstava (namesta, davanja...) kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo.

Mjesni odbori, gradske četvrti i kotarevi kao posebni oblici mjesne samouprave nisu izravno navedeni u Zakonu kao tijela javne vlasti. No, uzimajući u obzir njihov značaj i ulogu u samoupravnom djelokrugu lokalnih jedinica, posebice za građane, te karakteristike koje obilježavaju tijela javne vlasti, a koje su svojstvene i mjesnim odborima (obavljanje poslova u javnom interesu na osnovu propisane ovlasti ili djelokruga, financiranje javnim sredstvima, osnovao ih grad ili općina, te imaju svojstvo pravne osobe), može se zaključiti da se i na mjesne odbore kao tijela javne vlasti trebaju primjenjivati pravila Zakona o pravu na pristup informacijama. Problem koji se pojavljuje u praksi

je da mjesni odbori nemaju uspostavljenu stručnu službu niti službenika za informiranje. Također, ne raspolazu s potrebnim kapacitetima, kako tehničkim tako ni stručnim, kao što su npr. posjedovanje samostalne mrežne stranice, adrese elektroničke pošte, službenog telefonskog broja i ljudskih resursa za provođenje odredbi Zakona.

Stoga se postavlja pitanje kako realizirati pravo na pristup informacijama u mjesnoj samoupravi?

S obzirom da je mjesna samouprava ustrojena statutom jedinice lokalne samouprave i djeluje u okviru samoupravnog djelokruga jedinice, za provedbu Zakona, odnosno odredbi Zakona koje se odnose na osiguravanje javnosti rada i pristupa informacijama mjesnih odbora, gradskih četvrti i kotareva, nadležna je i odgovorna jedinica lokalne samouprave, odnosno grad ili općina. Shodno tome, poslove ostvarivanja prava na pristup informacijama mjesne samouprave treba obavljati **službenik za informiranje nadležne jedinice lokalne samouprave, to jest općine ili grada**. Stoga, u slučaju interesa za informacijama koje se odnose na mjesnu samoupravu, zahtjev za pristup informacijama korisnici podnose službeniku za informiranje jedinice lokalne samouprave, koji je dužan o zahtjevu odlučiti prema odredbama članka 23. Zakona. Ako je zahtjev za pristup informacijama podnesen izravno mjesnom odboru, tada ga predsjednik vijeća treba žurno proslijediti službeniku za informiranje jedinice lokalne samouprave. Nakon provjere da li se zaista radi o zahtjevu za pristup informacijama, službenik za informiranje svaki zahtjev za pristup informacijama u posjedu mjesnih odbora, treba evidentirati u službenom upisniku o zahtjevima, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, koji je tijelo javne vlasti (grad ili općina) dužno voditi prema odredbama članka 14. Zakona. Uzimajući u obzir kratkoću rokova za rješavanje zahtjeva za pristup informacijama, posebnu pozornost treba posvetiti zajedničkoj suradnji službenika za informiranje sa službom za mjesnu samoupravu ako je ustrojena, a u slučaju da nije, s predsjednikom vijeća mjesne samouprave.

5. Objava informacija i javnost rada

Sva tijela javne vlasti obvezna su na svojim internetskim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku objavljivati informacije iz članka 10. Zakona. S tim da su jedinice lokalne samouprave obvezne i objavljivati informacije koje se odnose na mjesne odbore, odnosno koje su primjenjive na oblike mjesne samouprave, kao na primjer: opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje, godišnje planove, programe, strategije, upute, izvješća o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti, podatke o izvoru financiranja, proračun, financijski plan ili drugi odgovarajući dokument kojim se utvrđuju prihodi i rashodi tijela javne vlasti, te podatke i izvješća o izvršenju proračuna, financijskog plana ili drugog odgovarajućeg dokumenta, informacije o unutarnjem ustroju tijela javne vlasti, s imenima čelnika tijela i voditelja

ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt, zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika, odgovore na najčešće postavljena pitanja, o načinu podnošenja upita građana i medija, kao i ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o aktivnostima), u svrhu informiranja javnosti o svom radu i ostvarivanju njihovih prava i izvršavanju obveza.

Stoga je u svrhu poštivanja zakonskih odredbi potrebno objaviti opće akte koje donose vijeća mjesnih odbora, odnosno Poslovnik o radu mjesnih odbora, odluke o raspolažanju imovinom mjesnih odbora, Pravila mjesnih odbora, te druge opće akte koje sadrže informacije kojima se utječe na interese korisnika. Uz to, potrebno je objaviti i druge akte mjesnih odbora kao što su: financijski plan i godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana, program rada, programe održavanja komunalne infrastrukture gradskih četvrti, planove komunalnih aktivnosti gradskih četvrti, (posebno planove malih komunalnih akcija mjesnih odbora na području gradske četvrti koji su sastavni dio planova komunalnih aktivnosti), izvješća o radu i druge dokumente npr. programe i projekte unapređenja kvalitete života građana.

Također, potrebno je objaviti kontakte mjesnih odbora: ime i prezime predsjednika, te sastav vijeća mjesnih odbora, adresu sjedišta, uz objavu odluke o područjima, granicama i sjedištima mjesne samouprave, odluke o davanju na privremeno ili povremeno korištenje poslovnog prostora u objektima mjesne samouprave u vlasništvu jedinice lokalne samouprave ako su navedene odluke done-sene, informacije o radnom vremenu, te kontakt brojeve telefona i telefaksa, te elektroničke pošte Vijeća, a putem kojih građani mogu uputiti svoja pitanja, prijedloge, zahtjeve, pritužbe ili inicijative.

Na internetskim stranicama lokalnih jedinica objavljujati informacije o radu predstavničkih tijela mjesne samouprave na kojima se odlučuje o pravima i interesima korisnika. To se prije svega odnosi na objavu poslovnika i pravila o radu tijela mjesne samouprave, odluke o izboru članova vijeća, najave sjednica vijeća, obavijesti i zapisnika/zaključaka sa sjednica, te službene dokumente usvojene na tim sjednicama.

Sukladno članku 12. Zakona, tijela javne vlasti su obvezna javnost informirati o dnevnom redu zasjedanja ili sjednica službenih tijela i vremenu njihova održavanja, načinu rada i mogućnostima neposrednog uvida u njihov rad i broju osoba kojima se može istodobno osigurati neposredan uvid u rad tijela javne vlasti pri čemu se mora voditi

računa o redosljedu prijavljivanja. U tu svrhu, potrebno je objaviti dnevne redove sjednica vijeća mjesnih odbora i vremenu njihova održavanja, te obavijest (generalnu ili pojedinačnu – za svaku sjednicu) o mogućnosti prisustvovanja javnosti.

Predsjednik vijeća može ograničiti broj građana koji prisustvuju sjednici zbog prostornih uvjeta i radi održavanja reda na sjednici. Također, tijela javne vlasti nisu dužna osigurati neposredan uvid u svoj rad kada se radi o pitanjima u kojima se po zakonu javnost mora isključiti, odnosno ako se radi o informacijama za koje postoje ograničenja prava na pristup, sukladno članku 15. Zakona. Stoga se sjednica ili dio sjednice Vijeća održava bez prisustva javnosti, ako se na njoj raspravlja o materijalima za koje postoje ograničenja iz navedenog članka Zakona.

Ako statutom jedinice lokalne samouprave ili općim aktom mjesne samouprave nisu utvrđeni rokovi u kojima je predsjednik vijeća dužan dostaviti sve akte vijeća nadležnom upravnom tijelu grada/općine, tada je potrebno na razini jedinice lokalne samouprave dogovoriti rokove i način dostave informacija službeniku za informiranje, odnosno osobi koja objavljuje sadržaj na internetskoj stranici jedinice lokalne samouprave, a s ciljem da informacije objavljene na internetskoj stranici budu ažurne i pravovremene. U svrhu veće preglednosti i olakšavanja pristupa korisnicima, preporučuje se jedinicama lokalne samouprave da formiraju pod stranicu ili posebnu rubriku za mjesne odbore, a unutar nje rubrike/pod rubrike za informacije svakog mjesnog odbora, odnosno gradske četvrti i kotara. Pojedine lokalne jedinice već ispunjavaju zakonske obveze u pogledu objavljivanja informacija vezanih za mjesnu samoupravu, a što bi trebao biti dobar primjer i ostalim jedinicama lokalne samouprave.

U konačnici, jedinice lokalne samouprave trebaju osigurati pristup informacijama mjesne samouprave, pri tome se pridržavajući odgovarajućih zakonskih normi.

Pravni izvori:

1. Ustav Republike Hrvatske, NN, br. 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14.
2. Zakon o pravu na pristup informacijama, NN, br. 25/13, 85/15, 69/22.
3. Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, NN, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20.
4. Smjernice o postupanju mjesne samouprave u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama, Povjerenik za informiranje, siječanj 2022. godine

CENTAR@TIM4PIN.HR
PITAJCENTAR@TIM4PIN.HR

01/5531-755
099/3037-677

Primjeri društveno odgovorne javne nabave prehrambenih proizvoda i catering usluga

Kristina Zovko *

Primjeri iz prakse javne nabave prehrambenih proizvoda te usluga pripreme i distribucije hrane, u kojima se koriste elementi društveno odgovorne javne nabave, pokazuju kako se naručitelji najčešće opredjeljuju za primjenu rezerviranih ugovora ili pak nabavu prehrambenih proizvoda tzv. „poštenog podrijetla“.

1. Uvod

Jedna od kategorija koja je predstavljena priručnikom Europske komisije „71 good practice cases – making socially responsible public procurement work“¹ jest nabava prehrambenih proizvoda te usluga pripreme i distribucije hrane. Priručnik obrađuje šest primjera iz šest zemalja Europske unije. Dok se neki primjeri bave rezerviranim ugovorima, s ciljem podrške društvenim tvrtkama, zapošljavanju osoba s invaliditetom ili nekim drugim grupama osoba kod kojih postoji zapreka za sudjelovanje na tržištu rada, drugi se primjeri bave nabavom „fair trade“ robe te globalnim ponudbenim lancima (uključujući kavu, čaj, šećer, čokoladu i banane).

2. Rezervirano nadmetanje za društvena poduzeća

Temeljem odluke vijeća, općina Vendée (Francuska; dalje u tekstu: naručitelj) je u 2010. godini odlučila promicati upotrebu visoko kvalitetnih i organskih prehrambenih proizvoda u školama. Ideja je bila povezivanje agro-prehrambenog centra kroz različita nadmetanja s proizvođačima organskog povrća, voća i mliječnih proizvoda. Analizom potreba provedenoj 2010. godine utvrdilo se da postoji društveno poduzeće koje zapošljava osobe s invaliditetom upravo u području agro-prehrambenih usluga te da postoje certificirani organski proizvođači. Nakon objave postupka javne nabave putem rezerviranog ugovora agro-prehrambenih usluga (pohrana, čišćenje, guljenje, rezanje i pakiranje sirovih proizvoda i njihova dostava) naručitelj je 2011. godine sklopio ugovor s društvenim poduzećem koje je zapošljavalo desetak osoba s invaliditetom. Postupak javne nabave ponovljen je 2015. godine te se ugovor sklopio na šest godina za opskrbu 30-tak škola, s prosječnom godišnjom potrošnjom preko 100 tona.

Postupak nabave bio je rezerviran za poduzeća koja zapošljavaju između 55% i 100% osoba s invaliditetom, bez

geografskih ograničenja. Kriteriji odabira bili su: cijena 35% (temeljila se na procijenjenom godišnjem volumenu prerađene hrane); okolišne karakteristike 25% (temeljile se na nuđenim uslugama i izvorima energije koji će se upotrebljavati za konkretne usluge koji moraju biti ekološki prihvatljivi); tehničke kvalitete 25% (temeljile se na kvaliteti osoblja i institucionalnoj organizaciji te na osiguranim garancijama za preradu hrane). Odabrani ponuditelj je bilo društveno poduzeće ADAPEI-ARIA 85 koje zapošljava osobe s invaliditetom i koje ne samo da im nudi radno mjesto, već i medicinsku i društvenu potporu. Navedena tvrtka zapošljava više od 1400 osoba u Francuskoj, a desetak ih je zaposleno na konkretnom ugovoru.

Dokazivanje je obuhvaćalo provjeru postotka zaposlenih osoba s invaliditetom. Takva provjera je zakonska obveza prema francuskim propisima za „prilagođene tvrtke“ koje trebaju sklapati ugovore s francuskim naručiteljima kako bi se definirali ciljevi (postotak osoba s invaliditetom, plan potpore i mobilnosti za iste), odobrili te dobile državnu potporu. Državni revizori vrše redovne kontrole. Ugovorom je određeno kako odabrani ponuditelj treba priložiti godišnji izvještaj aktivnosti koji obuhvaća: postotak mobiliziranih osoba s invaliditetom za realizaciju ugovora, njihov broj radnih sati te razne vrste usluga koje se pružaju. Tijekom trajanja ugovora odabrani ponuditelj trebao je dostavljati obavijesti o količinama prerađenog povrća, voća i mliječnih proizvoda, isporukama školama te sukladnostima s propisima o organskoj hrani. Ugovorom je naručitelj zadržao pravo analize isporučenih proizvoda u ovlaštenim laboratorijima, u slučaju ne pridržavanja odredbi iz ugovora predviđene su financijske sankcije, a u slučaju primanja državnih potpora smanjenje istih, ne-obnova istih ili raskid ugovora.

Ovakvom vrstom ugovora naručitelj je osigurao pozitivan društveni utjecaj te potaknuto upotrebu lokalno proizvedene organske hrane sa sljedećim rezultatima: zapošljavanje deset osoba; preko 1,8 milijuna obroka koji sadrže više od 100 tona organskih proizvoda u 34 škole svake godine. Organski proizvodi predstavljaju 10-15% serviranih obroka. Druge koristi su: godišnja ušteda od 281,59 tona CO2 emisija; smanjenje transporta utječe na uštedu ener-

* Kristina Zovko, dipl. iur., trener u području javne nabave, Zagreb

¹ Europska komisija, Izvršna agencija za mala i srednja poduzeća, Tepper, P., McLennan, A., Hirt, R., et al., *Making socially responsible public procurement work : 71 good practice cases*, Publications Office, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2826/844552>

gije od 1,03 GWh/godišnje; broj isporuka smanjen za 2/3 (2,200 isporuka ako škole same izvrše prihvata isporuke, 700 isporuka kroz usluge društvenog poduzeća). Na ovaj način su se stvorile poslovne prilike za manje proizvođače s manjim logističkim troškovima koji se nalaze u blizini škola. Preko 30 manjih proizvođača organskog povrća, voća i mliječnih proizvoda trenutno vrši isporuke hrane vrijedne oko 170,000 € godišnje. U Francuskoj je jedan od političkih ciljeva borba protiv bacanja ostataka hrane kojom se podiže svijest učenika o važnosti smanjenja otpada hrane i održivom razvoju.

Ovo je bio uspješan model za uspostavu globalnog pristupa sektoru hrane kojim su obuhvaćena sva tri stupa održivog razvoja – ekološki, socijalni i ekonomski. Pristup je učinkovito povezoao potrebe dobavljača poljoprivredno-prehrambenih usluga s potrebama raznih naručitelja putem rezerviranih ugovora za gospodarske subjekte čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba s invaliditetom/osoba u nepovoljnom položaju. Naručitelj trenutno razmišlja o proširenju programa kako bi uključio i druge naručitelje (domove za starije, škole i općine), a sličan pristup je upotrijebljen za nabavu mesa i ribe.²

3. Društveno odgovorna nabava hrane i pića Grada Osla

Grad Oslo (dalje u tekstu: Grad) ima 50 agencija od kojih je svaka odgovorna za svoju javnu nabavu. Agencija za poboljšanje i razvoj (dalje u tekstu: APR) je centralno savjetodavno tijelo za javnu nabavu koja priprema i administrativno upravlja okvirnim sporazumima te pruža potporu, šprance ugovora i edukaciju svim ostalim agencijama.

Godine 2017./2018. APR je provela natjecateljski postupak nabave uz pregovore za tri okvirna sporazuma za hranu i piće, voće i povrće te mliječne proizvode, procijenjene vrijednosti 6,9 milijuna eura. Uz uvjete koji se tiču okoliša, Grad je također koristio brojne društvene kriterije i ugovorne klauzule kako bi osigurao poštivanje temeljenih ljudskih i radnih prava u lancu opskrbe za poljoprivredne proizvode visokog rizika, odnosno Grad je koristio društvene kriterije u svim ugovorima gdje proizvodni procesi upućuju na rizike štetnog utjecaja na međunarodna ljudska prava i radna prava. Trenutna društveno odgovorna javna nabava je u skladu s glavnim međunarodnim ugovorima poput UN-ovih smjernica o poslovnom sektoru i ljudskim pravima i OECD-ovim smjernicama za odgovorno poslovno ponašanje.

Ponuditelji su trebali dokazati upravljanje kvalitetom i odgovarajući sustav dokazivanja za postupanja u skladu s društvenim uvjetima u lancu opskrbe. Tehnička specifikacija je uključivala: *fair trade*³ kavu (sva kava mora biti

certificirana *Fair trade* ili jednakovrijedno). Kriteriji za odabir ponude su uključivali bodove za druge proizvode *fair trade* podrijetla (s certifikatom *Fair trade*, UTZ ili jednakovrijedno).

Nova strategija nabave razvijena je 2017. godine kroz dijalog s vanjskim i unutarnjim dionicima, a temelji se na načelima održivosti. Glavni cilj je da Grad provodi odgovarajuće financijski učinkovite javne nabave, pružajući kratkoročna i dugoročna razumna i održiva rješenja. Uz to, cilja se da nabava doprinese ozelenjivanju Grada, učinkovitijim mjerama socijalne uključenosti te inovativnijem gradu koji pruža svojim stanovnicima, tvrtkama i industriji rješenja i usluge koje su u skladu s njihovim sadašnjim i budućim potrebama. Jedan od ciljeva su i društveni aspekti nabave koji uključuju strateško vodstvo i kojim je navedeno „*da se ne smije surađivati s dobavljačima koji su povezani s kršenjima temeljnih ljudskih prava, temeljnim konvencijama Međunarodne organizacije rada ili međunarodnim pravom kojeg je Norveška obveznik prema rezolucijama UN-a*“. Nadalje, „*Grad Oslo mora raditi na tome kako bi se aktivno osiguralo kako da globalni opskrbeni lanci štite temeljena ljudska prava, temeljene konvencije Međunarodne organizacije rada i međunarodna pravila kojih je Norveška obveznik preko UN rezolucija*“. Konačno, Grad treba koristiti kategorijsko upravljanje (strateško upravljanje grupama proizvoda kroz obrtnička partnerstva) kako bi se povećao udio *fair trade* proizvoda. Standardi kojima se Grad koristi su:

Pravilo gradske skupštine o zabrani dječjeg rada: Oslova prva uredba o zabrani dječjeg rada je usvojena 1996. godine, a njene odredbe su korištene u ograničenom broju ugovora. 2005. godine proširena je upotreba na sve standardne ugovore za robu visokog rizika kršenja ljudskih i radnih prava.

„**Model Oslo**“: 2012. godine Grad je aplicirao kako bi postao član *UN Global Compact*. Donesena je revidirana uredba o provedbi Deset načela u javnoj nabavi. Model je uključivao pojačane društvene klauzule za izvršenje ugovora kao i društvene kriterije odabira. Uvjeti ugovora i kriterija odabira korišteni su u svim nabavama robe visokog rizika. Zadnja uredba, poznata kao „**Model Oslo**“ usvojena je 2017. godine, dalje razvija i jača društvene uvjete i proširuje njihovu upotrebu na ugovore za usluge i radove koji uključuju proizvode visokog rizika poput građevinskog materijala.

Ethical Trade Norway (ETN): 2017. godine Grad je postao član ETN-a, inicijative više interesnih skupina, koje zastupaju nevladine organizacije, sindikati i Savez poslovnih subjekata Norveške. Radi se o istraživačkom centru i zastupniku prakse etičke trgovine. Svojim članstvom Grad ima za cilj pokazati svoju predanost radu primjenom etičke trgovine u postupcima javnih nabava. Grad potiče svoje dobavljače i partnere na primjenu etičke trgovine.

² Više info na: Mickaël TESSIER, mickael.tessier@vendee.fr. Primjer iz priručnika na str. 69-71.

³ Definiranje *fair trade* proizvoda polazi od pojmovnog određenja *fair trade* koncepta i na temeljima na kojima on počiva. Općenito govoreći, koncept *fair trade* mijenja način funkcioniranja trgovine fokusirajući se na povoljnije cijene, adekvatne uvjete rada i poštenu dogovor s poljoprivrednicima i radnicima zemalja u razvoju. Drugim riječima, omogućuje poljoprivredni-

cima i radnicima veću kontrolu nad svojim životom i budućnosti. Proizvod sa oznakom *fair trade* garantira da su proizvođači i poduzeća zadovoljili međunarodno dogovorene standarde. Izvor: What is fair trade? [Online]. Dostupno na: <https://www.fairtrade.net/about/what-is-fairtrade>.

Fair Trade City (FTC): Grad je i FT grad koji ima upravljački odbor koji se sastoji od predstavnika općine, gospodarskih subjekata i nevladinih organizacija koji poduzima radnje promicanja *fair trade-a* u aktivnostima grada, uključujući javnu nabavu, i među građanima. Najvažniji korak u ovom području u zadnje dvije godine je bio upravljanje kategorijama kako bi se povećao udio *fair trade* proizvoda koje nabavlja Grad.

Dobavljači moraju poduzimati mjere za promicanje međunarodnih ljudskih prava i osigurati da su radni uvjeti u cijelom opskrbnom lancu u najmanju ruku usklađeni s temeljnim ljudskim pravima, zatim temeljnim konvencijama Međunarodne organizacije rada te relevantnim nacionalnim radnim pravima u zemlji proizvodnje. Kao provjera navedenoga, Grad koristi: obrazac samoprocjene; interne nadzorne procese; koordinirane nadzorne procese. Grad vodi tim stručnjaka koordiniranog nadzora društvenih kriterija u ugovorima za javnu nabavu hrane i pića zajedno s drugim norveškim naručiteljima. Taj proces je započeo i vodi ga ETN s ciljem naglašavanja učinkovitosti nadzora kada nekoliko velikih naručitelja udruži snage prema zajedničkim dobavljačima i kako bi se uštedjeli resursi kako za javna tijela tako i za dobavljače. U slučaju nezadovoljavanja uvjeta, Grad prvo upozorava, a tek potom sankcionira dobavljača. Gradska uprava je do sada izdala upozorenja za raskid dva ugovora. U prvom slučaju treća nezavisna strana izvršila je kontrolu na licu mjesta i to u mjestu proizvodnje odjeće u Kini. U drugom slučaju, upozorenje je izdano nakon što je treća nezavisna strana odradila kontrolu u glavnom uredu prethodnog dobavljača medicinske opreme u Norveškoj. No u oba slučaja dobavljači su primijenili korektivne mjere, koje su bile dokumentirane i odobrene od strane administracije. Do raskida ugovora nikada nije došlo samo zbog kršenja društvenih klauzula u ugovoru, a vezano za globalne opskrbe lance. Međutim, lokalno tijelo je ovlašteno raskinuti ugovor zbog kršenja zabrane rada djece ili drugih temeljnih ljudskih ili radnih prava pa čak i kada dobavljači primjene korektivne mjere.

Kao rezultat primjene društvenih kriterija Grad je dobio odgovorne dobavljače sa sljedećim ishodom: udio javno nabavljenih *fair trade* certificiranih i organskih banana se povećao s 3% na 50% u prva četiri mjeseca 2019. godine; u istom periodu udio *fair trade* certificirane kave povećao se s 9% na 13%. To pokazuje da su zajednička nabava putem okvirnog sporazuma i upravljanje kategorijama učinkoviti instrumenti u jačanju etičke trgovine. Grad surađuje s dobavljačima kako bi tržište učinili više društveno odgovornijim te kao bi povećali nabavu *fair trade* proizvoda i organskih alternativa po dobroj cijeni. Daljnji koraci Grada bit će razmatranje upotrebe društvenih kriterija za odabir ponude (npr. temeljem procjene rizika selektiranih proizvoda), razmatranje naprednijih društvenih klauzula za izvršenje ugovora, poput povećanja udjela drugih odabranih *fair trade* proizvoda za vrijeme trajanja ugovora.⁴

4. Podjela rezerviranih ugovora na grupe kod kompleksnih financijskih struktura

Od ranih 2000.-tih i kao rezultat reforme sustava mentalnog zdravlja, socijalno poduzetništvo za društvenu i radnu integraciju osoba s fizičko-društvenim problemima se snažno promovira na Krfu. U tom kontekstu, Općina Krf je postigla visoki stupanj osviještenosti glede „društvene nabave“ kao i bitnog iskustva u upotrebi rezerviranih ugovora za radnu integraciju društvenih tvrtki.

U konkretnom slučaju ideja je bila povećati aktivnosti društvene nabave općine nabavom usluge dostavljanja pripremljene hrane za dvije različite organizacijske jedinice unutar općine s različitim izvorima financiranja (jedna edukacijska organizacijska jedinica osnovana potporom Ministarstva unutarnjih poslova te druga organizacijska jedinica socijalne skrbi sufinancirana od strane EU i nacionalnih fondova kroz NSRF projekt) kroz jedan jedinstveni postupak nabave.

Predmet nabave je bila priprema obroka za ručak za Muzičku školu Krf te opskrba pripremljenim obrocima žene i djece u Društvenom hostelu za žrtve nasilja u obitelji Krf. Općina Krf je pokrenula postupak nabave u prosincu 2017. godine za rezervirane ugovore za gospodarske subjekte čiji je osnovni cilj društvena integracija osoba s najnižom cijenom kao jedinim kriterijem odabira ponuda. Dokumentacijom o nabavi bilo je jasno navedeno da je postupak namijenjen za sve gospodarske subjekte, bilo iz Grčke ili druge države članice EU, kojima je cilj društvena integracija osoba, a koji su aktivni u sektoru dostavljanja pripremljene hrane i čijih najmanje 30% zaposlenika su osobe s invaliditetom ili u nepovoljnom položaju. Osobitost ovog nadmetanja bila je inicijativa naručitelja da podijeli nabavu u grupe kako bi se savladala kompleksnost koja je proizlazila iz činjenice da ove dvije jedinice općine imaju različite izvore financiranja (drugačije trajanje, drugačije procedure plaćanja itd.). Dvije grupe bile su definirane na način: 1) usluga dostavljanja pripremljene hrane za Muzičku školu Krf, od dana potpisivanja ugovora do 31. prosinca 2018. godine ili dulje, u slučaju ostatka zaliha (pa do potrošnje zaliha) i 2) usluga dostavljanja pripremljene hrane za žene i djecu u općinskom Hostelu za žrtve nasilja u obitelji od dana potpisivanja ugovora do završetka su-financiranog projekta 31. studenog 2018. godine. Ponuditelji su imali mogućnost dostaviti ponude bilo za jednu ili obje grupe. Dostavljena je samo jedna ponuda i to od ponuditelja *KoiSPE Corfu New Horizons*, lokalne društvene tvrtke za integraciju osoba s fizičko-društvenim problemima koja se bavi traženim uslugama, koja je u konačnici bila i odabrana ponuda. Nedostatak više ponuda treba pripisati izazovima povezanim s prirodom usluga koje se nabavlja (svježi obroci) u kombinaciji s geografskom pozicijom otoka Krfa, budući da bi gospodarski subjekti sa sjedištem na drugim lokacijama trebali moći osigurati svakodnevni prijevoz svježih obroka brodovima s kopna (u minimalnom trajanju od 1,5 sat).

Cilj društvene politike bio je povećati pristup društvenim tvrtkama (koje se bave uključivanjem u rad osoba s

⁴ Više info na: Katja Khardikova, katja.khardikova@uke.oslo.kommune.no. Primjer iz priručnika str. 72-75.

invaliditetom ili u nepovoljnom položaju) na lokalno tržište upotrebom jedne nabave za rezervirani ugovor kojim bi se pokrile potrebe više jedinica općine unatoč različitim izvorima financiranja.

Provjera svrhe integracije i potrebnog postotka osoba u nepovoljnom položaju vrši se i tijekom postupka javne nabave i tijekom realizacije ugovora. Ponuditelji su trebali dostaviti odgovarajuće certifikate koje u Grčkoj izdaje *Social Entrepreneurship Registry* pri Ministarstvu rada i socijalnih pitanja i Direktoratu mentalnog zdravlja pri Ministarstvu zdravlja. Vrijednost ugovora za grupu 1 bila je 113.243 € (uspješno završen u prosincu 2018.), a za grupu 2 64.410 € (uspješno završen u studenom 2018.). Podrška naručitelju u ovom postupku javne nabave bila su *EAADHSY*, grčko neovisno tijelo za javnu nabavu (nadležno za nadzor i vodstvo nacionalnih naručitelja) i Regija Jonških otoka (odgovorna za upravljanje NSFR regionalnim operativnim programom kroz svoje posebno regionalno tijelo) u obliku tehničke pomoći i savjeta vezano za kompleksnost različitih izvora financiranja. Njihov pozitivan pristup i kooperativnost doprinijeli su uspjehu.

Odabrani ponuditelj *KoiSPE Corfu New Horizons* ima 243 člana (stručnjaci za mentalno zdravlje i osobe sa psihosocijalnim problemima) te se bavi širokim spektrom poslovnih aktivnosti poput uslugom dostavljanja pripremljene hrane, čišćenjem, proizvodnjom i pripremom hrane, upravljanjem parkiralištima, njegom otvorenih prostora. Zapošljava 85 osoba od kojih je 60 s nekim oblikom mentalne bolesti. Stoga, postotak osoba s invaliditetom je preko 70%, što svakako prelazi 30% minimuma traženog dokumentacijom o nabavi. Društveni učinak ovog nadmetanja nije mjereno, no *KoiSPE Corfu New Horizons* je mjerila (vanjskom evaluacijom od strane nezavisnih stručnjaka, stručnjaka iz područja psihijatrije i ljudskih resursa) društveni učinak svojih ekonomskih aktivnosti u zadnjih pet godina (2014.-2018.) od kojih se pola odnosi na izvršavanje ugovora javnih nabava. Prema dostupnim podacima društveni učinci koje je *KoiSPE Corfu New Horizons* postigao u segmentu zdravlja i boljitka mentalno oboljelih osoba koje zapošljava uključuje: značajno smanjenje recidiva (-35%), značajno poboljšanje komunikacijskih pokazatelja na radu (+25%), smanjenje potrebe korištenja usluga mentalnog zdravlja, socijalna uključenost, poboljšanje upravljanja stresom, poboljšanje vještina učenja, značajna pomoć u prihodima. Općenito gledajući ekonomske aktivnosti *KoiSPE Corfu New Horizons* doprinijele su ekonomskom i društvenom razvitku otoka ostvarivanjem sljedećih koristi: svijest zajednice, razvoj dobrih praksi za druge ranjive skupine, smanjenje za potrebom usluga lokalnih podstava za zdravlje i socijalnu skrb. Ovaj postupak nabave može poslužiti kao dobar primjer ostalim naručiteljima u Grčkoj i drugim zemljama koje imaju NSFR projekte – osobito na regionalnoj razini.⁵

5. Zaključak

Svi primjeri u Republici Hrvatskoj koji se odnose na društveno odgovornu javnu nabavu, a za koje se mogu prikupiti podaci iz Elektroničkog oglasnika javne nabave⁶, odnose se na primjenu članka 51. Zakona o javnoj nabavi. Tim je člankom određeno da naručitelj može rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima javne nabave za: zaštitne radionice; gospodarske subjekte čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba s invaliditetom; gospodarske subjekte čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba u nepovoljnom položaju ili može odrediti za takve ugovore da se izvršavaju u kontekstu zaštićenih programa zapošljavanja. U tim slučajevima najmanje 51 % zaposlenih osoba u tim radionicama, gospodarskim subjektima ili programima predstavljaju radnici koji su osobe s invaliditetom ili radnici u nepovoljnom položaju, a naručitelj mora u pozivu na nadmetanje naznačiti da se dodjeljuje rezervirani ugovor. U svakom slučaju gore navedeni subjekti moraju dokazati naručitelju da udovoljavaju navedenim uvjetima upisom u odgovarajući registar, potvrdom nadležnog tijela ili na drugi prikladan način. Iznimno, subjekti za koje je rezervirano pravo sudjelovanja u postupcima javne nabave mogu, najviše 20% vrijednosti rezerviranog ugovora dati podugovarateljima koji ne ispunjavaju uvjete propisane istim stavkom.

Nažalost, primjera javne nabave *fair trade* proizvoda na razini Republike Hrvatske nije pronađeno. No, na tržištu je dostupan znatan broj različitih *fair trade* proizvoda: pića (čaj, kava, voćni sokovi, kakao, vino, pivo), čokolada, svježe i sušeno voće, orašasti plodovi i žitarice (npr. riža), a njihov broj neprekidno raste.

Bez obzira radi li se o odabiru rezerviranih ugovora ili o *fair trade* proizvodima svakako je poželjno istražiti tržište kako bi se utvrdilo postoje li uopće društvene tvrtke, a potom razmotrili kapaciteti društvenih tvrtki i njihove mogućnosti da sudjeluju u postupcima javnih nabava, odnosno kako bi se utvrdilo postoje li na lokalnom tržištu *fair trade* proizvodi koji su naručitelju potrebni. Istraživanje tržišta je stoga bitan alat kojim se može osigurati da naručitelji dobe valjane ponude temeljem kojih, će se prilikom izvršenja ugovora, isporučiti željena roba/usluga.

⁶ Npr.: 2021/S 0F3-0034679 (uredski materijal i tiskanice); 2021/S 0F6-0030441 (zimsko službena odjeća); 2021/S 0F6-0040846 (osobna zaštitna sredstva); 2021/S 0F3-0041458 (službena radna i zaštitna odjeća); 2021/S 0F3-0011634 (grafičke usluge); 2021/S 0F3-0013296 (uredski materijal); 2021/S 0F3-0016133 (zaštitna odjeća); 2021/S 0F3-0021034 (usluga izrade komunikacijskih i promidžbenih aktivnosti), itd.

⁵ Više informacija na Athanasios Papavlassopoulos, thanassiou@yahoo.gr ili koispekerk@yahoo.gr. Primjer iz priručnika sa stranica 79-81.

Novine u sustavu javne nabave

Ante Loboja *

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi usvojen je na 12. sjednici Hrvatskoga sabora dana 23. rujna 2022. godine a objavljen je u Narodnim novinama br. 114/22, od 3. listopada 2022. Zakon je stupio je na snagu osmoga dana od dana objave. Sustav javne nabave u Republici Hrvatskoj uređen je Zakonom o javnoj nabavi (Nar. nov. br. 120/2016, dalje u tekstu: ZJN 2016), koji je u primjeni od 1. siječnja 2017. Njime se utvrđuju pravila o postupku javne nabave koji provode naručitelji, javni i sektorski, radi sklapanja ugovora o javnoj nabavi robe, usluga i radova, okvirnog sporazuma te provedbe projektnog natječaja. U tekstu se donose najznačajnije izmjene koje donosi predmetna novela Zakona o javnoj nabavi.

1. Što je promijenjeno u Zakonu

Praksa primjene ZJN 2016 od njegovog stupanja na snagu do sada, ukazala je na potrebu za određenim izmjenama, prvenstveno u sustavu pravne zaštite. Najznačajnije izmjene koje donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi (dalje u tekstu: ZID ZJN) odnose se na izmjene u sustavu pravne zaštite, koje imaju za cilj osigurati efikasnost i ekonomičnost provedbe postupaka pravne zaštite a time i cijelog postupka javne nabave. ZID ZJN donesen je po žurnom postupku, uz obrazloženje razloga za donošenje u hitnoj proceduri, da je Nacionalnim programom oporavka i otpornosti 2021. - 2026., utvrđena reformska mjera „Jačanje sustava pravne zaštite u javnoj nabavi“, kao temelj za učinkovito uređenje pravne zaštite u javnoj nabavi, s ciljem skraćivanja prosječnih rokova rješavanja žalbenih predmeta i sprječavanja procesnih zlouporaba uvođenjem obvezne e-žalbe.

Prilikom izrade Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o javnoj nabavi uzete su u obzir preporuke Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje: Državna komisija), kao samostalnog i neovisnog državnog tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u postupcima javne nabave, davanja koncesija i odabira privatnog partnera u projektima javno-privatnog partnerstva, iznesene u godišnjim izvješćima o radu, koje rečeno žalbeno tijelo svake godine podnosi Hrvatskom saboru.

Također, prilikom izrade Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama ZJN 2016 uzeta su u obzir mišljenja, primjedbe i prijedlozi zainteresirane javnosti tijekom provedenog e-savjetovanja, mišljenja, primjedbe i prijedlozi drugih ministarstava, Središnjeg državnog ureda za središnju javnu nabavu, i dr.

U nastavku teksta navode se najznačajnije izmjene koje donosi predmetna novela ZJN 2016.

2. Žalba se izjavljuje elektroničkim sredstvima komunikacije

Jedna od najvažnijih izmjena koje donosi ZID ZJN odnosi se na način izjavljivanja žalbe Državnoj komisiji – žalba se izjavljuje isključivo elektroničkim sredstvima komunikacije, putem međusobno povezanih informacijskih sustava Državne komisije i Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske – EOJN RH (u daljnjem tekstu: sustav e-Žalba). U tom smislu važno je napomenuti da će žalba koja ne bude dostavljena Državnoj komisiji elektroničkim sredstvima komunikacije putem sustava e-Žalba, biti odbačena (članak 11. stavak 3. Zakona o izmjenama ZJN 2016).

Dana 1. siječnja 2018. godine uvedena je mogućnost da se Državnoj komisiji žalba izjavi putem međusobno povezanih informatičkih sustava Državne komisije i EOJN RH (sustav e-Žalba). ZJN 2016 je predviđao dostavljanje žalbe Državnoj komisiji elektroničkim sredstvima komunikacije kao mogućnost, uz druge načine, kao što su neposredna dostava te dostava putem ovlaštenog davatelja poštanskih usluga. U tom smislu, člankom 405. ZJN 2016 bilo je propisano da se žalba izjavljuje Državnoj komisiji u pisanom obliku, a da se dostavlja neposredno, putem ovlaštenog davatelja poštanskih usluga ili elektroničkim sredstvima komunikacije putem međusobno povezanih informacijskih sustava Državne komisije i EOJN RH.

S obzirom na uočene prednosti te okolnost da je broj izjavljenih e-žalbi u kontinuiranom porastu, Državna komisija, kao jedna od ključnih institucija u sustavu javne nabave, u svojim je izvješćima o radu Hrvatskom saboru za 2019. i 2020. godinu¹ predlagala da se izjavljivanje žalbe u postupcima javne nabave elektroničkim putem predvidi kao obveza, što bi predstavljalo novi korak prema potpunoj digitalnoj transformaciji žalbenog postupka. Navedeni prijedlozi su uvaženi prilikom izrade Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o javnoj nabavi. Izjavljivanje žalbe u postupcima javne nabave elektroničkim sredstvima komunikacije doprinosi učinkovitosti žalbenog postupka jer se skraćuje vrijeme trajanja žalbenog postupka, a time i postupka javne nabave. Dostavu žalbe e-sredstvima komunikacije u prethodnom razdoblju nakon uvođenja mogućnosti njenog izjavljivanja elektroničkim putem su žalitelji, u praksi, u velikom broju i koristili.

* Ante Loboja, dipl.iur. voditelj je Službe za stručnu pomoć i nadzor, u Upravi za trgovinu i politiku javne nabave Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja. Stajališta navedena u ovom članku osobna su stajališta autora i ne predstavljaju mišljenje institucije u kojoj je zaposlen

Naime, prema podacima iz izvješća o radu Državne komisije, broj izjavljenih žalbi elektroničkim sredstvima komunikacije putem sustava e-Žalba povećava se iz godine u godinu. Tako je primjerice, u 2018. godini 29% žalbi izjavljeno putem sustava e-Žalba, u 2019. godini 47%, u 2020. godini 54%, u 2021. godini 63%, (od ukupno 1157 izjavljenih žalbi u postupcima javne nabave u 2021. godini, 730 žalbi je izjavljeno putem sustava e-Žalba)².

U žalbenim postupcima pokrenutim izjavljivanjem žalbe elektroničkim putem, kroz sustav e-Žalba, i **daljnja komunikacija u žalbenom postupku odvija se putem modula e-Žalba**, u EOJN RH, što bitno administrativno rasterećuje žalbeni postupak, pojednostavljuje i ubrzava dostavu pismena rješenja (?).

Budući da je sam postupak javne nabave visoko digitaliziran te da izjavljivanje žalbe putem e- sredstava komunikacije ubrzava sam žalbeni postupak, način izjavljivanja žalbe e-putem u ZID ZJN propisan je kao **obvezatan**, odnosno jedini način izjavljivanja žalbe Državnoj komisiji, s ciljem skraćivanja vremena trajanja žalbenog postupka, s obzirom na to da se isto pokazalo kao učinkovit mehanizam u dosadašnjem korištenju ove mogućnosti („Žalba se dostavlja elektroničkim sredstvima komunikacije putem međusobno povezanih informacijskih sustava Državne komisije i EOJN RH“ - članak 11. ZID ZJN).

Važno je imati u vidu da će prema novom zakonskom rješenju, žalbe koje nisu izjavljene elektroničkim putem kroz sustav e-Žalba biti **odbačene**, jer se članak 11. ZID ZJN, koji propisuje elektronički način izjavljivanja žalbe kao obvezatan i jedini način izjavljivanja žalbe, **primjenjuje na sve žalbene postupke pokrenute nakon stupanja na snagu istoga Zakona**.

Sustav e-Žalba bez odgode šalje **obavijest o zaprimljenoj žalbi** strankama žalbenog postupka u njihov **siguran elektronički pretinac** u EOJN RH te na njihovu adresu e-pošte. Smatra se da je dostava Državnoj komisiji, odnosno stranici žalbenog postupka obavljena na dan kada je žalba zaprimljena na poslužitelju EOJN RH. Isto rješenje na odgovarajući način primjenjuje se i na druge podneske stranaka tijekom žalbenog postupka te **zaključke Državne komisije**.

Određba članka 11. stavka 5. ZID ZJN, kojom se mijenja članak 405. ZJN 2016, sadrži i moguću **iznimku od pravila obavještanja stranaka žalbenog postupka** automatskim slanjem obavijesti o zaprimljenoj žalbi strankama žalbenog postupka u njihov siguran elektronički pretinac na poslužitelju EOJN RH te na njihovu adresu elektroničke pošte. To bi se odnosilo na situacije kada slanje takvih obavijesti ne bi bilo moguće, primjerice kadasustav e-Žalba u nekim vrstama žalbenih postupaka neće moći „prepoznati“ sve stranke žalbenog postupka i sl.

Stoga se predviđa mogućnost da u svim ostalim slučajevima o postojanju žalbenog postupka Državna komisija bez odgađanja izvješćuje stranke žalbenog postupka. To će u praksi biti elektroničkim putem ili putem ovlaštenog davatelja poštanskih usluga, ovisno o okolnostima svakog konkretnog slučaja.

Člankom 11. stavkom 10. ZID ZJN propisano je da „Ako tijekom roka za žalbu sustav e-Žalba na poslužitelju EOJN

RH postane nedostupan, rok za žalbu iz članka 406. do 414. ovoga Zakona produžuje se za onoliko dana koliko je sustav e-Žalba bio nedostupan“. Međutim, „ako je sustav e-Žalba bio nedostupan samo zadnjeg dana roka za žalbu, rok za žalbu se produžuje do isteka prvog sljedećeg radnog dana“ (članak 11. stavak 11.).

3. Nepravodobna ili nedopuštena žalba ne zaustavlja postupak javne nabave

Kontrola postupka javne nabave u ranijoj fazi - nakon objavljene dokumentacije o nabavi ili izmjene dokumentacije značajno utječe na kvalitetniju provedbu postupka javne nabave te indirektno i na izbjegavanje određenih nepravilnosti koje za posljedicu imaju financijske korekcije u postupcima financiranim iz fondova Europske unije.

Državna komisija u svojim izvješćima o radu navodi da „Žalbe izjavljene u fazi objave i dokumentacije o nabavi te izmjene dokumentacije **sprječavaju nastavak postupka javne nabave**. S obzirom na velik broj odbačaja i obustava u ovoj fazi u prethodnim godinama, kao i velik broj žalbi izjavljenih neposredno pred otvaranje ponuda, Državna komisija je u Izvješćima o radu za 2019. i 2020. godinu ukazivala na postojanje mogućnosti da pojedini gospodarski subjekti žalbe na dokumentaciju ne ulažu s ciljem da ostvare pravnu zaštitu od nezakonitog postupanja naručitelja, već iskorištavaju mogućnost zaustavljanja postupka nabave izjavljivanjem žalbe u cilju odugovlačenja postupka ili kako bi izvršili pritisak na naručitelja. Državna komisija je ocijenila kako ovakve situacije mogu dovesti do okolnosti u kojima su pojačano izraženi koruptivni rizici te je ukazala na potrebu da se zakonskim izmjenama omogući naručiteljima da postupak nabave ne zaustavljaju odnosno da se javno otvaranje ponuda ne odgađa u slučaju da je izjavljena žalba **očito nepravodobna**, smatrajući da bi se na ovaj način spriječio dio zlouporaba na žalbu. Nadležno ministarstvo je prepoznalo važnost navedene preporuke te je, sukladno tome, na javno savjetovanje upućen Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama ZJN 2016 koji sadrži zakonske izmjene u tom smjeru“.

Prema Izvješću o radu Državne komisije za 2021. godinu, u istoj godini, izjavljeno je ukupno 1.157 žalbi u postupcima javne nabave koji se provode sukladno odredbama ZJN 2016, te 19 žalbi u postupcima dodjele koncesija. **Najveći broj žalbi izjavljuje se u fazi objave dokumentacije o nabavi te u fazi odluke o odabiru**. Od ukupnog broja izjavljenih žalbi, 377 žalbi je izjavljeno na poziv na nadmetanje i dokumentaciju o nabavi te izmjenu dokumentacije (32,06 %). Ukupno 769 žalbi (65,39%) izjavljeno je na odluku o odabiru ili poništenju naručitelja. Na postupak otvaranja ponuda izjavljeno je šest žalbi (0,59%) te 9 žalbi (0,77%) na propuštanje naručitelja da valjano odgovori na pravodobno dostavljen zahtjev za dodatne informacije, objašnjenja ili izmjene dokumentacije o nabavi, te 14 žalbi izjavljenih iz ostalih razloga (1,19%).

U postupcima javne nabave koji se provode prema ZJN 2016, u istoj godini izjavljeno je 358 žalbi u fazi objave poziva i dokumentacije o nabavi te izmjena dokumentacije, a od tog broja 135 žalbi je usvojeno (37,71%), 122 žalbe su

odbijene (34,08%), odbačeno je 88 žalbi (24,58%) te je postupak javne nabave obustavljen u 13 slučajeva (3,63%).

Prema odredbama ZJN 2016 pravodobnom žalbom na dokumentaciju o nabavi zaustavlja se postupak javne nabave. Međutim, postupak se zaustavlja i u slučaju **nepravodobnih i nedopuštenih žalbi** dok Državna komisija ne odluči o žalbi. Naručitelji su obvezni po završetku žalbenog postupka produžiti rok za dostavu ponuda čime se omogućava žaliteljima, koji nemaju za cilj ostvariti pravnu zaštitu, da izjavljivanjem žalbi izvan zakonom propisanih rokova (*nepravodobnih žalbi*) zaustave postupak i na taj način odugovlače postupke javne nabave, što predstavlja osobit problem u postupcima koji su financirani iz EU fondova zbog potrebe poštivanja rokova za povlačenje sredstava.

Predmetne zakonske izmjene *omogućuju naručiteljima da javno otvaranje ponuda ne odgađaju u slučaju kada izjavljena žalba nije dopuštena ili je očito nepravodobna* (članak 14. ZID ZJN). Naručitelj smije nastaviti postupak, ali ne smije donijeti odluku prije dostave odluke Državne komisije. Ako je naručitelj nastavio postupak nabave te Državna komisija usvoji žalbu, Državna komisija će poništiti postupak javne nabave (nova odredba članka 419. stavka 8. ZJN 2016).

U tom smislu, nova odredba članka 419. stavka 3. ZJN 2016 glasi: **„Na ispravke iz stavka 2. ovoga članka žalba nije dopuštena, te ne zaustavlja postupak javne nabave, a u slučaju izjavljene žalbe naručitelj smije nastaviti postupak javne nabave, ali ne smije donijeti odluku o odabiru ili odluku o poništenju prije dostave odluke Državne komisije“.**

Također, nova odredba članka 419. stavka 7. ZJN 2016 glasi: **„Iznimno od stavka 1. ovoga članka, u slučaju da je žalba na dokumentaciju o nabavi, ili na njezinu izmjenu, izjavljena nakon isteka roka za žalbu sukladno članku 406., 407. i 409. ovoga Zakona, naručitelj smije nastaviti postupak javne nabave, ali ne smije donijeti odluku o odabiru ili odluku o poništenju prije dostave odluke Državne komisije“.**

4. Obvezni žalbeni navodi

U izvješću o radu za 2020. godinu Državna komisija je ukazala na dugotrajnost žalbenih postupaka u kojima su izjavljene žalbe bez žalbenih navoda (*„opis nepravilnosti i obrazloženje“*) te je ukazano na potrebu intervencije u postojeći zakonodavni okvir radi sprječavanja takvog postupanja. Navedeni prijedlog je uvršten u Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama Zakona o javnoj nabavi, s obzirom na to da praksa Državne komisije pokazuje učestale žalbene predmete pojedinih žalitelja koji, vješto koristeći članak 421. stavak 2., izjavljuju žalbe bez žalbenih navoda, prisiljavajući na taj način Državnu komisiju da traži uređenje žalbe u tom dijelu. Žalitelji na taj način dobivaju na vremenu odnosno praktički produljuju rok za izjavljivanje žalbe.

Da bi se takvo postupanje žalitelja spriječilo ZID ZJN određuje da ako žalba ne sadržava žalbene navode (*„opis nepravilnosti i obrazloženje“*), ista će se odbaciti kao neuredna, bez pozivanja žalitelja na uređenje žalbe u tom dijelu (članak 15. ZID ZJN). Naime, žalbeni navodi su esencijalni dio žalbe te se stoga ne bi trebale dopuštati situacije u

kojima žalitelji namjerno „zaboravljaju“ na taj temeljni dio žalbe, da bi si na taj način otvorili prostor i vrijeme za naknadno sastavljanje i dostavljanje žalbenih navoda, što za posljedicu ima dulje trajanje žalbenog postupka, a samim time i cijelog postupka javne nabave.

U tom smislu članak 421. stavak 1. ZJN 2016, nakon predmetne izmjene glasi: **„Ako žalba ne sadržava podatke iz članka 420. stavka 1. točke 7. ovoga Zakona (tj. „žalbeni navod odnosno opis nepravilnosti i obrazloženje“) ili naknada za pokretanje žalbenog postupka nije plaćena u propisanom iznosu, Državna komisija odbacit će žalbu kao neurednu bez pozivanja žalitelja na dopunu ili ispravak“.**

5. Uređivanje visine žalbenih naknada

Praksa Državne komisije pokazala je da pojedini žalitelji žalbe ne ulažu s ciljem ostvarivanja pravne zaštite od nezakonitog postupanja naručitelja, već izjavljuju žalbu kako bi zaustavili postupak i odgodili otvaranje ponuda. U nekim slučajevima osobito iskorištavaju okolnost niske žalbene naknade (5.000,00 kn za žalbu na dokumentaciju o nabavi i izmjenu dokumentacije o nabavi), kako bi zaustavili postupak javne nabave.

Novim zakonskim uređenjem i visina žalbene naknade za žalbu na dokumentaciju o nabavi i izmjenu dokumentacije o nabavi ovisi o procijenjenoj vrijednosti nabave. Dakle, neovisno o tome u kojoj fazi postupka javne nabave je žalba izjavljena (*na dokumentaciju o nabavi; na izmjenu dokumentacije o nabavi; na postupak otvaranja ponuda ili na odluku o odabiru ili poništenju*), visina naknade za pokretanje žalbenog postupka određuje se u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave.

Visina naknade za pokretanje žalbenog postupka uređuje se na način da su određeni minimalni i maksimalni rasponi iznosa žalbenih naknada (*od 10.000 kn za procijenjene vrijednosti nabave do 2,0 mln kn - do 500.000 kn max., za procijenjene vrijednosti nabave veće od 100 mln kn*), a između tih iznosa određuje se iznos naknade u iznosu od 0,5 % od procijenjene vrijednosti nabave.

Člankom 430. stavkom 4. ZJN 2016 propisano je da **„Ako se žalba izjavljuje na odluku o odabiru ili poništenju za jednu ili više grupa predmeta nabave, naknada iznosi jednu petinu iznosa iz stavka 1. istoga članka, kojim su propisani iznosi naknada za pokretanje žalbenog postupka za svaku grupu predmeta nabave, ali ukupno ne više od iznosa navedenih u tom stavku“.** ZID ZJN donosi odredbu koja rješava situaciju **„Ako se žalba izjavljuje na odluku o odabiru ili poništenju za sve grupe predmeta nabave“** (npr. *dvije ili tri grupe predmeta nabave*, i sl.), u kojem slučaju se **„naknada plaća prema ukupnoj procijenjenoj vrijednosti svih grupa predmeta nabave“.**

6. Mogućnost izuzeća radi saniranja posljedica prirodnih nepogoda, velikih nesreća i katastrofa i obnove nakon njih

ZID ZJN u članku 1. donosi vrlo važnu odredbu prema kojoj se u članku 12. ZJN 2016 dodaje novi stavak 3. koji glasi:

„Naručitelji nisu obvezni primjenjivati ovaj Zakon na nabavu robe, radova ili usluga u svrhu saniranja posljedica prirodnih nepogoda, velikih nesreća i katastrofa i obnove nakon njih, ako je isto uređeno posebnim propisima, a do vrijednosti pragova iz članka 13. ovoga Zakona.“

Stupanjem na snagu ZID ZJN naručitelji imaju mogućnost postupiti prema posebnom propisu, kao što je Zakon o obnovi zgrada oštećenih potresom i Pravilnik o provedbi postupaka nabave robe, usluga i radova za potrebe obnove, kada su pravila o postupku nabave uređena posebnim propisom ili primijeniti odredbe ZJN 2016.

Pojmovi **velika nesreća** i **katastrofa** imaju značenje u smislu zakona kojim je uređen sustav civilne zaštite (*Zakon o sustavu civilne zaštite*), a pojam **prirodna nepogoda** ima značenje u smislu zakona kojim je regulirano ublažavanje i otklanjanje posljedica prirodnih nepogoda (*Zakon o ublažavanju i uklanjanju posljedica prirodnih nepogoda*).

Odredbe ZJN 2016 naručitelj nije obvezan primijeniti isključivo kada su pravila o postupku nabave koje provodi naručitelj ili drugi subjekti, uređena posebnim propisom. Kada su u pitanju *europski pragovi*, oni iznose npr. za javne naručitelje, za **robu/usluge/projektne natječaje** - 140.000,00 eura (1.052.800,00 kn); za županije, gradove, općine i tijela javnog prava – kao „*decentralizirane naručitelje*“ - 215.000,00 eura (1.616.800,00 kn), a za sektorske naručitelje 431.000,00 eura (3.241.120,00 kn). Za **radove** kao predmet nabave, vrijednost „*europskog praga*“ je ista i za javne i za sektorske naručitelje: 5.382.000,00 eura (40.472.640,00 kn).

U tom smislu usklađen je ZJN 2016 sa Zakonom o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije („Narodne novine“, br. 102/20., 10/21. i 117/21., u daljnjem tekstu: Zakon o obnovi). Člankom 42. stavkom 1. toga Zakona propisano je da se *na nabavu robe, usluga i radova, čija je vrijednost manja od vrijednosti europskih pragova koje EU komisija objavljuje u Službenom listu EU, dakle, za postupke javne nabave male vrijednosti i postupke jednostavne nabave, primjenjuju posebne odredbe propisane Pravilnikom o provedbi postupaka nabave robe, usluga i radova za potrebe obnove* („Nar. nov.“, br. 126/21. i 19/22.), kao provedbenog propisa Zakona o obnovi.

Pravilnik o provedbi postupaka nabave robe, usluga i radova za potrebe obnove, u skladu s mjerama antikorupcijske zaštite, uređuje postupke nabave radi sklapanja ugovora o nabavi, pravila žalbenog postupka, uzimajući u obzir načela javne nabave te obvezu primjene e-sredstva komunikacije i javne objave informacija o postupcima nabave. Za rješavanje o žalbama u tim postupcima, za nabavu robe i usluga procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 200.000,00 kuna, bez PDV-a i nabavu radova procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 500.000,00 kuna, bez PDV-a, propisana je nadležnost Državne komisije.

S obzirom na iskustva tijekom Covid-19 pandemije, ali i dva razorna potresa u RH 2020., potrebno je predvidjeti opisanu mogućnost za naručitelje, kako bi se osigurala brza i učinkovita nabava robe, usluga i radova, koji su

ključni za ublažavanje posljedica prirodnih nepogoda, velikih nesreća i katastrofa. Osim u slučaju zdravstvenih kriza, poput pandemije Covid-a 19, ova odredba bi se mogla primjenjivati i u slučajevima vezanima za primjerice starije migrantskih kriza ili izvanrednih situacija u nuklearnim elektranama. Naručitelji bi imali navedenu mogućnost samo onda kada se postupak nabave uređuje posebnim propisima koji uvažavaju temeljna pravila i opća načela UFEU, poput Zakona o obnovi, koji posebnim pravilima propisuju transparentne postupke nabave.

7. Prilagodbe uvođenju eura

Odredbama ZID ZJN usklađuju se određene odredbe ZJN 2016, u kojima su navedeni iznosi u kunama, sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH (Nar. nov. 57/22), radi prilagodbe uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. U tom smislu, izmijenjen je članak 430. ZJN 2016 kojim su određeni iznosi koje žalitelj mora platiti, kao naknadu za pokretanje žalbenog postupka, ovisno o procijenjenoj vrijednosti predmeta nabave, u postupku javne nabave u kojem se izjavljuje žalba Državnoj komisiji.

Nova odredba članka 430. ZJN 2016 (*članak 19. ZID ZJN*), stupa na snagu na dan uvođenja eura kao službene valute u RH³.

8. Propisan je kraći rok mirovanja

Rok mirovanja je rok u kojem naručitelj ne smije sklopiti ugovor ili okvirni sporazum, računajući od dana dostave odluke o odabiru. U cilju ubrzanja provedbe postupaka javne nabave rok mirovanja je skraćen s 15 na 10 dana, a s obzirom na to da se žalba dostavlja e-sredstvima komunikacije te naručitelj o istome, bez odgode, ima informaciju putem EOJN RH.

9. Produljen je rok sklapanja ugovora

Člankom 312. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da: „*Ugovorne strane sklapanju ugovor o javnoj nabavi ili okvirni*

³ Članak 430. ZJN 2016:

(1) Žalitelj je obvezan platiti naknadu za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od:

- 1.320,00 eura za procijenjenu vrijednost nabave do 265.440,00 eura
- 0,5 % procijenjene vrijednosti nabave, za procijenjenu vrijednost nabave od 265.440,01 eura do 13.272.000,00 eura
- 66.360,00 eura za procijenjenu vrijednost nabave veću od 13.272.000,00 eura.

(2) Ako procijenjena vrijednost nabave nije poznata u trenutku izjavljivanja žalbe Državnoj komisiji, naknada za pokretanje žalbenog postupka plaća se u iznosu od 1.320,00 eura. (3) Ako se žalba izjavljuje na odluku o odabiru ili poništenju za jednu ili više grupa predmeta nabave, naknada iznosi jednu petinu iznosa iz stavka 1. ovoga članka za svaku grupu predmeta nabave, ali ukupno ne više od iznosa navedenih u stavku 1. ovoga članka. (4) Ako se žalba izjavljuje na odluku o odabiru ili poništenju za sve grupe predmeta nabave, naknada se plaća prema ukupnoj procijenjenoj vrijednosti svih grupa predmeta nabave.

(5) Državna komisija provjerava izvršenje uplate naknade za pokretanje žalbenog postupka na računu državnog proračuna Republike Hrvatske. (6) Naknada za pokretanje žalbenog postupka uplaćuje se u korist državnog proračuna Republike Hrvatske. (7) Tijela iz članka 401. stavka 2. ovoga Zakona oslobođena su plaćanja naknade za pokretanje žalbenog postupka. (8) Žalitelj je oslobođen plaćanja upravne pristojbe.

(9) Ako je žalitelj uplatio naknadu za pokretanje žalbenog postupka u iznosu višem od propisanog ovim člankom, ima pravo na povrat preplaćenog iznosa iz državnog proračuna Republike Hrvatske putem ministarstva nadležnog za financije.“

sporazum u pisanom obliku u roku od 30 dana od dana izvršnosti odluke o odabiru“. ZID ZJN određuje dulji rok za sklapanje ugovora o javnoj nabavi odnosno okvirnog sporazuma u pisanom obliku, i to 90 dana (umjesto 30 dana), od dana izvršnosti odluke o odabiru, kako bi se naručiteljima i odabranim ponuditeljima osiguralo dostatno vrijeme za pravodobno sklapanje ugovora, a što je posebno važno u postupcima čiji su predmet roba/usluge/radovi financirani iz ESIF fondova EU, da bi se izbjegle proceduralne nepravilnosti koje za rezultat imaju *financijske korekcije od strane kontrolnih tijela*, zbog nepoštivanja rokova sklapanja pisanog ugovora.

10. Ograničenje vrijednosne izmjene ugovora/ okvirnog sporazuma tijekom izvršenja

Člankom 8. ZID ZJN mijenja se članak 317. ZJN 2016 na način da se ograničenje vrijednosne izmjene iz stavka 1. točke 3. istoga članka („Javni naručitelj smije izmijeniti ugovor o javnoj nabavi tijekom njegova trajanja bez provođenja novog postupka javne nabave ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti: 1. do potrebe za izmjenom došlo je zbog okolnosti koje pažljiv javni naručitelj nije mogao predvidjeti, 2. izmjenom se ne mijenja cjelokupna priroda ugovora, 3. svako povećanje cijene nije veće od 30 % vrijednosti prvotnog ugovora“.), s postojećih **30%** vrijednosti prvotnog ugovora povećava na **50%** vrijednosti prvotnog ugovora.

Ograničenje se procjenjuje na temelju neto kumulativne vrijednosti svih uzastopnih izmjena. Razlog povećanja rečene vrijednosne izmjene je *poremećaj u dobavnim lancima*, uzrokovan vanjskim čimbenicima, a koji je doveo do *globalnih poremećaja na tržištima* zbog kojih ugovaratelji trpe enormno povećanje cijena *građevnih proizvoda i materijala, energenata i sirovina*, čime su primorani u *kratkim rokovima ili avansno podmirivati višestruko veće cijene od onih po kojima su formirali cijene u svojim ponudama*. Stoga rast cijena građevnih proizvoda i materijala prijeti zastavljanju već pokrenutih investicijskih projekata, dok rast cijena robe i drugih sirovina dovodi do zastoja ugovorenih isporuka ili do raskida postojećih ugovora.

Rečene izmjene u skladu su s pravnom stečevinom u području javne nabave. Naime, u uvodnoj izjavi (109) *Direktive 2014/24/EU parlamenta i vijeća, od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ*, propisano je da „javni naručitelji mogu biti suočeni s vanjskim okolnostima koje nisu mogli predvidjeti u trenutku dodjele ugovora, posebno ako će za izvršenje ugovora biti potrebno duže razdoblje. U tom slučaju potreban je određen stupanj fleksibilnosti kako bi se ugovor prilagodio tim okolnostima bez provođenja novog postupka nabave. **Pojam nepredvidivih okolnosti** podrazumijeva okolnosti koje nisu mogle biti predviđene usprkos temeljnoj pripremi prvotne dodjele (ugovora) od strane javnog naručitelja, uzimajući u obzir sva dostupna sredstva, narav i obilježja određenog projekta, dobru praksu u određenom području te potrebu osiguravanja prikladnog odnosa između sredstava potrošenih na pripremu dodjele i njezinu predviđenu vrijednost. Međutim, to se ne može primjenjivati u slučajevima u kojima izmjena uzrokuje promjenu

naravi cjelokupne nabave, primjerice, zamjenom radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti nečim različitim ili temeljnom promjenom vrste nabave, jer se u takvim slučajevima može pretpostaviti mogući utjecaj na rezultate.“.

U odnosu na sektorske naručitelje isto se navodi u uvodnoj izjavi (115) Direktive 2014/25/EU. Predložena izmjenom, odredba članka 317. Zakona o javnoj nabavi i dalje ostaje znatno restriktivnija od dopuštenog člankom 72. stavkom 1. točkom c) Direktive 2014/24/EU.

U kontekstu članka 317. također je bitno napomenuti da se sukladno članku 313. stavku 3. ZJN 2016 *na odgovornost ugovornih strana za izvršenje ugovora o javnoj nabavi, uz odredbe ovog Zakona, na odgovarajući način primjenjuju i odredbe Zakona o obveznim odnosima*. Člankom 627. stavkom 1. Zakona o obveznim odnosima propisano je da, „ako je ugovoreno da se cijena radova neće mijenjati, u slučaju da se nakon sklapanja ugovora povećaju cijene elemenata na temelju kojih je ona određena, izvođač može, usprkos takvoj odredbi ugovora, zahtijevati izmjenu cijene radova ako su se cijene elemenata, a bez njegova utjecaja, povećale u tolikoj mjeri da bi cijena radova trebala biti veća za više od deset postotaka“. Stavkom 2. propisano je da „... i u tom slučaju izvođač može zahtijevati samo razliku u cijeni koja prelazi deset postotaka, osim ako je do povećanja cijene elemenata došlo poslije njegova dolaska u zakašnjenje“. Dakle, promjena cijene radova do 10% rizik je izvođača.

11. Pojašnjenje uvjeta za dopuštene izmjene ugovora

U članku 318. toč. 2. ZJN 2016 propisano je da javni naručitelj smije izmijeniti ugovor tijekom njegova trajanja bez provođenja novog postupka javne nabave s ciljem zamjene prvotnog ugovaratelja s novim ugovarateljem koje je posljedica **općeg ili djelomičnog pravnog sljedništva** prvotnog ugovaratelja, nakon restrukturiranja, uključujući preuzimanje, spajanje, stjecanje ili insolventnost, od strane drugog gospodarskog subjekta koji ispunjava prvotno utvrđene kriterije za odabir gospodarskog subjekta, pod uvjetom da to ne predstavlja drugu značajnu izmjenu ugovora te da nema za cilj izbjegavanje primjene ZJN 2016.

Iza riječi “za” dodaje se riječ “kvalitativni” kako bi se pojasnili uvjeti za dopuštene izmjene ugovora koje nisu značajne u smislu ZJN 2016. Dodavanjem riječi “kvalitativni”, ZJN 2016 se u potpunosti usklađuje s Direktivom EU 2014/24 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi.

12. Obavijest o zaprimljenoj žalbi strankama žalbenog postupka

S obzirom na to da se prema novom zakonskom rješenju žalba Državnoj komisiji izjavljuje isključivo e-putem, dosadašnja odredba čl. 418. st. 1. ZJN 2016, koja glasi da: „O postojanju žalbenog postupka Državna komisija bez odgađanja izvješćuje odabranog ponuditelja i natjecatelja ako on postoji u fazi u kojoj je izjavljena žalba“, postaje suvišna, te se briše. Naime, sukladno čl. 5. ZID ZJN “Sustav e-žalba bez odgode šalje obavijest o zaprimljenoj žalbi strankama žalbenog postupka u njihov siguran elektronički pretinac na poslužitelju EOJN RH te na njihovu adresu elektroničke

pošte". Odredbe istoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na druge podneske stranaka tijekom žalbenog postupka te zaključke Državne komisije.

13. Izjavljena žalba na odluku o nedopustivosti sudjelovanja ne zaustavlja postupak javne nabave u dinamičkom sustavu

Prema zakonskoj definiciji „*dinamički sustav nabave je sustav koji se uspostavlja i vodi kao potpuno elektronički proces, a koristi se za nabavu uobičajenih predmeta nabave koji su opće dostupni na tržištu te je otvoren svim gospodarskim subjektima koji ispunjavaju kriterije za kvalitativni odabir tijekom cijelog razdoblja njegova trajanja*“. Pri nabavi u okviru dinamičkog sustava nabave javni naručitelj primjenjuje pravila ograničenog postupka javne nabave, na odgovarajući način.

Članak 16. ZID ZJN određuje da u slučaju dinamičkog sustava nabave (DSN) izjavljena žalba na odluku o nedopustivosti sudjelovanja ne zaustavlja postupak javne nabave. Naime, člankom 422. stavkom 1. ZJN 2016 propisano je da „*žalba izjavljena na dokumentaciju o nabavi, izmjenu dokumentacije, na odluku o nedopustivosti sudjelovanja, odluku o odbijanju inicijalne ponude ili odbijanju rješenja sprječava nastavak postupka javne nabave za sve grupe predmeta nabave, osim ako nije drukčije propisano u ovom dijelu Zakona*“.

ZID ZJN u članku 16. propisuje da se u članku 422. stavku 1. iza riječi „*sudjelovanja*“, dodaju riječi: „*osim u slučaju iz članka 160. ovoga Zakona*“. Člankom 160. ZJN 2016 propisano je da je: „*Nakon ocjene zahtjeva za sudjelovanje, javni naručitelj obavezan gospodarskom subjektu bez odgode dostaviti obavijest o pristupu dinamičkom sustavu nabavi ili odluku o nedopustivosti sudjelovanja*“.

Naime, u dinamičkom sustavu nabave svaki zainteresirani gospodarski subjekt može dostaviti zahtjev za sudjelovanje u tome sustavu tijekom čitavog razdoblja njegova trajanja, a svi natjecatelji koji udovoljavaju kriterijima za odabir gospodarskog subjekta imaju pristup dinamičkom sustavu nabave tijekom čitavog razdoblja njegova trajanja pa je nepotrebno propisivati suspenzivni učinak žalbe u navedenom slučaju. Zbog toga, žalba izjavljena na odluku o nedopustivosti sudjelovanja u dinamičkom sustavu nabave, stupanjem na snagu ZID ZJN, neće više imati suspenzivni karakter, odnosno neće zaustavljati postupak javne nabave.

Nova odredba članka 422. stavka 1. ZJN 2016 glasi: „*Žalba izjavljena na dokumentaciju o nabavi, izmjenu dokumentacije, na odluku o nedopustivosti sudjelovanja, osim u slučaju iz članka 160. ovoga Zakona, odluku o odbijanju inicijalne ponude ili odbijanju rješenja sprječava nastavak postupka javne nabave za sve grupe predmeta nabave, osim ako nije drukčije propisano u ovom dijelu Zakona*“.

14. Rok za upućivanje poziva na usmenu raspravu

Člankom 427. ZJN 2016 propisano je da stranke mogu predložiti održavanje usmene rasprave i obrazložiti razloge zbog kojih raspravu predlažu, a posebno zbog razjašnjenja slož-

nog činjeničnog stanja ili pravnog pitanja. Državna komisija odlučuje o prijedlogu za održavanje usmene rasprave. Državna komisija može odlučiti o održavanju usmene rasprave i u slučaju kada sama utvrdi da je to potrebno zbog razjašnjenja složenoga činjeničnog stanja ili pravnog pitanja.

Predmetnim odredbama ZJN 2016 nije definirano u kojem roku Državna komisija mora uputiti poziv na usmenu raspravu strankama žalbenog postupka, svjedocima, vještacima i drugim osobama koje se pozivaju na usmenu raspravu (kao što su stručnjaci iz pojedinog pravnog ili drugog stručnog područja), pa je navedeni nedostatak propisivanja roka za dostavu poziva propisan ZID ZJN, a iznosi najmanje pet dana prije dana održavanja usmene rasprave.

15. Popis državnih tijela i tijela državne uprave

U Prilogu I ZJN 2016 („*Popis državnih tijela i tijela državne uprave*“), iza naslova Priloga dodaju se riječi „*Hrvatski sabor*“ jer je do sada isti bio izostavljen kao državno tijelo te se brišu riječi „*središnji državni uredi*“ i riječi „*uredi državne uprave u županijama*“, kao nepotrebno.

Naime, sukladno čl. 4. Zakona o sustavu državne uprave i čl. 4. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, u Prilogu I. ZJN 2016 brišu se riječi „*središnji državni uredi*“, jer su isti toč. 1. do 5. istoga Zakona navedeni kao „*državne upravne organizacije*“, koje su tijela državne uprave u smislu Zakona o sustavu državne uprave i Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave. Dakle, suštinski se ništa ne mijenja jer će središnji državni uredi biti obuhvaćeni pojmom državne upravne organizacije, a koji je naveden u Prilogu I ZJN 2016.

Također, uredi državne uprave u županijama prestali su s radom dana 1. siječnja 2020., stupanjem na snagu posebnih zakona kojima se pojedini poslovi državne uprave iz nadležnosti ureda državne uprave u županijama povjeravaju županijama.

16. Zaključno

Najznačajnije izmjene koje donosi ZID ZJN odnose se na izmjene u sustavu pravne zaštite, koje imaju za cilj osigurati efikasnost i ekonomičnost provedbe postupaka pravne zaštite, s ciljem skraćivanja prosječnih rokova rješavanja žalbenih predmeta i sprječavanja procesnih zlouporaba. Isto se namjerava postići, prvenstveno, uvođenjem obvezne e-žalbe, omogućavanjem naručiteljima da javno otvaranje ponuda ne odgađaju u slučaju kada izjavljena žalba nije dopuštena ili je očito nepravodobna, u kojem slučaju naručitelj može nastaviti postupak, ali ne smije donijeti odluku prije dostave odluke Državne komisije, te odbacivanjem žalbe koja ne sadrži žalbene navode kao neuredne, bez pozivanja žalitelja na uređenje žalbe u tom dijelu. Osim navedenih izmjena ZID ZJN donosi i druge značajne izmjene, kao što je izmjena naknada za pokretanje žalbenog postupka, koje imaju za cilj povećanje efikasnosti i ekonomičnosti provedbe postupaka pravne zaštite, a time i cjelokupnog postupka javne nabave. Uz to, ovim izmjenama i dopunama ZJN 2016, isti Zakon se usklađuje sa Zakonom o uvođenju eura kao službene valute u RH.

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Određivanje procijenjene vrijednosti predmeta nabave¹

Naručitelj je ovlašten, samostalno i u skladu s predmetom nabave, odrediti procijenjenu vrijednost

... u žalbi na dokumentaciju o nabavi žalitelj navodi da je procijenjena vrijednost nabave prenisko određena, jer ista za jednogodišnje razdoblje (uk. 181 dan), za 13 grupa, iznosi 5.769.916,00 kn, bez PDV-a. Imajući u vidu traženu količinu, te izniman rast cijene energenata, koji je uzrokovao val poskupljenja na svim područjima (osim što su poskupili naftni derivati, poskupili su i svi indirektni troškovi, poput cijena održavanja vozila te radnika). Procijenjena vrijednost nabave ne odražava navedeno kretanje cijena, navodi žalitelj. Rizik ekonomskih kretanja i inflacije naručitelj u cijelosti prebacuje na ponuditelje, a što predstavlja neuobičajeni rizik pri podnošenju ponude, navodi žalitelj.

Naručitelj navodi da je procijenjena vrijednost formirana prema raspoloživim sredstvima, a da je u međuvremenu došlo do smanjenja cijena naftnih derivata. Procijenjena vrijednost nabave u 2021. je iznosila 5.580.120,00 kn, te u 2022. iznosi 5.769.916,00 kn, što je više za 1.407.076,00 kn, nego za 2020.

Prijevoz se obavlja kao poseban prijevoz, te je detaljan opis predmeta nabave utvrđen u tehničkim specifikacijama/relacijama kao sastavni dio dokumentacije. Članak 16. ZJN 2016 određuje da procijenjena vrijednost nabave mora biti valjana određena u trenutku početka postupka javne nabave. Članak 17. ZJN 2016 određuje da se izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave temelji na ukupnom iznosu, bez PDV-a, uključujući sve opcije i moguća obnavljanja ugovora, što se izričito određuje u dokumentaciji. Kao i predmet nabave, koji je naručitelj ovlašten određivati samostalno u skladu sa svojim potrebama na način da predstavlja tehničku, tehnološku, oblikovnu, funkcionalnu ili drugu objektivno određivu cjelinu, tako je naručitelj ovlašten, samostalno i u skladu s predmetom nabave, odrediti procijenjenu

vrijednost nabave, poštujući pritom citirane zakonske odredbe, a na ponuditeljima je da ocjene je li sudjelovanje u određenom postupku nabave u njihovom poslovnom i financijskom interesu.

Državna komisija još navodi da ponuditelji mogu predati ponudu i s cijenom iznad procijenjene vrijednosti nabave koja ponuda a priori ne mora zbog te okolnosti biti ocijenjena nevaljanom u smislu članka 295. ZJN 2016, ako naručitelj može osigurati dodatna sredstva za nabavu u smislu članka 298. stavka 1. točke 9. ZJN 2016. Žalbeni navod je neosnovan.

Jamstvo za ozbiljnost ponude nije dostavljeno u obliku traženom u dokumentaciji o nabavi²

Državna komisija je ocijenila da je naručitelj mogao primijeniti institut upotpunjavanja ponude jer se radi o otklanjanju nedostatka u dostavljenom jamstvu za ozbiljnost ponude

.... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj osporava valjanost ponude odabranog ponuditelja navodeći da je odabrani ponuditelj u ponudi dostavio jamstvo za ozbiljnost ponude u obliku obične zadužnice (na iznos od 60.000,00 kn), a da je toč. 7.3.1. dokumentacije naručitelj propisao da je potrebno dostaviti jamstvo za ozbiljnost ponude u obliku bankovne garancije ili u obliku bjanko zadužnice. Navodi da je naručitelj odabranom ponuditelju uputio Zahtjev za upotpunjavanjem ponude u kojem traži dostavu odgovarajućeg jamstva sukladno traženome u dokumentaciji, te je odabrani ponuditelj dostavio bjanko zadužnicu na iznos do 100.000,00 kn.

Državna komisija je utvrdila da je odabrani ponuditelj naručitelju dostavio zadužnicu, kao dio ponude koji se dostavlja odvojeno, posl. br.: OV-7123/2020, od 7. kolovoza 2020., izrađenu na obrascu zadužnice, kojom, kao dužnik, daje suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika, na iznos od 60.000,00 kuna, s naznačenom

¹ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/22-01/537, od 31. kolovoza 2022.

² Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/20-01/743, od 16. listopada 2020.

kamatom, zaplijene svi računi koje ima kod banaka te da se novac s tih računa, isplaćuje vjerovniku. Iz EOJN RH razvidno je da je naručitelj pozvao odabranog ponuditelja na upotpunjavanje ponude. Odabrani ponuditelj je naručitelju, po njegovom Zahtjevu, dostavio bjanko zadužnicu, posl. br.: OV-9829/2020, na iznos do 100.000,00 kn. Među strankama je sporno je li naručitelj mogao primijeniti članak 293. ZJN 2016, u pogledu dokumenta dostavljenog na ime jamstva za ozbiljnost ponude u ponudi odabranog ponuditelja.

Državna komisija je ocijenila da su zadužnica i bjanko zadužnica isti instrument osiguranja tražbine koji se mora sastaviti u obliku pisane i potvrđene (solemnizirane) isprave, koji ima učinak rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja. Bjanko zadužnica se razlikuje od obične zadužnice po tome što dužnik ne mora popuniti podatke o vjerovniku prilikom izdavanja bjanko zadužnice, nego to može naknadno učiniti i vjerovnik.

Državna komisija ocijenila je da je naručitelj imao pravnu osnovu za primjenu instituta upotpunjavanja ponude iz članka 293. ZJN 2016 jer se radi o otklanjanju nedostatka u dostavljenom jamstvu za ozbiljnost ponude, koje je sukladno traženju iz dokumentacije, međutim s drugim sadržajem od propisanog. Žalbeni navod je neosnovan. (Klasa: UP/II-034-02/20-01/743, od 16. listopada 2020.)

Protiv navedenog Rješenja Državne komisije podignuta je tužba VUS-u RH, koji je presudom, posl. br. UsII-431/20-6, od 14. siječnja 2021., usvojio tužbeni zahtjev tužitelja Radanović, građ. Obrt, vl. P.R, Sisak, te poništio Rješenje Državne komisije, Klasa: UP/II-034-02/20-01/743 i odluku naručitelja.

U obrazloženju presude Suda navodi se sljedeće: „Naručitelj je dokumentacijom o nabavi kao jamstvo za ozbiljnost ponude izričito propisao ili bjanko zadužnicu ili bankovnu garanciju na poziv, a odabrani ponuditelj je kao jamstvo za ozbiljnost ponude dostavio zadužnicu koja je oblik osiguranja plaćanja međutim, dokumentacijom o nabavi ovo jamstvo se nije tražilo i u provedenom postupku naručitelj nije dostavljeno jamstvo pojasnio i upotpunio. Stoga se prema ocjeni Suda u konkretnoj situaciji radi o postupanju naručitelja protivno odredbi članka 20. stavka 8. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave i naručitelj nije mogao naknadno zatražiti dostavu nedostajućeg jamstva i to izvan roka za dostavu ponuda. Naručitelj je naknadnim pozivanjem odabranog ponuditelja na dostavu dokumenta kojeg nije dostavio na način kako je to bilo propisano odredbama dokumentacije o nabavi i u propisanom roku dao prednost odabranom ponuditelju čime je povrijedio **načelo jednakog tretmana** ponuditelja propisano odredbom članka 4. ZJN 2016“.

Novčani polog kao jamstvo za ozbiljnost ponude³

Naručitelj je ovlašten, samostalno i u skladu s predmetom nabave, odrediti procijenjenu vrijednost

Novčani polog je uplaćen u ime i za račun žalitelja pa se ne može se prihvatiti tvrdnja naručitelja da jamstvo za ozbiljnost ponude u obliku novčanog pologa nije dostavljeno/uplaćeno

... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je naručitelj neosnovano odbio njegovu ponudu s obrazloženjem da nije uplatio novčani polog niti je dostavio bankarsku garanciju. Žalitelj navodi da je polog uplaćen 29. travnja 2022., u korist korisnika jamstva prema svim podacima o uplati sukladno uputi iz dokumentacije. Svrha plaćanja: „Polog jamstva za ozbiljnost ponude IMPLERA, br. ponude 2022-019“. Navodi da je predmetnu uplatu u ime i za račun žalitelja izvršilo društvo Keira d.o.o., što dokazuje toč. 23. Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda.

Državna komisija navodi da je naručitelj propisao da ponuditelj **može** u ponudi dostaviti potvrdu na temelju koje se može utvrditi da je polog uplaćen. Nadalje proizlazi da je novčani polog uplatio drugi subjekt, sukladno podacima za uplatu iz dokumentacije te je u opisu uplate naveo da se radi o novčanom pologu za ponuditelja, ovdje žalitelja. Naručitelj je okolnost da je uplatu novčanog pologa izvršio subjekt Keira d.o.o., konstatirao u Zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda, no smatra da takva uplata novčanog pologa nije valjana jer uplatu pologa nije izvršio žalitelj.

Državna komisija je ocijenila da dokumentacijom o nabavi niti mjerodavnim zakonskim odredbama nije zabranjeno da novčani polog u ime i za račun ponuditelja uplati drugi gospodarski subjekt. Nadalje, u slučaju uplate pologa (odnosno iz opisa plaćanja) bilo je jasno i nedvojbeno da se uplaćeni polog uplaćuje za ponudu žalitelja. Stoga, uzimajući u obzir činjenicu da je dokumentacijom propisano da ponuditelj može dostaviti potvrdu o uplati pologa (odnosno, nije propisano da mora dostaviti potvrdu) te uvažavajući činjenicu da je naručitelj tijekom pregleda i ocjene ponuda bio svjestan uplate novčanog pologa, što je nedvojbeno i zapisnički konstatirao te s obzirom na to da je u konkretnom slučaju iz opisa uplate razvidno da se uplata odnosi na žalitelja, ne može se prihvatiti argument naručitelja da jamstvo za ozbiljnost ponude (u obliku novčanog pologa) nije dostavljeno/uplaćeno, pa se stoga ne radi o situaciji iz članka 20. stavak 8. Pravilnika. Žalbeni navod je osnovan.

³ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/22-01/525, od 8. rujna 2022.

Smjernice za provedbu postupaka jednostavne nabave¹

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja objavilo je nedavno ažurirane smjernice za provođenje postupaka jednostavne nabave koje čine vrlo značajan dio ukupnih postupaka nabave. Premda su brojnim obveznicima javne nabave dostavljene elektroničkim putem, zbog njihove važnosti, smatramo korisnim objaviti ih i u ovom formatu kako bismo proširili njihovu dostupnost.

1. Uvod

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja je u okviru posebnog cilja – jačanje antikorupcijskih potencijala u sustavu javne nabave Akcijskog plana za razdoblje od 2022. do 2024. godine uz Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine, navelo da će izraditi Smjernice za provedbu postupaka jednostavne nabave (dalje u tekstu: Smjernice) kojima će se pojasniti odredbe propisa koji uređuju jednostavnu nabavu i dati smjernice naručiteljima za provedbu postupaka jednostavne nabave, pri čemu će se naglasak staviti na transparentnost postupanja naručitelja kako bi svi gospodarski subjekti koji sudjeluju u tim postupcima i zainteresirana javnost imali uvid u sve relevantne podatke o provedbi postupaka jednostavne nabave. Donošenje ovih Smjernica za provedbu postupaka jednostavne nabave nedvojbeno će imati antikoruptivni učinak. Zakonom o javnoj nabavi i njegovim podzakonskim propisima, uređeno je područje javne nabave u RH. Ukupna vrijednost javne nabave u 2020. godini iznosi 58.867.283.775 kn bez PDV-a. Tijekom proteklih godina bilježi se rast sveukupne javne nabave u Republici Hrvatskoj. Vrijednost jednostavne nabave u 2020. iznosi 11.738.977.596 kn bez PDV-a, odnosno 20% ukupne vrijednosti javne nabave Republike Hrvatske i u proteklim je godinama na istoj razini. U 2019. udio jednostavne nabave u ukupnoj vrijednosti javne nabave bio je 20%, a u 2018. 21%.

Dakle, jednostavna nabava, u pravilu čini 20% ukupnog iznosa javne nabave. Vrijednosti jednostavne nabave temeljene su na unosu dodatnih podataka od strane obveznika javne nabave. Ti ugovori predstavljaju značajnu mogućnost za gospodarske subjekte, osobito male i srednje poduzetnike (MSP) i novoosnovane gospodarske subjekte.

Zakonom o javnoj nabavi (ZJN 2016, dalje u tekstu: ZJN 2016) propisani su gornji pragovi za jednostavnu nabavu. Složena pravila ZJN 2016 ne primjenjuju se na jednostavne nabave naručitelja. Međutim ZJN 2016 obvezuje naručitelje da odrede pravila, uvjete i postupke jednostavne nabave svojim općim aktom uzimajući u obzir načela javne nabave te mogućnost primjene elektroničkih sredstava komunikacije. Opći akt naručitelji su obvezni objaviti na internetskim

stranicama. Cilj Smjernica je uputiti naručitelje kako izraditi opći akt za provedbu postupaka jednostavne nabave odnosno objasniti na što naručitelji moraju obratiti pozornost prilikom donošenja svojih općih akata kako bi ostali u okviru načela javne nabave koja se primjenjuju na sve nabave naručitelja, bez obzira primjenjuju li odredbe ZJN 2016 na sklapanje pojedinačnih ugovora o nabavi ili ne.

Praksa transparentnog sklapanja ugovora pridonosi borbi protiv korupcije i pogodovanja određenim gospodarskim subjektima, a naručiteljima omogućuje dobivanje većeg broja ponuda i najbolju vrijednost za javni novac.

2. Pravni okvir

Na pitanja jednostavne nabave odnose se: članak 4. (Načela javne nabave), članak 12. (Pragovi za primjenu Zakona), članak 15. (Jednostavna nabava), članci 16-19. (Procijenjena vrijednost nabave), članak 28. (Plan nabave i registar ugovora) ZJN 2016.

3. Načela

Sukladno ZJN 2016 dodjela ugovora u okviru jednostavne nabave mora biti u skladu s pravilima propisanim općim aktom naručitelja i načelima javne nabave. Prilikom donošenja svojih općih akata naručitelji moraju ostati u okviru načela javne nabave. Unaprijed određenim pravilima postupka naručitelji osiguravaju transparentnost dodjele ugovora i jednaki tretman gospodarskih subjekata. Prilikom izrade svojih općih akata naručitelji bi trebali uzimati u obzir slijedeće:

Nediskriminirajući opis predmeta nabave:

- opis traženih svojstava predmeta nabave ne bi trebao upućivati na određenu marku ili proizvod, proces, žig, patente, vrste ili specifično podrijetlo robe osim ako to nije opravdano samim predmetom ugovora. Kad god je to moguće predmet nabave bi trebao biti funkcionalno opisan.

Jednak pristup nadmetanju za sve gospodarske subjekte:

- naručitelji ne smiju nametati uvjete kojima bi izravno ili neizravno diskriminirali potencijalne ponuditelje. Naručitelj je dužan u svim fazama postupka jednostavne nabave ponuditeljima osigurati jednak pristup nadmetanju.

¹ Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Uprava za trgovinu i politiku javne nabave, rujan 2022.

Poštivanje načela uzajamnog priznavanja:

- ako potencijalni ponuditelji moraju u svojoj ponudi dostaviti određene potvrde, diplome ili druge oblike pisanih dokaza, jednakovrijedni dokumenti moraju biti prihvaćeni u skladu s načelom uzajamnog priznavanja bez obzira na zemlju izdavatelja.

Načelo razmjernosti:

- pri odabiru ponuditelja naručitelj ne smije nametati tehničke, stručne ili financijske uvjete koji su nerazmjerni predmetu nabave i procijenjenoj vrijednosti nabave. Razine financijske te tehničke i stručne sposobnosti koje se zahtijevaju za određeni ugovor za jednostavnu nabavu moraju biti vezane uz predmet nabave i razmjernu predmetu nabave.

Primjereni rokovi:

- rokovi za dostavu ponuda u određenom postupku jednostavne nabave, moraju biti dovoljno dugački da omogućе gospodarskim subjektima pripremu i dostavu ponude.

Dostupnost informacija i objektivan pristup naručitelja:

- sva primjenjiva pravila o jednostavnoj nabavi moraju biti unaprijed poznata te gospodarski subjekti moraju imati sigurnost da se postavljena pravila primjenjuju na sve sudionike u postupku jednostavne nabave na isti način, uvažavajući načelo jednakog tretmana.

Potrebno je osigurati da:

- potencijalni ponuditelji mogu pripremiti ponude na prikladan način u svrhu što boljeg zadovoljavanja postavljenih prioriteta od strane naručitelja;
- ocjena ponuda bude provedena na objektivan i transparentan način;
- relevantni dionici (kao što su revizori, unutarnje kontrole ili druga tijela vlasti s različitim nadzornim funkcijama) mogu nadzirati postupak sukladno svojim propisanim ovlastima.

4. Elektronička sredstva komunikacije

Elektronički oblici informiranja i komunikacije mogu znatno pojednostaviti objavu zahtjeva za prikupljanje ponuda za jednostavnu nabavu te povećati djelotvornost i transparentnost samog postupka.

Ti bi oblici trebali postati standardnim oblicima komunikacije i razmjene informacija jer uvelike povećavaju mogućnosti gospodarskih subjekata da sudjeluju u postupcima jednostavne nabave.

Naručitelji bi trebali nastojati da elektronička dostupnost zahtjeva za prikupljanje ponuda za jednostavnu nabavu te potpuna elektronička komunikacija, što podrazumijeva komunikaciju elektroničkim putem u svim fazama postupka, uključujući i podnošenje ponuda, postane standard.

5. Osnovne smjernice za izradu općeg akta i dodjelu ugovora

Prilikom određivanja pravila, uvjeta i postupaka jednostavne nabave naručitelji su dužni uzeti u obzir načela

učinkovitosti, transparentnosti, tržišnog natjecanja i ekonomičnosti vodeći računa o svrsi, namijeni i procijenjenoj vrijednosti konkretnog predmeta nabave.

Propisana pravila, uvjeti i postupci jednostavne nabave moraju osigurati nabavu robe, usluga ili radova odgovarajuće kvalitete.

Naručitelj je dužan osigurati da se postupak jednostavne nabave provodi u rokovima i na način propisan općim aktom, uz što manje troškove vezane za provođenje postupka i izvršenje sklopljenog ugovora, što se može postići na slijedeći način:

1) standardizacija dokumenata postupka

- općim aktom potrebno je urediti minimalni sadržaj zahtjeva za prikupljanje ponuda i ponuda kako bi se ujednačilo i olakšalo postupanje u postupcima jednostavne nabave. Uputno bi bilo standardizirati obrasce i troškovnik koji bi trebali biti prilog općeg akta naručitelja.

2) sredstva i razine objave

- sredstva i načini objave trebali bi se odrediti vodeći računa o značaju predmetnog ugovora za tržište, posebice s obzirom na predmet i vrijednost ugovora i običajnu praksu u sektoru predmeta nabave.

Razina objave mora biti dovoljna da konkretnu nabavu otvori tržišnom nadmetanju. Gospodarski subjekti trebali bi imati pravovremeni pristup odgovarajućim informacijama o ugovoru koji će se dodijeliti kako bi, ukoliko to žele, sudjelovali u nadmetanju.

Primjenom elektroničkih sredstava komunikacije naručitelji mogu osigurati odgovarajuću razinu i sredstvo objave. Prvenstveno se tu misli na internet i web servise kao fleksibilno i isplativo sredstvo oglašavanja.

Naručitelji mogu koristiti vlastite internetske stranice ili specijalizirane web servise za oglašavanje s time da specijalizirani web servisi imaju veću vidljivost i mogu ponuditi veće mogućnosti pretraživanja.

Također, uz naprijed navedeno naručitelji mogu koristiti i ostale oblike oglašavanja poput tiskovina s nacionalnom ili regionalnom pokrivenosti.

Lokalna sredstva oglašavanja poput lokalnih novina, tiskovina koje izdaje lokalna ili regionalna samouprava ili slanje poziva na nekoliko adresa po izboru samoga naručitelja mogu biti primjereni u određenim slučajevima primjerice za vrlo male ugovore kad interes za dobivanje ugovora postoji samo na lokalnom ili usko specijaliziranom tržištu.

4) sadržaj objave

- načelo transparentnosti ne podrazumijeva nužno i postojanje formalnog obrasca zahtjeva za prikupljanje ponuda za jednostavnu nabavu. Međutim, nužno je da poziv sadrži one podatke koji će osigurati gospodarskim subjektima što više informacija o bitnim pojedinostima ugovora, kao što su opis predmeta nabave, te postupak dodjele ugovora, kriterij odabira najpovoljnije ponude, vremenskim rokovima za podnošenje ponuda i donošenje odluka naručitelja i sl.

5) iznimke i izuzeća

- uputno bi bilo općim aktom naručitelja odrediti i moguće slučajeve kad za jednostavne nabave neće biti zahtjeva za dostavu ponuda.

To mogu biti slučajevi koji uključuju situacije od izrazite žurnosti zbog nepredviđenih događaja, ugovore koje zbog tehničkih ili umjetničkih razloga ili razloga povezanih sa zaštitom isključivih prava može izvršiti samo jedan gospodarski subjekt, odnosno ugovori zanemarive vrijednosti za koje je onda općim aktom potrebno odrediti i kolika je ta vrijednost.

6) sprječavanje sukoba interesa

- naručitelji bi općim aktom trebali propisati prikladne mjere da učinkovito spriječe, prepoznaju i uklone sukobe interesa kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja te osiguralo jednako postupanje prema svim gospodarskim subjektima.

Pri definiranju odredbi o sukobu interesa naručitelji trebaju voditi računa da obuhvate one situacije kada osobe koje su na bilo koji način uključene u postupak jednostavne nabave mogu izravno ili neizravno utjecati na ishod tog postupka imaju financijski, gospodarski ili bilo koji drugi osobni interes koji bi mogao utjecati na njihovu nepristranost i neovisnost u okviru jednostavne nabave.

6. VOĐENJE PLANA NABAVE I REGISTRA UGOVORA

Sukladno članku 28. Zakona o javnoj nabavi naručitelji su obvezni donijeti plan nabave za proračunsku ili poslovnu godinu te ga ažurirati prema potrebi. Naručitelj je obve-

zan ažurno voditi i registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma.

U planu nabave i registru ugovora navode se svi predmeti nabave čija je vrijednost jednaka ili veća od 20.000,00 kuna (bez PDV-a). Plan nabave donosi se za svaku proračunsku, odnosno poslovnu godinu, te ga je potrebno svake godine objaviti.

Plan nabave i registar ugovora je modul unutar Elektroničkog oglasnika javne nabave Republike Hrvatske (EOJN). Modul Plan nabave i registar ugovora uveden je u EOJN s ciljem poboljšanja i transparentnosti cjelokupnog procesa javne nabave i koristiti će kod implementacije ostalih elemenata javne nabave kao što su eKatalog, eNarudžbenica i eRačun.

Unošenjem planova nabave u EOJN kreira se Centralni registar planova nabave, a unošenjem ugovora nastalih provođenjem jednostavnih nabava automatizmom će se kreirati i nadopunjavati registar ugovora javne nabave.

Plan nabave zbog svojstva centraliziranosti pomaže gospodarskim subjektima prilikom pripreme postupaka nabave te smanjuje ukupne troškove u postupcima nabave.

Bez kvalitetnog Registra ugovora nemoguće je provesti kvalitetnu kontrolu izvršenja ugovora.

Optimizacija i kontrola procesa je posebno važna te je sukladno tome EOJN RH spojen na različite vanjske registre kao što su Sudski i Obrtni registar, Porezna uprava, Kaznena evidencija, a sve u cilju da se ne moraju pojedinačno fizički pribavljati pojedini dokazi, nego će se to moći napraviti direktno preko EOJN-a.

Slika 1: Sadržaj obrasca plana nabave

Evidencijski broj nabave	Predmet nabave (najviše 200 znakova)	Brojčana oznaka predmeta nabave iz Jedinstvenog rječnika javne nabave (CPV)	Procijenjena vrijednost nabave (u kunama)	Vrsta postupka (uključujući i jednostavnu nabavu)	Posebni režim nabave	Predmet podijeljen na grupe?	Sklopa se Ugovor/okvirni sporazum/narudžbenica?	Financira li se ugovor ili okvirni sporazum iz fondova EU?	Planirani početak postupka	Planirano trajanje ugovora ili okvirnog sporazuma	Napomena

Napomena: strelice označuju kolone koje se, za jednostavnu nabavu u planu nabave, obvezno moraju popuniti

Slika 2: Sadržaj obrasca registra ugovora

 REGISTAR UGOVORA

Naručitelj:

Datum zadnje izmjene:

Datum ustrojavanja registra: 14.02.2018

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
Evidencijski broj nabave	Predmet nabave	CPV	Broj objave iz EOJN RH	Vrsta postupka	Naziv i OIB ugovaratelja	Naziv i OIB podgovaratelja	Datum sklopanja	Oznaka/broj ugovora	Rok na koji je sklopljen	Iznos bez PDV-a	Iznos PDV-a	Ukupni iznos s PDV-om	Ugovor se financira iz fondova EU	Datum izvršenja	Ukupni isplaćeni iznos s PDV-om	Obrazloženja	Napomena	Datum ažuriranja
x	svježe voće	00222000		Jednostavna nabava	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x			
x	kruh i krušni proizvodi	10810000		Jednostavna nabava	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x			
x	mlijeko i mliječni proizvodi	16500000		Jednostavna nabava	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x			

Napomena: ako je u jednostavnoj nabavi, za isti predmet nabave, izdano nekoliko narudžbenica ili sklopljeno nekoliko ugovora s različitim gospodarskim subjektima, potrebno je svaku narudžbenu ili svaki pojedini ugovor unijeti u zaseban redak s podacima o gospodarskom subjektu s kojim je sklopljen ugovor.

Ustrojen registar ugovora u pripadajućem modulu EOJN RH, nadopunjuje se iz godine u godinu.

7. ZAKLJUČAK

Ovim Smjernicama daju se upute naručiteljima za provedbu postupaka jednostavne nabave, odnosno nabave do pragova za primjenu ZJN 2016, sukladno načelima javne nabave te dobroj praksi. Nadalje, smjernice obuhvaćaju i modul „Plan nabave i registar ugovora“ koji je razvijen u sklopu sustava EOJN RH. Modul omogućuje centralno objedinjavanje i objavu planova nabave i registara ugovora svih naručitelja na jednome mjestu, koje je javno dostupno svima putem interneta. Prethodno normativno rješenje obvezivalo je naručitelje na objavu planova nabave (za procijenjene vrijednosti od 20.000 kuna) i registara ugovora (samo za ugovore o javnoj nabavi sklopljene sukladno ZJN 2016) na vlastitim internetskim stranicama. U praksi je to dovelo do disperziranosti tih objava, korištenja različitih formata dokumenata te otežanog pretraživanja. Ovim normativnim rješenjem registar ugovora obuhvaća i ugovore sklopljene u okviru postupaka jednostavne nabave vrijednosti jednake ili veće od 20.000 kuna. Osim toga, cjelokupan se proces objave plana nabave i registra ugovora unificirao i automatizirao te je postao lakše dostupan i bolje pretraživ.

Time se svakako dodatno podiže razina transparentnosti u postupcima jednostavne nabave, odnosno u postupcima na koje se Zakon o javnoj nabavi ne primjenjuje.

Također, smjernice sadrže primjere dobre prakse koje naručitelji mogu slijediti prilikom izrade svojeg općeg akta kojim će detaljno urediti pravila za jednostavnu nabavu. Time će se svakako povećati transparentnost postupaka jednostavne nabave, ujednačiti pravila postupanja, povećati sudjelovanje gospodarskih subjekata u tim postupcima te konkurencija, a što će za posljedicu imati povećanje tržišnog natjecanja i postizanje boljih cijena za naručitelje, odnosno ostvarivanje najbolje vrijednosti za javni novac.

PRILOG: POSTUPAK SKLAPANJA UGOVORA O JEDNOSTAVNOJ NABAVI - PRIMJER DOBRE PRAKSE

Pravila, uvjete i postupke jednostavne nabave naručitelji bi trebali odrediti s obzirom na procijenjenu vrijednost nabave uvažavajući kriterije razmjernosti, ekonomičnosti i učinkovitosti.

U primjeru navodimo neke od odredbi koje bi opći akt naručitelja o provođenju postupaka jednostavne nabave mogao najmanje sadržavati. Navedene odredbe dane su kao primjer te ih naručitelji mogu prilagođavati specifičnostima vlastite organizacije.

Primjer sadržaja općeg akta naručitelja

- 1) Glava - pravna osnova za donošenje općeg akta (članak 15. stavak 2. Zakona o javnoj nabavi)
- 2) Opće odredbe

- predmet i polje primjene pravilnika
- odredbe o sukobu interesa
- iznimke i izuzeća.

3) Ovlasti i odgovornosti

- ako u realizaciji jednostavne nabave sudjeluje više organizacijskih jedinica naručitelja, njihove ovlasti i odgovornosti trebalo bi također regulirati općim aktom. Slijedeći navodi dani su kao primjer:
Korisnik (organizacijska jedinica koja je iskazala potrebu za nabavom) je putem svoje odgovorne osobe ovlašten i odgovoran za:
 - pravovremeno iskazivanje potreba za predmet jednostavne nabave u Planu nabave i podnošenje pravovremenog zahtjeva za izmjenu Plana nabave,
 - pravovremeno pokretanje zahtjeva za jednostavnu nabavu prema odjelu za nabavu,
 - određivanje predmeta nabave, opisivanje predmeta nabave, određivanje uvjeta za nabavu za svaki predmet jednostavne nabave, sastavljanje tehničkih specifikacija, sastavljanje troškovnika, određivanje potrebnih dokumenata koje su obvezni dostaviti ponuditelji zajedno s ponudama i posebnih uvjeta za nabavu,
 - predlaganje i obrazlaganje razloga poništenja postupka jednostavne nabave,
 - praćenje i nadzor nad izvršenjem ugovora o jednostavnoj nabavi (kontrola realizacije ugovorenog odnosno naručenog) u suradnji s odjelom za nabavu.

Odjel za nabavu je ovlašten i odgovoran za:

- izradu prijedloga plana nabave naručitelja,
 - provođenje procedure izmjene plana nabave tijekom proračunske/poslovne godine,
 - pravovremeno odobravanje zahtjeva korisnika za jednostavnom nabavom koji su u skladu s planom nabave i s financijskim planom/proračunom naručitelja,
 - slanje zahtjeva za prikupljanje ponuda gospodarskim subjektima
 - objava zahtjeva za prikupljanje ponuda i drugih dokumenata postupka
 - analiza pristiglih ponuda, izrada zapisnika i prijedloga za odabir, koji se dostavljaju odgovornoj osobi na potpis i ovjeru,
 - izrada narudžbenica
 - izrada ugovora o nabavi (prema potrebi u suradnji s Odjelom za pravne poslove).
Odjel za pravne poslove naručitelja je ovlašten i odgovoran za:
 - kontrolu, korekcije i davanje suglasnosti na prijedloge ugovora o nabavi koje pripremi Odjel za nabavu,
 - pravovremenu izradu cjelovitih prijedloga ugovora o nabavi za složenije predmete nabave za koje se izrađuju zahtjevniji ugovori o nabavi.
- Čelnik tijela naručitelja:
- usvaja plan nabave i sve njegove izmjene tijekom poslovne godine,

- odobrava sve zahtjeve za jednostavnu nabavu tijekom godine,
- potpisuje i ovjerava odluke u postupcima jednostavne nabave, uključivo i
- potpisuje i ovjerava narudžbenice i ugovore o nabavi.

4) *Pravila, uvjeti i postupci jednostavne nabave s obzirom na procijenjenu vrijednost nabave (npr.):*

1. *do 19.999,99 kn - naručitelji slobodno nabavljaju od gospodarskog subjekta po vlastitom izboru.*
2. *od 20.000,00 kn do 99.999,99 kn – naručitelj upućuje zahtjev za prikupljanje ponuda određenom broju gospodarskih subjekata po vlastitom izboru. Broj gospodarskih subjekata kojima naručitelj upućuje zahtjev za prikupljanje ponuda ne bi smio biti manji od tri (3). Ovisno o prirodi predmeta nabave i razini tržišnog natjecanja, a uvažavajući načelo učinkovitosti i ekonomičnosti, broj gospodarskih subjekata može biti i manji od tri (3).*

Za odabir ponude dovoljna je jedna (1) pristigla ponuda koja udovoljava svim traženim uvjetima i zahtjevima naručitelja.

3. *od 100.000,00 kn do 199.999,99/499.999,99 kn – naručitelj započinje postupak jednostavne nabave internom odlukom o početku postupka koja sadrži navod o ovlaštenim predstavnicima naručitelja.*

Naručitelj je obavezan zahtjev za prikupljanje ponuda objaviti na vlastitim internetskim stranicama i/ili putem web servisa koji mogu biti specijalizirani za ovu vrstu objava (npr. <https://eojn.nn.hr/Oglasnik/clanak/bagatelne-nabave/0/203/>).

Za jednostavne nabave vrijednosti jednake ili veće od 100.000,00 kn, naručitelj može u zahtjevu za prikupljanje ponuda odrediti osnove za isključivanje gospodarskog subjekta na temelju objektivnih kriterija i pravila, uvažavajući načelo razmjernosti. Dokumente koje naručitelj u tu svrhu zahtijeva ponuditelji mogu dostaviti u neovjerenoj preslici. Neovjerenom preslikom smatra se i neovjereni ispis elektroničke isprave.

Naručitelj može, uvažavajući načelo učinkovitosti i ekonomičnosti te razmjernosti, od gospodarskih subjekata tražiti jamstvo za ozbiljnost ponude, jamstvo za uredno ispunjenje ugovora, jamstvo za otklanjanje nedostataka u jamstvenom roku.

5) *Odredbe o razini elektroničke komunikacije*

- *elektronička komunikacija trebala bi se koristiti u što većem opsegu kako bi se ubrzala procedura i smanjili troškovi. To podrazumijeva komunikaciju elektroničkim putem u svim fazama postupka, uključujući i podnošenje ponuda kada je to primjenjivo ovisno o visini procijenjene vrijednosti nabave.*

6) *Zahtjev za prikupljanje ponuda*

- *za nabave jednake ili veće od 20.000,00 kn zahtjev se upućuje na način koji omogućuje dokazivanje da*

je isti zaprimljen od strane gospodarskog subjekta. Zahtjev za prikupljanje ponuda sadrži najmanje:

1. *naziv javnog naručitelja*
2. *opis predmeta nabave i tehničke specifikacije*
3. *procijenjenu vrijednost nabave*
4. *kriterij za odabir ponude (najniža cijena ili ekonomski najpovoljnija ponuda)*
5. *rok za dostavu ponude*
6. *način dostavljanja ponude*
7. *(elektroničku) adresu za dostavu ponuda*
8. *kontakt osobu, broj telefona i adresu elektroničke pošte.*

7) *Rok za dostavu ponuda*

- *rok za dostavu ponuda mora biti dovoljno dugačak da omogući gospodarskim subjektima pripremu ponude.*

Naručitelj će u svakom konkretnom slučaju određivati primjereni rok za dostavu ponuda.

U postupcima procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 20.000,00 kn primjereni rok za dostavu ponuda ne smije biti kraći od tri (3) radna dana od dana slanja/objave zahtjeva.

8) *Izrada i dostava ponuda*

Ponude se izrađuju na način propisan u zahtjevu za prikupljanje ponuda.

Ponude se dostavljaju do isteka roka za dostavu ponuda, na adresu navedenu u zahtjevu za prikupljanje ponuda na dokaziv način.

9) *Pregled i ocjena ponuda*

U postupcima jednostavne nabave vrijednosti jednake ili veće od 20.000,00 kuna ovlaštene predstavnici naručitelja ne smiju otvarati ponude prije isteka roka za dostavu ponuda.

Ovlaštene predstavnici naručitelja pregledavaju i ocjenjuju ponude na temelju uvjeta iz zahtjeva za prikupljanje ponuda.

Tijekom pregleda i ocjene ponuda moguće je tražiti pojašnjenja i upotpunjavanje u vezi s dokumentima traženim u zahtjevu za prikupljanje ponuda, odnosno elemenata ponude.

Postupak otvaranja, pregleda i ocjene ponuda sastavlja se zapisnik.

10) *Odabir ponude*

Kod jednostavne nabave procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 20.000,00 kn, naručitelj na osnovi rezultata pregleda i ocjene ponuda donosi Odluku o odabiru ponude koja se temelji na kriteriju za odabir ponude. Odluka o odabiru najpovoljnije ponude obvezno sadrži:

1. *podatke o naručitelju,*
2. *predmet nabave za koji se donosi odluka,*
3. *cijena odabrane ponude i naziv ponuditelja čija je ponuda odabrana za sklapanje ugovora o nabavi,*
4. *datum donošenja i potpis odgovorne osobe.*

Rok za donošenje Odluke o odabiru ne bi trebao biti duži od 5 radnih dana od isteka roka za dostavu ponuda, osim ukoliko u zahtjevu za prikupljanje ponuda nije drugačije određeno.

Odluku o odabiru najpovoljnije ponude naručitelj je obvezan bez odgode dostaviti svim ponuditeljima na dokaziv način.

Dostavom odluke o odabiru na dokaziv način ponuditeljima smatra se i njena objava na internetskim stranicama naručitelja i/ili web servisu. Odluka objavljena na internetskim stranicama naručitelja mora ostati vidljiva najmanje 15 dana od dana njenog objavljivanja.

Donošenjem Odluke o odabiru naručitelj stječe uvjete za sklapanje ugovora o nabavi.

Presliku zapisnika o otvaranju, pregledu i ocjeni ponuda naručitelj dostavlja ponuditelju na njegov zahtjev.

11) Poništenje postupka

Naručitelj može poništiti postupak jednostavne nabave procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 20.000,00 kn. Ako postoje razlozi za poništenje postupka jednostavne nabave, naručitelj bez odgode donosi odluku o poništenju postupka.

U odluci o poništenju postupka, naručitelj navodi:

1. podatke o naručitelju,
2. predmet nabave,
3. obrazloženje razloga poništenja,
4. datum donošenja i potpis odgovorne osobe.

U slučaju poništenja postupka nakon roka za dostavu ponuda naručitelj je obvezan odluku o poništenju bez odgode dostaviti svim ponuditeljima na dokaziv način.

Dostavom odluke o poništenju na dokaziv način ponuditeljima, smatra se i njena objava na internetskim stranicama naručitelja i/ili web servisu. Odluka objavljena na internetskim stranicama naručitelja mora ostati vidljiva najmanje 15 dana od dana njenog objavljivanja.

12) Rok mirovanja i žalba na odluku naručitelja

Na postupke jednostavne nabave ne primjenjuje se rok mirovanja.

Protiv odluke o odabiru ili poništenju nije moguće podnijeti žalbu Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave.

13) Prijelazne i završne odredbe

**SVEUČILIŠNA
TISKARA**

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr
www.sveucilisnatiskara.hr

Ostvarivanje prava na naknadu članova lokalnog predstavničkog tijela

Željka Tropina*

U članku autorica obrađuje ostvarivanje prava na naknadu člana predstavničkog tijela, kao i ograničenja njezine visine koje su posljedica ujednačavanja i racionalizacija u sustavu lokalne samouprave.

1. Uvod

Izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi¹ iz 2020. godine nastojalo se racionalizirati sustav lokalne i područne samouprave, prije svega smanjenjem broja lokalnih dužnosnika, kao i smanjenjem broja članova predstavničkih tijela te ograničenjem visine naknada u predstavničkim tijelima. Tim izmjenama broj članova predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave smanjen je za otprilike 10% te su se članovi predstavničkog tijela prema novom izračunu birali na lokalnim izborima održanim u svibnju 2021. godine, za mandatno razdoblje 2021. – 2025.

Naime, člankom 28. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi² propisan je broj članova predstavničkih tijela koji se bira u jedinicama, na način da su utvrđene drugačije podjele jedinica ovisno o broju stanovnika, kao i smanjenje broja članova predstavničkih tijela u jedinicama.

Što se tiče prava članova predstavničkih tijela, članovi ostvaruju pravo na naknadu za rad u predstavničkom tijelu u skladu sa zakonskim ograničenjima. Isto tako, ostvaruju pravo na opravdani izostanak s posla radi sudjelovanja na sjednici predstavničkog tijela (i njegovih radnih tijela) te sukladno sporazumu s poslodavcem. To znači da se član predstavničkog tijela i njegov poslodavac mogu sporazumjeti o načinu na koji će evidentirati izostanak s posla člana predstavničkog tijela, pri čemu zakonska odredba ne ulazi u područje primjene drugih propisa niti u odnose zaposlenika i poslodavca.

2. Ostvarivanje prava na naknadu člana predstavničkog tijela

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, člankom 31., propisano je da član predstavničkog tijela dužnost obavlja počasno i da za to ne prima plaću. Član predstavničkog tijela ima pravo na naknadu u skladu s odlukom predstavničkog tijela.

Člankom 31.a istog Zakona propisano je da se naknada može odrediti za rad u predstavničkom tijelu i radnim ti-

jelima predstavničkog tijela. Pri tome je bitno da ukupna naknada za rad u predstavničkom tijelu i njegovim radnim tijelima po članu predstavničkog tijela na godišnjoj razini ne može prijeći limite propisane predmetnim Zakonom.

Član predstavničkog tijela ima pravo na naknadu u skladu s odlukom predstavničkog tijela. Međutim, propisano je da se naknada može odrediti za rad u predstavničkom tijelu i radnim tijelima predstavničkog tijela, a određuje se u netoiznosu po članu predstavničkog tijela tako da **ukupna godišnja neto naknada po članu predstavničkog tijela** ne smije iznositi više od:

1) u županiji

- s više od 300.000 stanovnika – 16.000,00 kuna,
- s više od 200.000 do 300.000 stanovnika – 15.000,00 kuna,
- s više od 100.000 do 200.000 stanovnika – 14.000,00 kuna,
- do 100.000 stanovnika – 13.000,00 kuna,

2) u općini i gradu:

- s više od 300.000 stanovnika – 16.000,00 kuna,
- s više od 100.000 do 300.000 stanovnika – 14.000,00 kuna,
- s više od 60.000 do 100.000 stanovnika – 13.000,00 kuna,
- s više od 35.000 do 60.000 stanovnika – 12.000,00 kuna,
- s više od 20.000 do 35.000 stanovnika – 11.000,00 kuna,
- s više od 10.000 do 20.000 stanovnika – 10.000,00 kuna,
- s više od 5.000 do 10.000 stanovnika – 8.000,00 kuna,
- s više od 1.000 do 5.000 stanovnika – 6.000,00 kuna,
- do 1.000 stanovnika – 4.000,00 kuna.

Što se tiče naknada za predsjednika i potpredsjednika predstavničkog tijela one se mogu uvećati za određeni postotak. Naknada za predsjednika predstavničkog tijela može se odrediti u iznosu uvećanom za najviše 50%, a za potpredsjednike u iznosu uvećanom za najviše 30% pripadajuće naknade utvrđene za članove predstavničkih tijela.

Pri tome, nesporno je da predsjednik predstavničkog tijela kao osoba koja predstavlja predstavničko tijelo, obavlja niz poslova vezanih uz sazivanje sjednica i njihovo održa-

* Željka Tropina, dipl.iur., Ministarstvo pravosuđa i uprave, Zagreb

¹ NN, br. 144/20

² NN, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst, 137/15 – ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20

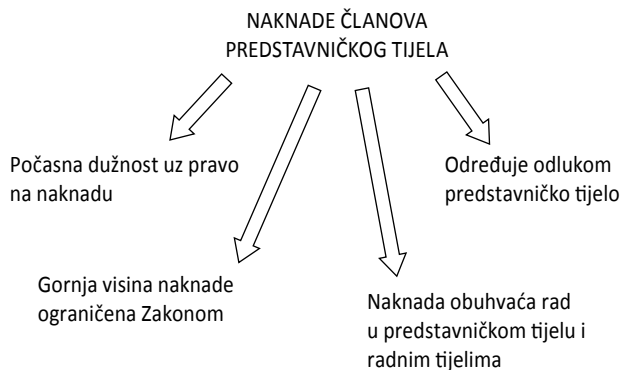
vanje – utvrđuje i predlaže dnevni red sjednica, brine o postupku donošenja odluka i općih akata, usklađuje rad radnih tijela, potpisuje odluke i akte koje donosi predstavničko tijelo, odnosno po prirodi svoje dužnosti ima više posla i obveza³.

Slijedom navedenih zakonskih odredbi, pravo na naknadu obuhvaća, odnosno propisano je, kao što je navedeno, **za sudjelovanje u radu predstavničkog tijela i radnih tijela predstavničkog tijela** koje osniva samo predstavničko tijelo u svrhu pripreme odluka iz njegovog djelokruga.

Dakle, članovi predstavničkog tijela ostvaruju pravo na naknadu, a čiju vrstu, iznos, način obračuna i isplate određuje predstavničko tijelo svojim općim aktom te se pravo na naknadu za sudjelovanje na sjednicama predstavničkog tijela može propisati samo i isključivo za članove tog tijela.

Samo predstavničko tijelo donosi opći akt – odluku o naknadama, u kojoj se utvrđuje visina naknade (uzimajući u obzir zakonska ograničenja) te kojom se također utvrđuje način isplate naknada – u paušalnom iznosu na mjesečnoj razini, po održanoj sjednici predstavničkog tijela, po prisutnosti na sjednici, kombinirano ili drugo.

Stoga, način na koji će pojedina jedinica obračunavati naknade ovisi o samoj jedinici, odnosno kako to ona samostalno regulira svojim aktom⁴. Ono što je važno naglasiti je da utvrđene naknade za sudjelovanje u radu predstavničkog tijela i njegovih radnih tijela, kako za članove predstavničkog tijela, tako i za predsjednika i potpredsjednika toga tijela, na godišnjoj razini ne prelaze iznose propisane člankom 31. stavkom 1. i 2. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Treba istaknuti da je osnovna namjera zakonodavca pri izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi iz 2020. godine, u dijelu koji se tiče naknada članova predstavničkih tijela, u prvom redu bila limitiranje iznosa naknada. Glavna intencija je bila ograničavanje maksimalnog iznosa naknada i njihovog ujednačavanja prema demografskoj veličini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

³ Mišljenje Ministarstva pravosuđa i uprave u predmetu KLASA: 024-04/22-01/14, od 17. kolovoza 2022.

⁴ O navedenim pitanjima jedinice, odnosno njihova predstavnička tijela su i do sada samostalno odlučivala, jedina razlika je u odnosu na zakonom utvrđene limite, odnosno gornje granice dopuštene visine naknada.

3. Radna tijela predstavničkog tijela

Odredbom članka 35. točke 3. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, propisano je da predstavničko tijelo, između ostalog, osniva radna tijela te bira i razrješuje članove tih tijela. Člankom 38. istog Zakona, propisano je da predstavničko tijelo jedinice osniva stalne ili povremene odbore i druga radna tijela u svrhu pripreme odluka iz njegovog djelokruga, a sastav, broj članova, djelokrug i način rada tih tijela utvrđuju se poslovnikom ili posebnom odlukom o osnivanju radnog tijela.

U skladu s navedenim odredbama, predstavničko tijelo jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave ovlašteno je osnovati radna tijela – odbore i druga radna tijela u svrhu pripreme odluka iz njegovog djelokruga (odlučuje o broju radnih tijela, području za koje se osniva i sl.), te njihov sastav, djelokrug i način rada urediti poslovnikom o radu ili posebnom odlukom o osnivanju radnog tijela.

Sukladno navedenoj zakonskoj odredbi, pravo na naknadu imaju članovi predstavničkog tijela za sudjelovanje u radu predstavničkog tijela i za sudjelovanje u radu radnih tijela predstavničkog tijela koje osniva samo predstavničko tijelo u svrhu pripreme odluka iz njegovog djelokruga. Radno tijelo predstavničkog tijela ima ovlast predlaganja, proučavanja, razmatranja i pripremanja prijedloga odluka i drugih akata iz djelokruga predstavničkog tijela za potrebe tog tijela, a koje su mu povjerene općim aktom jedinice.

Međutim, u praksi se pojavio čitav niz različitih situacija i pitanja, od utvrđivanja naknada za rad u raznim drugim tijelima osnovanim po različitim osnovama, mogućnosti utvrđivanja naknada za rad u povjerenstvima i drugim stručnim radnim tijelima koje osniva predstavničko tijelo, a takvo radno tijelo nije određeno kao radno tijelo predstavničkog tijela, mogućnosti osnivanja „podtijela“, odnosno radnih tijela nižeg ranga unutar samih radnih tijela koja bi obavljala iste poslove koji spadaju u djelokrug radnog tijela (koje bi primjerice osnivalo radno tijelo), utvrđivanje naknada za predsjednike klubova vijećnika u predstavničkom tijelu, utvrđivanja naknada za radne sastanke predsjednika predstavničkog tijela i izvršnog tijela i drugo. Ukratko, pojavio seniz slučajeva gdje postupanje nije predviđeno i utvrđeno zakonom.

Pri tome se ističe da Zakon ne predviđa mogućnost osnivanja povjerenstava ili drugih stručnih radnih tijela predstavničkog tijela koja „ne bi bila određena kao radna tijela predstavničkog tijela“, a koja bi obavljala iste poslove koji inače spadaju u djelokrug radnog tijela ili bi obavljala poslove koji se ne odnose na pripremu konkretnih odluka iz djelokruga predstavničkog tijela. Isto tako, Zakon ne predviđa mogućnost osnivanja „podtijela“, odnosno radnih tijela nižeg ranga unutar samih radnih tijela (niti daje ovlast za njihovo osnivanje radnom tijelu), a koja bi obavljala iste poslove koji inače spadaju u djelokrug radnog tijela, niti osnivanje raznih povjerenstava koja bi utvrđivala činjenice o pitanjima koja se odnose na rad tijela jedinice i javnih službi ili za utvrđivanje činjenica o drugim pitanjima, a ne

odnose se na pripremu konkretnih odluka iz djelokruga predstavničkog tijela, slijedom čega se ne bi mogla propisati ni posebna naknada za rad u takvim tijelima. U navedenom slučaju ne misli se na radna tijela koja se osnivaju po posebnim propisima kojima je utvrđen sastav, način osnivanja, prava i drugo, kao što je primjerice slučaj s vijećem za davanje koncesijskog odobrenja na pomorskom dobru⁵.

Bitno je još jednom istaknuti da Zakon jasno propisuje pravo na naknadu za rad u predstavničkom tijelu i njegovim radnim tijelima koja se osnivaju radi pripreme odluka iz djelokruga predstavničkog tijela te da se utvrđuje gornji limit **ukupne** godišnje neto naknade po članu predstavničkog tijela za rad u predstavničkom tijelu i svim njegovim radnim tijelima⁶.

Utvrđivanjem „novih“ naknada za rad u raznim drugim tijelima osnovanim po različitim osnovama i od strane drugih tijela (osim predstavničkog tijela), kao i utvrđivanjem naknada za druge „funkcije“ -kao što su predsjednici klubova vijećnika u predstavničkom tijelu, utvrđivanjem naknada za radne sastanke i druge slične situacije, bila bi dovedena u pitanje svrha odredbe članka 35.a Zakona, čija je intencija upravo ujednačavanje u određivanju naknada članovima predstavničkih tijela te utvrđivanje gornje granice dopuštenih iznosa naknada koje svojom odlukom utvrđuju predstavnička tijela jedinica. Osim toga, takvo uređenje predstavljalo bi izbjegavanje zakonskih odredaba, te se treba voditi time kako ne bi bila dovedena u pitanje svrha samog Zakona, odnosno navedeno ne bi bilo protivno smislu i svrsi zakonskih odredaba⁷.

Stoga, ukupna naknada za rad u predstavničkom tijelu i njegovim radnim tijelima (zajedno) po članu predstavničkog tijela na godišnjoj razini ne može prijeći gornju granicu propisanu člankom 35.a Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Što se tiče vanjskih članova radnih tijela predstavničkog tijela, oni ostvaruju pravo na naknadu kao i članovi tih tijela koji se biraju/imenuju iz reda članova predstavničkog tijela.

Što se tiče pitanja naknade troškova za dolazak na sjednice predstavničkog tijela i sjednice radnih tijela predstavničkog tijela, tu se prvenstveno misli na članove županijskih skupština, budući da oni moraju dolaziti na sjednice u sjedište županije iz mjesta u županiji koja mogu biti znatno udaljena: kao prvo ističe se da je član predstavničkog tijela izabran na mandat i dužnost obavlja počasno i za to ne prima plaću, te član predstavničkog tijela ima pravo na naknadu u skladu s odlukom predstavničkog tijela. Osim

toga, Zakon ne predviđa druga materijalna prava članova predstavničkog tijela.

Uz navedeno se ne isključuje pravo na naknadu stvarno ostvarenih troškova ako su ti troškovi zaista nastali pri obavljanju dužnosti člana predstavničkog tijela (primjerice stvarni troškovi prijevoza), na način kako to uredi sama jedinica. Međutim, isto nije predmet regulacije Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi koji propisuje pravo na naknadu članu predstavničkog tijela. Ostali troškovi nisu predmet tog Zakona, već su predmet poreznih i drugih propisa, o kojima prilikom isplate takvih naknada tj. troškova treba voditi računa.

4. Ostali slučajevi iz prakse

U praksi se pojavilo niz drugih pitanja vezanih uz naknade, pa tako i pitanje ostvarivanja prava na naknadu službenika koji sudjeluju u radu na sjednici predstavničkog tijela te su pojedine jedinice takve naknade predvidjele u svojim općim aktima. U pogledu navedenog, ističe se da isto nije pravilan i zakonit način postupanja.

Naime, sukladno odredbama članka 56. stavaka 1. i 2. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, upravne, stručne i ostale poslove u tijelima jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave obavljaju službenici i namještenici. Službenici obavljaju upravne i stručne poslove iz djelokruga tijela u kojem rade, a namještenici obavljaju prateće i pomoćne poslove.

Slijedom toga, službenici stručnih službi jedinice obavljaju upravne i stručne poslove u stručnim službama te za svoj rad primaju plaću. U navedene poslove ubraja se, između ostalog, i pomoć predsjedniku predstavničkog tijela u organiziranju i provođenju sjednica predstavničkog tijela.

U vezi prisustvovanja službenika stručnih službi jedinice lokalne samouprave sjednicama predstavničkog tijela te jedinice, ističe se da stručne službe jedinice u okviru svojih poslova pružaju i svu potrebnu pomoć predsjedniku i članovima predstavničkog tijela kako bi vijećnici mogli ostvariti prava zajamčena zakonom i općim aktima jedinice.

Prisutnost službenika stručnih službi jedinice sjednicama predstavničkog tijela, i to radi pružanja stručne pomoći predsjedniku i članovima predstavničkog tijela prilikom održavanja sjednice, predstavlja obvezu koja proizlazi iz same službe koju službenik obavlja te se prava koja proizlaze s te osnove uređuju općim aktima jedinice (kao što je primjerice mogućnost preraspodjele radnog vremena ili prekovremeni rad radi obavljanja poslova izvan redovnog radnog vremena)⁸ te u skladu s posebnim propisom - Zakonom o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi⁹.

Isto tako, želi se skrenuti pozornost da s naknadom za rad u predstavničkom tijelu i njegovim radnim tijelima ne treba dovoditi u vezu naknade koje se ostvaruju za rad u

⁵ Navedeno vijeće osniva se temeljem Uredbe o postupku davanja koncesijskog odobrenja na pomorskom dobru, NN br. 36/04, 63/08, 133/13 i 63/14.

⁶ Pri tome se ističe da Zakon ne radi razliku između članova radnih tijela predstavničkog tijela imenovanih iz redova predstavničkog tijela i onih koji nisu članovi predstavničkog tijela te da je Zakon prepustio način osnivanja, sastav, broj članova, djelokrug i način rada radnih tijela uređenju od strane same jedinice njenim poslovnikom ili posebnom odlukom o osnivanju radnog tijela.

⁷ Navedeni stav zauzelo je Ministarstvo pravosuđa i uprave u svojim odgovorima: KLASA: 023-01/21-01/28, KLASA: 023-01/21-01/384 i drugim.

⁸ Navedeni stav zauzelo je Ministarstvo pravosuđa i uprave u odgovoru KLASA: 023-01/21-01/523

⁹ NN, br. 28/10

obicima mjesne samouprave, odnosno koje imaju predsjednik i članovi vijeća mjesnih odbora za sudjelovanje u radu vijeća mjesnog odbora, jer se tu radi o sasvim drugim tijelima (ne o radnim tijelima predstavničkog tijela).

Sukladno odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, mjesna samouprava u cijelosti spada u djelokrug jedinica lokalne samouprave, stoga i sva pitanja glede mjesne samouprave spadaju u samoupravni djelokrug jedinice - općina i gradova, sukladno odredbama članaka 57., 58., 59. i 61. toga Zakona. Jedinice lokalne samouprave samostalne su u odlučivanju o svim pitanjima vezanim uz mjesnu samoupravu u skladu sa zakonom i svojim općim aktima, pa tako i o pitanjima naknada predsjednika i članova vijeća mjesnih odbora.

S druge strane, treba istaknuti da predsjednik ili članovi vijeća mjesnog odbora, ukoliko prisustvuju na sjednici predstavničkog tijela (općinskog ili gradskog vijeća), ne ostvaruju pravo na naknadu za prisutnost/sudjelovanje na sjednici predstavničkog tijela jedinice, na koju ostvaruju pravo samo članovi predstavničkog tijela, odnosno u tom slučaju vijećnici općinskog ili gradskog vijeća.

Također, s naknadom za rad u predstavničkom tijelu i njegovim radnim tijelima ne treba dovoditi u vezu naknade koje imaju članovi u upravnim tijelima ustanova (kao i trgovačkim društvima) kojima je jedinica osnivač, primjerice školskom odboru, upravnom vijeću dječjeg vrtića i sl., jer se tu radi o sasvim drugim tijelima (također ne o radnim tijelima predstavničkog tijela), koja su osnovana po posebnim zakonskim propisima, a kojima je propisan njihov sastav, način imenovanja članova i drugo.

Skreće se pozornost i na izvršno tijelo jedinice koje također ne ostvaruje pravo na naknadu za prisutnost na sjednicama predstavničkog tijela jedinice.

Uz to, sukladno članku 37. stavku 2. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, sjednicama predstavničkog tijela treba prisustvovati općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan te njihov zamjenik, a što se podrazumijeva s obzirom da su oni predlagatelji većine akata koji se donose na sjednicama.

Što se tiče radnih tijela izvršnog tijela, bitno je istaknuti da Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ne propisuje osnivanje radnih tijela izvršnog tijela niti naknade za takva tijela, te se odredbe članka 31. a Zakona ne odnose na ista.

5. Prava koje ostvaruje izvršno tijelo

Prava lokalnih dužnosnika, odnosno općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika uređena su Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Sukladno članku 90. toga Zakona, općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici odlučit će hoće li dužnost na koju su izabrani obavljati profesionalno. Ako tako ne postupe, smatra se da dužnost obavljaju volonterski.

Odredbom članka 90.a istoga Zakona propisano je da općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihovi zamjenici

koji dužnost obavljaju profesionalno, za vrijeme profesionalnog obavljanja dužnosti ostvaruju pravo na plaću i druga prava iz rada, a vrijeme obavljanja dužnosti uračunava im se u staž osiguranja, dok osobe koje dužnost obavljaju volonterski imaju pravo na naknadu za rad. Osnovna mjerila za određivanje plaće, odnosno naknade za rad, kao i druga prava vezana uz profesionalno obnašanje dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovih zamjenika određuju se posebnim zakonom, a taj posebni zakon koji uređuje navedena pitanja je Zakon o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Važeći zakoni koji uređuju prava, obveze i odgovornosti lokalnih dužnosnika (prvenstveno Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i Zakon o plaćama u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi), osim prava na plaću župana, gradonačelnika, općinskog načelnika i njihovih zamjenika koji dužnost obavljaju profesionalno i staž osiguranja, kao i prava na naknadu za rad ako dužnost obavljaju volonterski, ne propisuju druga prava za lokalne dužnosnike.

Navedena prava lokalnih dužnosnika proizlaze iz prava tih osoba izabranih na dužnost u jedinici lokalne samouprave, a ne iz službeničkog statusa.

Naime, obavljanje dužnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovog zamjenika nije isto što i rad na službeničkom radnom mjestu, niti se s istim može izjednačiti po bilo kojoj osnovi, već su to dužnosti na koju je općinski načelnik, gradonačelnik, župan i njihov zamjenik izabran na lokalnim izborima, u skladu sa zakonom.

Lokalni dužnosnici niti se primaju i raspoređuju u službu rješenjem, niti sklapaju ugovor o radu, već obnašaju dužnost temeljem rezultata provedenih izbora.

Stoga, prava koja imaju službenici, primjerice prava iz kolektivnih ugovora, ne mogu se odnositi na dužnosnike, neovisno o tome obavljaju li svoju dužnost profesionalno ili bez zasnivanja radnog odnosa.

Isto tako, vezano uz pojedina materijalna prava, naglašava se da je nesporno da lokalni dužnosnici, osim zakonom utvrđenog prava na plaću i staž osiguranja, imaju pravo na naknadu stvarnih materijalnih troškova nastalih u vezi s obnašanjem dužnosti, što bi bili npr. putni i drugi troškovi nastali u vezi s obnašanjem dužnosti (troškovi prijevoza, dnevnicu za službeno putovanje), kao i neka druga prava, primjerice pravo na korištenje službenog automobila, pri čemu bi takva prava lokalnih dužnosnika u vezi s obnašanjem dužnosti jedinica trebala urediti zasebnim aktom.

Pri tome je bitno istaknuti da na dužnosnike koji su izabrani i dužnost obavljaju za vrijeme trajanja mandata nisu primjenjiva sva pravila koja se odnose na službenike u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, kao što je primjerice plaćeni i neplaćeni dopust, regres, jubilarna nagrada, otpremnina.

Što se tiče drugih prava iz rada osoba koje profesionalno obavljaju dužnost općinskog načelnika, gradonačelnika,

župana i njihovog zamjenika (lokalnih dužnosnika), ta prava posebnim zakonima nisu propisana, a naročito je važno naglasiti da se ona ne mogu poistovjetiti s pravima službenika, a ni s pravima radnika iz radnog odnosa¹⁰.

Prethodno izneseno potvrdio i Visoki upravni sud Republike Hrvatske u presudi Poslovni broj: Usoz-57/14-6 („Narodne novine“, broj 36/15).

6. Zakonitost odluke o naknadama članova predstavničkog tijela

Sukladno zakonu i stavovima iznesenim u ovom članku, opći akti, odnosno odluke koje donose predstavnička tijela, a kojima se reguliraju pitanja vezana uz naknade članova predstavničkih tijela, trebaju biti usklađene s mjerodavnim zakonskim odredbama. U protivnome mogu biti obustavljene od primjene. Također, predmetne odluke dostavljaju se na nadzor zakonitosti nadležnom tijelu državne uprave, sukladno članku 79. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Sukladno navedenom članku 79. Zakona, nadzor zakonitosti općih akata¹¹ predstavničkih tijela općina, gradova i županija obavljaju nadležna tijela državne uprave u svom djelokrugu, propisana je obveza predsjednika predstavničkog tijela za dostavu općih akata i to tako da je opći akt,

zajedno s izvatkom iz zapisnika koji se odnosi na postupak donošenja općeg akta propisan statutom i poslovnikom, u roku od 15 dana od dana donošenja općeg akta.

Kad nadležno tijelo državne uprave izvrši nadzor nad zakonitošću općeg akta, ako utvrdi određene nepravilnosti u općem aktu, može predstavničkom tijelu jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave dati uputu za postupanje, odnosno za uklanjanje uočenih nedostataka u propisanom roku. Naime, kad nadležno tijelo državne uprave ocijeni da je opći akt u suprotnosti s Ustavom i zakonom ili ako su u postupku donošenja općeg akta počinjene nepravilnosti, bez odgode će dati uputu predstavničkom tijelu da u roku od 15 dana od primitka upute otkloni uočene nedostatke¹². Ukoliko predstavničko tijelo ne postupi po uputi nadležnog tijela državne uprave i ne otkloni nedostatke u propisanom roku, nadležno tijelo državne uprave donosi odluku o obustavi od primjene općeg akta ili pojedinih odredaba općeg akta, koja mora biti obrazložena (članak 80. Zakona). Odluku o obustavi nadležno tijelo državne uprave dužno je donijeti u roku od 60 dana od isteka roka u kojem je predstavničko tijelo trebalo otkloniti uočene nedostatke.

Ovakvim propisivanjem daje se mogućnost otklanjanja nedostataka u općem aktu, prije nego akt bude obustavljen od primjene, te u slučaju usklađenja akta s mjerodavnim zakonskim odredbama neće doći do obustave od primjene, a posljedično i ocjene zakonitosti općeg akta pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

¹⁰ Navedeni stav iznijelo je Ministarstvo pravosuđa i uprave u odgovoru KLASA: 023-01/21-01/502

¹¹ Opći akt treba biti objavljen u službenom glasilu jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave, te postupak objave ne treba vezati uz postupak nadzora zakonitosti općeg akta i pri tome „čekati“ s objavom dok se ne provede postupak nadzora. Naime, sukladno *Rješenju Visokog upravnog suda Poslovni broj: Usoz-324/2013-5 i drugih, opći akt koji nije objavljen i nije stupio na snagu ne može biti predmetom ocjene zakonitosti u upravnom sporu te sud takve zahtjeve, u smislu odredbe članka 85. st. 1. toč. 1. Zakona o upravnim sporovima, odbacuje kao nedopuštene.*

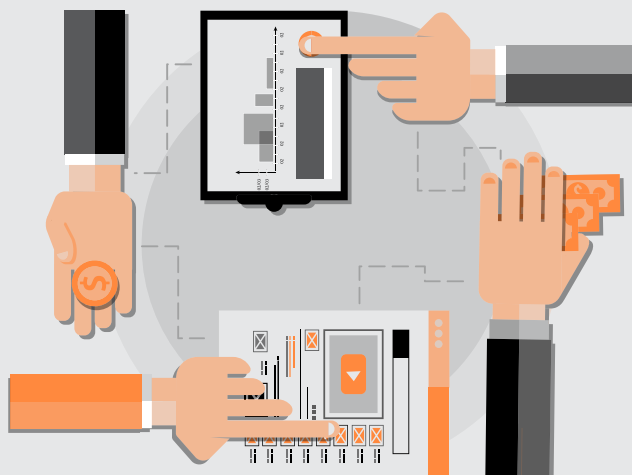
¹² Primjenjuje se temeljno pravno načelo da propisi (kao i akti) nižega ranga moraju biti u skladu s propisima višeg ranga, a to znači da akti koje donose tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju biti u skladu s propisima višeg ranga, odnosno zakonskim i podzakonskim propisima kojima je regulirana materija na koju se akt odnosi.

DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

Dug za komunalnu naknadu – položaj pravnih slijednika

Desanka Sarvan*

U neposrednoj provedbi Zakona o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov. br. 68/18, 110/18 i 32/20) postavljeno je pitanje jesu li nasljednici obvezni platiti dug komunalne naknade iza ostavitelja te kako specificirati njihove obveze u rješenju o komunalnoj naknadi. Na to pitanje odgovara i pravni okvir obrazlaže autorica članka u nastavku.

1. Primjena općeg poreznog zakona¹

Jedna od značajnih novina koje je donio novi Zakon o komunalnom gospodarstvu

(Nar. nov. br. 68/18, 110/18 i 32/20 – u daljnjem tekstu ZKG/18-20) u odnosu na raniji Zakon o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov. br. 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 144/12, 94/13, 153/13, 147/14 i 36/15 – u daljnjem tekstu: ZKG/95-15) jest primjena Općeg poreznog zakona (Nar. nov. br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20 – u daljnjem tekstu: OPZ) kao postupovnog zakona, kako na rješenje o ovrsi, tako i na rješenje o utvrđivanju komunalne naknade.

Naime, ranijim zakonom bilo je stavkom 5. članka 20. ZKG/95-15 propisano da se samo rješenje o ovrsi komunalne naknade donosi primjenom odredbi OPZ-a, dok isto nije bilo propisano za postupak utvrđivanja obveze komunalne naknade. Taj je stavak glasio: „Izvršno rješenje o komunalnoj naknadi izvršava upravno tijelo iz stavka 2. ovoga članka u postupku i na način određen propisima o prisilnoj naplati poreza na dohodak, odnosno dobit.“

Slijedom navedenog, kako za upravni postupak utvrđivanja obveze komunalne naknade nije bilo propisano da se primjenjuju odredbe OPZ-a, postupak utvrđivanja obveze komunalne naknade provodio se prema Zakonu o općem upravnom postupku (Nar. nov. br. 47/09 i 110/21).

Iz navedenog su proizlazile značajne pravne posljedice, naročito na rok zastare obveze komunalne naknade koji se prema člancima 216 i 226. Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov. br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18 i 126/21) računao kao trogodišnji rok.

Novim ZKG/18-20 propisano je da se OPZ primjenjuje kako u postupcima ovrhe komunalne naknade tako i u postupcima utvrđivanja obveze komunalne naknade. Tako stavak 3. članka 100. ZKG/18-20 glasi: „Rješenje o komunalnoj naknadi donosi se i ovršava u postupku i na način propisan zakonom kojim se uređuje opći odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela koja primjenjuju propise o po-

rezima i drugim javnim davanjima, ako ovim Zakonom nije propisano drukčije.“

2. Položaj pravnih slijednika

OPZ u članku 24. sadrži odredbe o pravnom položaju nasljednika.

Tako je tim člankom propisano da univerzalni pravni slijednik u cijelosti preuzima

pravni položaj pravnog prednika, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni pravnom predniku. Nasljednici su dužni platiti obveze iz porezno-dužničkog odnosa do visine vrijednosti naslijeđene imovine, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni ostavitelju. Vrijednost naslijeđene imovine utvrđuje porezno tijelo na osnovi tržišnih cijena, stoga je riješeno kao u točki 1. ovog rješenja.

Nadalje, prema članku 2. Zakona o izmjenama i dopunama Općeg poreznog zakona (Nar. nov. br. 121/19) od dana smrti poreznog obveznika do trenutka izvršnosti rješenja o pravnim slijednicima ne teče zastara za dug ostavitelja u trenutku smrti.

Jedno od pitanja koja se postavljaju s time u vezi jest pitanje može li nadležno upravno tijelo nasljednike obvezati komunalnom naknadom za razdoblje poslije izvršnosti rješenja o nasljeđivanju, kada se nasljednici nisu javili upravnom tijelu da su sada oni vlasnici nekretnine i da podliježu obvezi plaćanja komunalne naknade. To je načelno pitanje može li se komunalna naknada zadužiti nasljednicima za ranije razdoblje u kojem pravni prednik nije više bio obveznik jer je umro, a nasljednici se nisu pravovremeno legitimirali kao obveznici, odnosno pitanje može li se komunalna naknada zadužiti retrogradno.

Naime, stavak 4. članka 94. ZKG/18-20 propisuje da ako obveznik plaćanja komunalne naknade ne prijavi obvezu plaćanja komunalne naknade, promjenu osobe obveznika ili promjenu drugih podataka bitnih za utvrđivanje obveze plaćanja komunalne naknade u propisanom roku, dužan je platiti komunalnu naknadu od dana nastanka obveze.

Obveza plaćanja komunalne naknade nastaje:

1. danom izvršnosti uporabne dozvole odnosno danom početka korištenja nekretnine koja se koristi bez uporabne dozvole

* Dr.sc.Desanka Sarvan, dipl.iur., Pula

¹ NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20

2. danom sklapanja ugovora kojim se stječe vlasništvo ili pravo korištenja nekretnine
3. danom pravomoćnosti odluke tijela javne vlasti kojim se stječe vlasništvo nekretnine te
4. danom početka korištenja nekretnine koja se koristi bez pravne osnove.

Prema članku 108. OPZ-a pravo i obveze poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pravo i obveza poreznog tijela na naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe te pravo poreznog obveznika na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe zastarijeva za šest godina računajući od dana kada je zastara počela teći. Zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata počinje teći istekom godine u kojoj je nastala porezna obveza. Nastanak porezne obveze propisan je posebnim poreznim zakonima.

Slijedom navedenog, smatramo da se kod utvrđivanja obveze komunalne naknade može obuhvatiti raniji period prije donošenja rješenja o utvrđivanju komunalne naknade, ali ne duži od šest godina u kojem roku zastarijeva pravo na utvrđivanje obveze komunalne naknade.

Primjer: Rješenje o utvrđivanju komunalne naknade nasljednicima

REPUBLIKA HRVATSKA

ŽUPANIJA _____

Općina _____

Jedinstveni upravni odjel

KLASA: UP/I-363-03/___-01/68

URBROJ: 2109/01-06-___-1

_____, 14. ožujka _____. godine

Jedinstveni upravni odjel Općine _____ (OIB _____), na osnovi stavka 1. članka 100. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov. br. 68/18, 110/18 i 32/20) te članka 8. Odluke o ustrojstvu Jedinstvenog upravnog odjela Općine _____ (Službene novine Općine _____ br. 7/___), u upravnom postupku pokrenutom po službenoj dužnosti, u predmetu utvrđenja visine komunalne naknade Petrić Peri iz _____, Zadarska 17, donio je

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da je Petrić Pero iz _____, Zadarska 17. (OIB _____) proglašen nasljednikom iza pok. Antić Ante iz Pazina, Trgovačka 18 (OIB _____) te je dužan podmiriti dug komunalne naknade ostavitelja u ukupnom iznosu od _____ kn prema rješenju o ovrši komunalne naknade KLASA _____ URBROJ _____ od 17. lipnja 2020 godine.

2. Obvezniku komunalne naknade Petrić Peri iz _____, Zadarska 17. (OIB _____) određuje se visina komunalne naknade u _____ godini i nadalje, u ukupnom mjesečnom iznosu od _____ kn, za stambeni prostor u Pazinu, Trgovačka 18. površine 92 m² u 3. zoni u iznosu od ___ kn/m², odnosno ukupno ___ kn mjesečno.

3. Godišnji iznos komunalne naknade za nekretninu iz točke 2. ovog rješenja iznosi _____ kn.

4. Obveznik je dužan platiti dug komunalne naknade prednika iz točke 1. ovog rješenja i iznose komunalne naknade od dana smrti ostavitelja do donošenja ovog rješenja za razdoblje od _____ godine do _____ godine u ukupnom iznosu od _____ kn u roku od 15 dana od izvršnosti ovog rješenja

5. Obveza komunalne naknade po ovom rješenju obračunava se od dana donošenja ovog rješenja nadalje, te je istu obveznik dužan plaćati uplatom mjesečnog iznosa komunalne naknade navedenog u točki 2. ovog rješenja na žiro - račun Općine _____ (OIB _____) broj _____, svakog mjeseca do 15 - tog dana u mjesecu.

6. U slučaju izmjene vrijednosti boda za izračun visine komunalne naknade donijeti će se novo rješenje o visini komunalne naknade.

Obrazloženje:

Odredbom stavka 1. članka 92. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov. br. 68/18, 110/18 i 32/20) propisana je obveza plaćanja komunalne naknade vlasnika, odnosno korisnika stambenog prostora, garažnog prostora, poslovnog prostora, građevinskog zemljišta koje služi obavljanju poslovne djelatnosti i neizgrađenog građevinskog zemljišta koje se nalazi na području na kojem se najmanje obavljaju komunalne djelatnosti održavanja nerazvrstanih cesta i održavanja javne rasvjete te koje je opremljeno najmanje pristupnom cestom, niskonaponskom električnom mrežom i vodom, prema mjesnim prilikama, te čini sastavni dio infrastrukture jedinice lokalne samouprave.

Prema članku 91. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov. br. 68/18, 110/18 i 32/20) komunalna naknada je novčano javno davanje koje se plaća za održavanje komunalne infrastrukture. Komunalna naknada je prihod proračuna jedinice lokalne samouprave koji se koristi za financiranje održavanja i građenja komunalne infrastrukture, a može se na temelju odluke predstavničkog tijela jedinice lokalne samouprave koristiti i za financiranje građenja i održavanja objekata predškolskog, školskog, zdravstvenog i socijalnog sadržaja, javnih građevina sportske i kulturne namjene te poboljšanja energetske učinkovitosti zgrada u vlasništvu jedinice lokalne samouprave, ako se time ne dovodi u pitanje mogućnost održavanja i građenja komunalne infrastrukture.

U provedenom upravnom postupku ovo je upravno tijelo utvrdilo da je Petrić Pero iz _____, Zadarska 17. (OIB _____) proglašen nasljednikom iza pok. Antić Ante iz Pazina, Trgovačka 18 (OIB _____) te je prema rješenju o nasljeđivanju broj _____ od _____ nasljedio stan u Pazinu, Trgovačka 18. površine 92 m².

Prema članku 24. Općeg poreznog zakona (Nar. nov. br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 42/20), koji se prema stavku 3. članka 100. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov. br. 68/18, 110/18 i 32/20) primjenjuje na postupak utvrđivanja visine komunalne naknade, univerzalni pravni slijednik u cijelosti preuzima pravni položaj pravnog prednika, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni pravnom predniku. Nasljednici su dužni platiti obveze iz porezno-dužničkog odnosa do visine vrijednosti naslijeđene imovine, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni ostavitelju. Vrijednost naslijeđene imovine utvrđuje porezno tijelo na osnovi tržišnih cijena, stoga je riješeno kao u točki 1. ovog rješenja.

Predmetna nekretnine nalazi se u četvrtoj zoni, u naselju _____, u kojem je slijedom članka 3. Odluke o komunalnoj naknadi Općine _____ (Službene novine Općine _____ broj 6/____), određena obveza plaćanja komunalne naknade, za koju se ima primijeniti obračunski koeficijent zone 0,50.

Vrijednost boda kao osnovica za obračun iznosi od _____ kn/m², sukladno Odluci o vrijednosti boda za komunalnu naknadu _____ (Službene novine Općine _____ broj 6/____).

Množenjem obračunskih koeficijenata i vrijednosti boda $Kz \times Kn \times B$, sukladno odredbi stavka 2. članka 99. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Nar. nov. br. 68/18, 110/18 i 32/20), utvrđena je visina komunalne naknade mjesečno u iznosu od _____ kn/m² sa dospijećem od datuma smrti ostavitelja od 1. srpnja 2020. pa nadalje.

Uputa o pravnom lijeku:

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba osobno ili putem pošte preporučeno u roku od 30 dana od dana primitka istoga, Upravnom odjelu za prostorno uređenje i komunalno gospodarstvo Županije _____, a putem ovog upravnog odjela neposredno ili putem pošte preporučeno, a može se izjaviti na zapisnik i podnijeti u kvalificiranom elektroničkom obliku.

Uz žalbu potrebno je priložiti 50,00 kuna upravnih pristojbi, sukladno Tbr 3. Uredbe o tarifi upravnih pristojbi (Nar. nov. br. 92/21, 93/21-ispr, 95/21-ispr.).

Dostaviti: Viši upravni savjetnik:

1. Petrić Pero iz _____, ime, prezime, potpis, pečat
Zadarska 17. (OIB _____)
2. računovodstvo – ovdje
3. pismohrana

Ovo je rješenje izvršno
sukladno st. 2. čl. 133. ZUP-a
dana _____

službena osoba:
ime i prezime, potpis, pečat

PRETPLATE NA
tim4pinmagazin

SU U TIJEKU NA
www.tim4pin.hr

e-mail

centar@tim4pin.hr
pitajcentar@tim4pin.hr

telefoni

01/5531-755
099/3037-677

Posljedice nedonošenja proračuna za 2023. godinu

Katarina Serdar*

Približavanjem kraja godine započinju aktivnosti oko pripreme prijedloga proračuna za sljedeću godinu. Općinski načelnici, gradonačelnici i župani dužni su utvrditi prijedlog proračuna te ga predložiti predstavničkom tijelu koje ga treba usvojiti. U slučaju ne postupanja pojedinog tijela, bilo izvršnog kao ovlaštenog predlagatelja proračuna, bilo predstavničkog tijela kao ovlaštenog donositelja proračun, moguće je da proračun ne bude donesen u zakonskom roku. U ovom tekstu obrađuju se zakonske odredbe koje reguliraju posljedice ne donošenja proračuna.

1. Uvod

Procedura donošenja proračuna obuhvaća faze pripreme, predlaganja i prihvaćanja proračuna na koje se nastavlja faze izvršavanja proračuna i kontrole njegova izvršavanja. Postupak donošenja proračuna može se tako podijeliti u nekoliko etapa:

- Izrada nacrt prijedloga proračuna
- Rasprava i usvajanje prijedloga proračuna
- Izvršavanje proračuna
- Proračunski nadzor i revizija.

Predlaganje i usvajanje proračuna su posebno osjetljive faze u proračunskom procesu. Ne donošenje proračuna u zakonom propisanom roku svakako ima vrlo značajne posljedice za lokalnu jedinicu.

Postupak planiranja, izrade, donošenja i izvršavanja proračuna uređen je **Zakonom o proračun**.¹ Učinci i posljedice ne donošenja proračuna utvrđeni su **Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi** (dalje u tekstu: ZLP(R)S).² U ovom članku prikazat će se posljedice ne donošenja proračuna sukladno važećim zakonskim odredbama te navesti ovlasti povjerenika Vlade Republike Hrvatske koji se u tom slučaju imenuje.

2. Predlaganje i donošenje proračuna

Proračun je temeljni financijski akt jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. ZLP(R)S kao sustavni propis jasno definira tko je ovlašten predlagatelj proračuna: općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan te tko je njegov ovlašten donositelj: općinsko odnosno gradsko vijeće i županijska skupština. Ovakva podjela ovlasti je u skladu sa temeljnim uređenjem u kojem je isključiva ovlast izvršnog tijela predlaganje općih akata, a predstavničkog tijela donošenje općih akata.

Planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna uređeno je **Zakonom o proračunu**. Sukladno članku 40. Zakona o proračunu upravno tijelo jedinice nadležno za financije izrađuje nacrt proračuna te ga dostavlja općinskom načelniku, gradonačelniku, odnosno županu koji utvrđuje prijedlog proračuna te ga podnosi predstavničkom tijelu na donošenje do 15. studenoga tekuće godine. Temeljem članka 42. istog Zakona predstavničko tijelo donosi proračun do kraja tekuće godine, u roku koji omogućuje primjenu proračuna od 1. siječnja godine za koju se donosi proračun.

Važeće odredbe ZLP(R)S-a jasno utvrđuju obvezu općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana da predloži proračun te je Zakonom propisana posljedica u slučaju ne predlaganja proračuna – to je razrješenje općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

U članku 69. stavku 2. ZLP(R)S-a je izričito propisano da je **općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, kao jedini ovlašteni predlagatelj, dužan utvrditi prijedlog proračuna i podnijeti ga predstavničkom tijelu na donošenje u roku utvrđenom posebnim zakonom**.

Zakonom je nastavno regulirana situacija ne predlaganja proračuna od strane ovlaštenog predlagatelja. Pri tome Zakon prepoznaje i situaciju kada je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan predložio proračun, no u međuvremenu ga je povukao te na taj način onemogućio predstavničkom tijelu njegovo donošenje. U skladu s člankom 69.a ZLP(R)S-a **ako općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan ne predloži proračun predstavničkom tijelu ili povuče prijedlog prije glasovanja o proračunu u cjelini te ne predloži novi prijedlog proračuna u roku koji omogućuje njegovo donošenje, Vlada Republike Hrvatske će na prijedlog tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu razriješiti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i njihovog zamjenika koji je izabran zajedno s njima**. U navedenom slučaju Vlada Republike Hrvatske će imenovati povjerenika za obavljanje poslova iz nadležnosti općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana i raspisati prijevremene izbore za izvršno tijelo sukladno posebnom zakonu.

* Katarina Serdar, dip.iur., Ministarstvo pravosuđa i uprave

¹ NN, br. 144/21

² NN, br. 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst, 137/15 – ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20

Dakle, zbog neizvršavanja svoje obveze predlaganja proračuna, izvršno tijelo će snositi posljedice – ono će biti razriješeno, dok će predstavničko tijelo nastaviti sa svojim radom. U navedenoj situaciji prestat će mandat samo izvršnom tijelu za koje će se raspisati prijevremeni izbori. Postavlja se pitanje koje su obveze novoizabranog izvršnog čelnika u odnosu na proračun? Zakon tako propisuje rok u kojem novi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan treba predložiti proračun za sada već tekuću godinu. **Novo izabrani općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan je temeljem članka 69.a stavka 3. ZLP(R)S-a predložiti predstavničkom tijelu proračun u roku od 45 dana od dana stupanja na svoju dužnost.³ Predstavničko tijelo dužno je donijeti u narednom roku od 45 dana od dana kada ga je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan predložio predstavničkom tijelu.**

Prema članku 69. stavku 3. ZLP(R)S-a predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave donosi proračun u skladu s posebnim zakonom tj. Zakonom o proračunu. **Ako općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan predloži proračun, a predstavničko tijelo ga ne donese te ne donese ni odluku o privremenom financiranju, predstavničko tijelo će biti raspušteno.**

Vlada Republike Hrvatske će temeljem članka 84. točke 8. ZLP(R)S-a, a na prijedlog tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, tj. Ministarstva pravosuđa i uprave raspustiti predstavničko tijelo ako u tekućoj godini ne donese proračun za sljedeću godinu niti odluku o privremenom financiranju te ako ne donese proračun do isteka roka privremenog financiranja (do 31. ožujka), osim u slučaju ako općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan nije predložio proračun, u kojem slučaju će on biti razriješen. Stoga, ako predstavničko tijelo svojim nepostupanjem prouzroči nedonošenje proračuna – izvršno tijelo uredno predloži proračun, a predstavničko tijelo ga ne donese niti donese odluku o privremenom financiranju, posljedice će snositi samo predstavničko tijelo – bit će raspušteno, dok općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan zajedno sa svojim zamjenicima nastavlja obnašati dužnost.

3. Predlaganje i donošenje odluke o privremenom financiranju

Umjesto proračuna, moguće je donijeti odluku o privremenom financiranju. Sukladno članku 44. Zakona o proračunu **ako predstavničko tijelo ne donese proračun prije početka proračunske godine privremeno se, na osnovi odluke o privremenom financiranju, nastavlja financiranje poslova, funkcija i programa tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih proračunskih i izvanproračunskih korisnika, u visini koja je neophodna za njihovo obavljanje i izvršavanje te prava primatelja sredstava proračuna utvrđena zakonima i drugim propisima donesenim na temelju zakona.**

³ U skladu s člankom 91. stavkom 1. Zakona o lokalnim izborima (NN, br. 144/12, 121/16, 98/19, 42/20 i 37/21) općinski načelnik, gradonačelnik i župan te njihovi zamjenici stupaju na dužnost prvog radnog dana koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora.

Dakle, odluku o privremenom financiranju donosi predstavničko tijelo jedinice. Zakonom o proračunu je propisano da u odluci o privremenom financiranju rashodi financirani iz izvora financiranja opći prihodi i primici, doprinosi i namjenski primici, osim sredstava učešća za pomoći, sredstava učešća za zajmove i sredstava refundacija iz pomoći EU-a, planiraju se najviše do 25% ukupno izvršenih rashoda iz ovih izvora financiranja iz posljednjeg objavljenoga godišnjeg izvještaja o izvršenju proračuna. Sredstva učešća za pomoći, sredstva učešća za zajmove i sredstva refundacija iz pomoći EU-a u odluci o privremenom financiranju planiraju se sukladno ugovorenoj dinamici provedbe projekata. Što se tiče rashoda koji se financiraju iz namjenskih i vlastitih prihoda, oni se planiraju najviše do procijenjene visine prenesenih i/ili uplaćenih prihoda. Zakon propisuje i određena ograničenja pa se tako u razdoblju privremenog financiranja ne smiju otvarati nove aktivnosti i projekti, a korisnici ne smiju povećavati broj zaposlenih u odnosu na stanje 31. prosinca prethodne godine. Također, u razdoblju privremenog financiranja proračunski korisnici ne smiju preuzimati nove obveze na teret razdoblja nakon privremenog financiranja, osim obveza za financiranje projekata koji se sufinanciraju iz sredstava Europske unije. Nakon isteka privremenog financiranja, u tom razdoblju ostvareni prihodi i primici te izvršeni rashodi i izdaci uključuju se u proračun sada već tekuće godine.

Donošenje odluke o privremenom financiranju predviđeno je i ZLP(R)S-om. Prema članku 70. ZLP(R)S-a, ako predstavničko tijelo ne donese proračun prije početka proračunske godine privremeno se, a najduže za prva tri mjeseca proračunske godine, na osnovi odluke o privremenom financiranju, nastavlja financiranje poslova, funkcija i programa tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih proračunskih i izvanproračunskih korisnika u skladu s posebnim zakonom. **Odluku o privremenom financiranju donosi do 31. prosinca predstavničko tijelo u skladu s posebnim zakonom (Zakonom o proračunu) i to na prijedlog općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ili povjerenika Vlade Republike Hrvatske te drugog ovlaštenog predlagatelja utvrđenog poslovnikom predstavničkog tijela.**

Kao što je već istaknuto, općinski načelnik, gradonačelnik odnosno župan obavezan je predložiti proračun i to pod prijetnjom razriješenja. Ako kao ovlašteni predlagatelj ne predloži proračun predstavničkom tijelu ili ga predloži pa povuče prijedlog prije glasovanja o proračunu u cjelini te ne predloži novi prijedlog proračuna u roku koji omogućuje njegovo donošenje, bit će razriješen zajedno sa svojim zamjenikom, odnosno zamjenicima koji su izabrani zajedno s njim. Međutim, što se tiče odluke o privremenom financiranju, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan tu odluku nije obavezan predložiti budući da takva obveza ne proizlazi iz mjerodavnih zakonskih odredbi. No, nema nikakve zapreke da ju predloži. Iz članka 84. točke 7. ZLP(R)S-a proizlazi da će predstavničko tijelo biti raspušteno ako u tekućoj godini ne donese proračun za sljedeću godinu niti odluku o privremenom financiranju. To

međutim ne znači da je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan predložiti odluku o privremenom financiranju ako je sukladno zakonu predložio donošenje proračuna. Međutim, kako bi bila ojačana mogućnost donošenja odluke o privremenom financiranju u jedinici u kojoj nije donesen proračun te kako bi se izbjegao automatizam pri raspuštanju predstavničkog tijela u situaciji kada mu donošenje odluke o privremenom financiranju nije ni predloženo, Zakonom su osim općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana ili povjerenika Vlade Republike Hrvatske, kao ovlašteni predlagatelji utvrđeni i drugi ovlašteni predlagatelji određeni poslovníkom konkretnog, predstavničkog tijela. Drugi ovlašteni predlagatelji mogu biti članovi predstavničkog tijela, određeni broj članova predstavničkog tijela, klub članova predstavničkog tijela i sl.

3.1. Odluka o financiranju nužnih rashoda i izdataka

Postavlja se pitanje što ako nakon proteka roka u kojem se jedinica financirala izvršavanjem odluke o privremenom financiranju ne bude donesen proračun. Temeljem članka 44. stavka 10. Zakona o proračunu, ako se do isteka razdoblja privremenog financiranja ne donese proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, financiranje se do donošenja proračuna obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka, na temelju odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka koja se donosi u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje lokalna i područna (regionalna) samouprava, tj. ZLP(R)S-om. Sukladno istom članku Zakona stavku 12., odluka o financiranju nužnih rashoda i izdataka sadržajno odgovara odluci o privremenom financiranju, ali razmjerno razdoblju za koje se donosi, pri čemu se zakonska ograničenja koja se odnose na odluku o privremenom financiranju jednako odnose i na odluku o financiranju nužnih rashoda.

ZLP(R)S-om su razrađene situacije u kojima je moguće donijeti odluku o financiranju nužnih rashoda i izdataka. Pa tako u situaciji kada je raspušteno samo predstavničko tijelo, a općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan nije razriješen, do imenovanja povjerenika Vlade Republike Hrvatske, financiranje se sukladno članku 70. stavku 3. ZLP(R)S-a obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka temeljem odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka koju donosi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan. Po imenovanju povjerenika za obavljanje poslova iz nadležnosti predstavničkog tijela, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan predlaže povjereniku novu odluku o financiranju nužnih rashoda i izdataka, u koju su uključeni ostvareni prihodi i primici te izvršeni rashodi i izdaci u vremenu do dolaska povjerenika. Ako se do 31. ožujka ne donese proračun, povjerenik donosi odluku o financiranju nužnih rashoda i izdataka za razdoblje do donošenja proračuna.

S obzirom da je općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan jedini ovlašteni predlagatelj proračuna, Zakon regulira situaciju u kojoj je do isteka roka privremenog financiranja nije donesen proračun u jedinici u kojoj je općinski načelnik, odnosno gradonačelnik koji nema zamjenika

onemogućen u obavljanju svoje dužnosti. U tom slučaju financiranje se sukladno članku 70.a ZLP(R)S-a obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka temeljem odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka koju donosi predstavničko tijelo na prijedlog privremenog zamjenika općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika.

Nadalje, moguća je situacija u kojoj nije bilo ovlaštenog donositelja proračuna – predstavničkog tijela. Kada je u jedinici konstituirano novoizabrano predstavničko tijelo nakon provedenih prijevremenih izbora, do donošenja proračuna jedinice financiranje se sukladno članku 70.b ZLP(R)S-a obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka temeljem odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka koju donosi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

Odluka o financiranju nužnih rashoda i izdataka donesena u nekoj od ovih situacija sadržajno odgovara odluci o privremenom financiranju propisanoj Zakonom o proračun, ali razmjerno razdoblju za koje se donosi.

4. Nadzor zakonitosti proračuna

Proračun, kao temeljni financijski akt, podložan je nadzoru zakonitosti općih akata koje donose predstavnička tijela jedinica. Od nadzora zakonitosti proračuna treba razlikovati proračunski nadzor, koji je uređen Zakonom o proračunu, a pod koji se podrazumijeva inspekcijski nadzor zakonitosti, svrhovitosti i pravodobnosti korištenja proračunskih sredstava, pravodobnosti i potpunosti naplate prihoda i primitaka iz nadležnosti proračunskih korisnika i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te inspekcijski nadzor pridržavanja i primjene zakona i drugih propisa koji imaju utjecaj na proračunska sredstva i sredstva iz drugih izvora, bilo da se radi o prihodima/primicima, rashodima/izdacima, povratima, imovini i obvezama. Proračunski nadzor obuhvaća nadzor računovodstvenih, financijskih i ostalih poslovnih dokumenata te pregled poslovnih prostorija, zgrada, predmeta, robe i drugih stvari u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora.

Što se tiče nadzora zakonitosti proračuna kao općeg akta, predmetno je uređeno ZLP(R)S-om, kojim je u članku 79. ZLP(R)S-a propisano da nadzor zakonitosti općih akata koje u samoupravnom djelokrugu donose predstavnička tijela općina, gradova i županija obavljaju nadležna tijela državne uprave, svako u svojem djelokrugu, sukladno posebnom zakonu. U tom smislu, nadzor zakonitosti proračuna je u djelokrugu Ministarstva financija. Predsjednik predstavničkog tijela dužan je dostaviti statut, poslovnik, proračun ili drugi opći akt nadležnom tijelu državne uprave u čijem je djelokrugu opći akt zajedno sa izvatkom iz zapisnika koji se odnosi na postupak donošenja općeg akta propisan statutom i poslovníkom, u roku od 15 dana od dana donošenja općeg akta.

Temeljem članka 80. stavka 1. ZLP(R)S-a, kad nadležno tijelo državne uprave ocijeni da su odredbe općeg akta u suprotnosti s Ustavom i zakonom ili da su u postupku donošenja općeg akta počinjene nepravilnosti, bez odgode će dati uputu predstavničkom tijelu da u roku od 15 dana

od primitka upute otkloni uočene nedostatke. U toj uputi treba biti ukazano u čemu se sastoji nedostatak te na koji način isti otkloniti. Ako predstavničko tijelo ne postupi po uputi nadležnog tijela državne uprave i ne otkloni uočene nedostatke u propisanom roku, tijelo državne uprave donijet će odluku o obustavi od primjene općeg akta ili pojedinih odredaba općeg akta i to u roku od 60 dana od isteka roka u kojem je trebalo ukloniti uočene nedostatke. Pored navedenog redovnog postupka nadzora zakonitosti, sva tijela državne uprave, temeljem članka 80.b ZLP(R)S, mogu neposredno provoditi nadzor zakonitosti općih akata.

Nužno je napomenuti da, temeljem članka 42. stavka 4. ZLP(R)S-a, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, u obavljanju poslova iz samoupravnog djelokruga općine, grada, odnosno županije ima pravo obustaviti od primjene opći akt predstavničkog tijela. Naime, ako ocijeni da je općim aktom povrijeđen zakon ili drugi propis, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan donijet će odluku o obustavi općeg akta u roku od 8 dana od dana donošenja općeg akta. U tom slučaju općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan ima pravo zatražiti od predstavničkog tijela da u roku od 8 dana od donošenja odluke o obustavi otkloni uočene nedostatke u općem aktu. Ako predstavničko tijelo to ne učini i ne otkloni uočene nedostatke, općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan je bez odgode o tome obavijestiti nadležno tijelo državne uprave i dostaviti mu odluku o obustavi općeg akta. Iz stipulacije odredbe članka 42. stavka 4. ZLP(R)S-a se može izvući zaključak da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan nije dužan tražiti od predstavničkog tijela uklanjanje nedostataka (već da ima samo pravo, znači ne i obvezu), no u smislu izbjegavanja situacija koje bi otežale uredno i normalno funkcioniranje jedinice, to bi itekako bilo poželjno.

Postupajući po odluci općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi, nadležno tijelo državne uprave u roku od 30 dana od zaprimanja odluke donijet će ili odluku o potvrđi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi ako odluku ocijeni osnovanom ili odluku o ukidanju odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi ako odluku ocijeni neosnovanom.

S obzirom da su se u praksi pojavile situacije u kojima se postavilo pitanje funkcioniranja jedinice kada je proračun obustavljen od primjene, posljednjim izmjenama ZLP(R)S-a iz 2020. godine zakonodavac je regulirao tu situaciju.

Zakonom je u članku 70.c propisano da kada u postupku nadzora zakonitosti općeg akta nadležno tijelo državne uprave donese odluku o obustavi proračuna, odnosno odluku o potvrđi odluke općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana o obustavi proračuna, za vrijeme trajanja obustave proračuna financiranje se obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka temeljem odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka koju donosi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

Ako Visoki upravni sud Republike Hrvatske u postupku ocjene zakonitosti općeg akta ukine proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, predstavničko tijelo dužno je donijeti proračun u roku od 45 dana od objave presude Visokog upravnog suda Republike Hrvatske u „Narodnim novinama“. Do donošenja proračuna financiranje se obavlja izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka temeljem odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka koju donosi općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

Treba naglasiti da obustava, odnosno u konačnici i ukidanje proračuna, za posljedicu nema raspuštanje predstavničkog tijela. Naime, predstavničko tijelo će biti raspušteno ako proračun nije donesen. Činjenica da je proračun obustavljen, odnosno ukinut ne znači da proračun nije donesen – proračun je donesen, no iz razloga kako ih je utvrdilo nadležno tijelo nije sukladan zakonu, zbog čega je obustavljen te moguće na kraju odlukom Visokog upravnog suda i ukinut.

U smislu ocjenjivanja zakonitosti, postavlja se i pitanje mogućnosti obustave odluke o privremenom financiranju. Riječ je općem aktu financijske naravi te se i ta odluka u kontekstu nadzora zakonitosti općih akata može obustaviti od primjene. Što se tiče pitanja financiranja jedinice u slučaju da je odluka o privremenom financiranju obustavljena, nema zapreke za analognom primjenom članka 70.c ZLP(R)S-a u dijelu u kojem je utvrđena ovlast općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana za donošenje odluke o financiranju nužnih rashoda i izdataka. ZLP(R)S-om nije izrijekom uređena situacija kada je od primjene obustavljena odluka o privremenom financiranju. Zakon u članku 70.c regulira isključivo situaciju kada je obustavljen proračun. Međutim, iako se ne radi o obustavi proračuna, već odluke o privremenom financiranju, nesporno je da tada nema akta na temelju kojeg bi se jedinica financirala, slijedom čega ne bi bilo zapreke da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan donese odluku o financiranju nužnih rashoda i izdataka, kako bi se omogućilo nužno funkcioniranje jedinice izvršavanjem redovnih i nužnih rashoda i izdataka.

Što se tiče roka za donošenje predmetne odluke, nema nikakve zapreke da ako se donese odluka o obustavi proračuna, odnosno odluke o privremenom financiranju, da se po donošenju odluke o obustavi donese i odluka o financiranju nužnih rashoda i izdataka, a sve to kako bi se osiguralo nužno funkcioniranje i financiranje jedinice u nastaloj situaciji.

5. Istovremeno raspuštanje predstavničkog tijela i razrješenje izvršnog tijela

Sukladno članku 85.a ZLP(R)S-a do istovremenog raspuštanja i razrješenja dolazi u dva slučaja i to tek kao druga faza u postupku donošenja proračuna. Naime, odnos između predstavničkog i izvršnog tijela u slučaju kada se ne donese proračun, kao ni odluka o privremenom financiranju, razdvojen je u dvije etape. Prva faza je donošenje proračuna koja se ovisno o tome iz kojih razloga on nije

donesen, okončava raspuštanjem predstavničkog tijela – ako ga ono nije donijelo iako ga je općinski načelnik, gradonačelnika, odnosno župan uredno predložio, odnosno razrješenjem općinskog načelnika, gradonačelnika, donosno župana – ako nije predložio proračun, pa ga predstavničko tijelo nije moglo ni donijeti. Dakle, **ono tijelo koje je svojim postupanjem, odnosno nepostupanjem dovelo do činjenice nedonošenja proračuna, snosit će odgovornost, odnosno bit će raspušteno predstavničko tijelo ili će biti razriješeno izvršno tijelo.**

Nakon provedbe prijevremenih izbora (za predstavničko ili izvršno tijelo) slijedi druga faza u postupku donošenja proračuna: obveza novoizabranog tijela da sukladno svojim ovlastim predloži, odnosno donese proračun. **Međutim, ako proračun ni po drugi put za redom ne bude donesen, odgovarat će oba tijela zajedno – doći će do istovremenog raspuštanja, odnosno razrješenja.** Pri tome se razlikuju dvije moguće situacije, no obje s istom posljedicom:

Prva situacija je kada je predstavničko tijelo svojim nepostupanjem dovelo do raspuštanja, pa u slučaju ako nakon raspuštanja i provođenja prijevremenih izbora, novoizabrano predstavničko tijelo (opet) ne donese proračun u roku od 90 dana od konstituiranja, doći će do istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana.

Druga situacija je kada su bili provedeni prijevremeni izbori za općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana koji je bio razriješen jer nije predložio proračun. Tada je novoizabrani općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan dužan predložiti proračun u roku od 45 dana od stupanja na dužnost, a predstavničko tijelo u roku od narednih 45 dana ga donijeti. Ako proračun na kraju (opet) ne bude donesen (neovisno iz kojeg razloga), također će doći do istovremenog raspuštanja predstavničkog tijela i razrješenja općinskog načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika.

6. Imenovanje povjerenika vlade Republike Hrvatske

Institut povjerenika osigurava nesmetano funkcioniranje lokalne jedinice u situaciji kada nema izabranog tijela te jedinice, odnosno kada je prestao mandat osobama koje obavljaju predstavničke ili izvršne ovlasti u jedinici. Dužnost povjerenika Vlade Republike Hrvatske je da osigura ostvarivanje prava i obveza građana i pravnih osoba u jedinici lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave do uspostave njezinih tijela.

Sukladno članku 86.a ZLP(R)S-a, za povjerenika Vlade u pravilu može biti imenovan rukovodeći službenik jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave. Zakon nastavno propisuje i uvjete koje taj službenik mora ispunjavati te on tako mora: imati završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij te se protiv njega ne smije voditi kazneni postupak niti smije biti osuđivan za kaznena djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti.

Rješenjem kojim se imenuje povjerenik ponajprije se utvrđuje za ovlasti kojeg tijela se imenuje povjerenik: za obavljanje poslova iz nadležnosti predstavničkog tijela, za obavljanje poslova iz nadležnosti izvršnog tijela ili za obavljanje poslova iz nadležnosti i predstavničkog i izvršnog tijela. Rješenjem se istovremeno utvrđuje da povjerenik za svoj rad odgovara Vladi Republike Hrvatske te da o svom radu podnosi izvješće Vladi putem Ministarstva pravosuđa i uprave kao tijela državne uprave nadležnog za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. Rješenje o imenovanju objavljuje se u „Narodnim novinama“ te u pravilu stupa na snagu danom objave. Njegovim stupanjem na snagu, povjerenik započinje s obnašanjem dužnosti.

6.1. Ovlasti povjerenika

Dužnost povjerenika Vlade je po svojoj prirodi privremenog karaktera. U tom smislu, povjerenik nije ovlašten u potpunosti konzimirati sve ovlasti koje zakon dodjeljuje predstavničkom i izvršnom tijelu, već je s obzirom na specifičnost svog položaja, ovlašten obavljati samo one poslove koji su neophodni za redovno i normalno funkcioniranje jedinice. U članku 88. stavku 2. ZLP(R)S-a propisano je da je **povjerenik u svojem postupanju dužan procijeniti nužnost i opravdanost poduzimanja određenih radnji te njihov značaj i utjecaj na jedinicu lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave.** Navedeno znači da ako je određeno postupanje, odnosno donošenje određene odluke nužno i neophodno upravo u trenutku dok tijela jedinice nisu u mandatu, jer bi u protivnome nastala određena šteta za jedinicu, povjerenik bi obavljajući poslove iz nadležnosti predstavničkog ili izvršnog tijela bio dužan procijeniti nužnost i opravdanost poduzimanja određenih radnji, njihov značaj i utjecaj na jedinicu lokalne samouprave, kao i sprečavanje eventualne štete koja bi jedinici mogla biti prouzročena. Ako procjeni da je poduzimanje određene radnje nužno jer će u suprotnome nastati šteta za jedinicu, povjerenik ju je ovlašten poduzeti. U protivnom, donošenje odluke treba prepustiti izabranim tijelima jedinice po njihovu stupanju na dužnost.

Ovlasti povjerenika prestaju uspostavom tijela čije poslove je povjerenik obavljao. Danom konstituiranja predstavničkog tijela prestaje ovlast povjerenika za obavljanje poslova iz djelokruga predstavničkog tijela. Što se tiče ovlasti za obavljanje poslova izvršnog tijela, one prestaju prvim radnim danom koji slijedi danu objave konačnih rezultata izbora općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana, s obzirom da tada navedenim dužnosnicima započinje mandat, odnosno tog dana stupaju na dužnost.

Povjerenik je obavezan po prestanku dužnosti podnijeti izvješće o svojem radu. Ta obveza se utvrđuje rješenjem o imenovanju. Rok za dostavu izvješća nije utvrđen ni jednim propisom, kao što nije propisan ni njegov oblik i sadržaj. Stoga je navedeno prepušteno isključivo na procjenu samom povjereniku. Po prirodi stvari, izvješćem trebaju biti utvrđeni svi bitni poslovi koje je povjerenik izvršio za vrijeme obavljanja ovlasti određenog tijela jedinice te isto treba biti u primjerenom roku dostavljeno Vladi Republike Hrvatske.

Pravni okvir za djelovanje udruga za zaštitu potrošača

Dragan Zlatović*

Novi Zakon o zaštiti potrošača („Narodne novine“, br. 19/22.; dalje: ZKP) stupio je na snagu 28. svibnja 2022. Razlozi donošenja novog Zakona o zaštiti potrošača prvenstveno su preuzimanje Direktive (EU) 2019/2161 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenoga 2019. o izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i direktiva 98/6/EZ, 2005/29/EZ te 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu boljeg izvršavanja i modernizacije pravila Unije o zaštiti potrošača (Tekst značajan za EGP) (SL L 328, 18.12.2019.) (u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) 2019/2161), kao i poboljšanje pojedinih odredbi važećeg Zakona o zaštiti potrošača („Narodne novine“, br. 41/14., 110/15. i 14/19.) za koje se tijekom provedbe pokazalo da ih je potrebno drugačije urediti.

1. Predmet Zakona

Zakonom o zaštiti potrošača uređuje se zaštita osnovnih prava potrošača pri kupnji proizvoda, kao i pri drugim oblicima stjecanja proizvoda na tržištu, i to:

1. pravo na zaštitu ekonomskih interesa potrošača
2. pravo na zaštitu od opasnosti za život, zdravlje i imovinu
3. pravo na pravnu zaštitu potrošača
4. pravo na informiranje i izobrazbu potrošača
5. pravo na udruživanje potrošača u svrhu zaštite njihovih interesa
6. pravo na predstavljanje potrošača i sudjelovanje predstavnika potrošača u radu tijela koja rješavaju pitanja od njihova interesa.

Dakle, jedan od ključnih predmeta ZKP-a jest i pravo na udruživanje potrošača u svrhu zaštite njihovih interesa.

Naime, prema čl.131. ZKP-a udruge za zaštitu potrošača su izriekom navedene kao nositelji zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj, uz Hrvatski sabor, Vladu Republike Hrvatske, ministarstvo nadležno za poslove zaštite potrošača, nadležne inspekcije, Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača, poslovna udruženja, te jedinice lokalne samouprave i ostala javnopravna tijela.

2. Udruge za zaštitu potrošača

Udruge za zaštitu potrošača osnivaju potrošači radi promicanja i zaštite svojih prava i interesa prema čl.134. st.1. ZKP-a. Na udruge za zaštitu potrošača na odgovarajući način primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje djelovanje udruga. Dakle, radi se o odgovarajućoj primjeni Zakona o udrugama („Narodne novine“, br. 74/14, 70/17 i 98/19; dalje: ZU) kao općeg zakona u udružnom pravu koji kao *lex generalis* uređuje temeljna pitanja vezana za osnivanje, status, upravljanje i djelovanje udruga. Udruge za zaštitu potrošača u Republici Hrvatskoj mogu se udru-

živati u saveze radi provođenja politike zaštite potrošača, uzajamne potpore i ostvarivanja zajedničkih interesa na nacionalnoj i međunarodnoj razini, kako je to generalno i omogućeno odredbom čl.7. ZU koja uređuje udruživanje udruga.

Odredbama ZKP-a proklamirana je neovisnost udruga za zaštitu potrošača, Naime, prema čl.135. ZKP-a udruge za zaštitu potrošača moraju u svojem djelovanju biti neovisne o trgovcima. Osoba ovlaštena za zastupanje udruge, član tijela udruge ili bilo koji drugi član udruge ne smije koristiti djelovanje udruge za ostvarivanje privatnog, poslovnog ili drugog interesa.

Prema čl.136. ZKP-a, udruge za zaštitu potrošača mogu na području zaštite potrošača obavljati sljedeće poslove:

1. pružati preventivnu zaštitu putem informiranja, izobrazbe i savjetovanja potrošača o njihovim pravima i obvezama
2. provoditi, putem akreditiranih laboratorija, usporedne testove proizvoda i rezultate objavljivati u medijima
3. provoditi preko akreditiranih laboratorija u zemlji, a po potrebi i u inozemstvu, naknadna ispitivanja proizvoda stavljenih na tržište
4. pružati pomoć oštećenom potrošaču u nastupu prema trgovcu
5. davati primjedbe i prijedloge pri donošenju propisa koji se odnose na područje zaštite potrošača
6. obavljati i druge poslove iz područja zaštite potrošača.

3. Predstavništvo udruga potrošača u savjetodavnim tijelima i povjerenstvima za reklamacije potrošača

Javnopravno tijelo koje obavlja regulatorne poslove u pogledu javnih usluga iz čl.25.st.1. ZKP-a dužno je prema čl.36.st.1. ZKP-a osnovati savjetodavno tijelo te na transparentan, objektivan i nediskriminirajući način, nakon mišljenja savjetodavnog tijela, donositi odluke koje se odnose na zaštitu prava potrošača – korisnika javnih usluga iz čl. 25. st.1. ZKP-a.

U radu savjetodavnog tijela sudjeluje i predstavnik udruge za zaštitu potrošača.

Nadalje, predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave koja odlučuje o pravima i obvezama potrošača – korisnika javnih usluga iz čl. 25. st.1. ZP-a dužno je osnovati savjetodavno tijelo, a jedinica lokalne samouprave će na transparentan, objektivni i nediskriminirajući način, nakon mišljenja savjetodavnog tijela, donositi odluke koje se odnose na zaštitu prava potrošača – korisnika javnih usluga iz čl. 25. st.1. ZP-a. U radu ovog savjetodavnog tijela sudjeluje i predstavnik udruge za zaštitu potrošača, kojeg imenuje udruga za zaštitu potrošača, koja djeluje i ima sjedište na području jedinice područne (regionalne) samouprave na čijem se području nalazi jedinica lokalne samouprave koja osniva savjetodavno tijelo.

Trgovac koji pruža javne usluge iz čl.25. st.1. ZP-a dužan je osnovati povjerenstvo za reklamacije potrošača u čijem radu sudjeluje i predstavnik udruge za zaštitu potrošača. Iznimno, za pojedine djelatnosti koje obavljaju trgovci koji imaju do pet zaposlenih može se pri Hrvatskoj obrtničkoj komori ili Hrvatskoj gospodarskoj komori osnovati povjerenstvo za reklamacije potrošača u čijem sastavu mora biti i predstavnik udruge za zaštitu potrošača.

Predstavnik udruge za zaštitu potrošača u smislu čl.36. ZP-a imenuju udruge za zaštitu potrošača na razdoblje i po postupku sukladno posebnim aktima javnopravnih tijela odnosno trgovaca. Udruge za zaštitu potrošača objavljuju na svojim mrežnim stranicama popis javnopravnih tijela i popis trgovaca u smislu čl.25.st.1. ZP-a. Hrvatska obrtnička komora i Hrvatska gospodarska komora objavljuju na svojim mrežnim stranicama popis povjerenstava za reklamacije potrošača koja su osnovale u skladu s čl.36. st.6. ZP-a.

Prema čl.25.st.1. ZP-a javnim uslugama u smislu ZP-a za koje se vezuje obveza osnivanja savjetodavnog tijela odnosno povjerenstva za reklamacije potrošača smatraju se:

1. distribucija električne energije
2. distribucija prirodnog plina
3. distribucija toplinske energije
4. elektroničke komunikacijske usluge
5. javna vodoopskrba i javna odvodnja
6. opskrba plinom u javnoj usluzi
7. obavljanje dimnjačarskih poslova
8. opskrba električnom energijom u univerzalnoj usluzi
9. poštanske usluge
10. prijevoz putnika u javnom prometu
11. sakupljanje komunalnog otpada
12. usluge parkiranja na uređenim javnim površinama i u javnim garažama.

Za prekršaje nepoštivanja zakonskih odredbi u čl.149. i 151. Zakona zapriječene novčane kazne:

Prekršaji

Članak 149.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj trgovac – pravna osoba ako:

41. ne osnuje povjerenstvo za reklamacije potrošača ili u sastavu povjerenstva nema predstavnika udruge za zaštitu potrošača (članak 26. stavak 5.)

(2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna.

(3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se trgovac – fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 5000,00 do 15.000,00 kuna.

Prekršaj odgovorne osobe u pravnoj osobi s javnim ovlastima ili jedinici lokalne samouprave

Članak 151.

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u javnopravnom tijelu ili jedinici lokalne samouprave ako:

1. javnopravno tijelo koje obavlja regulatorne poslove u pogledu javnih usluga iz članka 25. stavka 1. ovoga Zakona ne osnuje savjetodavno tijelo u čijem sastavu mora biti i predstavnik udruge za zaštitu potrošača i ako donosi odluke bez mišljenja savjetodavnog tijela ili ih donosi na netransparentan, neobjektivan i diskriminirajući način (članak 26. stavak 1.)

2. jedinica lokalne samouprave koja odlučuje o pravima i obvezama potrošača – korisnika javnih usluga iz članka 25. stavka 1. ovoga Zakona ne osnuje savjetodavno tijelo u čijem sastavu mora biti i predstavnik udruge za zaštitu potrošača, ako djeluje i ima sjedište na području jedinice područne (regionalne) samouprave na čijem se području nalazi jedinica lokalne samouprave iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona i ako donosi odluke bez mišljenja savjetodavnog tijela ili ih donosi na netransparentan, neobjektivan i diskriminirajući način (članak 26. stavci 2. i 3.)

3. jedinica lokalne samouprave ne osigura prostor za obavljanje poslova savjetovanja potrošača iz Nacionalnog programa zaštite potrošača udrugama ili drugim fizičkim ili pravnim osobama za zaštitu potrošača koji su odabrani temeljem javnog natječaja iz članka 139. stavka 2. ovoga Zakona tijekom provedbe istog (članak 139. stavak 4.).

4. Tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača

Prema čl. 114. ZP-a, svako ovlašteno tijelo ili osoba ima pravo pokrenuti postupak za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača protiv osobe čije je postupanje u suprotnosti s odredbama taksativno i opisno navedenih zakona u ovom području.

Ovaj postupak može se pokrenuti protiv pojedinog trgovca ili skupine trgovaca iz istoga gospodarskog sektora

čije je postupanje u suprotnosti s navedenim propisima u čl.114.st.1. ZZP-a, komorskih i interesnih udruga trgovaca koje promiču protupravno postupanje ili protiv nositelja pravila postupanja trgovaca kojima se promiče korištenje nepoštenih poslovnih prakse, kako je ona definirana odredbama ZZP-a (druga glava IV. ZZP-a).

Prema čl.115. st.1. ZZP-a ovaj postupak mogu tužbom za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača pokrenuti ovlaštena tijela ili osobe koje imaju opravdani interes za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača, kao što su udruge za zaštitu potrošača te nadležna javnopravna tijela.

Ako je postupanje određenog trgovca ili skupine trgovaca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj u suprotnosti s odredbama ZZP-a i drugih propisa koji su navedeni u čl. 114.st.1. ZZP-a i utječe ili može utjecati na položaj potrošača u nekoj državi članici Europske unije, postupak iz čl.114. st.1. ZZP-a može pokrenuti udruga za zaštitu potrošača iz te države ili neovisno javnopravno tijelo koje je po propisima te države ovlašteno pokrenuti postupak za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača.

Strane osobe ovlaštene su pokrenuti ovaj postupak ako su uvrštene na popis tijela i osoba ovlaštenih za pokretanje postupka za zaštitu kolektivnih interesa i prava potrošača koji je objavljen u Službenom listu Europske unije.

5. Ostale Zakonom propisane aktivnosti udruga za zaštitu potrošača

Aktivnosti na području zaštite potrošača određene Nacionalnim programom zaštite potrošača, osobito savjetovanje, informiranje i izobrazbu potrošača mogu obavljati udruge za zaštitu potrošača ili druge fizičke ili pravne osobe na temelju javnog natječaja (čl.139.st.1. ZZP-a).

Jedinice lokalne samouprave dužne su osigurati prostor za obavljanje poslova savjetovanja potrošača iz Nacionalnog programa zaštite potrošača udrugama ili drugim fizičkim ili pravnim osobama za zaštitu potrošača koji su odabrani temeljem navedenog javnog natječaja tijekom njegove provedbe.

Ministarstvo nadležno za područje zaštite potrošača zajedno s ministarstvom nadležnim za područje obrazovanja sudjeluje u pripremanju projekata koji se odnose na zaštitu potrošača u skladu s kurikulumom međupredmetne teme Građanski odgoj i obrazovanje. Ministarstvo nadležno za područje zaštite potrošača i udruge za zaštitu potrošača surađuju s odgojno-obrazovnim institucijama te provode druge odgojno-obrazovne aktivnosti informiranja i izobrazbe iz područja zaštite potrošača (čl.140. ZZP-a).

**SVEUČILIŠNA
TISKARA**

Trg Republike Hrvatske 14
10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428
F: 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr
www.sveucilisnatiskara.hr

Odgovori na vaša pitanja

U ovoj povremenoj rubrici objavljujemo izbor odgovora na vaša pitanja primljena u prethodnom razdoblju. Vjerujemo da će čitateljima pomoći u otklanjanju mogućih dilema s kojim se susreću u svojem radu.

Neoporezive isplate naknada

Pitanje: *Donošenjem Pravilnika o porezu na dohodak (NN 112/22) poslodavci mogu od 01. listopada 2022. neoporezivo isplatiti novčanu naknadu za prehranu do 6.000,00 kuna godišnje. Donijeli smo Odluku 01. lipnja 2022. o isplati paušalne mjesečne naknade za podmirenje troškova prehrane. U pripremi je nova Odluka o isplati naknade za podmirenje troškova prehrane. Prema donesenom Pravilniku znači li to da zaposlenici mogu dobiti paušalnu naknadu za prehranu od 01.01. do 31.12. umanjenu za do sada isplaćene mjesečne iznose? Imaju li pravo na paušalnu naknadu za prehranu i zaposlenici koji su na porodiljinom dopustu i dužem bolovanju? Ako da, za koje razdoblje i u kojem iznosu?*

Odgovor: do kraja 2022. godine možete radnicima isplatiti neoporezivu paušalnu naknadu do ukupno 6.000,00 kuna godišnje. Ako ste već isplatili dio toga iznosa, do kraja godine možete isplatiti razliku između propisanog godišnjeg neoporezivog iznosa i već isplaćene naknade (na primjer, ako ste već isplatili 4.000,00 kuna, do kraja godine možete neoporezivo isplatiti još 2.000,00 kuna).

Do kraja 2022. godine neoporeziv iznos paušalne naknade za pokriće troškova prehrane propisan je isključivo u godišnjoj svoti (do 6.000,00 kuna godišnje). Za neoporezivu isplatu nisu propisani dodatni uvjeti, osim uvjeta da se naknada neoporezivo može isplatiti osobama u radnom odnosu. Do kraja 2022. godine neoporeziv iznos naknade u iznosu do 6.000,00 godišnje može se isplatiti i:

- osobama koje su kod poslodavca radile samo dio godine (na primjer, i osobi koja je u 2022. godini bila u radnom odnosu kod poslodavca samo pet mjeseci, može se neoporezivo isplatiti paušalna naknada u iznosu od 6.000,00 kuna)
- osobama koje su na dugotrajnom bolovanju ili koje koriste pravo na roditeljni odnosno roditeljski dopust.

Od 1. siječnja 2023. godine počinju se primjenjivati odredbe Pravilnika o izmjenama i dopuni Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 112/22.) koje neoporeziv iznos novčane paušalne naknade za pokriće troškova prehrane utvrđuju na mjesečnoj razini, i to do 500,00 kuna mjesečno. Navedeno podrazumijeva da će u 2023. godini radnici koji će kod poslodavca bili u radnom odnosu samo dio godine, ostvariti pravo na neoporezivo nadoknađivanje troškova prehrane razmjerno broju mjeseci u kojima su radili (na primjer, ako su imali zasnovani radni odnos kod poslodavca samo četiri mjeseca u godini, ostvarit će pravo na

neoporezivu isplatu mjesečne paušalne naknade za samo ta četiri mjeseca).

Poslodavac koji u 2023. godini neće biti u mogućnosti u pojedinom mjesecu isplatiti mjesečni neoporezivi iznos paušalne naknade za troškove prehrane, moći će u jednom mjesecu neoporezivo isplatiti naknadu za više proteklih mjeseci, ali ne i za više narednih mjeseci. Na primjer, poslodavac koji ne isplati mjesečnu paušalnu naknadu u razdoblju siječanj – ožujak 2023. godine, moći će u travnju neoporezivo isplatiti mjesečne iznose naknade koje nije isplatio za protekla tri mjeseca (do 1.500,00 kuna), te neoporezivo mjesečnu paušalnu naknadu za travanj u iznosu od 500,00 kuna, ali ne i naknadu za buduće mjesec u 2023. godini.

Napominjemo da do kraja 2022. godine poslodavac može ukupni neoporezivi godišnji iznos naknade (do 6.000,00 kuna) isplatiti jednokratno, tj. u jednom mjesecu može isplatiti svih 6.000,00 kuna.

I u 2023. godini novčana paušalna naknada za pokriće troškova prehrane, u mjesečnom neoporezivom iznosu, moći će se isplatiti i osobama koje su, na primjer, na dugotrajnom bolovanju ili koje koriste pravo na roditeljni odnosno roditeljski dopust jer uvjet za neoporezivu isplatu nije prisutnost na radu (bitno je da je osoba u radnom odnosu).

U slučaju kada je radnik u radnom odnosu s nepunim radnim vremenom kod dva ili više poslodavaca ili kada je u tijeku mjeseca promijenio poslodavca, prije isplate novčane paušalne naknade za pokriće troškova prehrane poslodavac treba pribaviti pisanu izjavu radnika je li mu je već po toj osnovi isplaćena naknada i u kojemu iznosu, odnosno treba putem ePorezna zatraži uvid u podatke koji se odnose na navedeni neoporeziv primitak. Razlog za ovakvo postupanje jest činjenica da je neoporeziv iznos navedenog primitka utvrđen sa stajališta primatelja (radnika), a ne isplatelja primitka (poslodavca).

Nepuno radno vrijeme

Pitanje: *Imamo djelatnicu koja od 09. 09. 2022. godine zbog bolesti dobila rješenje na rad od 6 sati dnevno. Kako je ovaj mjesec na bolovanju 10 radnih dana (60 sati), nisam sigurna kako joj obračunati bolovanje.*

Odgovor: *Iz vašeg upita nije jasno po kojoj osnovi osoba radi 6 sati dnevno pa stoga pretpostavljamo da joj je prema propisima iz mirovinskog osiguranja utvrđen djelomičan gubitak radne sposobnosti, ali radi najmanje 70%*

radnoga vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja. U tom slučaju je promijenila ugovoreno puno radno vrijeme u nepuno radno vrijeme, pa joj se i plaća i naknada plaće utvrđuje razmjerno ugovorenim radnom vremenu. Konkretno, ako je njen mjesečni fond sati za nepuno radno vrijeme u mjesecu rujnu 126 sati, tada je i iznos bruto plaće utvrđen razmjerno ugovorenim radnom vremenu pa se tako i osnovica za naknadu plaće zbog bolesti na teret poslodavca utvrđuje dijeljenjem tako utvrđene bruto plaće s ugovorenim satima rada (126 sati rada).

Naknada povjereniku Vlade RH

Pitanje: Od strane Vlade RH nam je imenovan povjerenik koji je i naš Pročelnik. Navedenoj osobi je isplaćena plaća za 09/2022 kao pročelniku i sada bi mu trebala biti isplaćena i naknada za rad. Obračunava li se ta naknada Povjereniku Vlade RH kao drugi dohodak ili kao plaća?

Odgovor: Prema odredbama članka 21. stavka 1. Zakona o porezu na dohodak, primicima po osnovi nesamostalnoga rada smatraju se svi primici koji poslodavac isplaćuje radniku po osnovi radnoga odnosa (neovisno o činjenici radi li se o naknadi za poslove ugovorene ugovorom o radu ili za one poslove koji su ugovoreni nekim drugim ugovornim odnosom, na primjer, ugovorom o djelu).

Iznimno, prema odredbama stavka 4. istoga članka Zakona o porezu na dohodak, drugim dohotkom, a ne primicima od nesamostalnoga rada, neovisno o činjenici što se isplaćuju radniku koji je istovremeno u radnom odnosu kod isplatitelja, smatraju se:

- primici po osnovi autorskih naknada pod uvjetom da se autorske naknade isplaćuju na temelju ugovora o autorskim pravima i srodnim pravima sklopljenih između poslodavca i radnika za autorsko djelo (dodatni uvjet je da autorsko djelo radnik nije stvorio radom u radnom odnosu izvršavajući svoje obveze prema ugovoru o radu, pravilniku o radu, kolektivnom ugovoru ili posebnom propisu)
- primici po osnovi rada članova skupština i nadzornih odbora trgovačkih društava, upravnih odbora, upravnih vijeća i drugih njima odgovarajućih tijela drugih pravnih osoba, pod uvjetom da radnik istodobno nije član uprave ili izvršni direktor kod poslodavca ili isplatitelja te da je primitak ostvaren temeljem rada predstavnika radnika u organu poslodavca sukladno odredbama zakona kojim se uređuju radni odnosi i drugih posebnih propisa.

Naknade povjereniku Vlade u jedinici lokalne i područne samouprave, koji je istovremeno u radnom odnosu kod isplatitelja naknade, nisu posebno navedene u izuzetcima, tj. u primicima koji se smatraju drugim dohotkom, a ne dohotkom od nesamostalnoga rada.

Naime, članak 86. a Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisuje uvjete uz koje se za povjerenika Vlade može imenovati rukovodeći službenik jedinice

lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave ili ureda državne uprave u županiji, pri čemu se izriekom navodi da je povjerenik u svom radu **samostalan i odgovoran Vladi Republike Hrvatske**.

Upravo zbog ovih odredbi (samostalnost u radu i činjenica da je povjerenik za svoj rad odgovoran Vladi, a ne poslodavcu, te da da Vlada imenuje po posebnom propisu), mislim da bi njegovu naknadu za rad trebalo smatrati drugim dohotkom, a ne primitkom po osnovi nesamostalnoga rada. Napominjemo da je Porezna uprava na upit o poreznom obilježju naknade za rad u ispitnom povjerenstvu, kada se ta naknada isplaćuje članu povjerenstva koji je istovremeno u radnom odnosu kod isplatitelja u mišljenju:, klasa: 410-01/17-01/1416. ur. broj: 513-07-21-01/17-2 od 29. 8. 2017. godine, između ostaloga navela:

...” nagrade za rad u Ispitnom povjerenstvu za provjeru znanja za ispit stalnog sudskog tumača koja se, prema članku 5. stavcima 5. i 6. Pravilnika o stalnim sudskim tumačima, a koji se smatra **posebnim propisom**, isplaćuje članovima Povjerenstva koji su u stalnom radnom odnosu kod isplatitelja, smatraju se primicima od kojih se utvrđuje drugi dohodak...”

Dakle, iako naknada za rad u ispitnom povjerenstvu koja se isplaćuje članu povjerenstva koji je istovremeno zaposlen kod isplatitelja naknade nije navedena kao izuzetak u članku 21. stavku 4. Zakona o porezu na dohodak, Porezna uprava je ipak bila mišljenja da zbog činjenice da povjerenstva rade po posebnim propisima, ima obilježje drugog dohotka, a ne primitka po osnovi nesamostalnoga rada – plaće. Mislimo stoga da bi, citirajući odredbe Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (kao posebnoga propisa) i navedenoga mišljenja o poreznom obilježju naknade članu ispitnog povjerenstva koji je u radnom odnosu kod isplatitelja, trebalo postaviti upit Poreznoj upravi može li se smatrati da se i naknada povjereniku Vlade koji je istovremeno u radnom odnosu kod isplatitelja naknade može smatrati njegovim drugim dohotkom. Popunjavanje JOPPD obrasca provodi se sukladno karakteru isplate. Naše je mišljenje da se radi o drugom dohotku, no zbog potpune porezno pravne sigurnosti sugeriramo postavljanje upita nadležnoj instituciji.

Vjerodostojan račun za prijevoz na službenom putovanju

Pitanje: Vanjska suradnica priložila je putnom nalogu račun za autobusnu kartu plaćen gotovinom. Na računu nije naveden naš naziv i adresa već samo OIB. Možemo li taj račun priznati za nadoknadu putnih troškova?

Odgovor: Ako osoba koja je službeno putovala za potrebe neprofitne organizacije nije do trenutka nadoknađivanja troškova prijevoza autobusom primila naknadu za svoj rad u neprofitnoj organizaciji, ti joj se troškovi mogu isplatiti neoporezivo na temelju vjerodostojne isprave, tj. na temelju autobusne karte na kojoj ne mora biti naziv neprofitne organizacije. Međutim, ako je osoba primila naknadu za a

svoj rad (primitke koji imaju obilježje drugog dohotka) prije nadoknađivanja troška prijevoza, uvjet za neoporezivo nadoknađivanje toga troška je račun koji glasi na neprofitnu organizaciju (nije dovoljan samo OIB, već mora biti i naziv neprofitne organizacije).

Obračun honorara umjetniku

Pitanje: Molimo Vas primjer obračuna Autorskog djela na iznos 15.000kn neto za osobu iz Zagreba koja je u II mirovinskom stupu i dostavila nam je potvrdu od Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika da profesionalno obavlja samostalnu umjetničku djelatnost te je osigurana u skladu sa Zakonom. Za imenovanu se redovito uplaćuju doprinosi za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iz sredstava proračuna RH. Da li se za navedenu osobu plaćaju svi doprinosi (mirovinsko i zdravstveno) i porez i prirrez? Da li se priznaje dodatni izdatak od 25% temeljem potvrde nadležne udruge ili samo 30%? Koje su šifre pod 6.1. i 6.2. u JOPPD obrascu?

Odgovor: Osoba koja obavlja samostalnu umjetničku djelatnost i po toj je osnovi osigurana, dohodak može utvrditi na dva načina:

- kao dohodak od samostalne djelatnosti, vođenjem poslovnih knjiga
- kao drugi dohodak, sukladno odredbama članka 30. stavka 2. Zakona o porezu na dohodak, što podrazumijeva da porez na dohodak na ugovoreni iznos naknade za umjetničko autorsko djelo u trenutku isplate obračunava i uplaćuje isplatelj.

Kako se u slučaju koji navodite u upitu, porez na dohodak od obavljanja samostalne umjetničke djelatnosti obračunava po odbitku (kao drugi dohodak), a doprinosi za obvezna osiguranja plaćaju se na teret proračuna Republike Hrvatske, u trenutku isplate isplatelj javna davanja utvrđuje na sljedeći način:

- doprinose za obvezna osiguranja nije obvezan obračunati sukladno odredbama članka 211. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 106/18.). Radi primjene izuzetka od obveze plaćanja doprinosa, isplatelj primitka mora osigurati dokaz, tj. mora, prema odredbama članka 235a. Pravilnika o doprinosima (Nar. nov., br. 2/09. – 1/19.) u trenutku isplate naknade po prethodno zaključenom ugovoru o umjetničkom autorskom djelu, imati odgovarajuću ispravu mjerodavne strukovne umjetničke udruge ili ovlaštene agencije kojom se potvrđuje da je predmet isporuke umjetničko djelo kao i dokaz o statusu u osiguranju koje izdaje ministarstvo mjerodavno za kulturu ili drugo tijelo ovlašteno od toga ministarstva. Dokaz o statusu u osiguranju ne smije biti stariji od šest mjeseci
- predujam poreza na dohodak se, u skladu s odredbom članka 53. stavka 3. i 4. i članka 55. stavka 4. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. – 112/22.), obračunava i plaća od osnovice koju čini autorska naknada, umanjena za 25 % neoporezivog dijela naknade (na temelju potvrde nadležne strukov-

ne umjetničke udruge ili ovlaštene agencije da se radi o umjetničkom djelu) i 30% porezno priznatog izdatka, odnosno primitak se umanjuje za ukupno 55 %.

Primjer obračuna poreza na dohodak i prirreza za umjetnika iz Zagreba, za neto umjetnički honorar u iznosu od 15.000,00 kuna je sljedeći:

Koeficijent za preračun neto iznosa na bruto iznos:
1,118819

Bruto iznos umjetničkog honorara: 15.000,00 x 1,118819
= 16.782,28

Red. br.	Opis	Iznos
1.	Umjetnički honorar	16.782,28
2.	Umanjenje primitka (55 %)	9.230,26
3.	Porezna osnovica	7.552,03
4.	Porez na dohodak	1.510,41
5.	Prirrez	271,87
6.	Neto iznos	15.000,00

Isplata navedenog umjetničkoga autorskog honorara u obrascu JOPPD se iskazuje:

- pod 6.1. - 4001
- pod 6.2. – 4003

PRETPLATA ZA 2023. GODINU JE U TIJEKU!

Narudžbenicu
za pretplatu na časopis
i ostala izdanja
možete pronaći
na našoj internet stranici

WWW.TIM4PIN.HR

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3,00 kn po prijeđenom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 200,00 kn ² (do 140,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 80,00 kn ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 100,00 kn (do 70,00 kn ako je osiguran jedan obrok do 40,00 kn ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 8/06)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službena putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22 i 112/22).

² Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
5.	Dnevnice za službena putovanja <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 250,00 kn
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 400,00 kn
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.750,00 kn mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 10.000,00 kn
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 6.500,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 8.000,00 kn (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.000,00 kn godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.000,00 kn godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 5.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 7.500,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 6.000,00 kn godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 12.000,00 kn godišnje pod uvjetom da račun i obavljene usluge prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavaca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 7.500,00 kn
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.000,00 kn
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje
6.	Potpore za novorođenčce (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 10.000,00 kn
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ³)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	500,00 kn mjesečno, odnosno 6.000,00 kn godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.500,00 kn godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁴ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

³ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20 i 38/20).

⁴ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici
V. Nagrade zaposlenicima		
1.	Za navršenih: <ul style="list-style-type: none"> • 10 godina radnog staža • 15 godina radnog staža • 20 godina radnog staža • 25 godina radnog staža • 30 godina radnog staža • 35 godina radnog staža • 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.500,00 kn do 2.000,00 kn do 2.500,00 kn do 3.000,00 kn do 3.500,00 kn do 4.000,00 kn do 5.000,00 kn
VI. Stipendije		
1.	Stipendije (učenicima srednjih škola i redovnim studentima) (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	4.000,00 kn mjesečno
3.	Stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁵ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	20.000,00 kn godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	15.000,00 kn godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	1.750,00 kn mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatitelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju

se doprinosi te porez na dohodak i prizrez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

Oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁶

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 3,00 kune po prijeđenom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 35. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (NN, br. 62/22), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2022. godini iznosi **3.326,00 kn**.

⁵ Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (NN, br. 46/14 i 9/17).

⁶ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava u 2022. godini

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	200,00 kn	200,00 kn
Dodatak za rad na terenu	200,00 kn	200,00 kn
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	1.800,00 kn	1.800,00 kn
Regres za korištenje godišnjeg odmora	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	1.500,00 kn	1.500,00 kn
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	600,00 kn	600,00 kn
Naknada za odvojeni život od obitelji*****	1.000,00 kn	
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu
Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe*****	3,00 kn po prijeđenom kilometru	3,00 kn po prijeđenom kilometru

* Članak 109. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22): Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/22).

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarne nagrade Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.67.st.2.) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarati će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 1.800,00 kuna neto.

***** Naknada za odvojeni život za službenike i namještenike u javnim službama uredit će se granskim kolektivnim ugovorima (članak 64.).

***** Ako je zaposleniku odobreno korištenje privatnog automobila u službene svrhe, nadoknadit će mu se troškovi u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima. (članak 66. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama)

Temeljem Odluke o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika (NN, br. 16/22) sva materijalna i nematerijalna prava koja su državni službenici i namještenici iz rada i po osnovi rada ostvarivali temeljem Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike priznavat će se i primjenjivati u istom opsegu i nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Kolektivnom ugovoru. Materijalna prava i druge naknade, ugovorene Kolektivnim ugovorom isplaćivat će se, nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Kolektivnom ugovoru, u visini i na način na koji su ugovorene.

Temeljem Odluke o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće službenika i namještenika u javnim službama (NN, br. 23/22) sva materijalna i nematerijalna prava koja su službenici i namještenici u javnim službama ostvarili iz rada i po osnovi rada temeljem Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama priznavat će se i primjenjivati u istom opsegu i nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Temelnom kolektivnom ugovoru. Materijalna prava i druge naknade, ugovorene Temelnim kolektivnim ugovorom isplaćivat će se, nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Temelnom kolektivnom ugovoru, u visini i na način na koji su ugovorene.

štenici u javnim službama ostvarili iz rada i po osnovi rada temeljem Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama priznavat će se i primjenjivati u istom opsegu i nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Temelnom kolektivnom ugovoru. Materijalna prava i druge naknade, ugovorene Temelnim kolektivnim ugovorom isplaćivat će se, nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Temelnom kolektivnom ugovoru, u visini i na način na koji su ugovorene.

2.3. Jubilarne nagrade

Tablica 3. Iznosi jubilarne nagrade u 2022. godini prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn*	Neoporezivi iznosi jubilarne nagrade
1	2	3
5	1.800	Oporezivo u cijelosti
10	2.250	1.500
15	2.700	2.000
20	3.150	2.500
25	3.600	3.000
30	4.500	3.500
35	5.400	4.000
40	7.200	5.000
45	9.000	5.000

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 68. Temelnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 – 16/19) suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu (200,00 kn dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁷

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 kn dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 kn po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	150,00 kn dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	1.000,00 mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	500,00 kn mjesečno

⁷ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 8/06), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos dnevnica za službeni put u inozemstvo.

Sukladno članku 7. stavcima 18. i 19. Pravilnika o porezu na dohodak⁸, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnicica se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnicica se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnicica za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnicica, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka⁹

Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenata na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 2.500,00 kuna. Osnovni osobni odbitak iznosi 4.000,00 kuna (koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka).

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹⁰	0,7	1.750,00
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	1.750,00
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	2.500,00
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	3.500,00

⁸ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 128/17).

⁹ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹⁰ Sukladno članku 14. od 1. siječnja 2019. uzdržanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	4.750,00
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	6.250,00
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	8.000,00
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	10.000,00
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	12.250,00
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	14.750,00
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	1.000,00
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegu poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	3.750,00

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹¹

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 20% od mjesečne porezne osnovice do visine 30.000,00 kuna te po stopi od 30% na poreznu osnovicu iznad 30.000,00 kuna¹².

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2022. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenju plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće. **Prema Uredbi o visini minimalne plaće (NN, br. 119/20), minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. godine iznosi 4.250,00 kn bruto. U 2022. ova Uredba primjenjuje se na plaću za prosinac 2021. koja se uobičajeno isplaćuje u siječnju 2022. godine. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2022. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022. godine.**

Najniža mjesečna osnovica¹³

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinose

¹¹ Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹² Čl. 19. Zakona o porezu na dohodak.

¹³ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice, koja za 2021. godinu iznosi 3.624,06 kn**¹⁴.

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica iznosi **57.222,00 kn**. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica iznosi **686.664,00 kn** i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima¹⁵ (NN, br. 106/18), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za mirovinsko osiguranje	20 %	20 %
• I. stup	15 %	15 %
• II. stup	5 %	5 %
Doprinosi na plaću	Stope za redovnu plaću 2022.	Stope za minimalnu plaću 2022.
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %	12,375 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁶, plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak **broja osoba s invaliditetom**, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020.,

a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%¹⁷. Za 2021. mjesečna naknada iznosi 850,00 kn (4.250,00 x 20%) , a za 2022. godinu 937,50 kn.

Sukladno točki III: Odluke o namjeni korištenja sredstava i odgodi plaćanja novčane naknade zbog neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (NN 36/20) odgođena je obveza plaćanja novčane naknade poslodavcima obveznicima kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom koja je nastala za mjesec ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uz mogućnost odgode plaćanja obveza koje su nastale u naredna 3 mjeseca. Odgođene obveze mogu se podmiriti obročnom otplatom u roku od 24 mjeseca od dana dospelosti obveze. Za vrijeme trajanja odgode plaćanja i obročne otplate ne obračunavaju se kamate i ne teče zastara.

Poslodavac je obavezan **na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem**, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem¹⁸

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplatelji drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

Države članice Europske unije (od 1.7.2013.)

- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska - od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

¹⁴ Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

¹⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima primjenjuje se počevši od obračuna plaće za siječanj 2019.

¹⁶ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

¹⁷ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

¹⁸ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec¹⁹

Osnovica za obračun doprinosa u 2022. godini ²⁰	3.624,06
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	724,81

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu		
	28	30	31
Dnevna osnovica u kn	129,43	120,80	116,91
Dnevna obveza u kn	25,89	24,16	23,38

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema Zakonu o doprinosima (NN, br. 84/08 do 106/18):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19 i 84/21) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključenja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

¹⁹ Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 26/14, 30/14, 41/14, 143/14, 115/16 i 106/18): Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osiguranu osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20 %.

²⁰ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2022. godinu (NN, br. 127/21).

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. godinu

	Bruto osnovica (Od 01. svibnja 2022. u najavi je povećanje osnovice za 4%)	Propis
Državni službenici i namještenici	Do 30. travnja 2022. 6.044,51kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN 112/17, 12/18, 2/19 i 119/19) Dodatak III. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN, br. 66/20) Odluka o materijalnim i nematerijalnim pravima, drugim naknadama te visini osnovice za obračun plaće državnih službenika i namještenika (NN, br. 16/22)
	Od 1. svibnja 2022. 6.286,29 kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022.
Javne službe	Do 30. travnja 2022. 6.044,51kn	Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022
	Od 1. svibnja 2022. 6.286,29 kn	Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br 56/22) Primjenjuje se od plaće za svibanj 2022. koja se isplaćuje u lipnju 2022.
Državni dužnosnici	3.890,00 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Suci i drugi nositelji pravosudnih dužnosti	4.710,595 kn od 1. ožujka 2019.	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 16/19)

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu. **Uredbom o visini minimalne plaće** (NN, br. 117/21) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. u bruto iznosu od **4.687,50** kuna. Primjenjuje se od 1. siječnja 2022. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022.

Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 122/22) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. u bruto iznosu od 700,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2023. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 (neto 3.750,00)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22

3.6. Koeficijenti za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Tablica 12. Pregled koeficijenata za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Stopa prireza	Doprinos za mirovinsko osiguranje = 20 %	
	Stopa poreza	
	20 %	30 %
0,00	1,562500	1,785714
1,00	1,566416	1,793400
2,00	1,570352	1,801153
3,00	1,574307	1,808973
4,00	1,578283	1,816860
5,00	1,582278	1,824818
6,00	1,586294	1,832845
6,25	1,587302	1,834862
6,50	1,588310	1,836885
7,00	1,590331	1,840943
7,50	1,592357	1,845018
8,00	1,594388	1,849112
9,00	1,598465	1,857355
10,00	1,602564	1,865672
12,00	1,610825	1,882530
13,00	1,614987	1,891074
14,00	1,619171	1,899696
15,00	1,623377	1,908397
18,00	1,636126	1,934985

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), Zakonu o roditeljskim potporama (NN, br.85/08, 110/08 - ispravak, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17, 37/20 i 85/22) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiiteljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 13. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana , odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 4.257,28
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	70 % od osnovice, ne više od 4.257,28
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 831,50	100 % od osnovice, ne više od 4.257,28
8.	Rodiljni dopust*, od 28. dana prije dana očekivanog poroda do navršanih 6 mjeseci djetetova života – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 2.328,20	100 % od osnovice, bez ograničenja

* Prema čl. 24., st. 7. Zakona o roditeljskim potporama (NN, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17 i 37/20), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta ima pravo na naknadu, koja od 1. srpnja 2017. iznosi 2.328,20 kn (70% proračunske osnovice).

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplate prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća (kn)	
1	2	3	4	5	6
9.	Roditeljski dopust: od 6 odnosno 8 mjeseci od navršetka šest mjeseci života djeteta za prvo i drugo rođeno dijete	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice = 7.500,13
10.	Roditeljski dopust: Od 12 mjeseci do 30 mjeseci za blizance, treće i svako sljedeće dijete	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 2.328,20	Ne više od 70% proračunske osnovice = 2.328,20
11.	Očinski dopust: Od 10 radnih dana za jedno dijete Od 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	-	100 % osnovice
12.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100% osnovice 3.326,00 kn ovisno o broju sati korištenja stanke
13.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

* Prema čl. 24., st. 8. Zakona o rodiljnim i roditeljskim potporama (NN, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14, 59/17, 37/20 i 85/20), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji ne ispunjava uvjet staža osiguranja u trajanju od najmanje 9 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja rodiljnog dopusta ima pravo na naknadu, koja od 1. srpnja 2017. iznosi 2.328,20 kn (70% proračunske osnovice).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13 i 98/19), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (831,50 kn) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka, što se ne smatra primitkom od nesamostalnog rada (plaća i mirovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplatičiji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti doprinose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
 - b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
 - c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, artistske, zabavne, sportske, književne i likovne djelatnosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizijom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Registar poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvrđuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 14. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak, porez i prirez

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez i prirez (6.a + 6.b)				
6.a	(5 x stopa)	20%	20%	20%	20%
6.b	prirez prema odluci (6.a x stopa)				

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplatitelja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. Od 2021. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna²¹.

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predujam poreza na dohodak od drugog dohotka prema po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 15. Pregled koeficijenta za preračunavanje neto iznosa u bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Ugovor o djelu	Autorske naknade izdatak 30%	Umjetničke naknade izdatak 55%
0%	1,388889	1,243781095	1,14416476
1%	1,39237	1,245733363	1,145226125
2%	1,395868	1,24769177	1,146289461
3%	1,399384	1,249656345	1,147354774
4%	1,402918	1,251627115	1,148422068
5%	1,40647	1,253604112	1,14949135
6%	1,410039	1,255587364	1,150562625
7%	1,413627	1,257576901	1,151635899
7,5%	1,415428	1,258574036	1,152173287
8%	1,417234	1,259572753	1,152711177
9%	1,420858	1,26157495	1,153788464
10%	1,424501	1,263583523	1,154867768
12%	1,431844	1,267619917	1,157032443
13%	1,435544	1,2696478	1,158117827
14%	1,439263	1,271682181	1,159205249
15%	1,443001	1,273723093	1,160294715
18%	1,454334	1,279885322	1,163575435

²¹ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

Tablica 16. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose, porez i prirez na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatitelja doprinosa – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2022. godini (NN, br. 15/22 i 18/22) ²²	HR 68 1945-OIB isplatitelja poreza – oznaka Izvješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavna suda RH 73/17 i 131/20) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,

²² Sukladno članku 36. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu ministar financija je donio Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini. Do stupanja na snagu Naputka za 2022., primjenjuje se Naputak o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2021. godini.

11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 17. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 7.086,00 kn ²³ (st.1.)	$\frac{1}{2}$ prosječne neto plaće u RH = 3.543 kn	$\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH = 4.724,00 kn	$\frac{1}{4}$ prosječne neto plaće u RH = 1.771,50 kn
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 7.086,00 kn (st.2)	$\frac{1}{2}$ neto plaće ovršenika	$\frac{3}{4}$ plaće ovršenika, ali ne više od $\frac{2}{3}$ prosječne neto plaće u RH	$\frac{1}{4}$ neto plaće ovršenika

Člankom 21. stavkom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 131/20) propisano je da Vlada Republike Hrvatske može u posebnim okolnostima uslijed proglašenja epidemije bolesti COVID-19 uzrokovane virusom SARS-CoV-2 donijeti odluku da se zastaje s provođenjem ovršnih postupaka, najdulje na rok od šest mjeseci. Navedenom odlukom Vlada Republike Hrvatske propisat će na koje će se ovršne postupke, postupke provedbe ovrhe na novčanoj tražbini po računima koje provodi Financijska agencija i provedbe ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima odluka primjenjivati.

7. Financijske obavijesti

Tablica 18. Stope zateznih kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²⁴	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁵	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

²³ Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2021. (NN, br. 118/21).

²⁴ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁵ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

Tablica 19. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građansko-pravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41%	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7.-31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19.
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1.-30.6.2022.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31%	7,31%	5,31%	NN 75/22

Tablica 20. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH

Tromjesečno razdoblje	Iznos u kunama		Mjesec	Iznos u kunama		Godina	Iznos u kunama	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
XI/2021.-I/2022.	9.910	7.330	I/2022.	9.982	7.378	2019.	8.766	6.457
XII/2021.-II/2022.	9.974	7.369	II/2022.	10.109	7.452	2020.	9.216	6.763
I/2022.-III/2022.	10.143	7.481	III/2022	10.328	7.607	2021.	9.599	7.129
II/2022.-IV/2022.	10.229	7.536	IV/2022.	10.245	7.547			
III/2022.-V/2022.	10.338	7.615	V/2022.	10.440	7.690			
IV/2022.-VI/2022.	10.394	7.650	VI/2022.	10.492	7.711			
V/2022.-VII/2022.	10.413	7.659	VII/2022.	10.306	7.576			
VI/2022.-VIII/2022.	10.421	7.656	VIII/2022.	10.466	7.679			

8. Ostale informacije

Tablica 21. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17 i 98/19 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate		
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada = 1/3 prosječne bruto plaće ostvarene u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Prosječna bruto plaća ostvarena u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa x 6.	Do visine 6.500,00 kn za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)		
2.	Osobno uvjetovani otkaz					
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti				Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14,127/17 i 98/19)	Do visine 8.000,00 kn za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7, st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
4.	Odlazak u mirovinu				Najviše 8.000,00 kn (čl. 7, st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)	
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu				Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesa-mostalnog rada)	

Tablica 22. Pregled radnih sati po mjesecima u 2022. godini

Siječanj	160	Srpanj	168
Veljača	160	Kolovoz	168
Ožujak	184	Rujan	176
Travanj	160	Listopad	168
Svibanj	168	Studeni	160
Lipanj	160	Prosinac	168

Ukupan broj radnih sati u 2022. godini iznosi **2000**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 23. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u studenom 2022.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrasca JOPPD
1.	22305	12.	22316	23.	22327
2.	22306	13.	22317	24.	22328
3.	22307	14.	22318	25.	22329
4.	22308	15.	22319	26.	22330
5.	22309	16.	22320	27.	22331
6.	22310	17.	22321	28.	22332
7.	22311	18.	22322	29.	22333
8.	22312	19.	22323	30.	22334
9.	22313	20.	22324		
10.	22314	21.	22325		
11.	22315	22.	22326		

Tablica 24. Blagdani i neradni dani u studenom 2022.

1. studeni, utorak	Dan svih svetih
18. studeni, petak	Dan sjećanja na žrtve domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje

Tablica 25. Rokovi za podnošenje poreznih i financijskih izvještaja u listopadu 2022. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	<ul style="list-style-type: none"> na dan isplate primitka ili sljedeći dan u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 21. studenoga za listopad
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 21. studenoga za listopad

Tablica 26. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Odluka o općinskim porezima Općine Šestanovac	112/22	1.10.22.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodanu vrijednost	113/22	1.10.22.
Zakon o izmjenama Općeg poreznog zakona	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama Zakona o porezu na dobit	114/22	1.1.23.
- Zakon o izmjenama Zakona o lokalnim porezima	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama Zakona o igrama na sreću	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o upravnim pristojbama	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija	114/22	1.1.23.

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Zakon o izmjenama Zakona o vatrogastvu	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama Zakona o obveznim odnosima	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama Ovršnog zakona	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama Zakona o arhivskom gradivu i arhivima	114/22	1.1.23.
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnoj nabavi	114/22	11.10.22.
Odluka o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka i nezavisnih zastupnika	115/22	1.10.22.
Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti	119/22	22.10.22.
Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o socijalnoj skrbi	119/22	22.10.22.
Pravilnik o proračunskom nadzoru	121/22	28.10.22.
Pravilnik o službenoj iskaznici inspektora financijskog i proračunskog nadzora	121/22	28.10.22.
Uredba o visini minimalne plaće za 2023. godinu	122/22	1.1.23.
Izmjena Kriterija financiranja i ugovaranja programa kulturne autonomije nacionalnih manjina i metodologije praćenja i vrednovanja provedbe financiranih programa	122/22	1.1.23.
Odluka o lokalnim porezima Općine Erdut	123/22	1.1.23.

Tablica 27. Nove stope prireza u 2022. godini

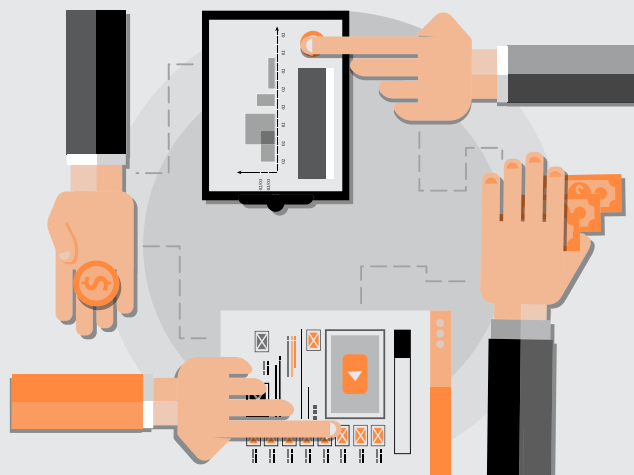
Grad/općina	Dosadašnja stopa	Nova stopa	Datum primjene	Narodne novine, br.
Vidovec	10%	7%	1.1.22.	83/21
Kutjevo	0%	10%	1.1.22.	134/21
Pićan	2%	0%	1.1.22.	136/21
Karlovac	12%	9%	1.1.22.	137/21
Otočac	9%	7%	1.1.22.	138/21
Rijeka	15%	14%	1.1.22.	138/21
Mihovljan	0%	8%	1.1.22.	139/21
Perušić	4%	2%	1.1.22.	140/21
Varaždin	10%	7,5%	1.1.22.	144/21
Crikvenica	10%	7%	1.1.22.	144/21

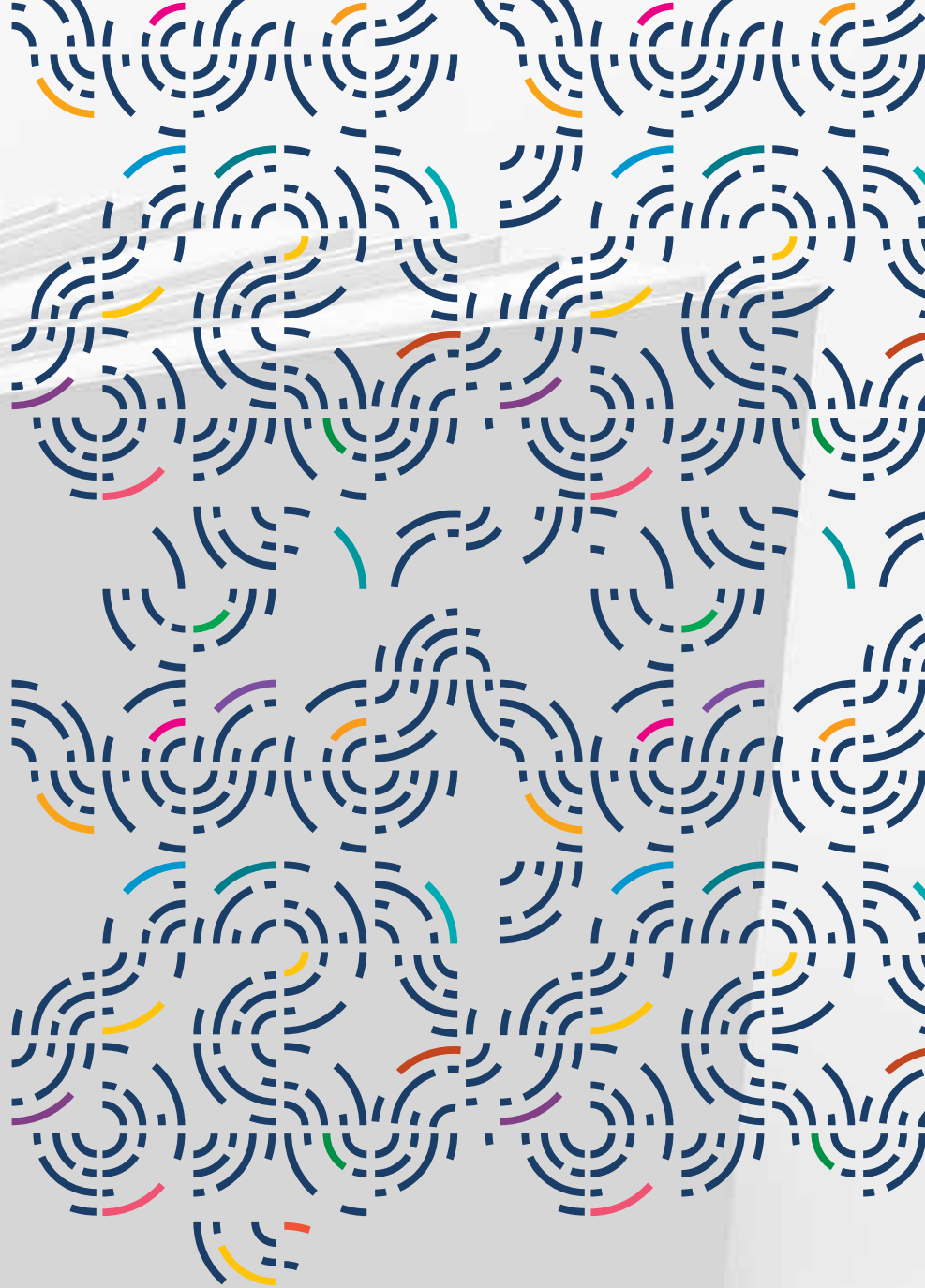
DJELOVANJE CENTRA

tim4pin

MOŽETE PRATITI NA

WWW.TIM4PIN.HR

SVEUČILIŠNA
TISKARA

www.sveucilisnatiskara.hr

Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, Hrvatska | **T:** 385(01) 45 64 430,
385(01) 45 64 428 | **F:** 385(01) 45 64 427 | **E:** info@sveucilisnatiskara.hr

SPECIFIKACIJA NEPOVEZANIH UPLATA

KONZULTANTSKO SAVJETOVANJE

Libusoft Cicom na sva pitanja ima odgovore, a za sve izazove rješenja!

Pridružite nam se na našim konzultantskim savjetovanjima i budite među onima koji spremno i bezbrižno ulaze u godinu s novom valutom.

Termini održavanja:
23. studenoga 2022. i 19. prosinca 2022.

Više informacija i prijava na
www.spi.hr